

TES-İS

TÜRKİYE ENERJİ, SU VE GAZ İŞÇİLERİ SENDİKASI

HAZİRAN 2011

DOSYA:

**Mesleki
Eğitim ve
İstihdam
İlişkisi**

BAŞYAZI

SEÇİMLER VE BEKLENTİLER

Türkiye bir genel seçim sürecini geride bırakmıştır. Önümüzdeki süreçte Türkiye'yi yoğun bir siyasi ve ekonomik gündem beklemektedir. Türkiye'nin temel sorunlarının çözümünü de içeren bu gündem, başta Anayasa değişikliği olmak üzere tartışmalı kimi konularıyla en geniş diyalog ve uzlaşma ortamını gerekli kılmaktadır. Beklentimiz, seçim sürecinde yaşanan sert ve kırıcı yaklaşımların geride bırakılarak toplumun refahı ve mutluluğu için ortak noktalarda buluşulmasıdır.

Yeni dönemde demokrasi, temel insan hak ve özgürlükleri ile evrensel değerler alanında sağlanacak gelişmeler dikkatle takip edilecektir. Bu alandaki düzenlemeler, ekonomik ve sosyal yapının biçimleneceği temeli oluşturması bakımından önemlidir. Başta anayasa olmak üzere yasalarda var olan kısıtlama ve sınırlamaların ortadan kaldırılması yapılacak düzenlemelerin başlangıcı olmalıdır.

Çalışma yaşamının düzenlenmesinde belirleyici yaklaşım çalışma ve yaşama koşullarının insan onuruna yaraşır bir düzeye getirilmesidir. Ekonomik kalkınma politikalarının sosyal politikalarla dengeli bir şekilde yürütülmesi ve somut olarak kesimler arasındaki dengeyi dikkate alması gerekmektedir.

Ülkenin gerçek gündemi olan işsizlik, yoksulluk, kayıt dışı istihdam, taşeron, gelir dağılımı, vergi adaletsizliği, özelleştirme, sendikasılaştırma, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik konularında var olan sorunları çözmek doğrultusunda etkin politikalar parlamentonun gündemini oluşturmalıdır. Çalışma hayatının tarafları olarak işçi ve işveren sendikaları da ülkede yaşanmakta olan ekonomik, sosyal ve siyasal dönüşümün yol açtığı sorunlara birlikte çözüm üreterek parlamento çalışmalarına katkıda bulunmalıdır. Parlamento, sosyal tarafların üzerinde uzlaştığı konuları öncelikle dikkate almalıdır. 2011 ve izleyen yıllar, çalışma hayatında var olan sorunların çözülmeye başlandığı yıl olmalıdır.

TBMM'nin 24. Yasama Dönemi'nde demokrasinin yanı sıra sosyal adalete dayalı, toplumsal barışı sağlayan bir yapılanma yolunda gelişme sağlanmalıdır. Gelişmiş bir ülke olarak Türkiye sadece tüketen değil üreten ve tüm dünyaya kendi ürettiklerini satan bir ülke olmalıdır. Bu tüm milletimizin ortak özlemidir.

Mustafa Kumlu
Genel Başkan

TES-İŞ

TÜRKİYE ENERJİ, SU ve GAZ İŞÇİLERİ
SENDİKASI'nın Eğitim ve Kültür Yayın Organıdır

Sayı: 2011-2
Haziran 2011
ISSN: 1301-4714

TES-İŞ Sendikası adına sahibi
Mustafa Kumlu
Genel Başkan

Genel Yayın Koordinatörü
Ferudun Yükselir
Genel Eğitim Sekreteri

Yazı İşleri Müdürü
Sevkuthan Nevsuhan

Grafik Tasarım ve Görsel Düzenleme
Mehmet Ali Yıldırım

Yayın Kurulu
Mustafa Şahin
İsmail Bingöl
Ferudun Yükselir
Kenan Eren
Özlem Ataizi Solmaz
Sevkuthan Nevsuhan

Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi
TES-İŞ Genel Merkezi
Şenyuva Mah. Meriç Sk. No: 23
06510 Beştepe - Ankara
Tel: 0312 212 65 52 - 212 65 42
www.tes-is.org.tr
info@tes-is.org.tr

Yayın Türü,
Yaygın, Süreli, 3 Aylık

TES-İŞ Dergisi,
3 ayda bir yayımlanır ve üyelerine ücretsiz dağıtılır.
Dergide yayımlanan yazılar yazarların görüşünü yansıtır.
Gönderilen; yazı, resim, karikatür, grafik vb. iade edil-
mez. TES-İŞ Dergisi'nde yayımlanan yazılardan kaynak
gösterilerek alıntı yapılabilir.

Baskı
Korza Basım
Tel: 0312 342 22 08 Faks: 0312 341 14 27
Büyük Sanayi 1. Cadde 95/1 İskitler - Ankara

Baskı Tarihi
15 Haziran 2011

TES-İŞ'ten

TES-İŞ Şube Eğitimleri Devam Ediyor 6
İZAYDAŞ ve Kayseri Cıvart A.Ş. ile 12
Sözleşme İmzalandı
EMCEF 9. Genel Kurulu Yapıldı 13

DÜNYA'dan

Dünya'da 1 Mayıs Böyle Kutlandı 68
Komşuda Genel Grev Hayatı Felç Etti 71
Japonya'daki Deprem Ardından Dünyada 72
Nükleer Enerjiye Kamuoyu Desteği Azaldı

14

TÜRK-İŞ'ten

- TÜRK-İŞ: "Hükümetin İlk Adımlarından Biri Alın Terinin Haklarını Vermek Olmalıdır" 16
- ILO'nun 100. Konferansı Toplandı 18
- 1 Mayıs Taksim'de ve Tüm Alanlarda Coşkuyla Kutlandı 20
- Genel Başkan Kumlu: TÜRK-İŞ İktidarların, Siyasi Partilerin Kontrolü Altına Giremez 26
- Genel Başkan Mustafa Kumlu: Hükümetler İşsizliğin Çözümünü Çalışan Haklarının Budanmasında, Ucuz Emekte, Güvencesiz Çalışmada Aramalı 29
- TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Toplandı 32
- Genel Başkan Kumlu: 'Siyaset Sorun Yaratma Değil, Sorun Çözme Sanatıdır' 35
- Genel Başkan Kumlu MPM'nin 50. Genel Kurulu'nda Konuştu 38
- Genel Başkan Kumlu, Kadın İşçiler 16. Büyük Kurultayı'nda 41

YURT'tan

- Gerçek İşsiz Sayısı 5 Milyon 306 Bin Kişi 46
- OECD'de En Düşük İstihdam Türkiye'de 49
- Zenginle Yoksul Arasındaki Gelir Farkı 8.5 Kata Ulaştı 52
- Kayıtdışı İstihdam, Kadınların "Kaderi" Olmayı Sürdürüyor 54
- Türkiye'de Çocuk Yoksulluğu Yükselme Trendi Gösterdi 56
- TÜFE'de Aylık Değişim % 0,87 Olarak Gerçekleşti 58
- Türk Ekonomisi Isındı 59
- 13 Milyon Kişi SGK'dan Yoksun 61
- Dış Ticaret Açığının Yüzde 62'si 5 Ülkeden 62
- TÜRK-İŞ Açlık ve Yoksulluk Sınırını Açıkladı. Dört Kişilik Ailenin Açlık Sınırı 870 Lira, Yoksulluk Sınırı 2.833 Lira 64
- Türkiye, Basın Özgürlüğü Sıralamasında 112'nci Sıraya Geriledi 66

74

DOSYA

Mesleki Eğitim ve İstihdam İlişkisi

- Enis BAĞDADIÖĞLU 76
(TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı)
- Bayram AKBAŞ 80
(MYK Başkanı)
- İŞKUR ve KOSGEB'in İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisi'nin Güçlendirilmesi Eylem Planı Değerlendirmesi 84
- Enis ÖZDEMİR 88
(TOBB, Uzman)
- Doç. Dr. H. Hüseyin AKSOY 91
(Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi ve Freie Universität Berlin, Eğitim Fakültesi Misafir Öğretim Üyesi)
- Zeki MAR 101
(Mesleki Eğitim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı)

104

SEKTÖR'den

- Nükleer Santraller ve Özelleştirmelerden Vazgeçme Zamanı 106
- Dağıtım Sorunu Sürüyor 118

TES-İŞ'ten

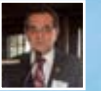
TES-İŞ Şube Eğitimleri Devam Ediyor

**İZAYDAŞ ve Kayseri Civarı A.Ş. ile
Sözleşme İmzalandı**

EMCEF 9. Genel Kurulu Yapıldı

TES-İŞ Şube Eğitimleri Devam Ediyor

Bursa Şube (Orhaneli)

***TES-İŞ Sendikası
Bursa, Isparta,
Samsun, Edirne,
Balıkesir,
Kahramanmaraş,
Yatağan ve İzmir
1 No'lu Şube'de
eğitim seminerleri
düzenlendi.***

Isparta Şube (Afyon)

TES-İŞ Sendikası'nın Bursa, Isparta, Samsun, Edirne, Balıkesir, Kahramanmaraş, Yatağan ve İzmir 1 No'lu Şubede düzenlediği eğitim seminerleri büyük ilgi gördü. Seminerler, 14 Mart 2011 tarihinde Bursa Şube; 15-18 Mart 2011 tarihleri arasında Isparta Şube; 4-8 Nisan 2011 tarihleri arasında Samsun Şube; 16-18 Mayıs tarihleri arasında Edirne Şube; 20 Mayıs 2011 tarihinde Balıkesir Şube; 23 Mayıs 2011 tarihinde Kahramanmaraş Şube; 30-31 Mayıs - 1 Haziran 2011 tarihleri arasında Yatağan Şube; 2 Haziran 2011 tarihinde İzmir 1 No'lu Şube'ye bağlı işyerlerinde düzenlendi. Seminerlere TES-İŞ Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Ferudun Yüksekli katıldı.

Isparta Şube (Burdur)

Seminerin ilk bölümünde Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden Doç. Dr. Aydın Başbuğ, Özelleştirme ve 4857 Sayılı İş Kanunu'nun İşçiler Açısından Değerlendirilmesi konularında ders verdi.

Seminerin ikinci bölümünde Sosyal Güvenlik Kurumu İstanbul İl Müdür Yardımcısı Başmüfettiş Murat Göktaş tarafından 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun İşçiler Açısından Değerlendirilmesi konusunda eğitim verildi. Seminer sonunda üyelere sertifika verildi.

TES-İŞ Sendikası Bursa Şubesi'nde, sendika üyelerine yönelik olarak düzenlenen seminer Orhaneli Termik Santralinde gerçekleşti. Seminere, TES-İŞ Sendikası Bursa Şube Başkanı Necati İçöz ve şube yöneticileri, Orhaneli Termik Santral İşletme Müdürü Ercan Atlılar katıldı.

Isparta Şube (Isparta)

TES-İŞ Sendikası Isparta Şubesi'nde, düzenlenen eğitimler dört gün sürdü. TES-İŞ Sendikası Isparta Şube Başkanı Osman Korkmaz ve şube yöneticilerinin hazır bulunduğu eğitimlerin ilk ayağı Afyon'da gerçekleşti. 15 Mart 2011 tarihinde düzenlenen eğitime Demiryol-İş Şube Başkanı ve TÜRK-İŞ İl temsilcisi Muharrem Uslu, Şeker-İş Şube Başkanı Murat Karamoğlu, Harb-İş Şube Başkanı Nihat Koçak, DSİ 18/11 Sondaj Şube Müdürü Mesut Tabak da katıldı. 16 ve 18 Mart 2011 tarihlerinde düzenlenen eğitimler Isparta'da DSİ, TEDAŞ ve TEİAŞ'da çalışan üyelere yönelik olarak gerçekleşti. Eğitimlere, Isparta TEDAŞ İl Müdürü Niyazi Kıvılcım, Isparta TEDAŞ İl Müdür Yardımcısı Erol Türközmen, Isparta DSİ Makine İkmal İdari İşler Şefi İsmail Mutaflı, Isparta DSİ Makine İkmal Başmühendisi Eser Öncel, Isparta DSİ İdari İşler Müdürü İbrahim Oymak, Isparta TEİAŞ İş Sağlığı ve İş Güvenliği Şefi Ömer Palabıyık, Isparta DSİ Makine Teknikerleri Erol Demir ve Ümit Ülgen katıldı. Eğitimlerin Burdur'da gerçekleşen ayağına, Burdur DSİ 182. Şube Müdürü Şükrü Baysal ve Burdur TEDAŞ Baş Mühendisi Engin Ölçer katıldı.

Isparta Şube (Isparta)

Samsun Şube (Samsun)

TES-İŞ Sendikası Samsun Şubesi'nde sendika üyelerine yönelik olarak düzenlenen eğitimler beş gün sürdü. İlk eğitim, TEİAŞ 10. İletim, Altınkaya HES ve Hasan Suat Uğurlu HES işyerlerinden katılan üyelere 4 Nisan 2011 tari-

Samsun Şube (Samsun)

Samsun Şube (Samsun)

Samsun Şube (Amasya)

Samsun Şube (Tokat)

hinde yapıldı.. İkinci eğitim, Samsun, Amasya, Sinop, Çorum TEDAŞ, İller Bankası, Elektrik Etüd İdaresi işyerlerinde çalışan üyelere 5 Nisan; üçüncü eğitim, Bafra, Sinop, Ordu DSİ ve Bölge Makine - Sondaj - 71. Şube işyerlerinde çalışan üyelere 6 Nisan; dördüncü eğitim, Amasya DSİ, Kayabaşı TEİAŞ, Çorum TEİAŞ işyerlerinde çalışan üyelere Amasya'da 7 Nisan; beşinci eğitim, DSİ ve TEİAŞ işyerlerinde çalışan üyelere Tokat'ta 8 Nisan 2011 tarihinde verildi. Eğitimlere TES-İŞ Samsun Şube Başkanı Nakif Yılmaz ve şube yöneticileri, SGK Samsun İl Müdürü Saffet Çalışkan ve TÜRK-İŞ Samsun 6. Bölge Temsilcisi İsmail Ekşioğlu katıldı.

TES-İŞ Sendikası Edirne Şube-si'nde, sendika üyelerine yönelik olarak düzenlenen eğitimler ise üç gün sürdü. TES-İŞ Sendikası Edirne Şube yöneticilerinin hazır bulunduğu eğitimlerin ilki 16 Mayıs tarihinde DSİ'de, ikincisi 17 Mayıs tarihinde Tekirdağ TREDAS'da, üçüncüsü 18 Mayıs tarihinde Hamitabat Doğalgaz Çevrim Santrali'nde gerçekleşti. Seminerlere TEZ-KOOP İş Sendikası Şube Başkanı İsmail Hakkı Tuna, TEKSİF Şube Başkanı Şaban Girgin, Tekirdağ TREDAS Genel Müdürü Ahmet Erdoğan ve yardımcıları, DSİ 11. Bölge Müdürlüğü Elektrik Şube Müdürü Hüseyin Seyhan, HEAŞ Genel Müdürü İbrahim Kapusuz ve şube müdürleri, Kırklareli TREDAS İşletme Müdürü Mesut Çamdere, işyeri temsilcileri ve üyeler katıldı

TES-İŞ Sendikası Balıkesir Şubesi'nde sendika üyelerine yönelik gerçekleşen eğitim Çanakkale DSİ'de yapıldı. Eğitime TES-İŞ Balıkesir Şube Mali Sekreteri Nazmi Tekin ve Şube Teşkilatlandırma Sekreteri Sertip Kartal katıldı.

TES-İŞ Sendikası Kahramanmaraş Şubesi'nde gerçekleşen eğitim ise Kahramanmaraş DSİ'de çalışan üyelere yönelik olarak yapıldı. Eğitimlere TES-İŞ Sendikası Kahramanmaraş Şube Başkanı Lütfü Ergin ve şube yöneticilerinin yanı sıra DSİ 20. Bölge Müdürü Halil İbrahim Dağlıoğlu ve Yardımcısı Sadi

Sarıççek ve SGK İl Müdür Yardımcısı Gülseren Alkış da katıldı.

TES-İŞ Sendikası Yatağan Şube'de gerçekleşen eğitimler üç gün sürdü. Eğitimlerin ilk günü Yatağan Termik Santrali, ikinci günü Yeniköy Termik Santrali, üçüncü günü ise Kemerköy Termik Santrali'nda gerçekleşti. Eğitimlere Yatağan Şube Başkanı Fatih Erçelik ve şube yöneticileri, Yatağan Kaymakamı Dr. Hasan Tanrıseven, Yatağan Belediye Başkanı Hasan Haşmet Işık'ın yanı sıra YEAS Genel Müdürü Nuri Şerifoğlu, Maden-İş Sendikası Yatağan Şube Başkanı Süleyman Girgin ve yönetim kurulu üyeleri, Yatağan Termik Santrali İşletme Müdürü Harun Sarı, KEAŞ Genel Müdürü Süleyman Memiş ve yöneticiler de katıldı.

TES-İŞ Sendikası İzmir 1 No'lu Şube'de gerçekleşen eğitim ise DSİ 2. Bölge Müdürlüğü'nde gerçekleşti. Semine İzmir 1 No'lu Şube Başkanı Seydi Önder ve şube yöneticilerinin yanı sıra TÜRK-İŞ 3. Bölge Temsilcisi Mustafa Kundakçı, İzmir 2 No'lu Şube Başkanı Hüseyin İnal ve şube yöneticileri, DSİ 2. Bölge Müdürü Mustafa Altundal ve diğer yöneticiler katıldı.

Seminerlerin açılış konuşmasını yapan TES-İŞ Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Ferudun Yükselir, "Sendikal hareket ve enerji sektörü zor bir süreçten geçmektedir. Gün birlik olma günü, gün dayanışma günüdür. Bu dayanışma ve birlik sadece sendikal anlamda değil vatandaşıyla, esnafıyla, kardeş sendikalarla, sivil toplum örgütleri ve odalarla dayanışma günüdür. Haklılığımızı ve enerji sektöründe yaşananları bütün kesimlerle paylaşmak gerçekleri anlatmak bizim görevimizdir." dedi

TES-İŞ Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Ferudun Yükselir, Genel Merkez Yönetim Kurulu tarafından üyelerin sorunlarını bildiklerini, Şube düzeyinde yapılan eğitimlerin işyerine özgü problemlerin çözülmesi ve Genel Merkez'den ve Şubeden beklenen taleplerin gündeme getirilmesi açısından bir fırsat olduğunu belirterek, "özelleş-

Edirne Şube (Edirne)

Edirne Şube (Hamitabat)

Edirne Şube (Tekirdağ)

Balıkesir Şube (Çanakkale)**Kahramanmaraş Şube (Kahramanmaraş)****Yatağan Şube (Kemerköy)**

tirmeye karşı vereceğimiz mücadelede her türlü önerinizi dikkate alacağımızın bilinmesini isteriz, bu anlamda her eğitim bir kazançtır.” dedi.

Genel Eğitim Sekreteri Ferudun Yükselir eğitimler kapsamında üyelere hitaben yaptığı konuşmada şunları söyledi:

“TES-İŞ Sendikası olarak başta üyelerimize ve eğitime önem vermekteyiz. Aralık 2010 da yapılan Genel Kurulumuzdan sonra işyerleri ziyaretlerimizi ve eğitim faaliyetlerimizi hızlandırdık.

Eğitim çağdaş medeniyet seviyesini yakalamak anlamında ve çalışma koşullarında iyileştirmeler yapmak ve karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak anlamında büyük önem taşımaktadır. Sendikal çalışma hayatına ve konulara ilişkin birinci ağızdan bilgileri dinlemek bizim için önemli. Eğitimin bu amaçlar çerçevesinde olumlu geçeceğine inanmaktayız.

Eğitimsiz toplumların ne durumda olduklarını görmekteyiz. Demokratikleşme ve daha iyi şartlarda yaşama istekleri meydanlarda kendine yer bulmaktadır. Değişim bu anlamda kaçınılmazdır.

Ülkemiz ve sektörümüz özelleştirme, taşeronlaştırma, esnek çalışma uygulamaları ve 4-C kıskacı altındadır. Bizim gerçek gündemimiz bunlardır. İşsizlik almış başını gitmektedir. Çalışma hayatını ilgilendiren bu sorunlar işsizliği artırmaktadır. Bunu söylerken hiçbir hükümet ayrımı yapmaksızın söylüyor, bu uygulamaları kimler yapıyorsa onlara karşı sendikal mücadele vermek zorunda olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Bu mücadelede TES-İŞ elinden geleni yapmaktadır. Bu sorunların kaynağı eninde sonunda siyasi tercihlere uzanır. Bu anlamda parlamentoda sizin sorunlarınıza duyarlı, çalışma hayatına sendikal pencereden bakabilen siyasilere olmadığı sürece bu mücadele bir yere kadar sonuç verecektir. Bu nedenle eğitilmiş toplumlar siyasal tercihlerini bütün açılardan bakarak seçimlerini yapıyorlar. Bu yüzden oy verirken çok

dikkatli olmamız gerekiyor. Doğru tercihler yapmak çok önemlidir.

1989 yılında bir milyon 100 bin kişiydik. Şimdi 230 bin kişiyiz. 2002'den beri ücretlerimiz düştü, emeklilik yaşıımız yükseldi. Yapılacak görüşmelerde parasal konularda da sizleri rahatlatcak bir sözleşme imzalayacağımızı ümit ediyoruz. Bu dönem toplu iş sözleşmesinden beklentileriniz çok. Bunları biliyoruz. Bazı kamu işyerleri ile aranızda ücret farklılıkları var. Bu dönem farklı bir sözleşmeye imza atmak için her türlü mücadeleyi vereceğiz.

Özelleştirme ve 4-C'ye geçiş konusunda tavrımız ve söylemimiz net. Özelleştirme ve 4-C'ye karşıyız. 4-C'nin iptali konusunda açılan dava yanlıştır. 4-C'ye geçirilen arkadaşlarımızın işçi oldukları konusunda açılacak bir davanın isabetli olacağı kanaatindeyim. 4-C'ye geçen arkadaşlar zaten işçilik yapmaktadırlar.

DSİ çok güçlü bir kurumdur ve bu ülkede yerine konulamayacak eserler kazandırmış ve Türkiye'de hiçbir kurumda olmayan bilgi ve tecrübeye sahiptir. DSİ çalışanlarının sorunlarını biliyoruz ve çözümü için çalışmalar yapıyoruz. 1989 yılından bu yana özürü ve hükümlü dışında kuruma işçi alınmamaktadır. Mevcut politikalarla kurumun içi boşaltılmıştır. Taşeronlar ve ihale aracılığı ile işler kurum dışına yaptırılmaktadır. DSİ kan kaybetmektedir. DSİ her kurum ve kuruluşta olduğu gibi hizmet alımı yoluyla işleri çözmeye çalışmıştır. Hizmet alımı yoluyla çay işini çözebilirsiniz, kapıdaki güvenliği çözebilirsiniz ama dozer operatörünün yapacağı işi çöremezsiniz.

Yaptığımız görüşmeler neticesinde kuruma yeni işçi alınması gerektiğini defalarca ifade ettik. Bu, Çevre ve Orman Bakanı tarafından olumlu karşılandı. Eğer herhangi bir aksilik olmaz ise 2500-3000 eleman alımı sözünü aldık.

Düzenlenmiş olan bu eğitim seminerlerinin TES-İŞ Sendikamıza ve çalışma hayatına hayırlar getirmesini diliyorum"

Yatağan Şube (Yatağan)

Yatağan Şube (Yeniköy)

İzmir 1 Nolu Şube (İzmir)

TES-İŞ'ten •

İZAYDAŞ ve Kayseri ve Civarı A.Ş. ile Sözleşme İmzalandı

TES-İŞ ile İZAYDAŞ ve Kayseri ve Civarı A.Ş. arasında Toplu İş Sözleşmesinde sona varıldı.

TES-İŞ ile İZAYDAŞ ve Kayseri ve Civarı A.Ş. arasında Toplu İş Sözleşmesinde sona varıldı.

İZAYDAŞ'ta Toplu Sözleşme

TES-İŞ ile İZAYDAŞ arasında süren TİS görüşmeleri sonuçlandı. İZAYDAŞ'ta çalışan 221'i işçiyi ilgilendiren yeni dönem TİS İmza Töreni'ne TÜRK-İŞ ve TES-İŞ Genel Başkanı

Mustafa Kumlu, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Ergun Atalay, TES-İŞ Genel Mali Sekreteri Sedat ÇOKOL, TES-İŞ Adapazarı Şube Başkanı İrfan Kabaloğlu ve şube yöneticileri, İzmit Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu, TÜRK-İŞ Marmara Bölge Sorumlu Yardımcısı Adnan Uyar, YEREL-SEN Başkan Vekili Mustafa Çöpoğlu, İZAYDAŞ Genel Müdürü ve İZAYDAŞ çalışanları katıldı.

1 Ocak 2011 tarihinden itibaren geçerli olacak sözleşmeye göre işçi ücretlerine ilk yıl için işçi taban ücreti 57,53 TL olarak iyileştirildi. Günlük brüt ücreti 57-68 TL arasında olanların günlük yevmiyelerine ilk altı ay için dört TL, ikinci altı ay için üç TL zam yapıldı. Günlük brüt ücreti 68 TL'nin üzerinde olanların günlük yevmiyelerinde ise ilk altı ay için üç TL, ikinci altı ay için üç TL artış oldu. Sözleşmenin ikinci yılında gerçekleşecek yıllık enflasyon oranında artış yapılması konusunda anlaşmaya varıldı.

Sözleşmeye göre işçilere ücretleri ile birlikte 220 TL sosyal yardım yapılacak. Bu ödeme sözleşmenin ikinci yılında ücret zammı oranında artırılacak. Ayrıca ilk yıl için Ramazan Bayramı öncesi net 300 TL, ikinci yıl içinde net 350 TL giyim yardımı yapılacak.

Kayseri ve Civarı Elektrik A.Ş. ile Sözleşme İmzalandı

TES-İŞ ile Kayseri ve Civarı Elektrik A.Ş. arasında süren TİS görüşmeleri sonuçlandı. Kayseri ve Civarı Elektrik A.Ş.'de 320 işçiyi ilgilendiren TİS imza törenine TÜRK-İŞ ve TES-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, TES-İŞ Kayseri Şube Başkanı Rıfat Pakkan, TES-İŞ Kayseri Şube Mali Sekreteri Hulusi Ak-yol, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Özhasseki, Kayseri ve Civarı Elektrik A.Ş.Yönetim Kurulu Başkanı Şadi Büyükeçeci ve çalışanlar katıldı.

Sözleşmeye göre işçilerin taban yevmiye skala ücretine 1. yılında %10, ikinci yılında %10 zam yapıldı. Ayrıca işçilere sözleşmenin 1. yılında 275 TL, ikinci yılında 300 TL sosyal yardım parası, yine 1. yıl 350 TL, ikinci yıl 400 TL giyim yardımı parası ödenecek.

EMCEF 9. Genel Kurulu Yapıldı

TES-İŞ'in üye olduğu Avrupa Kimya, Maden ve Enerji İşçileri Federasyonu'nun (EMCEF) 9. Genel Kurulu 3 Mayıs 2011 tarihinde Luxemburg'da toplandı.

TES-İŞ'in üye olduğu Avrupa Kimya, Maden ve Enerji İşçileri Federasyonu'nun (EMCEF) 9. Genel Kurulu 3 Mayıs 2011 tarihinde Luxemburg'da toplandı. Genel kurula çeşitli Avrupa ülkelerinden çok sayıda delege katıldı.

Genel Kurul sonrası yapılan seçimlerde, EMCEF'e üye büyük sendikalarlardan biri olan IG-BCE'nin Başkanı Michael Vassiliadis EMCEF Başkanlığına, Michael Wolters da EMCEF Genel Sekreterliği'ne seçildi. TES-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Ferudun Yükselir de EMCEF İcra Kurulu Üyeliğine getirildi.

Genel Kurul kapsamında konuşan Michael Vassiliadis şunları söyledi:

"Biz dünyada var olan siyasi, ekonomik, sosyal ve çevresel sorunlara yanıt vermek için güçlerimizi birleştirmeliyiz. AB neoliberal özellikler içeren serbest bir ticaret alanı değildir. Biz burayı şekillendirmek ve geliştirmek istiyoruz. Biz küreselleşme sürecinde özellikle sosyal piyasa ekonomisine güveniyoruz."

TÜRK-İŞ'ten

TÜRK-İŞ: "Hükümetin İlk Adımlarından Biri Alın Terinin Hakkını Vermek Olmalıdır"

ILO'nun 100. Konferansı Toplandı

1 Mayıs Taksim'de ve Tüm Alanlarda Coşkuyla Kutlandı

Genel Başkan Kumlu: TÜRK-İŞ İktidarların, Siyasi Partilerin Kontrolü Altına Giremez

Genel Başkan Mustafa Kumlu: Hükümetler İşsizliğin Çözümünü Çalışan Haklarının Budanmasında, Ucuz Emekte, Güvencesiz Çalışmada Aramalı

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Toplandı

Genel Başkan Kumlu: 'Siyaset Sorun Yaratma Değil, Sorun Çözme Sanatıdır'

Genel Başkan Kumlu MPM'nin 50. Genel Kurulu'nda Konuştu

Genel Başkan Kumlu, Kadın İşçiler 16. Büyük Kurultayı'nda Konuştu

TÜRK-İŞ'ten

TÜRK-İŞ: "Hükümetin İlk Adımlarından Biri Alın Terinin Hakkını Vermek Olmalıdır"

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Hükümetten, yeni dönemin ilk icraatlarından biri olarak kamu işçilerinin alınterinin karşılığının verilmesini istedi.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Hükümetten, yeni dönemin ilk icraatlarından biri olarak kamu işçilerinin alınterinin karşılığının verilmesini istedi.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, 12 Haziran 2011 tarihinde gerçekleştirilen milletvekili genel seçimleri sonrası yaptığı açıklamada TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalara üye 230 bin işçi ve ailesinin kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinin bağitlanmasını beklediğini hatırlattı. Yönetim Kurulu açıklamasında, düşük ücretlerin iyileştirilmesi, ücretlerin enflasyona yenik düşürülmemesi, refahtan pay alınması ve vergi kayıplarının giderilmesi yönündeki taleplerin daha fazla geciktirilmeden ivedilikle gündeme alınmasının gereğine işaret edildi.

Açıklamada şunlara yer verildi:

"12 Haziran 2011 tarihinde yapılan milletvekili genel seçimlerinde oyların yüzde 50'ye varan bölümünü mevcut iktidar partisi almış ve yeniden tek ba-

şına Hükümet olma fırsatı elde etmiştir. Halkımız, CHP ve MHP'ye muhalefet görevini uygun görmüş, bağımsız adaylar ise sayılarını artırarak Meclis'e girme hakkı elde etmiştir.

Seçimlere katılım oranının yüzde 90'lara ulaşması ve kadın milletvekili oranındaki artış, demokrasimiz açısından önemli bir gelişme olmuştur.

TÜRK-İŞ, halkımızın demokratik tercihi saygı duymakta, seçim sonuçlarının ülkemiz için hayırlı olmasını dilemektedir.

TÜRK-İŞ, liderlerin seçim meydanlarında sergiledikleri sert ve kırıcı üslubun geride bırakılmasını istemekte, TBMM'de grup kuracak olan siyasi partilerin ülkemizin temel sorunları etrafında diyalog kültürünü öne çıkararak bir araya gelmelerini zaruri bulmaktadır.

TÜRK-İŞ, Başbakan Recep Tayyip

Erdoğan'ın seçim sonuçlarının alınmasından sonra yaptığı konuşmayı önemli bulmakta, başta Anayasa değişikliği olmak üzere Hükümetin atacağı adımların bu konuşmanın içeriğine uygun olarak gerçekleştirilmesini beklemektedir.

TÜRK-İŞ, yeni parlamento ile 61'nci Cumhuriyet Hükümeti'den emeğin en yüce değer olduğu gerçeğinden hareketle insan onuruna yakışır iş ve yaşam yaklaşımının atılacak her adımda gözetilmesini; çalışanların hak ve çıkarlarını koruyarak geliştirilmesini; insan odaklı politikalara ağırlık verilmesini; işsizlik ve yoksulluk sorununun çözümünde katedilecek mesafelerin, Türkiye'nin sosyal sorunlarının çözümünde temel oluşturduğunun bilinmesini ve varolan temel sorunların çözümünün daha çok örgütlenme ve demokratikleşmeden geçtiğinin fark edilmesini istemektedir.

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalara üye 230 bin işçi ve ailesi kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinin bağitlanmasını beklemektedir.

TÜRK-İŞ, düşük ücretlerin iyileştirilmesi, ücretlerin enflasyona yenik düşürülmemesi, refahtan pay alınması ve vergi kayıplarının giderilmesi yönündeki taleplerinin daha fazla geciktirilmekten ivedilikle gündeme alınmasını istemektedir. TÜRK-İŞ, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın balkon konuşmasında yer alan "sosyal kesimlerin taleplerine bu dönemde çok daha fazla karşılık üreteceğiz" şeklindeki sözlerini hatırlatmakta ve Hükümeti, yeni dönemin ilk icraatlarından biri olarak kamu işçileri-

nin alın terinin karşılığını vermeye çağırılmaktadır.”

Kamuda 230 Bin İşçi İçin Pazarlık Genel Seçimler Öncesi Başladı

TÜRK-İŞ ile Hükümet, kamu kesimi toplu iş sözleşmeleri için genel seçimler öncesi Trabzon'da bir araya geldi. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, “Hedefimiz düşük ücretlerin iyileştirilmesi, ücretlerin enflasyona yenik düşürülmemesi, refahtan pay alınması ve vergi kayıplarının giderilmesidir” derken, Devlet Bakanı Hayati Yazıcı, Umuyorum ki kamuda çalışan işçilerimizi mağdur etmeyecek, onların beklentilerini karşılayacak, ekonomik dengeleri de gözetecek bir sonuca varırız.” diye konuştu.

Kamuda çalışan yaklaşık 230 bin işçiyi ilgilendiren çerçeve protokol için Devlet Bakanı Hayati Yazıcı ile TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun görüşmesi 2 Haziran 2011 tarihinde TÜRK-İŞ Trabzon İl Temsilciliğinde gerçekleşti. Toplantıya Bakan Hayati Yazıcı, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Ergün Atalay, TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlanma Sekreteri Cemal Bakındı, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri İsa Gök ile Hükümet ve TÜRK-İŞ kesiminin uzmanları katıldı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, yaklaşık 1,5 saat süren görüşmenin ardından yaptığı açıklamada şunları söyledi:

“TÜRK-İŞ'e üye sendikalar, kamu kesiminde yürürlük tarihleri çoğunlukla Ocak, Şubat ve Mart ayları olmak üzere yerel yönetimler hariç 101 işyeri/işletmede çalışan 230 bin işçi ile ilgili toplu iş sözleşmesi görüşmelerine 2011 Ocak ayından itibaren başlamıştır. TÜRK-İŞ her dönem olduğu gibi bu dönemde de kamuda örgütlü sendikalardan oluşan Kamu Kesimi Koordinasyon Kurulu'nu oluşturmuş, Koordinasyon Kurulu, düşük ücretlerin iyileştirilmesi, ücretlerin enflasyona yenik düşürülmemesi, refahtan pay alınması ve vergi kayıpları-

nın giderilmesi konuları üzerinde görüşünü belirlemiştir.

TÜRK-İŞ, kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinin genel seçimler öncesinde imzalanabilmesi için son iki ay içinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Devlet Bakanı Hayati Yazıcı ile defalarca görüşmede bulunmuş, ancak Hükümetten sözleşmelere ilişkin bir teklif gelmediği için bu görüşmeler kamuoyu ile paylaşılmamıştır.

TÜRK-İŞ ile Hükümet arasında imzalanacak çerçeve protokol, 230 bin işçiyi kapsasa da sözleşmeler aileleriyle birlikte yaklaşık 1 milyon kişiyi ilgilendirmektedir.

Hükümetin vergi olumsuzluğunu giderecek, işçiyi memnun edecek bir zam oranıyla masaya gelmesi, seçim öncesinde ülkemizde yaşanan gerginlikler üzerinde pozitif bir etki yaratacaktır. Biz teklifimizi sayın Bakan'a sunduk, dileğimiz, sözleşme sürecinin karşılıklı anlayış içinde, mağduriyetleri giderebilecek bir şekilde seçimlerden önce sonlandırılmasıdır.”

Bakan Yazıcı da yaptığı açıklamada, kamuda çalışanların ücret ve mali haklarına ilişkin toplu sözleşme sürecinin ocak ayından itibaren başladığına işaret etti. Yazıcı görüşmede ücret ve mali haklara ilişkin konular üzerinde görüş alışverişinde bulunduklarına değinerek, “Bütün bu konuları ekonomik çerçeve içerisinde mali konulara ilişkin diğer kamu birimleriyle de müzakere edeceğiz. En kısa zamanda tekrar bir araya geleceğiz. Umuyorum ki kamuda çalışan işçilerimizi mağdur etmeyecek, onların beklentilerini karşılayacak, ekonomik dengeleri de gözetecek bir sonuca varırız.” diye konuştu.

TÜRK-İŞ'ten Teşkilata Duyuru

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Hükümetten bir karşı teklif gelmemesi üzerine 8 Haziran 2011 tarihinde teşkilata bir duyuru göndererek, kamu sözleşmelerinin bağtlanması için genel seçimler

sonrasına kaldığını bildirdi. Duyuruda şunlara yer verildi:

“Bilindiği üzere TÜRK-İŞ üyesi 22 sendika 2011 yılı içinde çoğunluğunun yürürlük başlangıcı Mart ayı olmak üzere 101 toplu iş sözleşmesi bağtlayacaktır. TÜRK-İŞ bünyesinde oluşturulan Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmeleri Koordinasyon Kurulu'nda alınan karar doğrultusunda toplu iş sözleşmesi prosedürlerinin birlikte yürütülmesine çalışılmış, taraflar arasında toplu iş sözleşmesi görüşmelerine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın verdiği yetki belgesi oranında başlanabilmektedir.

Söz konusu 101 toplu iş sözleşmesinin küçük bir kısmı için yetki itilafı halen devam etmektedir. Taraflar arasında sözleşmelerin 30 tanesi için 60 günlük görüşme süresi tamamlanmıştır, diğerleri için ise görüşmeler sürdürülmektedir.

Düşük ücretlerin iyileştirilmesi, ücretlerin enflasyona yenik düşürülmemesi, refahtan pay alınması ve vergi kayıplarının giderilmesi yönündeki taleplerimize ilişkin olarak Başbakan ve ilgili Bakan dahil hükümet kanadıyla yapılan görüşmelerden henüz bir sonuç alınamamıştır.

Bütün arzumuz ve çalışmalarımıza rağmen toplu iş sözleşmelerinin sonuçlanması için gerekli çerçeve anlaşmasının 12 Haziran tarihi öncesinde yapılamayacağı anlaşılmaktadır. Bu durum haklı taleplerimizin sürdürülmesi ve alınacak sonuç açısından bir dezavantaj oluşturmayacaktır. Genel seçim, yerel seçim dönemleri de dahil olmak üzere 1989 yılından bu tarafa kamu sözleşmeleri çerçeve protokollerinin Haziran ayı sonunda ve çoğunlukla da Temmuz-Ağustos aylarında imzalandığı hatırlanmalıdır.

Her dönem olduğu gibi bu dönemde de Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmeleri TÜRK-İŞ Koordinasyon Kurulu'nun bilgi ve iradesi içerisinde sürdürülmektedir, sonuç da aynı irade ile alınacaktır.”

TÜRK-İŞ'ten

ILO'nun 100. Konferansı Toplandı

Genel Başkan Kumlu: "Hükümetlerin hedefi iş ve istihdam yaratacak yatırımlar yapmak, yoksulluğu gidermek, sürdürülebilir kalkınma ve insan onuruna yakışır iş koşullarını tesis etmek olmalıdır."

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 100. Konferansı 1-17 Haziran tarihlerinde Cenevre'de toplandı. "İnsanca Bir İş İçin Geleceği İnşa Etmek" başlığı ile toplanan ILO Konferansı'nın genel gündemini "sosyal güvenlik" konusu oluşturdu. Konferansta 163 ülkeden sosyal taraflar bir araya geldi. İşçi sendikalarını temsilen 160 delegenin katıldığı konferansta Türkiye delegesi Mustafa Kumlu bir konuşma yaptı. Kumlu konuşmasında "Hükümetlerin hedefi iş ve istihdam yaratacak yatırımlar yapmak, yoksulluğu gidermek, sürdürülebilir kalkınma ve insan onuruna yakışır iş koşullarını tesis etmek olmalıdır." dedi.

Kumlu'nun konuşmasında şunlar yer aldı:

"Konuşmama başlamadan önce baş-

ta Japonya'da yaşanan yıkıcı deprem, tsunami ve nükleer felaket olmak üzere dünya üzerinde son bir yıl içinde meydana gelen birçok felaket nedeniyle yaşanan acıları yüreğimizde hissettiğimizi ifade etmek istiyorum."

Dünyanın içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal yapıyı anlamak ve insanların yaşadığı sıkıntılara çözüm bulmak arzusunda olan herkesin Genel Müdür Juan Somavia'nın 100. Uluslararası Çalışma Konferansı için hazırladığı raporları okuması ve faydalanması gerektiğini düşünüyorum.

Yaşanan ekonomik ve sosyal krizin nedenlerini en doğru ve ayrıntılı şekilde tespit eden ve çözüm yollarını gösteren bu raporlar için kendisine ve tüm ILO çalışanlarına teşekkür ediyorum."

'Tasvir Edilen Gelecek Tüm İnsanlığın Ortak Hayalidir'

"Genel Direktörün "Yeni Bir Sosyal Adalet Çağı" başlıklı raporunda tasvir ettiği 'gelecek' zannediyorum ki, sendikal hareketin olduğu kadar tüm insanlığın da ortak hayali ve arzusudur. Zaten sendikal hareket olarak bizim verdiğimiz mücadelenin temel amacı da sosyal adaletin tüm dünyada egemen olmasını sağlamak ve raporda bahsedilen sosyal adalet çağını başta çalışanlar olmak üzere tüm insanlığa yaşatmaktır.

Raporda yer alan kriz sonrası pek çok yapının ve anlayışın değiştiği, ekonomik dengelerin değişmeye başladığı, G20'nin etkinlik kazandığı ve yönlendirici olduğu ifadelerine tamamen katılıyorum. Ancak, biraz önce amacımız ve arzumuz olarak ifade ettiğim sosyal adalet çağının zaten başlamış olduğunu kaydeden ifadelerle katılıyorum."

'Örgütsüz Bir Toplum ve Çalışan Mutsuz İnsanlar Yaratılmıştır'

"Tüm dünyada işsizlik, yoksulluk, sendikasılaştırma, kayıt dışı ekonomi, taşeronlaşma, kötü çalışma koşulları gibi pek çok olumsuzluk giderek artarken, yeni dönemi sosyal adaletle bir arada kurgulamak gerçekçi değildir.

Uluslararası sendikal hareket olarak bizler, kriz sonrası yapılanma konusunda görüş ve taleplerimizi her ne kadar yüksek sesle dile getirmiş olsak da gidişatı değiştirmemiz mümkün olmamıştır. İş yapma kültürü ve kötü çalışma koşulları kaldığı yerden, daha da kötüleşerek devam etmiş, eşitsizlik artmış; sonuç olarak, örgütsüz bir toplum ve çalışan

mutsuz insanlar yaratılmıştır.

Bu nedenle, önümüzdeki dönem hükümetlerin tek hedefi iş ve istihdam yaratacak yatırımlar yapmak, yoksulluğu gidermek, sürdürülebilir kalkınma ve insan onuruna yakışır iş koşullarını tesis etmek olmalıdır.

Hemen ifade etmeliyim ki, Hükümetleri bu hedeflere yönlendirmede katkıda bulunabilecek tek yapı Uluslararası Çalışma Örgütüdür ve Genel Direktörün raporunda belirttiği gibi üç taraflı yapısı ile ILO başarılı olmak için yeterli kapasiteye sahiptir.”

‘TÜRK-İŞ Tüm Vatandaşlara Eşit Hizmet Götürülmesinden Yanadır’

Genel Müdürün “İşyerinde Eşitlik” başlıklı ikinci raporu cinsiyetten ırka, inançtan siyasi düşünceye kadar hemen her konuda dünyada uygulanan ayrımcılığı ve eğilimleri; iyi yönde kaydedilen gelişmelere de yer vererek, ayrıntıları ile ortaya koymaktadır.

Türkiye, laik, sosyal bir hukuk devletidir. TÜRK-İŞ, her zaman olduğu gibi gelecekte de ülkemizin bu değerlerinin koruyucusu olacaktır. TÜRK-İŞ hiç kuşkusuz özgürlüklerden ve devletin tüm vatandaşlara eşit hizmet götürmesinden yana olacaktır.

‘İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda Yaşanan Sorunlar Hala Giderilememiştir’

“Türkiye’de 99. Uluslararası Çalışma Konferansında da değindiğim birçok sorun varlığını sürdürmektedir.

Örneğin iş sağlığı ve güvenliği konusunda yaşanan sorunlar hala giderilememiştir. İş kazalarında yaşanan ölüm ve yaralanmaların önüne geçilebilmesi için mevzuatın gözden geçirilmesi ve yeni düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

Giderek tüm ülkeyi kuşatan düzen-siz ve kural-sız taşeronlaşma güvencesiz ve düşük ücretle çalıştırmanın aracı olarak kullanılmakta ve sendikalaşmanın önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir.

Kayıt dışı ekonomi, ILO ile sürdürülen çeşitli çalışmalara rağmen ciddiyetini korumaktadır. Kayıtsız çalışan vatandaşlarımızı koruma kapsamına almak, sendikalı olmalarını sağlamak, insan onuruna yakışır koşullarda çalışmalarını ve yaşamalarını sağlamak amacıyla Türkiye’de kayıt dışı ile mücadele stratejisi hazırlanmalı ve izlenmelidir. Kayıt dışı ekonominin büyüklüğü ve etkin bir mücadele yürütülmemesi ülkede tüm sosyal güvenlik harcamalarının kayıt altında çalışanlara yüklenmesine neden olmaktadır.”

‘Türkiye’de Yeni İşyerlerinde Örgütlenmek Olanaksız Hale Gelmiştir’

“Türkiye, 87 Sayılı Sözleşmenin ihlali nedeniyle yıllardır Aplikasyon Komitesi-nin gündemine gelmektedir. Türkiye’de yeni işyerlerinde örgütlenmek olanaksız hale gelmiştir.

Geçtiğimiz yıl içerisinde Anayasa’da çeşitli değişiklikler yapılmış olmasına rağmen özellikle sendikal hak ve özgürlükleri düzenleyen 2821 ve 2822 Sayılı Kanunların 87 ve 98 Sayılı Sözleşme ile uyumlu hale getirilmesi konusunda henüz bir gelişme sağlanamamıştır. Ancak, iki gün önce yapılan genel seçimlerin ardından Türkiye’nin bu değişiklikleri ivedilikle gerçekleştireceğine olan inancımı koruduğumu da ifade etmek istiyorum.

Türkiye’de kamu çalışanlarının sendikal haklar konusunda karşılaştıkları sıkıntılar da devam etmektedir. 12 Eylül 2010’da referandum ile kabul edilen Anayasa değişiklikleri sonucunda kamu çalışanlarına Toplu Sözleşme Hakkı tanınmış, ancak grev hakkı tanınmamıştır. Ayrıca, 4688 Sayılı Kanunun, yapılan değişiklikler sonrası Anayasa’ya uyumu için gerekli düzenlemeler henüz yapılmadığı gibi, 87 ve 98 Sayılı ILO sözleşmelerine uyumu da sağlanmamıştır.”

1 Mayıs Taksim'de ve Tüm

***Emek, Barış, Özgürlük
ve Demokrasi için bir
araya gelen emekçiler
tüm yurttan tek bir
yürek oldu.***

TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, MEMURSEN, KESK, TMMOB, TTB, Türk Eczacıları Birliği'nin organizasyonu ile 1 Mayıs Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü, Taksim Meydanı ve Türkiye genelinde coşkuyla kutlandı. Toplumun geniş kesimlerinden çok sayıda farklı grubun katılımına ve desteğine tanık olan kutlamalara, sendikaların yanı sıra

siyasi partiler, sivil toplum örgütleri, emekçiler ve sanatçılar katıldı. Emek, barış, özgürlük ve demokrasi için bir araya gelen yüzbinlerce kişi yoksulluğa, kölelik dayatmalarına, işsizliğe, esnek çalışma koşullarına, eşitsizliğe, adaletsizliğe karşı tek bir yürek oldu.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa

Alanlarda Coşkuyla Kutlandı

Kumlu, 1 Mayıs'ın tüm yurttaki coşku ile kutlandığını ifade ederek, İstanbul Taksim Alanı'ndaki coşkulu kutlamaya katkı veren başta TÜRK-İŞ'e üye sendikalar olmak üzere tüm emekçilere; emek dostlarına ve meslek örgütleri ile bu örgütlerin temsilcilerinden oluşan Kutlama Komitesi başta olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür etti.

TÜRK-İŞ 1 Mayıs'ta Taksim'de ve Tüm Alanlarda

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu 31 Mart 2011 tarihinde bir araya gelerek, 1 Mayıs Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü'nün merkezi olarak İstanbul Taksim Meydanı'nda; bunun yanı sıra tüm bölge ve illerde düzenlenecek mitingler-

le kutlanmasına karar verdi. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, yayınladığı bildiride, Taksim Meydanı'nda ve diğer il ve bölgelerde yapılacak kutlamaların diğer emek ve meslek örgütleri ile birlikte yapılmasını, kutlamaları ortaklaştırmak için gerekli adımların atılmasını karara bağladı.

Emek ve Meslek Örgütlerinden Ortak Açıklama

Emek ve Meslek örgütü temsilcileri, TÜRK-İŞ'in çağrısı üzerine 7 Nisan 2011 tarihinde TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde bir araya gelerek 1 Mayıs 2011 kutlamalarına ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Kutlamaların ortak yapılması için görüş ve irade birliğine varan emek ve meslek örgütlerinin ortak açıklamasında şunlara yer verildi:

"Kuruluşlarımız, bu yıl 1 Mayıs kutlamalarının ortak yapılması yönünde görüş ve irade birliği içindedir. Kuruluşlarımız, emeğin kazanılmış haklarına yönelik saldırılara, işsizliğin ulaştığı kitlesel boyutlara, yoksulluğa, kuralsız, güvencesiz, esnek çalışma biçimlerine, taşeronlaşmaya, sendikal hak ihlallerine, düşünce özgürlüğüne yönelik girişimlere, ekolojik çevrenin katledilmesi ile emekçilerin uğradığı tüm haksızlık-

lara karşı, emek, barış, özgürlük ve demokrasi için 1 Mayıs'ta alanlarda olma kararı almıştır.

Kuruluşlarımız, bu anlayışla, 2011 yılında 1 Mayıs'ı İstanbul Taksim Meydanı başta olmak üzere ortak davranılabilecek diğer illerde de birlikte kutlama kararı almıştır.

Kutlama çalışmaları kuruluş temsilcilerinden oluşan bir 'Kutlama Komitesi' tarafından yapılacak ve bu komite 1 Mayıs'ın uluslararası geleneklere uygun bir şekilde kutlanabilmesi için içerik ve teknik olarak her türlü ayrıntıyı belirleyecek ve ilgili kararları alacaktır."

Kutlama Komitesi

TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde daha sonra yapılan toplantılarda 1 Mayıs 2011 kutlamalarının TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, MEMUR-SEN, KESK, TMMOB, TTB ve TEB tarafından organize edilmesi kararlaştırıldı. Kutlamaların İstanbul Taksim Meydanı ve tüm il ve bölgelerde gerçekleştirilebilmesi için bu örgütlerin temsilcilerinin yer aldığı bir "Kutlama Komitesi" oluşturuldu.

Taksim Kutlamaları

İstanbul Taksim Meydanı'nda gerçekleştirilen kutlamalar için Taksim'e dört ayrı girişte oluşturulan kortejler sabahın erken saatlerinden itibaren toplanmaya başladı. TÜRK-İŞ korteji

Dolmabahçe'de toplandı. Kortejlerin Taksim Alanı'na yerleşmesinden önce, kutlamaları düzenleyen emek ve meslek örgütü başkanları 1 Mayıs 1977'de hayatlarını kaybedenler anısına Kazancı Yokuşu'na karanfil bırakarak, saygı duruşunda bulundu. Başkanlar daha sonra Taksim Cumhuriyet Anıtı önüne geleerek, anıta "1 Mayıs" çelengini bıraktı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu burada emek ve meslek örgütleri adına bir konuşma yaptı. Kumlu konuşmasında şunları söyledi:

"Bugün 1 Mayıs. Bugün, dünya emekçilerinin meydanlarda kol kola girdiği, ekmek, barış, özgürlük, demokrasi taleplerini dayanışma içinde dile getirdiği coşkulu kutlamanın günü.

Bugün yıllardan beri 1 Mayıslarda yaptığımız gibi, yine kazancı yokuşuna karanfiller bırakıyoruz, yine 1 Mayıs 1977'de kaybettiğimiz arkadaşlarımızı en içten duygularımızla anıyoruz.

1977 Taksim olayları her birimizi derinden etkilemiştir. Coşkulu Taksim kutlamaları, yıllar yılı en büyük özlemimiz olmuş, bu büyük kavuşma, emekçilerin ısrarlı talepleri üzerine nihayet geçen yıl gerçekleşmiştir.

Kaybettiğimiz canlara bir borcumuz daha vardır ki, o da 1977'de yaşanan acı olaylara sebep olanların belirlenip adalete teslim edilmesidir. Bu borç, Türk

demokrasisi üzerinde 34 yıldır bir kara lekedir. Bu borç ödenmeden Türkiye'nin vicdanı rahat etmeyecek, demokrasimiz lekeli kalmaya devam edecektir.

Bugün tüm dünyada emekçiler, emeğin uğradığı haksızlıklara karşı hep birlikte sesini yükseltiyor. Tüm dünyada emekçiler, bir asır önce 8 saatlik çalışma uğruna canlarını veren emekçi kardeşlerini anarken, bugün hala bir çok ülkede, benzeri çalışma koşullarının varolması- na isyan ediyor.

Bugün tüm dünyada emekçiler alanlarda demokrasi istiyor, barış istiyor, özgürlük istiyor.

Biz bugün burada dünyaya ve ülkemize eşitliği, barışı, kardeşliği, özgürlüğü çağırıyoruz. Emeğin çıkarının savaşta değil, barışta olduğunu biliyor, savaştan yana hiç bir politikaya onay vermeyeceğimizi haykırıyoruz.

Biz daha çok demokrasi istiyoruz, çünkü bunu hak ediyoruz. Biz örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırılmasını istiyoruz. Çünkü biz örgütlenirsek demokrasimizin daha kalıcı hale geleceğini biliyoruz.

Biz bugün burada, 1 Mayıs'ta ve Taksim'de ülkeyi yönetenleri ve yönetmeye aday olanları emekçilerin sesine ve taleplerine kulak vermeye çağırıyoruz.

Taksim Meydanı'ndan Türkiye'nin ve dünyanın 1 Mayıs alanlarındaki coşkulu kutlamalara selam yolluyoruz.

Taksim ve diğer 1 Mayıs şehitlerini saygıyla anıyoruz. Ruhları şad olsun.

İşçilerin, memurların, emeklilerin, işsizlerin, gençlerin, emekçilerin ve emeğe gönül vermiş herkesin 1 Mayıs birlik, mücadele ve dayanışma gününü kutluyor, hepinize saygılarımızı sunuyoruz."

Başkanların Taksim Anıtı'na çelenk koymasının ve kortejlerin alana girmesinin ardından kutlama programı kapsamında konuşmalar yapıldı. 1 Mayıs Taksim kutlamalarını örgütleyen emek ve meslek örgütleri adına hazırlanan ortak 1 Mayıs Bildirisi, üç işçi tarafından okundu. "Bizler bu ülkenin işçileri, kamu emekçileri, meslek sahipleri, emeklileri, işsizleri, yoksulları, kadınları, gençleri olarak, tüm dünya emekçileriyle birlikte 1 Mayıs alanlarında, emeğin bayramındayız" denilen bildiride, "Barış için, özgürlük için, demokrasi için, saygın bir iş için, savaşırsız bir dünyada sömürsüz, baskısız, insan onuruna yaraşır bir yaşam için birlikteyiz" sözlerine yer verildi.

Ortak 1 Mayıs Bildirisi'nin okunmasının ardından konser programına geçildi. İlk olarak Grup Yorum'un sahne

aldığı konser programında, daha sonra Kardeş Türküler ve Agire Jiyan konser verdi.

Kutlamalar boyunca Taksim Meydanı'nda bir araya gelen yüz binlerce kişi ayırım gözetmeksizin, omuz omuza, türkülerle marşlarla halay çekti.

Ankara'da 1 Mayıs Sıhhiye Meydanı'nda Kutlandı

1 Mayıs Ankara'da emek ve meslek örgütlerinin ortak oluşturduğu kortej öncülüğünde binlerce emekçinin katılımıyla, davul zurna eşliğinde halaylar çekilerek kutlandı.

Saat 11.00'den itibaren Ankara'nın çeşitli noktalarından gelerek gar önünde toplanan emekçiler, kutlamaların gerçekleştirileceği Sıhhiye Meydanı'na doğru harekete geçti. Kortejin Meydana ulaşmasının ardından kutlamalar devam etti. Sıhhiye Meydanı'nda gerçekleşen kutlamalara TES-İŞ Ankara 1 ve 2 No'lu Şubelerden katılım sağlandı.

İzmir Gündoğdu Meydanı Doldu Taştı

1 Mayıs İzmir kutlamaları Gündoğdu Meydanı'nda gerçekleştirildi. Cumhuriyet Meydanı, Konak, Basmane Meydanı ve Alsancak limanında toplanan gruplar, davul zurna eşliğinde halay çekerek alana geldi. Kutlamalara TES-İŞ 1-2 No'lu Şubeler, Aydın Şube ile Yatağan Şubesi'nden büyük katılım sağlandı.

1 Mayıs kutlamaları, Bursa, Adana, Zonguldak başta olmak üzere diğer il ve bölgelerde de coşkuyla gerçekleştirildi.

Genel Başkan Kumlu'dan 1 Mayıs Teşekkürü

Olaysız ve şölen havasında geçen 1 Mayıs kutlamaları sonrası TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, bir teşekkür mesajı yayınladı. Kumlu, mesajında şunlara yer verdi:

“Emek ve Meslek örgütü temsilcileri, 7 Nisan 2011 tarihinde TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde bir araya gelmiş ve daha sonra yapılan toplantılarda 1 Mayıs Bir-

lik, Mücadele ve Dayanışma Günü'nün "emek, barış, özgürlük, demokrasi" talepleriyle başta İstanbul Taksim Meydanı olmak üzere ve ortaklaşılabilen bütün il ve bölgelerde TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, MEMUR-SEN, KESK, TMMOB, TTB ve Türk Eczacıları Birliği olarak birlikte organize edilmesi karara bağlanmıştır.

Alınan bu kararın içerik ve teknik ayrıntıları Konfederasyon temsilcilerinden oluşan 'Kutlama Komitesi' tarafından belirlenmiş ve hayata geçirilmiştir.

1 Mayıs 2011, tüm yurttaki alanlarda coşku ile kutlanmıştır.

İstanbul Taksim Alanındaki kutlamalar ise barış ve kardeşlik içinde gerçekleşmiş, emekçiler ve emeğe gönül verenler Taksim alanında Türkiye'nin özlediği en coşkun ve en sevinçli kucaklaşmayı sergilemiştir. Emekçilerin ve emeğe gönül verenlerin bu kucaklaşması, gerginliklerden bıkan halkımıza da moral kaynağı olmuş, bu kutlama ile emeğin birlikteliğinin gücü gösterilmiştir.

Konfederasyonumuz, İstanbul Taksim Alanı'ndaki coşkulu kutlamaya katkı veren başta TÜRK-İŞ'e üye sendikalar olmak üzere tüm emekçilere; emek dostlarına ve organizasyonu birlikte gerçekleştirdiğimiz emek ve meslek örgütleri ile bu örgütlerin temsilcilerinden oluşan Kutlama Komitesi başta olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür etmektedir.

Konfederasyonumuz, Kutlama Komitesi ile irtibat halinde İstanbul taksim kutlamalarının güvenliğini sağlayan İstanbul Valiliği'ne, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne ve kutlamaları an an kamuoyuna yansıtan yazılı ve görsel medyaya teşekkür etmektedir.

Konfederasyonumuz, ülkemizin dört bir yanında yapılan 1 Mayıs kutlamalarına katılan, katkı veren herkese teşekkür etmekte, emeğin ve emeğe gönül verenlerin birlikteliğinin hayatın her alanında devam etmesini dilemektedir."

TÜRK-İŞ'ten •

Genel Başkan Mustafa Kumlu :

TÜRK-İŞ İktidarların, Siyasi Partilerin Kontrolü Altına Giremez

TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, TÜRK-İŞ'in iktidarların, siyasi partilerin veya işçiler dışındaki herhangi bir kuruluşun ya da çevrenin kontrolü altına girmeyeceğini söyledi.

Genel Başkanı Mustafa Kumlu, TÜRK-İŞ'in iktidarların, siyasi partilerin veya işçiler dışındaki herhangi bir kuruluşun ya da çevrenin kontrolü altına girmeyeceğini söyledi.

Türkiye Yol-İş Sendikası'nın 21 Mayıs 2011 tarihinde Ankara'da gerçekleşen 9. Olağan Genel Kurulu'nda bir konuşma yapan Kumlu, tabanında her türlü eğilimi barındıran TÜRK-İŞ'in, bu renkliliğe uygun hareket ettiğini

söyleyerek, duyarlılıklarını bu renkliliği gözeterek, işçi hak ve özgürlükleri teminde dile getirdiğini belirtti.

Kumlu konuşmasında özetle şunları söyledi.

'Saldırılara Karşı Direnme Geleneği YOL-İŞ'i Vareden Geleneklerden Biridir'

"Kazanılmış haklardan vazgeçme, saldırılara karşı direnme geleneği,

YOL-İŞ'i vareden geleneklerin başında gelmektedir. Sizler, bunun son örneğini torba yasaya karşı gösterdiğiniz dirençle verdiniz. Biliyorsunuz, Torba Yasada emek karşıtı diğer hükümlerin yanı sıra İl Özel İdarelerinde çalışan istihdam fazlası işçilerin Emniyet Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Teşkilatına dağıtılmasını öngören bir madde de vardı. Bu maddenin hayata geçmesi halinde yerinizden, yurdunuzdan olacak, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün

kapatılmasından sonraki ikinci ağır mağduriyetinizi yaşayacaktınız.”

‘Hem Eylemler Yapıldı, Hem Görüşmeler Devam Etti’

“Torba Yasa’daki bu hüküm, sizleri ayağa kaldırdı. Bir yandan eylemler yaptınız, diğer yandan da sorunu çözmek için görüşmeler yapmaya başladık. Açıkça söyleyelim, Başkanınız Ramazan Açar ve diğer yöneticileriniz, o süre boyunca TÜRK-İŞ’ten hiç ayrılmadı,

larımız sonucunda ilgili madde sendikamızın isteğine uygun olarak işçilerimizin ‘Karayolları Genel Müdürlüğü’ne dağıtılmaları’ şeklinde değiştirildi.

Duyarlılığımız sadece sizin sorunu-nuzla ilgili değildi tabii ki. Bildiğiniz gibi Torba Yasa’da bizleri rahatsız edecek diğer bir çok hüküm vardı. Belki hepsini geri çektiğimizde başarılı olamadık ama, yaptığımız görüşmeler sonucunda genel kuruldan geçmiş olan ve esnek çalışma

‘Yapılan Eylemlerin Etkisine İnanıyoruz’

“Biz, çalışma hayatının sorunlarının çözümünde, yapılan eylemlerin etkisine inanıyoruz. Bunun içindir ki, yönetime geldiğimizden bu yana, yani 3,5 yıldır çoğu üretimden gelen gücün kullanılması ve miting olmak üzere 26 ayrı eylem gerçekleştirdik. Ancak eylemlerin yanı sıra Hükümetler nezdinde sorun çözücü diyalogların gerçekleştirilmesi de bir zarurettir. Önemli olan, süreci iyi kavrayıp, hangi yöntemle hangi dönemde nasıl bir sonuç elde edilebileceğinin hesabını iyi yapmaktır. Bazen, günlerce eylem yaparsınız, bazen, eylem yapmadan görüşmeler yoluyla mesafe katedersiniz, bazen de hem eylem yapar hem de diyalog içinde olursunuz. Bir de şu iyi bilinmeli ki biz eylemlerimizi, hak ve çıkarlarımızı koruma ve geliştirme yolunda sesimizi duyurmak için yaparız. Hak ve çıkarlarımız için yapacağımız eylemlerin de kimi politik çıkarlar için kullanılmasına izin vermeyiz.”

‘TÜRK-İŞ Kuru Gürültüye Pabuç Bırakmaz’

“Herkes şunu aklına kazınsın. TÜRK-İŞ, iktidarların, siyasi partilerin veya işçiler dışındaki her hangi bir kuruluşun ya da çevrenin kontrolü altına girmez. Tabanında her türlü eğilimi barındıran TÜRK-İŞ, bu renkliliğe uygun hareket eder ve duyarlılıklarını bu renkliliği gözeterek, işçi hak ve özgürlükleri temelinde dile getirir.

Siz çok iyi bilirsiniz, TÜRK-İŞ belki her zaman gürlemez, ama gürlediğinde yağar ve kuru gürültüye pabuç bırakmaz. Biz tavrımızı koyarız, ülkeyi idare edenlerin yapması gereken, bizlere kulak vermek, taleplerimize duyarlı olmaktır. Kulak ardı mı ediyorlar? O noktada, sorumluluk hatada ısrar edenlerin olur, işçinin değil. Çünkü her hatanın bir bedeli vardır ve bu bedeli hata yapan mutlaka bir gün öder.

Son 3,5 yılda 26 eylem kararı aldığımızı demin ifade ettim. Bazıları peşpeşe yapıldı ama neredeyse iki aya bir eylem düşüyor. Niçin bu kadar çok eylem yap-

akşam olup ayrıldığımızda da telefonlarıyla hep gelişmeleri takip etti. Hatta o ara TES-İŞ’te Genel Kurulum vardı. Başkanınız “bu mesele senin genel kurulundan daha önemli” diyip, benim sendikamla ilgilenmeme bile izin vermedi.

Başkanınız çok haklıydı ve tüm bu duyarlılıklar sonucudur ki, Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde bir önerge verilmesini sağladık. Çaba-

biçimlerinin yaygınlaştırılması ile deneme sürelerini artıran üç maddenin tekriri müzakere ile geri çekilmesini sağladık. Bu maddelerin oy birliği ile metinden çıkarılması, çalışma yaşamımız açısından önemli bir kazanç olmuştur. Tabii sonradan hükümetin seçimler nedeniyle bu maddeleri geri çektiğini söyleyenler oldu ama, bu yaklaşım gerçeği yansıtmıyor. Seçimi düşünen hükümet bu maddeleri yasaya en baştan koymazdı.”

TÜRK-İŞ'ten

tık? Çünkü emek ve emeğin kazanımları hep saldırı altında oldu.

Sağlık ve sigorta haklarının budanmasıyla başlayan süreç, özelleştirmelerde hak ihlalleriyle, 4-C gibi uygulamalarla devam etti. Krizin yükü emekçilerin sırtına yüklenmeye çalışıldı, emeğin daha da güvencesiz hale getirilmesi için sürekli fırsat gözlemlendi. Kurlsızlık kural haline, emek daha da ucuz hale getirilmeye çalışıldı, vergi adaletsizliğine devam edildi, yoksulluk, işsizlik, açlık aldı başını yürüdü. Kıdem tazminatlarımıza göz dikildi, işsizlik sigortası fonu amacı dışında kullanıldı. Asgari ücret sefalet ücreti olmaya devam etti, bölgeselleştirilmeye çalışıldı... Velhasılı, küreselleşmenin çalışanlar aleyhine dayattığı tüm hükümler ülkemizde hayata geçirilmek istendi.

İtirazımız var, dedik. Kimi zaman TÜRK-İŞ olarak, kimi zaman diğer emek ve meslek örgütlerini yanımıza alarak eylem kararları aldık."

'Hükümetler Sendikalara Kulak Tıkadığında Bunun Zararını Ülke Görüyor'

"Tabii Hükümetler, halkın taleplerini dile getiren sivil toplum örgütlerine, sendikalara kulağını tıkadığında bunun zararını ülkemiz görüyor. Ne oluyor? Madenler deneyimsiz taşeron işçilerine mezar oluyor. Ne oluyor? İş sağlığı iş güvenliği önlemleri gözetilmediği için işçi kardeşlerimiz patlamalarla çöken binaların altında kalıyor. Ne oluyor, hırsızlık artıyor. Artık neredeyse her mahallenin kadrolu bir hırsız oldu, hırsız girmeyen ev kalmadı. İşsizlik artıyor, yoksulluk artıyor, fuhuş artıyor. Üniversite bitirmiş iki dil bilen gençlerin asgari ücretle çalışmaya razı olabildiği bir ülkede, gençlerin geleceğe güvenle bakamadığı bir ülkede, kişisel huzurdan, dolayısıyla toplumsal huzurdan bahsedebilmek mümkün mü?

Bu ülke işsizliği, yoksulluğu en aza indirmek, güvencesiz çalışma biçimlerini, taşeron işçiliği tarihe gömmek; sosyal devlet anlayışını tüm kurallarıyla hayata geçirmek, insan onuruna yakışır iş

kavramını benimsemek, örgütlenmenin önündeki engelleri Türkiye'nin koşullarına uygun olarak kaldırmak zorundadır. Bu hem ihtiyaçtır, hem zarurettir... Bu ülke emeğin en yüce değer olduğunu, emeği ve haklarını en üst düzeyde korumak ve geliştirmek zorunda olduğunu artık fark etmek zorundadır."

'Her Seçim Ülkemiz İçin Bir Umuttur'

"Tabii şimdi bir seçim sürecine girmiş bulunuyoruz. Ülkemizin geleceği bizlerin oylarıyla şekillenecek. Bakın şimdi sizlere, 31 Mart 2011 tarihinde yayınlanan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Bildirisi'nden bir bölüm okuyacağım;

"TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, AK Parti iktidarında Türkiye'nin sosyal ihtiyaçlarını ihmal eden bir ekonomik büyüme anlayışı ile hareket edildiği, bu anlayışın bir sonucu olarak da toplumdaki huzursuzlukların, dengesizliklerin ve eşitsizliklerin arttığı tespitini yapmıştır. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, TÜRK-İŞ topluluğuna 12 Haziran genel seçimlerinde oy kullanırken siyasi partilerin seçim beyanname ve taahhütlerine dikkatle bakmalarını önermekte, seçimleri ülkemiz için bir fırsat, bir ümit olarak değerlendirmektedir."

Evet, her seçim ülkemiz için bir umuttur, bir fırsattır. Dileğim, oy kullanırken, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun tavsiyelerine uymanızdır."

'Seçim Yarışı Bir Demokrasi Şöleni Haline Getirilmeli'

"Tabii, seçim sürecinde meydanlarda halka seslenen siyasi parti liderlerine de tavsiyelerimiz var. Ülkemizin, bölünmeye değil, birleşmeye; kavgaya değil, barışa ihtiyacı vardır. Biz meydanlarda birbirlerini kırmak, incitmek için açık kollayan liderler değil, beş yıllık projeleriyle yarışan liderler istiyoruz. Biz liderlerimizin gerektiğinde el ele verip, ülke çıkarları için fikir birliği, gönül birliği, iş birliği yapabileceğine inanmak istiyoruz. Toplumsal barışın sağlanması için ülkemizin çok şeye ihtiyacı var. Ama bunların en önemlilerinden biri olarak seçim yarışının bir demokrasi şöleni ha-

line getirilmesini görüyoruz."

'Sözleşmelerde En İyi Noktayı Yakalamaya Çalışacağız'

"Biliyorum hepinizin aklında kamu kesimi toplu iş sözleşmeleri var. TÜRK-İŞ'e de bu konuda her gün onlarca telefon geliyor. Bizim de dileğimiz, kamu sözleşmelerinin seçimlerden önce bağitlanabilmesi. Kamu sözleşmelerinden sorumlu bakan ile görüşmelerimiz oldu. Başbakan ile de görüştük. Ancak henüz bir noktaya gelemedik. Diyalog noktası yakaladığımızda, kamu kesimi koordinasyon kurulunu toplantıya çağıracağız ve görüşmeleri birlikte sürdüreceğiz. Aslında sözleşmeleri bağitladığımız tarihlere yıllar itibarıyla baktığımızda, bu genellikle Haziran sonu, Temmuz başına denk gelmiş. Örneğin geçen yıl çerçe ve protokolü 7 Temmuz'da imzalamışsınız. Ondan önceki dönem, yani 2007'de de 26 Haziran'da imzalamışsınız. Tabi bu dönem de böyle olacak diye bir kural yok. Bilmenizi istediğim şu, konu her gün gündemimizde ve koordinasyon kurulumuz ile birlikte en iyi noktayı yakalamaya çalışacağız."

'TÜRK-İŞ Gücünü, Varlığına Göz Dikenlere Karşı Gösterdiği Dirayete Borçludur'

"Son 1 Mayıs kutlamalarında bir kez daha gördük. Birlikten güç doğuyor. Gün bölünme zamanı değil, bir arada olma zamanıdır. "Aynılar aynı yerde, ayrılar ayrı yerde" yaklaşımı artık köhnemiştir. İnsanlar geliştikçe, ayrı yaklaşımlarda olsalar bile aynı amaç doğrultusunda bir arada olabilmenin yolunu bulabilmişler; bir arada oldukça da hedefe ulaşabilmeyenin onurunu yaşamışlardır. Kurulduğu günden bu yana geçirdiği tüm badirelere rağmen; sendikalarımızda yaşanan ciddi kan kayıplarına rağmen, böl, parçala, yönet yaklaşımlarına rağmen TÜRK-İŞ bugün hala içinde her türlü siyasi eğilimi barındıran en büyük örgütlü güç ise, bunu, varlığına göz dikenlere karşı gösterdiği dirayete borçludur. Ben bu dirayete güveniyorum. Ben sizlere güveniyorum. Geleceğin daha güçlü TÜRK-İŞ'i adına sizlere şimdiden teşekkür ediyorum."

Genel Başkan Mustafa Kumlu: Hükümetler İşsizliğin Çözümünü Çalışan Haklarının Budanmasında, Ucuz Emekte, Güvencesiz Çalışmada Aramamalı

TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu son birkaç yıldır Türkiye'nin sosyal gelişmesini ihmal eden bir ekonomik büyüme anlayışı ile karşı karşıya olduğunu belirtti. Kumlu, kalkınmayı sadece ekonomik büyüme ile değil sosyal gelişme ile birlikte ele alan bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğunu ifade etti.

TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu son birkaç yıldır Türkiye'nin sosyal gelişmesini ihmal eden bir ekonomik büyüme anlayışı ile karşı karşıya olduğunu belirtti. Kumlu, kalkınmayı sadece ekonomik büyüme ile değil sosyal gelişme ile birlikte ele alan bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğunu ifade etti.

Genel Maden-İş Sendikası'nın 9 Nisan 2011 tarihinde Zonguldak'da gerçekleşen 9. Olağan Genel Kurulu'nda bir konuşma yapan Kumlu "Sosyal güvenlik ve sağlık haklarından işsizlik sigortası fonuna, güvencesiz çalışma biçimlerinden taşeronlaşmaya kadar bir çok konuda emeğe karşı bir tavır içine girilmiştir ve bu durum sadece bizi değil bütün toplumu rahatsız edecek boyutlara ulaşmıştır." dedi.

Hükümetlerin işsizliğin çözümünü çalışan haklarının budanmasında, ucuz emekte ve güvencesiz çalışmada araması gerektiğini ifade eden Genel Başkan Kumlu konuşmasında özetle şunları söyledi:

'Türkiye'nin Sosyal Gelişmesini İhmal Eden Bir Ekonomik Büyüme Anlayışı İle Karşı Karşıyayız'

"Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal modernleşmesi çok önemlidir. Fakat ekonomik ve sosyal alanda sağlanan gelişmeleri sürekli kılmanın yolu daha

TÜRK-İŞ'ten

fazla demokrasiden geçmektedir. Çalışanlarının hak ve özgürlüklerinin genişletilmediği, aksine budandığı bir ülkenin daha fazla demokratikleşmesi mümkün değildir.

Son birkaç yıldır Türkiye'nin sosyal gelişmesini ihmal eden bir ekonomik büyüme anlayışı ile karşı karşıya olduğumuz açıktır. Elbette biz kalkınan bir ülke istiyoruz. Ama bu kalkınmayı sadece ekonomik büyüme ile değil, sosyal gelişme ile birlikte ele alan bir yaklaşıma ihtiyaç olduğunun da altını çiziyoruz. Bu güne kadar takip edilen politikaların böyle bir anlayışla oluşturulmadığını belirtmek istiyoruz. Sosyal güvenlik ve sağlık haklarından işsizlik sigortası fonuna, güvencesiz çalışma biçimlerinden taşeronlaşmaya kadar bir çok konuda emeğe karşı bir tavır içine girilmiştir ve bu durum sadece bizi değil bütün toplumu rahatsız edecek boyutlara ulaşmıştır.

Torba yasada yer alan emek karşıtı hükümlerle kendisini bir kez daha ifade eden bu yaklaşımın seçimler sonrasında devam edeceğine ilişkin işaretler tarafımızdan gayet net okunmaktadır."

'Hükümetlerin Çalışanlara Yaklaşımı Hep Çalışanları Mağdur Edecek Biçimde Olursa, O Ülkede Çalışma Barışı Olmaz'

"Eğer hükümetlerin çalışanlara yaklaşımı, 'ucuz çalıştırılım', 'esnek çalıştırılım', 'işçiler kiralabilsin', 'taşeron işçilik daha da kuralılaşsın', 'asgari ücret bölgeselleşsin', 'kıdem tazminatı kaldırılсын' v.s şeklinde, hep çalışanları mağdur edecek biçimde olursa, o ülkede çalışma barışı olmaz, olamaz.

Yaşadıklarımızda, Hükümetin bire bir tasarruflarının yanı sıra, işverenlerin isteklerini yerine getirme yaklaşımının da büyük önemi vardır. Bakın, işverenler, taşeron işçiliğin daha da kuralılaşdırılmasını; özel istihdam bürolarına işçi kiralama yetkisinin verilmesini; esnek çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılmasını; deneme süresinin 2 aydan dört aya çıkarılmasını; turizm sektöründe

denkleştirme süresinin 2 aydan 4 aya çıkarılmasını istemiştir, bunların hepsiyle ilgili yasal düzenleme yapılmak istenmiş, ancak tarafımızdan engellenmiştir. Hatta öyle ki bunların bir kısmı yasalaştırıldığı halde tekriri müzakere ile Torba Yasa metninden çıkartılmıştır.

İşverenler yukarıda saydıklarımın hepsini hala istiyor. Sadece bunları değil, asgari ücretin bölgeselleşmesini, kıdem tazminatının budanmasını istiyor. İstiyor da istiyor. Hükümetler bu istekler karşısında ne yapmalı? Hükümetler, işsizliğin çözümünü çalışan haklarının budanmasında, ucuz emekte, güvencesiz çalışmada aramamalı."

'Biz İş Güvencesi İstiyoruz'

"Biz gerçek anlamda iş güvencesi istiyoruz. Biz, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasasıyla budanmış haklarımızı geri istiyoruz. İş sağlığı iş güvenliği önlemlerinin artırılmasını, asgari ücretin insan onuruna yakışır bir düzeye getirilmesini istiyoruz. İşsizlik Sigortası Fonu'na el uzatmayın, örgütlenmenin önündeki engelleri kaldırın diyoruz. Esnek ve güvencesiz çalışma biçimlerini terk edin, güvenceli çalışma biçimini hakim kılın, ucuz emek yaklaşımından vaz geçin, diyoruz. Bakın daha geçen yıl 17 Mayıs'ta Karadon Müessesesi Kilimli İşletmesi'nde 30 arkadaşımızı toprak altında bıraktık. Buna neden olan sebepleri görmezden

gelenlerin bu can kayıplarındaki vebali büyüktür. Bu nedenlerden biri de taşeron işçiliktir. Biz ne istiyoruz? Taşeron işçiliği kaldırın diyoruz. Biz taşeron işçiliğin kaldırılmasını en çok maden işçileri için, en çok ağır ve tehlikeli işlerde çalışanlar için istiyoruz. Ve elbette tüm işçilerimiz için istiyoruz.

Bizim istediğimiz hiçbir şey olmuyor, işverenlerin istediği her şey anında yapılmaya çalışılıyor! Bu nasıl iş? Ben cevap vereyim değerli arkadaşlarım, bu iş, iyi bir iş değil.

Bunun iyi bir iş olmadığını, endüstri ilişkilerine sadece işveren gözlüğü ile bakanlar da bir gün anlayacak. Anlayacak da, dilerim vakitlice anlar.”

‘Siyasi Partilerin Seçim Beyanname Taahhütlerine Dikkatle Bakın’

“Bakın seçimler yaklaşıyor. Bizim seçimlere girecek tüm siyasi partilere çağrımız, sosyal devlet anlayışından, esnek çalışma biçimlerine, kıdem tazminatından, taşeronlaşmaya, işsizlik sigortası fonundan, yasa değişiklikleri ve asgari ücrete kadar çalışma yaşamını ilgilendiren tüm konularda görüşlerini açıklamalarıdır. Bu alanda verilecek mesajların içtenliği, temsil ettiğimiz kitlenin oylarının şekillenmesinde hiç kuşkusuz belirleyici olacaktır.

Ayrıca sizlere bir tavsiyem var. Bu aynı zamanda TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu’nun tavsiyesidir. 12 Haziran

genel seçimlerinde oy kullanırken siyasi partilerin seçim beyanname ve taahhütlerine dikkatle bakmanızı öneriyorum. Tamam, gönül verdiğiniz bir siyasi parti olabilir. Ama bir bakın bakalım, bu parti sizin hak ve çıkarlarınızı korumaya, geliştirmeye talip mi?”

‘Çalışma Hayatını Düzenleyen Yasalardaki Değişiklikler Önümüzdeki Yılların Endüstri İlişkilerini Belirleyecek’

“Hepimiz örgütlenmenin önündeki engellerin kalkmasını istiyoruz, bekliyoruz. Bu konudaki çalışmalar uzun süredir devam ediyor. Ancak nihai noktaya son toplantıda da gelemedik. Şunu herkes hatırlamalı ki çalışma yaşamının demokratikleştirmesi mücadelesi TÜRK-İŞ tarafından başlatılmıştır. Yasalardaki anti demokratik hükümlerin çoğu, TÜRK-İŞ’in yaptığı eylemlerle sokakta delinmiştir, fiili olarak geçersiz kılınmıştır. Çalışma hayatını düzenleyen yasalarda yapılacak değişiklikler çok önemlidir ve önümüzdeki on yılların endüstri ilişkilerini belirleyecektir. TÜRK-İŞ, iş kolları barajının düşürülmesini istemekte ama birden bire sıfırlanmasının ya da binde beşe indirilmesinin çalışma hayatında bir kaosa neden olabileceğini düşünmektedir.”

‘Sivil Toplum Örgütleriyle Başlattığımız Anayasa Değişiklik Çalışmamız Bulunmakta’

“Seçime giden Türkiye’nin en çok konuşulan ve merak edilen konusu şüphesiz sivil ve demokratik bir anayasa yapılması meselesidir. Bizim talebimiz, siyasi partilerin bu konuda yaptıkları çalışmaları seçim öncesinde halkla paylaşmaları, halka taslakları hangi ölçüde benimsediğini gösterme fırsatı vermeleridir. Bu arada bizim de çeşitli sivil toplum örgütleriyle başlattığımız bir Anayasa Değişiklik çalışmamız bulunmaktadır. Bu çalışmalara hız verilecek, yapacağımız hazırlık seçimlerden sonra Meclis’e sunulacaktır.”

TÜRK-İŞ'ten

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Toplandı

Genel Başkan Mustafa Kumlu Siyasilere Seslendi: “Emeğin Haklarını Koruyacağınıza ve Geliştireceğinize Dair Söz Verin”

‘Seçimler Ülkemiz İçin Yeni Bir Ümittir’

“Türkiye önümüzdeki Haziran ayında yapılacak olan milletvekili genel seçimlerine hazırlanmaktadır. Genel seçimler, içinde yeni bir başlangıç umudu barındıran ve milletin tercihlerinin devlete yansıtıldığı en önemli demokrasi unsurlarından biridir. Türk-İş, seçimleri sadece demokrasinin bir göstergesi olarak değerlendirmemekte, ülkemiz için yeni bir fırsat, bir ümit olarak görmektedir. Seçim sürecinde siyasi partilerin Türkiye’nin sorunlarına yönelik yeni projeler gündeme getirmesi, aynı zamanda ülkemizin yeni bir hamle yapma gücünün de ifadesi olacaktır.”

‘Siyasi Partiler Yaptıkları Çalışmaları Seçim Öncesinde Halkla Paylaşmalı’

“Seçime giden Türkiye’nin en çok konuşulan ve merak edilen konusu şüphesiz sivil ve demokratik bir anayasa yapılması meselesidir. Siyasi parti liderleri, yaptıkları çeşitli açıklamalarda

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Türkiye’nin son birkaç yıldır sosyal gelişmesini ihmal eden bir ekonomik büyüme anlayışı ile karşı karşıya olduğunu, bunun da emek karşıtı politikaları beraberinde getirdiğini belirtti. Kumlu, siyasilere seslenerek, “AK Partiden ve diğer siyasi partilerden beklentimiz, emeğin hak ve kazanımlarına saygı duyulması, bu kazanımların demokrasimizin bir kazancı olduğunun fark edilmesi ve seçimi kim kazanırsa kazansın, iktidar olacak parti ya da partilerin emeğin hak ve kazanımlarına el uzatmak yerine geliştirmek için çaba sarfedileceğinin sözünün verilmesidir. Bu alanda verilecek mesajların içtenliği, temsil ettiğimiz kitlenin oylarının şekillenmesinde hiç kuşkusuz belirleyici olacaktır.” dedi.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 31 Mart 2011 tarihinde toplandı. Genel Başkan Mustafa Kumlu, toplantıyı açış konuşmasında Türkiye’nin milletvekili genel seçimlerine hazırlandığına işaret

ederek, TÜRK-İŞ’in, seçimleri sadece demokrasinin bir göstergesi olarak değerlendirmedeğini, aynı zamanda ülke için yeni bir fırsat, ümit olarak gördüğünü söyledi.

Seçim sürecinde siyasi partilerin Türkiye’nin sorunlarına yönelik yeni projeler gündeme getirmesinin, aynı zamanda ülkenin yeni bir hamle yapma gücünün de ifadesi olacağını dile getiren Kumlu, “Halkımızın meydanlarda duymak istediği, siyasi partilerin beş yıllık projeleridir” dedi. Kumlu, “Ülkemiz bir seçime doğru giderken bütün siyasi aktörlerden beklentimiz sıkça sergiledikleri, çatışmacı, kavgacı üslubu geride bırakarak, seçimleri ülkemiz için bir demokrasi şöleni haline getirmeleridir. Halkımızın meydanlarda duymak istediği, siyasi partilerin beş yıllık projeleridir. Türkiye’nin gerilime değil barışa, kavgaya değil birlikte iş yapmaya ihtiyacı vardır.” diye konuştu.

Kumlu, konuşmasında şunlara yer verdi:

yeni bir Anayasa ya da Anayasa değişikliği konusunda çalışma yaptıklarını ifade etmektedir. Bizim talebimiz, siyasi partilerin yaptıkları çalışmaları seçim öncesinde halkla paylaşmaları, halka taslakları hangi ölçüde benimsediğini gösterme fırsatı vermeleridir. Çünkü seçim süreci ve seçimler, siyasi katılımın en geniş anlamda olduğu dönemlerdir. Bu konuda toplumu bilgilendirmeyen, kamuoyunda meseleyi muğlak bir halde bırakan yaklaşımlar benimsenirse siyasi partilerin seçim öncesinde ortaya koyacakları projelerin inandırıcılığı büyük ölçüde zedeleneyecektir”

‘TÜRK-İŞ Uzlaştıracı Bir Anayasa Değişikliği Beklentisi İçindedir’

“Türkiye’de Anayasa’nın bütün toplum kesimlerini kuşatacak bir anlayışla değerlendirilmesi ekonomik ve toplumsal gelişmemize olduğu kadar toplumsal barışa ve uzlaşmaya da katkı sağlayacaktır. Sivil ve demokratik Anayasa ülkenin ortak değerlerinden güç almadan ne sivil ne de demokrat olabilir. TÜRK-İŞ,

çağdaş, demokratik ilkeleri benimseyen, laik, sosyal hukuk devleti yapısını koruyan, bireysel özgürlükleri temel alan, hukukun üstünlüğü temeline oturan, demokratik rejimin vazgeçilmez kuralı olan kuvvetler ayrılığı ilkesini benimseyip erkler arasındaki denge ve ahenği koruyan, uygarlık yolunda değişime ve gelişime açık, toplumumuzun temel değerleriyle bütünleşmiş, uzlaştıracı bir Anayasa değişikliği beklentisi içindedir. Yapılacak değişikliğin Anayasa’nın bütününü kapsaması ve daha önce yapılan değişikliklerin ürünü olan çelişkileri gidermesi önemlidir.”

‘Türkiye Gündeminde Önemli Meseleler Var’

“Yaşadığımız seçim sürecinde, Türkiye’nin gündeminde önemli meseleler bulunmaktadır. Bu meselelerin başında hiç şüphesiz bölgemizde yaşanan gelişmeler ve uluslararası sistemin bölgedeki değişimlerle birlikte yeni dengelere doğru dönüştüğünü gösteren olaylar yer almaktadır.

Tunus’tan başlayan, Mısır’a ve oradan neredeyse bütün Ortadoğu ülkelerine sirayet eden olayların, giderek ciddi bir toplumsal ve siyasal değişim talebini yansıttıkları ortaya çıkmıştır. Bu ülkelerin diktatörleri, içinden geçtiğimiz çağda baskı rejimlerinin artık sürdürülemez olduğunu görememiş oldukları için bu ülkelerin insanları ayağa kalkmış, özgürlük ve demokrasi talep etmeye başlamışlardır.

Tunus ve Mısır’da yaşanan değişimlerin yarın Libya’da ortaya çıkması sürpriz olmayacaktır. Libya’daki baskı rejiminin lideri olan Kaddafi’nin kendi halkına karşı şiddet uygulaması, bunun uluslararası kamuoyunda oluşturduğu tepki ve nihayet NATO’nun müdahalesi bütün Libya halkı için acı bir tablo yaratmıştır. Dileğimiz sivil halkın bu müdahaleden en alt düzeyde etkilenmesi ve bir an önce Libya halkının talep ettiği değişimin gerçekleşmesidir. Libya’ya yönelik müdahalenin Libya’nın zenginliklerini talan etmeye yönelik bir yağmaya dönüşmemesi ve bunu gerçek-

TÜRK-İŞ'ten

leştirecek bir kukla yönetim yerine Libya halkının kendi iradesiyle oluşacak özgürlükçü bir demokrasiye yerini bırakması bu coğrafyanın istikrarı için zorunlu olan bir değişim olacaktır.”

‘Emeğe Karşı Tavrı Bütün Toplumu Rahatsız Edecek Boyutta’

“Türkiye’nin ekonomik ve toplumsal modernleşmesi çok önemlidir. Fakat ekonomik ve sosyal alanda sağlanan gelişmeleri sürekli kılmanın yolu daha fazla demokrasiden geçmektedir. Demokrasi içerisindeki gelişme her şeyden önce biz çalışanlar için sosyal hak ve özgürlüklerin genişletilmesi anlamını taşımaktadır. Çalışma hayatı ile ilgili hukuki düzenlemelerin de bu anlayışla ele alınması gerekir. Çalışanlarının hak ve özgürlüklerinin genişletilmediği, aksine budandığı bir ülkenin daha fazla demokratikleşmesi mümkün değildir.

Son birkaç yıldır Türkiye’nin sosyal gelişmesini ihmal eden bir ekonomik büyüme anlayışı ile karşı karşıya olduğumuz açıktır. Sosyal sorunların dikkate alınmadığı bir büyüme anlayışı kaçınılmaz olarak toplumdaki eşitsizlikleri, dengesizlikleri artırmaktadır. TÜİK’in son yayınlanan gelir dağılımı araştırması bu dengenin nasıl bozulduğunun da bir ifadesidir. İşsizlik rakamları bunun bir başka göstergesidir. Elbette biz kalkınan bir ülke istiyoruz. Ama bu kalkınmayı sadece ekonomik büyüme ile değil, sosyal gelişme ile birlikte ele alan bir yaklaşıma ihtiyaç olduğunun da altını çiziyor, bu güne kadar takip edilen politikaların böyle bir anlayışla oluşturulmadığını belirtmek istiyoruz. Sosyal güvenlik ve sağlık haklarından işsizlik sigortası fonuna, güvencesiz çalışma biçimlerinden taşeronlaşmaya kadar bir çok konuda emeğe karşı bir tavır içine girilmesi sadece bizi değil bütün toplumu rahatsız edecek boyutlara ulaşmıştır.”

‘Emeğin Hak ve Kazanımlarına Saygı Duyulmalı’

“Hükümet edişin bu biçimi tüm

toplumda olduğu gibi teşkilatımızda da yoğun tepkileri beraberinde getirmiştir. Torba yasada yer alan emek karşıtı hükümlerle kendisini bir kez daha ifade eden bu yaklaşımın seçimler sonrasında devam edeceğine ilişkin işaretler tarafımızdan gayet net okunmaktadır.

AK Partiden ve diğer siyasi partilerden beklentimiz, emeğin hak ve kazanımlarına saygı duyulması, bu kazanımların demokrasimizin bir kazancı olduğunun fark edilmesi ve seçimi kim kazanırsa kazansın, iktidar olacak parti ya da partilerin emeğin hak ve kazanımlarına el uzatmak yerine geliştirmek için çaba sarfedileceğinin sözünün verilmesidir. Bu alanda verilecek mesajların içtenliği, temsil ettiğimiz kitlenin oylarının şekillenmesinde hiç kuşkusuz belirleyici olacaktır.”

‘Düşünce Özgürlüğü Konularında Yaşanan Sorunlar Çözülmeli’

“Türkiye’nin demokratikleşmesinin en önemli alanlarından birisi düşünce özgürlüğü konularında yaşanan sorunların çözülmesi ile ilgilidir. İnsanlara düşüncelerinden dolayı baskı yapılan, açıkladığı ya da açıklamadığı düşüncelerinden dolayı müdahale edilen ülkelerde demokrasinin sorunlu olduğu açıktır. Türkiye bu alandaki sorunlarını çözmek, kamuoyu vicdanında endişe yaratan ve karşılık bulamayan uygulamaları hızla terk etmek zorundadır.”

‘Sözleşmelerin Seçimden Önce Bitirilmesini Hedefliyoruz’

“Her dönem olduğu gibi bu dönemde de kamu kesimi koordinasyon kurulunu oluşturduk ve kurul toplantılarına başladı. Bu sözleşme döneminde de düşük ücretlerin iyileştirilmesini, ücretlerin enflasyona yenik düşürülmemesini ve refahtan pay alınmasını hedefliyoruz. Sözleşmelerin seçimlerden önce bitirilmesi elbette ki temel hedeflerimizden biridir. Yaklaşık 250 bin kişiyi kapsayan toplu iş sözleşmelerimiz, aileleriyle birlikte toplam bir milyon kişiyi ilgilendirmektedir. Bu bir milyon kişinin memnuniyeti ya da memnuniyetsizliği de

elbette seçim sandığına yansıtacaktır.”

‘TÜRK-İŞ için Türkiye’nin Tüm Alanları 1 Mayıs Alanıdır’

“Biliyorsunuz 2009 yılında 1 Mayıs bayram ve tatil edilmiş, 2010 yılında da Taksim alanı 1 Mayıs kutlamalarına açılmıştır. Bizler Taksim konusundaki ısrarımızı sürdürürken, temel hareket noktamızı, yasaklı bir alanı yasaklardan arındırarak demokrasimize katkıda bulunmak, 1 Mayıs 1977 yılında yaşanan acı olayların zihinlerde yarattığı travmatik etkiyi geride bırakabilmek olmuştur.

Taksim Alanı kutlamalara açılarak bu sağlanmıştır. Gelinek noktada TÜRK-İŞ için Türkiye’nin tüm alanları 1 Mayıs alanıdır. Merkezi kutlama için Taksim alanı seçeneklerimizin başında gelmektedir. Başkanlar Kurulu toplantımızda 1 Mayıs’ı nerede ve nasıl kutlayacağımızı konuşup, bu konudaki yol haritamızı belirleyeceğiz.”

‘Türkiye Nükleer Enerji Konusundaki Yaklaşımını Gözden Geçirmeli’

“Bugün Japonya’da yaşanan deprem ve tsunami sonrasında meydana gelen nükleer sızıntı, nükleer enerji konusunu dünyanın tüm ülkelerinde tartışılır hale getirmiştir. Hiçbir şey insan hayatından daha önemli değildir. Japonya’da yaşanan nükleer sızıntı, tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye’de de bir “uyarı” olarak algılanmalı, Türkiye nükleer enerji konusundaki yaklaşımını gözden geçirmelidir.”

‘Halkımızın Meydanlarda Duymak İsteddiği, Siyasi Partilerin Beş Yıllık Projeleridir’

“Ülkemiz bir seçime doğru giderken bütün siyasi aktörlerden beklentimiz sıkça sergiledikleri, çatışmacı, kavgacı üslubu geride bırakarak, seçimleri ülkemiz için bir demokrasi şöleni haline getirmeleridir. Halkımızın meydanlarda duymak istediği, siyasi partilerin beş yıllık projeleridir. Türkiye’nin gerilime değil barışa, kavgaya değil birlikte iş yapmaya ihtiyacı vardır.

Genel Başkan Mustafa Kumlu:

'Siyaset Sorun Yaratma Değil, Sorun Çözme Sanatıdır'

TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Türk Halkının, kısır ve kırıcı siyasi çekişmelerden çok yorulduğunu belirtti. Kumlu, siyasetin sorun yaratma değil, sorun çözme sanatı olduğunu hatırlatarak, en küçüğünden en büyüğüne kadar tüm siyasi partilerden sorumlu ve düzeyli bir üslup beklenildiğini ifade etti.

TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Türk Halkının, kısır ve kırıcı siyasi çekişmelerden çok yorulduğunu belirtti. Kumlu, siyasetin sorun yaratma değil, sorun çözme sanatı olduğunu hatırlatarak, en küçüğünden en büyüğüne kadar tüm siyasi partilerden sorumlu ve düzeyli bir üslup beklenildiğini ifade etti.

Sağlık-İş Sendikası'nın 12 Mart 2011 tarihinde Ankara'da gerçekleşen 18. Olağan Genel Kurulu'nda bir konuşma yapan Kumlu, TÜRK-İŞ'in hiçbir siyasi partinin güdümünde ya da o siyasi partinin çıkarları için eylemlilik içinde olmayacağına işaret etti. Kumlu, "TÜRK-İŞ, tüm siyasi partilere karşı bağımsızlığını korumaya devam edecektir. TÜRK-İŞ, üye 35 sendikasıyla tabanında her türlü siyasi görüşü barındıran bir Türkiye mozaiğidir. TÜRK-İŞ Yönetimi de bu mozaiğin bir ürünüdür." diye konuştu.

Görüşmelerine başlanan Toplu İş Sözleşmelerine de değinen Kumlu, düşük ücretlerin iyileştirilmesini, ücretlerin enflasyona yenik düşürülmemesini ve refahtan pay alınmasını hedeflediklerini ifade etti. Kumlu konuşmasında özetle şunları söyledi:

'Emek Sürekli Bir Saldırı Altındadır'

"TÜRK-İŞ'in son genel kurulunun yapıldığı 2007 Aralık ayından bu yana üç yılı aşkın bir zaman geçmiştir. Bu sürece bir bütün olarak bakıldığında, emek ve emeğin kazanımlarının sürekli

bir saldırı altında olduğu görülecektir. 2008 yılında, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasa değişiklikleriyle başlayan bu süreç, diğer konuları da içine alarak devam etmiş, nihayet o çok tartışılan Torba Yasa Tasarısı ile doruk noktaya ulaşmıştır. Bizim en önemli görevlerimizden biri esasen temsil ettiğimiz kitlenin hak ve çıkarlarını geliştirmektir. Yani yeni hak ve kazanımlar mücadelesi içerisinde olmaktır. Ancak bu

süre içerisinde, kazanılmış hakları koruma mücadelesinden, yeni kazanımlar elde etme mücadelesine geçebilmemiz pek mümkün olamamıştır. Elbette, tek partili hükümet olmanın ülke istikrarı açısından bazı avantajlarından söz edilebilir, ama bizim inancımıza göre, tek partili hükümet olduğunda, meclis içinde ya da dışında uygulamalara ilişkin uzlaşma yöntemlerini öne çıkartmanın daha çok zarureti vardır. 'Ben yap-

TÜRK-İŞ'ten

tım, oldu' yaklaşımı, bu güne kadar hiç bir hükümete bir yarar getirmemiştir."

'Bizim İstedğimiz Hiçbir Şey Olmuyor, İşverenlerin İstedığı Her Şey Anında Yapılmaya Çalışılıyor'

"Bir ülkenin huzuru o ülkede emeği ile geçinenlerin huzuru ile birebir orantılıdır. Hükümetlerin birincil görevi, vatandaşının sağlık, eğitim, iş, aş gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak, çocukların geleceğe güvenle bakabileceği yaşanabilir bir ortam oluşturmaktır. Sosyal devletin gerekliliği bu noktada ortaya çıkmaktadır. Sosyal devletin vatandaşına getirdiği imkanları küçülten, giderek de piyasalaştırarak yok etmeyi öngören anlayışların varlık nedeni giderek ortadan kalkmaktadır. Çünkü dünya, emek mağduriyeti ve sosyal devleti yok etme

yaklaşımları üzerinde yükselen politikaların bedelini 2008 ekonomik krizi ile ödemiştir ve ödemeye devam etmektedir. Kriz başlangıcında uluslararası sermayenin en üst düzey toplantılarında dile getirilen 'Yoksulların sesini duy' yaklaşımının dünyanın her ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de karşılığı bulunması bir zaruretler.

Ancak yaşadıklarımızın bu söylemi çok yansıtmadığı da ortadadır. Bunda Hükümetin bire bir tasarruflarının yanı sıra, işverenlerin isteklerini yerine getirme yaklaşımının da büyük önemi vardır.

Bu nasıl iş arkadaşlar?

Bakın, biz gerçek anlamda iş güven-cesi istiyoruz, yok!

Biz, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağ-lık Sigortası Yasasıyla budanmış hakla-

rımızı geri istiyoruz, yok!

Biz iş sağlığı iş güvenliği önlemleri-nin artırılmasını istiyoruz, yok!

Biz asgari ücretin insan onuruna ya-kışır bir düzeye getirilmesini istiyoruz, yok!

Biz İşsizlik Sigortası Fonu'na el uzat-mayın diyoruz, yok!

Örgütlenmenin önündeki engelleri kaldırm diyoruz, lafın biri bin para, ic-raat yok!

Taşeron işçiliği kaldırın diyoruz, yok!

Esnek çalışma biçimlerini terk edin, güvenceli çalışma biçimini hakim kılın diyoruz, yok!

'Ucuz emek' yaklaşımından vaz ge-çin, diyoruz, yok!

• TÜRK-İŞ'ten

Bizim istediğimiz hiçbir şey olmuyor, işverenlerin istediği her şey anında yapılmaya çalışılıyor! Bu nasıl iş? Ben cevap vereyim değerli arkadaşlarım, bu iş, iyi bir iş değil. Bunun iyi bir iş olmadığını, endüstri ilişkilerine sadece işveren gözlüğü ile bakanlar da bir gün anlayacak. Anlayacak da, dilerim vakitlice anlar.

Ülkemizin temel sorunu işsizlik, yoksulluk ve gelir dağılımındaki adaletsizliktir. Devletin resmi verilerine göre, en yoksul ile en zengin arasında 8,5 kat gelir farkı vardır. Türkiye'de zengin kesim Avrupa Birliği düzeyinde yaşam sürerken en yoksul kesim Afrika düzeyinde yaşam mücadelesi vermektedir. Bu sürdürülebilir bir durum değildir. Yaşam mücadelesi veren çalışanların, geçimini sürdürebilmenin arayışı içinde olan işsizlerin umudu ve çaresizliği

daha fazla istismar edilmemelidir.”

‘TÜRK-İŞ Bir Türkiye Mozayığıdır’

“TÜRK-İŞ, bütün siyasi partilere aynı mesafededir ve bu duruş, TÜRK-İŞ için bir tüzük hükmüdür. TÜRK-İŞ Tüzüğü'nün 2'nci maddesiyle, Konfederasyonun siyasal partilere karşı bağımsızlığı hükmüne bağlanmıştır. Son üç yıldır ülkemizde çeşitli vesilelerle yaratılmak istenen tüm katagorize etme çabaları TÜRK-İŞ Yönetimince bu hüküm temelinde bertaraf edilmiştir. Yine bu hüküm temelinde TÜRK-İŞ, Hükümetlerin doğru yaptıklarını takdir etmiş, yanlış yaptıklarına da sonuna kadar karşı çıkmıştır. TÜRK-İŞ, 2008 yılı başından bu yana irili ufaklı 24 eylemliliğin içinde olmuştur. Ama bu eylemlerin ve diğer karşı çıkışların tümü hedeflenen hak ve çıkarlar için yapılmış, tüm baskılara rağmen hangi siyasi

partiden ya da siyasi oluşumdan gelirse gelsin eylemlerimizi o veya bu şekilde politize etme gayretleri bertaraf edilmiştir.

TÜRK-İŞ, tüm siyasi partilere karşı bağımsızlığını korumaya devam edecektir. TÜRK-İŞ, üye 35 sendikasıyla tabanında her türlü siyasi görüşü barındıran bir Türkiye mozayığıdır. TÜRK-İŞ Yönetimi de bu mozayığın bir ürünüdür.”

‘Siyaset Sorun Yaratma Değil, Sorun Çözme Sanatıdır’

“Türkiye 12 Haziran 2011 tarihinde bir milletvekili genel seçimi yapacaktır. Dileğimiz bu seçimin Türkiye'nin çağdaş yüzünü en iyi şekilde yansıtabileceği bir şekilde, olgun, düzeyli bir rekabet ortamında gerçekleşmesi ve siyasetlerin bir süredir birbirlerine karşı kullandıkları rencide edici, kırıcı üslubu unutturup temize çekmesidir. Şu unutulmalıdır ki, Türk Halkı, kısır ve kırıcı siyasi çekişmelerden çok yorulmuştur. Türk Halkı, siyasetin sorun yaratma değil, sorun çözme sanatı olduğunun hatırlanmasını istemekte, en küçüğünden en büyüğüne kadar tüm siyasi partilerimizden sorumlu ve düzeyli bir üslup beklemektedir.”

‘Sözleşmelerin Seçimlerden Önce Bitirilmesi Temel Hedefimizdir’

“Bir kamu kesimi toplu iş sözleşmesi dönemi daha gelmiştir. Her dönem olduğu gibi bu dönemde de kamu kesimi koordinasyon kurulunu oluşturduk ve kurul ilk toplantısını geçtiğimiz günlerde yaptı. Bu sözleşme döneminde düşük ücretlerin iyileştirilmesini, ücretlerin enflasyona yenik düşürülmemesini ve refahtan pay alınmasını hedefliyoruz. Sözleşmelerin seçimlerden önce bitirilmesi elbette ki temel hedeflerimizden biridir. Yaklaşık 250 bin kişiyi kapsayan toplu iş sözleşmelerimiz, aileleriyle birlikte toplam bir milyon kişiyi ilgilendirmektedir. Bu bir milyon kişinin memnuniyeti ya da memnuniyetsizliği de elbette seçim sandığına yansımaktadır.”

TÜRK-İŞ'ten

Genel Başkan Kumlu MPM'nin 50. Genel Kurulu'nda Konuştu:

"Ekonomi Büyümesine Rağmen Gelir Dağılımdaki Adaletsizlik Devam Etmektedir"

TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, ülkenin içinde bulunduğu sorunların doğrudan çalışma yaşamına yansıdığını söyleyerek, bu sorunların çözümü doğrultusunda bilimsel çalışmaların yapılması ve sosyal taraflara aktarılmasında MPM'ne önemli görevler düştüğünü ifade etti.

TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, ülkenin içinde bulunduğu sorunların doğrudan çalışma yaşamına yansıdığını söyleyerek, bu sorunların çözümü doğrultusunda

bilimsel çalışmaların yapılması ve sosyal taraflara aktarılmasında MPM'ne önemli görevler düştüğünü ifade etti.

Milli Prodüktivite Merkezi'nin 50.

Genel Kurulu 10 Mart 2011 tarihinde Ankara'da MPM Konferans Salonu'nda yapıldı. Kumlu, Genel Kurul'da yaptığı konuşmada, insanı temel alan ekonomik ve sosyal politikaların uygulanma-

TÜRK-İŞ'ten

sının, çalışma yaşamının kalitesini artıracak yaklaşımların egemen olmasının, sağlıklı ve güvenli çalışma koşullarının sağlanmasının, istihdam güvencesi ve sosyal korumanın etkinliğinin artırılmasının, önümüzdeki dönemde önem taşıyan, dikkate alınması gereken temel köşe taşları olduğunu söyledi. Kumlu, çalışan başına üretimin artmasına karşın, gelir dağılımındaki adaletsizliğin devam ettiğini vurguladı.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Pevrul Kavlak'ın MPM Yönetim Kurulu Başkanı seçildiği Genel Kurul'da TÜRK-İŞ Genel Başkanı Kumlu özetle şunları söyledi:

'MPM Etkin Olarak Kullanılması Gereken Bir Platform'

"MPM ülkemizi yöneten ve çağdaş politikalar üretmek isteyen kişiler için ışık olabilecek bir kuruluştur. Etkin ola-

rak kullanılması gereken bir platformdur.

Sosyal tarafların birlikte iş yapma kültürünün gelişmesinde önemli rolü olmuştur. Yönetiminde hükümet işçi-işveren temsilcileri ile meslek kuruluşları temsilcileri, üniversite temsilcisi bulunmakta, birlikte görev yapmaktadır.

Bu çatı altında tarafların, diyalog ve uzlaşma sağlayarak, verimlilik temelinde ülke sorunlarına çözüm bulma arayışları önemlidir. Toplumda verimlilik bilincinin yaygınlık kazanması için bu çalışmalara ve işbirliğine ihtiyaç bulunmaktadır."

'Verimliliğin Sosyal Yönü, Ekonomik Boyutu Kadar Önemli'

"Dünyada yaşanan değişim bütün ülkeleri etkilemektedir. Bir ülkede yaşanan ekonomik kriz kısa bir zaman içerisinde yaygınlaşmakta ve küresel boyut kazanmaktadır. Bir ülkede ortaya çıkan demokratik hak ve özgürlük talepleri komşu ülkeleri de sarmaktadır.

Yaşanan değişimler, ortaya çıkan yeni fikirler, bilimsel gelişmeler, yeni teknolojiler ve bunların getirdiği üretim biçimleri doğru değerlendirilmelidir. Ülkede uygulanmakta olan ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel politikaların kavşak noktası çalışma yaşamıdır. Ülkenin içinde bulunduğu sorunlar doğrudan çalışma hayatına yansımaktadır.

Bu sorunların çözümü doğrultusunda bilimsel çalışmaların yapılması ve sosyal taraflara aktarılmasında Merkezimize önemli görevler düşmektedir.

Çünkü günümüzde verimlilik sadece işletme yöneticilerinin kar amaçlı yaklaşımına bağlı değildir. Verimliliğin sosyal yönü -en az- ekonomik boyutu kadar önem taşımaktadır. Verimlilik, çalışma hayatı ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesini de kapsar. Sosyal çevrenin iyileştirilmesini de kapsayan bütüncül bir yaklaşımı içerir.

Bu bakımdan, Türkiye Sanayi

Stratejisi'nde yer alan yeni bakış açısını fevkalade önemli buluyorum. Belgede yer alan 'Türkiye'nin rekabet gücünü ucuz işgücüne dayandırması mümkün görünmemektedir' saptaması, umarım ki çalışma yaşamının temel noktası olur."

'Çalışanların Kaygıları Giderilmeli'

"Çalışanların temel hak ve özgürlüklerini, yaşama ve çalışma koşullarını gözetmeksizin, emeği sadece maliyet unsuru olarak gören bir bakış açısıyla 'iş barışı' sağlamak mümkün değildir. Çalışma yaşamında yaşanan sorunlar ve huzursuzluklar sosyal barışı da güçleştirir.

Çalışanların işleri ve satın alma güçleri için kaygıları giderilmelidir. Ekonominin sosyal politikalarla ve koruyucu iş yasalarıyla oluşan yapısı daha fazla zorlanmamalıdır.

Ülkenin ekonomik ve sosyal yapısını, tarihsel süreci dikkate almayan yaklaşımlar yanlış uygulamalara neden olmaktadır. Geçmişte 'model' gösterilen ülkelerin içinde bulunduğu olumsuz koşullar bu açıdan ibret vericidir. Hiç kuşku yok ki çalışma yaşamının biçimlenmesinde gelişmiş ülke deneyimlerinin önemi vardır. Ancak nihai düzenlemelerde belirleyici olan ülkenin edinilmiş kazanımları olmalıdır."

'Gelir Dağılımdaki Adaletsizlik Devam Ediyor'

"Ülkemizin temel sorunları işsizlik, yoksulluk ve gelir dağılımdaki adaletsizliktir. Ekonomi büyümesine, çalışan başına üretim artmasına karşın gelir dağılımındaki adaletsizlik devam etmektedir. Devletin resmi verilerine göre, en yoksul ile en zengin arasında 8,5 kat gelir farkı vardır. Kaldı ki bu araştırma yapılırken gelir, beyan esasından hesaplanmaktadır. Beyanname ile ödenen vergi tutarı hepimizin malumudur. Türkiye'de zengin kesim Avrupa Birliği düzeyinde yaşam sürerken en yoksul kesim Afrika düzeyinde

TÜRK-İŞ'ten

yaşam mücadelesi vermektedir. Bu sürdürülebilir bir durum değildir.”

‘İşsizlerin Sayısı Kriz Öncesine Göre Daha Yüksek’

“2010 yılı işgücü araştırmasının sonucuna göre, Türkiye’de işsiz sayısı 3 milyonun üzerindedir. İşsizlik oranı ise yüzde 11,9’dur. İlk bakışta, bir önceki yıla göre işsizlik oranı gerilemiş, işsiz sayısı daha da azalmıştır. 2010 yılında 1 milyon 317 bin istihdam artışı sağlanmıştır. Bunlar sevindirici verilerdir.

Ancak krizin etkisi halen sürmektedir. İşsizlerin sayısı kriz öncesine göre daha yüksektir. Geçtiğimiz yıl sağlanan istihdam artışının üçte biri tarım sektöründe olmuştur. Ekonomik büyümede başarısız olan tarım sektörü istihdam artışında başı çekmiştir.”

‘Çalışanlar Ekonomik Büyümeden Adil ve Dengeli Pay Almalı’

“Ülkenin gerçek gündeminde işsizlik, yoksulluk, gelir dağılımı adaletsizliğinin yanı sıra kayıt dışı istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, özelleştirme, taşeronlaştırma, sendikasılaştırma gibi sıralanabilecek bir dizi sorun bulunmaktadır.

Çalışanlar, yaratılan ekonomik büyümeden adil ve dengeli pay almaktadır. Bu sağlanmıyorsa, bir başka ifadeyle, ekonomik büyüme daha yüksek ücretler ve daha iyi çalışma koşulları getirmiyorsa sorun var demektir. Bu durumdan işgücünün etkinliği olumsuz etkilenecek, işbirliği ve ortak çıkar duygusu zayıflayacaktır.”

‘İşsizlerin Umudu ve Çaresizliği İstismar Edilmemeli’

“İnsanı temel alan ekonomik ve

sosyal politikaların uygulanması, çalışma yaşamının kalitesini artıracak yaklaşımların egemen olması, sağlıklı ve güvenli çalışma koşullarının sağlanması, istihdam güvencesi ve sosyal korumanın etkinliği önümüzdeki dönemde önem taşıyan, dikkate alınması gereken temel köşe taşlarıdır.

Yaşam mücadelesi veren çalışanların, geçimini sürdürebilmenin arayışı içinde olan işsizlerin umudu ve çaresizliği daha fazla istismar edilmemelidir. Uluslararası rekabet gücü, emek maliyetini daha da düşürerek, işgücü piyasasının esnekliğini daha da artırarak sağlanamaz. Çalışanların yaşama ve çalışma koşullarını daha da geriletmeyi amaçlayan bu ve benzeri yaklaşımlara itibar edilmemelidir.

Bugün gediğimiz noktada sorunlara farklı bir perspektiften bakılması ihtiyacı ve gereği her alanda hissedilmektedir.

Türkiye, coğrafi ve stratejik konumu, tarihi ve toplumsal birikimiyle çok güçlü ve önemli bir ülkedir. Ancak ekonomide sağlanan bir takım olumlu gelişmeler, iktisaden dar ve sabit gelirli kesimlerin yaşama ve çalışma şartlarını iyileştirmekte yetersiz kalmıştır.

Emeğin verimliliğinin artmasını sağlamak, onu yalnızca bir maliyet unsuru olarak görmek yerine ‘insan’ olarak ele almak ve değerlendirmekle mümkündür.

Üretimin temel faktörlerinden biri olan emeğin yaşama, çalışma ve eğitim koşullarının iyi bir düzeye getirilmesi verimlilik artışına doğrudan katkı sağlamaktadır. Toplumsal refahın artması ve bireysel yaşam standartlarının yükseltilmesi gibi hedeflerin gerçekleştirilmesinde önemli bir araç olan verimlilik artışının sağlanması bu açıdan önem taşımaktadır.

TÜRK-İŞ bu belirlemeleri, kuruluşundan bu yana içinde bulunduğu Milli Prodüktivite Merkezi’nin ayrılmaz bir tarafı olarak yapmaktadır.”

Genel Başkan Kumlu, Kadın İşçiler 16. Büyük Kurultayı'nda Konuştu: 'Kadın ve Çocuklara Yönelik Her Türlü Şiddet ve İstismara İlişkin En Ağır Yaptırımlar Getirilmelidir.'

TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, kadın ve çocuklara yönelik her türlü şiddet ve istismarın en ağır yaptırımlarla cezalandırılması gerektiğini belirtti.

'Kadın Toplumsal Paylaşıcılığın , Bilginin, Fedakarlığın İlk Öğreticisi'

"Bugün hep birlikte kutladığımız Dünya Kadınlar Günü toplumsal, siyasal ve ekonomik bakımdan ayrı ayrı anlamları olan bir gündür. Şu bir gerçek ki, kadınların toplumsal olarak oynadığı rolü ikame edecek her hangi bir varlıktan bahsedebilmek mümkün değildir.

Biz erkekler açıkça söylemeliyiz ki, toplumların var edilmesinde ve insanlığın gelişiminde, kadınlarımız, hiç kimsenin inkar edemeyeceği bir öneme sahiptir. Kadının vazgeçilmezliği onun sadece anneliği ile ilgili değildir. Çocuk sahibi olarak kadın, koşulsuz sevginin ilk öğreticisidir. Toplumsal paylaşıcılığın, bilginin, fedakarlığın ilk öğreticisidir. Kadının öğretmen olarak rolünü modern dünya ancak kreşleri, çocuk bakımı ve eğitimi ile ilgili kurumları tesis ettikten sonra daha iyi fark edebilmiştir.

TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, kadın ve çocuklara yönelik her türlü şiddet ve istismarın en ağır yaptırımlarla cezalandırılması gerektiğini belirtti.

Kumlu, Türk-Metal Sendikası tarafından 7 Mart 2011 tarihinde Ankara'da düzenlenen Kadın İşçiler 16. Büyük Kurultayı'na katıldı. Kurultay'da bir konuşma yapan Kumlu, cinsiyete dayalı ayrımcılıkla kadın emeğinin istismar edilmesinin emeğe yönelik bir saldırı olduğunu ifade etti. Kadının işyerinde psikolojik olarak tüketilmemesi gerektiğine işaret eden Kumlu, "kadın emeğini koruyacak yaklaşımlar benimsenmeli" dedi.

Mustafa Kumlu, konuşmasında özetle şunları söyledi:

Kadınların toplum hayatında oynadığı rolü belirtmek için cinsel ayrımcılığa dayanan ön yargıların yıkılmış olması gerekmektedir, ancak bu yeni cinsel ayrımcılıklar doğuracak bir tutuma da dönüşmemelidir. Kadın ve erkeğin eşit haklara sahip olması fikrinin önemi de bu noktada ortaya çıkacaktır. Kadınların insan yerine bile konulmadığı toplumsal anlayışların çok gerilerde bırakılması için büyük mücadeleler verilmiştir. Bütün bunlara rağmen günümüzde de o karanlık dönemlerin kalıntılarına sahip çıkan anlayış ve uygulamalara rastlamak mümkündür. Bilhassa kadının çalışma hayatına atılması ile birlikte karşılaştığı olumsuz tavırlar kadın emeğini ve bedenini istismar konusu yapan zihniyetler, toplumsal gelişmenin önündeki en büyük engel ve sorun olarak durmaktadır."

'Cinsiyete Dayalı Ayrımcılıkla Kadın Emeğinin İstismar Edilmesi Emeğe Yönelik Bir Saldırıdır'

"Kadının toplumsal hayata katkılarının yanında ekonomik hayata katılımının yarattığı değerin fark edilmesi şarttır. Çalışma hayatında kadının yer alması insanın ve insan emeğinin özgürleşmesi bakımından anlamlıdır, önemli ve gereklidir. Fakat üretim sürecinde yaşanan kadın istismarı, o ülkenin gelişmişliği açısından da ciddi sorunların var olduğunun işaretidir. Cinsiyete dayalı ayrımcılıkla kadın emeğinin istismar edilmesi, kadının küçümsenmesi, kadın kimliğine yönelik bir değersizleşme problemine yol açtığı gibi, farklı bir şekilde ücretlendirme de doğrudan doğruya emeğe yönelik bir saldırı anlamını taşımaktadır.

Türkiye'de cinsiyet ayrımcılığı özellikle belli bölgelerimizde çocukların eğitim çağına adım atmalarıyla birlikte ortaya çıkmaktadır. Cinsel kültürün eşitliği algılayamadığı durumlarda, kız çocuklarının mağduriyeti temelinde toplumsal gelişmenin önü kesilmektedir.

Ülkemizde eğitim sürecinde, kızlarımızın erkeklerle göre ikinci planda kalması eğitilmiş kadın zekasının toplumsal payda içinde yer alabilmesine engel olmaktadır. Eğitilmiş kadın, sade emeği ile değil, bilgisiyle, kazandığı nitelikleriyle de topluma çok şey katabilir. Toplumun bunlardan mahrum olması sadece bir ekonomik değer kaybı değil, sosyal değer kaybı yaratır. Eğitim ve kadın meselesi üzerinde bu kadar çok durmamın nedeni eğitilmiş kadınların sadece iş sürecinde değil ailelerine çocuklarına yapacağı katkının mahiyeti ile de ilgilidir."

'Kadın İşyerinde Psikolojik Olarak Tüketilmemeli'

"Türkiye'de çalışan kadınların işi iş yerinde bitmemektedir. Kadınlar evlerine döndüklerinde de evlerindeki iş onları beklemektedir. Çocukları, eşleri, kısaca aile onları beklemektedir. Bu bakımdan kadının iş sürecinde istismar edilmemesi, psikolojik olarak tüketilmemesi, onun ve varsa küçük çocuklarının her türlü imkana sahip olması fevkalade önemlidir. Çalışan kadın sayısı ne olursa olsun, işyerlerinde kreş imkanının

bulunması, modern toplumlarda çoktan geride bırakılmış bir sorun haline gelmişken, ülkemizde kadınlarımız maalesef, işyerlerinde kreş olmadığı için 'evde çocuk bakmak' ya da 'çalışmak' arasında tercih yapmak durumunda kalabilmektedir. Şüphesiz sosyal devlet anlayışının en geniş bir şekilde hayata geçirilmesi gereken alan kadın ve çocuk alanıdır."

'Kadın Emeğini Koruyacak Yaklaşımlar Benimsenmeli'

"Türkiye Cumhuriyeti yeryüzünde yasal platformda eşit işe eşit ücret ilkesini ilk benimseyen ülkelerden birisidir. Buna rağmen kaynağını Anayasa'dan alan 'eşitlik' ilkesi çoğu zaman göz ardı edilmekte, kadın işçilerimiz, 'ucuz emek', 'yedek işgücü' ve kayıt dışı istihdamın her türlü kuralsızlığına mahkum edilmektedir. Biz işverenlerin bu zihniyeti değiştirmelerini, devletin de sosyal hukuk formatını genişleterek bu zihniyete karşı kadın emeğini koruyacak bir yaklaşımı benimsemesi gerektiğini düşünüyoruz.

Unutmayalım ki kadını korumak çocukları korumaktır, aileyi korumaktır ve hatta erkekleri korumaktır."

'Kadın ve Çocuklara Yönelik Her Türlü Şiddet ve İstismara İlişkin En Ağır Yaptırımlar Getirilmeli'

"Gazi Mustafa Kemal Paşa, kadının hayatın her alanında erkeklerle birlikte söz sahibi olması konusunda büyük bir hassasiyet göstermiştir. O zamandan bu tarafa Türkiye'de çok şey değişmiştir. Türk ekonomisi tarımsal bir ekonomiden endüstriyel bir ekonomiye doğru büyük bir dönüşüm gerçekleştirmiştir. Türk toplumsal hayatı modernleşme konusunda bugün çok önemli bir noktaya gelmiştir. Ama bugün hala ülkemizin bir bölümünde töre cinayetleri işlenmektedir. Bugün hala, kadının bireysel varlığını hiçe sayan zihniyetin bir ürünü olarak şehirlerimizin sokaklarında kadınlar öldürülmektedir. Yaşanan son cinayetler, Aile Koruma Yasası'na ilişkin tartışmaların yoğunlaşmasını beraberinde getirmiştir. Yasanın, kadınların sadece kocalarına karşı değil, boşanmış eşler ya da evlilik akdi yapılmamış birliktelikler ya da baba, abi, akrabalara karşı da korunmasının gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca kadın ve çocuklara yönelik her türlü şiddet ve istismara ilişkin en ağır yaptırımlar getirmenin gerekliliği açıktır.

Kadın ve kadına dair sorunların çözümünde yasal düzenlemelerin ve yaptırımların önemi elbette çok büyüktür ama sorunların bu denli yaygın yaşanmasındaki en önemli etkenlerden biri 'kadını birey olarak görmek istemeyen zihniyetin' varlığıdır. Bir çok kadın örgütünün de dikkat çektiği gibi tüm yasal değişiklikler yapılsa ve korumanın her biçimi sağlansa da söz konusu zihniyetin değişmemesi halinde kadına yönelik şiddetin, cinayetlerin ve tacizin önlenmesi için uzun bir mücadelenin gerektiği açıktır. Yaşananlar, okul öncesinden ve ilköğretimden başlayarak 'cinsiyet eşitliği eğitimi' verilmesinin gerekliliği bir kez daha ortaya çıkarmıştır."

'Çalışan Kadınların Mecliste Daha Fazla Yer Aldığı Bir Türkiye Hepimizin Özlemi'

"Kadınların siyasal karar alma süreçlerinde yeterli düzeyde bulunduğunu da söylemek zordur. Çalışan kadınların başta sendikalar olmak üzere siyasal partilerde, mecliste daha fazla yer aldığı bir Türkiye hepimizin özlemidir. Bunu kotalardan ziyade en anlamlı biçimiyle kadınların eğitilmesinin önündeki engelleri aşarak, üretim sürecine daha

aktif katılımlarını sağlayarak, daha fazla eşitlik imkanı vererek sağlayabiliriz. Aksi takdirde kadınlara bir şeyi bağışlama tarzındaki yaklaşımlar hep tartışma konusu olmuştur, olmaya da devam edecektir.

Bugün Türkiye birçok sorunu iç içe ve üst üste yaşamaktadır. Bunun yanı sıra Türk ekonomisi yaklaşık 800 milyar dolara doğru yürüyen bir Gayrı Safi Milli Hasıla ile hızla bölgesel bir güç haline gelmektedir. Ama tüm bunların yanında daha yeni yayınlanmış resmi rakamlara göre Türkiye'de gelir dağılımı hala bozuktur ve bozulmaya da devam etmektedir. Kadın iş gücünün ücretler içerisinde aldığı pay bütün eşitlik arayışlarımıza rağmen hak ettiği yerde değildir. İşsizlik ise hala ciddi bir sorun olarak varlığını korumaktadır. Biz bütün bu sorunlara rağmen Türkiye'nin potansiyeline inanıyoruz. Bilhassa Türkiye'nin demokratikleşmesinin önündeki engeller kaldırılıp demokrasi kurumlaştıkça sorun çözme kabiliyetinin artacağına inanıyoruz.

Biliyoruz ki sosyal politika uygulamalarının yaygınlaştığı bir zeminde kadınlarımız da daha mutlu bir ülkede yaşamının gururunu hissedecektir."

YURT'tan *

Gerçek İşsiz Sayısı 5 Milyon 306 Bin Kişi

OECD'de En Düşük İstihdam Türkiye'de

Zenginle Yoksul Arasındaki Gelir Farkı 8.5 Kata Ulaştı

Kayıtdışı İstihdam, Kadınların "Kaderi" Olmayı Sürdürüyor

Türkiye'de Çocuk Yoksulluğu Yükselme Trendi Gösterdi

TÜFE'de Aylık Değişim % 0,87 Olarak Gerçekleşti

Türk Ekonomisi Isındı

13 Milyon Kişi SGK'dan Yoksun

Dış Ticaret Açığının Yüzde 62'si 5 Ülkeden

TÜRK-İŞ Açlık ve Yoksulluk Sınırını Açıkladı. Dört Kişilik Ailenin Açlık Sınırı 870 Lira, Yoksulluk Sınırı 2.833 Lira

Türkiye, Basın Özgürlüğü Sıralamasında 112'nci Sıraya Geriledi

Gerçek İşsiz Sayısı 5 Milyon 306 Bin Kişi

*Türkiye İstatistik
Kurumu (TÜİK) Ocak, Şubat,
Mart 2011 dönemi Hanehalkı
İşgücü Araştırması sonuçlarını
açıkladı.*

Türkiye genelinde işsizlik oranı 2011 yılı Şubat ayında geçen yılın aynı dönemine göre 2.9 puan, bir önceki aya göre 0.4 puan azalarak yüzde 11.5 düzeyinde gerçekleşti. Türkiye genelinde işsiz sayısı Şubat ayında bir yıl öncesine göre 600 bin kişi azalışla 2 milyon 964 bin kişiye inerken, bir önceki aya göre işsiz sayısında 80 bin kişilik gerileme yaşandı. Şubat ayında işsizlerin yüzde 12'sine karşılık gelen 357 bin kişi işsiz kaldı. Şubat'ta istihdam edilenlerin sayısı, 2010 yılının aynı dönemine göre 1 milyon 535 bin kişi artarak 22 milyon 802 bin kişiye yükseldi. Bu dönemde tarım sektöründe çalışan sayısı 533 bin kişi, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 1 milyon 2 bin kişi arttı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Ocak, Şubat, Mart 2011 dönemi Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarını açıkladı. 2010 yılından itibaren temel işgücü göstergelerini, mevsim etkilerinden arındırarak yayımlamaya başlayan TÜİK, Şubat 2010 döneminden başlamak üzere, ilgili döneme ait mevsim etkilerinden arındırılmış temel işgücü göstergelerine de yer veriyor. Buna göre Türkiye genelinde işsiz sayısı Şubat döneminde 2010 yılının aynı dönemine göre 600 bin kişi azalarak 3 milyon 564 bin kişiden 2 milyon 964 bin kişiye düştü. İşsiz sayısında bir önceki aya göre 80 bin kişilik azalış yaşandı. Böylece Şubat itibarıyla işsiz sayısı tekrar 3 milyonun altına inmiş oldu. İşsiz sayısı yaklaşık 8 ay süresince 3 milyonun altında seyretmiş, Ocak 2011'de tekrar 3 milyon 44 bin işsiz sayısı ile 3 milyonun üzerine çıkmıştı. Şubat ayında işsizlik oranı

geçen yılın aynı dönemine göre 2.9 puanlık azalış ile yüzde 14.4'ten yüzde 11.5 seviyesine geriledi. Kentsel yerlerde işsizlik oranı 2011 Şubat'ta 2010'un aynı dönemine göre 3 puanlık azalmayla yüzde 13.3'e gerilerken, kırsal yerlerde ise 2.5 puanlık azalmayla yüzde 7.8 oldu. Şubat ayında tarım dışı işsizlik oranı 3.3 puan gerileyerek yüzde 17.5'ten yüzde 14.2'ye indi. Tarım dışı işsizlik oranı bir önceki aya göre 0.5 puanlık

azalış gösterdi. 2011 yılı Şubat döneminde istihdam edilenlerin sayısı 2010 yılının aynı dönemine göre 1 milyon 535 bin kişi artarak 22 milyon 802 bin kişiye yükseldi. Bu dönemde tarım sektöründe çalışan sayısı 533 bin kişi, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 1 milyon 2 bin kişi arttı. Şubat döneminde istihdam oranı 2.2 puan artışla 42.9'e, işgücüne katılma oranı 1 puan artışla yüzde 48.5'e ulaştı.

İşsizlerin Yüzde 12'si Şubat'ta İşsiz Kaldı

Mevcut işsizlerin yüzde 12'sini oluşturan 357 bin kişi Şubat döneminde işsiz kaldı. Şubat'ta 1 milyon 859 bin kişi işe yeni başlamış veya iş değiştirmiş olup, bunun toplam istihdam içindeki oranı yüzde 8.2 oldu. İşe yeni başlayan veya iş değiştirenlerin yüzde 32.1'i 25-34 yaş grubunda yer aldı. Bu dönemde işe başlayan veya iş değiştirenlerin yüzde 22.6'sı "sanayi", yüzde 39.8'i "hizmetler", yüzde 21.2'si "inşaat" sektöründe, yüzde 16.4'ü ise "tarım" sektöründe işe başladı.

İşsizlik Oranı Şubat'ta Bir Önceki Aya Göre 0.4 Puan Geriledi

İşsizlik oranı, Şubat'ta bir önceki aya göre 0.4 puan geriledi. 2010 yılı Ocak ayında yüzde 14.5 düzeyinde olan işsizlik oranı, Temmuz ayına kadar kesintisiz olarak gerilemişti. Haziran ayında yüzde 10.5'i gören işsizlik oranı, Temmuz'da yüzde 10.6'ya, Ağustos'ta yüzde 11.4'e yükselmisti. Eylül ayında yeniden gerileme sürecine giren işsizlik oranları, bu eğilimini Ekim ve Kasım aylarında da sürdürmüştü. Kasım ayında yüzde 11 olarak gerçekleşen işsizlik oranı, Aralık'ta yeniden yükselişe geçerek yüzde 11.4'e yükselmisti. İşsizlik oranı aylık bazda bu eğilimini Ocak ayında da sürdürerek 0.5 puanlık yükseliş göstermişti. Mart ayında ise işsizlik oranı bir önceki aya gerileme gösterdi.

İşgücüne Katılma Oranı Yüzde 48.5

2011 Şubat döneminde, Türkiye'de kurumsal olmayan nüfus geçen yılın aynı dönemine göre 877 bin kişi artış ile 71 milyon 920 bin kişiye, kurumsal olmaya çalışma çağındaki nüfus ise 929 bin kişi artarak 53 milyon 152 bin kişiye ulaştı. 2011 yılı Şubat dönemin-

de Türkiye genelinde işgücüne katılma oranı geçen yılın aynı dönemine göre 1 puanlık artışla yüzde 48.5 olarak gerçekleşti. Aynı dönemler için yapılan kıyaslamalara göre erkeklerde işgücüne katılma oranı 0.8 puanlık artışla yüzde 70.6, kadınlarda ise 1.1 puanlık artışla yüzde 27.2 oldu. İşgücünün eğitim ve yaş dağılımlarına bakıldığında ise toplam işgücünün yüzde 16.6'sını 15-24 yaş grubundakiler oluşturdu. Lise altı eğitimlilerde işgücüne katılma oranı; erkekler için yüzde 68.6, kadınlar için yüzde 23.1 düzeyinde belirlendi. Yükseköğretim mezunu erkeklerde yüzde 85.6 olan işgücüne katılma oranı, kadınlarda yüzde 72.1 oldu.

İstihdam Edilenlerin Yüzde 20.4'ü Sanayide

Şubat 2011 döneminde istihdam edilenlerin yüzde 24.4'ünün tarım, yüzde 20.4'ünün sanayi, yüzde 5.9'unun inşaat, yüzde 49.3'ünün ise hizmetler sektöründe olduğu belirlendi. 2010 yılının aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payının 0.7 puan, sanayi sektörünün payının 0.1 puan, inşaat sektörünün payının 0.6 puan arttığı, buna karşılık hizmetler sektörünün payının 1.4 puan azaldığı görüldü.

İstihdam Edilenlerin Yüzde 71.8'i Erkek

Şubat döneminde istihdam edilenlerin; yüzde 71.8'ini erkek nüfus oluşturdu. İstihdamın yüzde 59'u lise altı eğitimlilerden, yüzde 61.4'ü ücretli, maaşlı veya yevmiyeli, yüzde 25.7'si kendi hesabına veya işveren, yüzde 12.8'i ise ücretsiz aile işçilerinden oluştu. İstihdam edilenlerinin yüzde 58.4'ünün 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinde çalıştığı saptanırken, yüzde 2.8'sinin ek bir işi olduğu, yüzde 3'ünün mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aradığı belirlendi. Ücretli olarak çalışanların yüzde 90.4'sinin sürekli bir işte çalıştığı gözlemlendi.

İşgücü Dışında Olanların Yüzde 53'ü Daha Önce Bir İşte Çalıştı

Şubat'ta işgücü dışında olup, daha önce bir işte çalışanların yüzde 19'u tarım, yüzde 10.7'si sanayi, yüzde 3.2'si

YURT'tan •

inşaat, yüzde 19.2'si hizmetler sektöründe çalıştı. İlgücü dışında olanların yüzde 47.9'unun ise 8 yıldan önce işinden ayrılmış olduğu, yüzde 53'ünün daha önce bir işte çalıştığı tahmin edildi.

Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İlgücü Durumuna Göre İşsiz Sayısı 83 Bin Kişi Azaldı

2011 yılı Şubat döneminde mevsim etkilerinden arındırılmış istihdam edilenlerin sayısında bir önceki döneme göre 367 bin kişilik artış, işsiz sayısında ise 83 bin kişilik azalış oldu. Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücüne katılma oranı bir önceki döneme göre 0.4 puanlık artış ile yüzde 49.8, istihdam oranı 0.6 puanlık artış ile yüzde 44.8, işsizlik oranı ise 0.4 puanlık azalış ile yüzde 10.1 olarak gerçekleşti.

İşsizlerin Yüzde 30.9'u Eş Dost Vasıtasıyla İş Arıyor

İşsizlerin yüzde 30.9'unun "eş-dost" vasıtasıyla iş aradığı belirlendi. İşsizlerin sıklıkla yüzde 89.9'unu oluşturan 2 milyon 666 bin kişi daha önce bir işte çalışırken, daha önce bir işte çalışmış

olan işsizlerin yüzde 45.6'sı "hizmetler", yüzde 21.5'i "sanayi", yüzde 20.6'sı "inşaat", yüzde 8.7'si "tarım" sektöründe çalışırken, yüzde 3.6'si ise 8 yıldan önce işinden ayrıldı.

İşsizlerin Yüzde 33.5'inin Çalıştığı İş Geçici

İşsizlerin; yüzde 33.5'inin çalıştığı iş geçici olup işi sona erenler, yüzde 15'ini işten çıkarılanlar, yüzde 15.2'sini kendi isteğiyle işten ayrılanlar, yüzde 7.4'ünü işyerini kapatan ve iflas edenler, yüzde 8.9'unu ev işleriyle meşgul olanlar, yüzde 9.5'ini öğrenimine devam eden veya yeni mezun olanlar, yüzde 10.5'ini ise diğer nedenler oluşturdu.

Kayıtdışı İstihdam Yüzde 41'e Geriledi

Yaptığı işten ötürü herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmadan çalışanların oranı, 2010 yılının aynı dönemine göre 0.7 puanlık azalışla yüzde 41 olarak gerçekleşti. Bu dönemde, 2010'un aynı dönemine göre tarım sektöründe sosyal güvenlikten yoksun çalışanların oranı yüzde 85.6'dan yüzde 83.3'e, tarım dışı sektörlerde yüzde 28.1'den yüzde 27.3'e düştü.

Genç Nüfusta İşsizlik Oranı Yüzde 20.6

Genç nüfusta işsizlik oranı geçen yılın aynı dönemine oranla 4.9 puan düşüşle yüzde 25.5'den yüzde 20.6'ya düştü. Kentte genç işsizlik oranı yüzde 26.9'dan yüzde 22.5'e, kırsal yerlerde yüzde 22.3'ten yüzde 16.5'e indi. Genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre ise 1.4 puan düşüş gösterdi.

İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olan Yaklaşık 2.2 Milyon Kişi Var

Şubat döneminde işgücüne dahil olanların sayısı 24 milyon 831 binden 25 milyon 766 bine yükseldi. Bu dönemde işgücüne dahil olmayan nüfusun nedenlerine göre dağılımına bakıldığında, iş aramayıp, çalışmaya hazır olanların sayısı 2010 yılının aynı dönemine göre 107 bin kişi azalışla 2 milyon 232 bin kişiye geriledi. Bu dönemde iş bulma umudu olmayanların sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 54 bin kişi azalarak 816 bin kişi olarak gerçekleşirken, diğerleri 54 bin kişi azalarak 1 milyon 415 bin kişi oldu. Şubat'ta işgücüne dahil olamayan mevsimlik işgücü ise 110 bin kişi olarak belirlendi.

Kamu İstihdamı

Maliye Bakanlığı tarafından derlenen verilere göre 2011 yılının ilk çeyreğinde toplam kamu istihdamı 3 milyon 37 bin kişi oldu.

Gerçek İşsiz Sayısı 5 Milyon 306 Bin Kişi

Bilindiği üzere TÜİK, aralarında iş bulma umudu olmayanların da yer aldığı işsizlik oranına iş aramayıp, çalışmaya hazır olanlar ile mevsimlik çalıştığı için işsiz durumda bulunanları dahil etmek sizin işsizlik oranını belirliyor. Bu hesaplara TÜİK, Şubat döneminde işsiz sayısını 2 milyon 964 bin kişi olarak açıkladı. Ancak bu rakamlara, aralarında iş bulma umudu olmayanların da yer aldığı işsizlik oranına iş aramayıp, çalışmaya hazır olanlar ile mevsimlik çalıştığı için işsiz durumda bulunanlar da eklenince, gerçek işsiz sayısının 5 milyon 306 bini bulduğu belirlendi

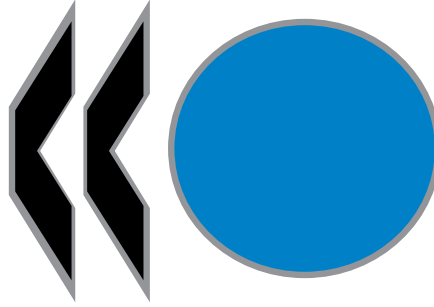
OECD'de En Düşük İstihdam Türkiye'de

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatına (OECD) göre, Türkiye, OECD ülkeleri arasında en düşük istihdam oranına sahip ülke konumunda bulunuyor.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatına (OECD) göre, Türkiye, OECD ülkeleri arasında en düşük istihdam oranına sahip ülke konumunda bulunuyor.

OECD'nin "Bir Bakışta Toplum" raporunda, 2009 yılı baz alındığında istihdam oranının ortalama yüzde 66,1 olduğu OECD'de Türkiye'nin, yüzde 44,3 ile en düşük istihdam oranına sahip olduğu görülüyor. Türkiye, istihdam oranında kendine yüzde 55,4 ile en yakın ülke olan Macaristan'ın 11,1 altında bulunuyor. İstihdam oranında en yüksek oran ise yüzde 79,2 ile İsviçre'ye ait.

Türkiye, 2009 yılında yüzde 14,3 işsizlik oranı ile OECD ülkeleri arasında ikinci sırada yer alırken, İspanya yüzde 18,1 işsizlik oranıyla başı çekti. En

düşük işsizlik oranına sahip ülkeler ise yüzde 3,2 ile Norveç, yüzde 3,8 ile Güney Kore ve yüzde 3,9 ile Hollanda olarak belirlendi.

Rapora göre, OECD bölgesinde ortalama yoksul nüfus oranı yüzde 11,1 iken, Türkiye'de bu oran yüzde 17 oldu. Türkiye'ye oran olarak en yakın ülke yüzde 17,3 ile ABD olurken, bu alanda yüzde 21 ile Meksika ilk sırada yer aldı.

Yoksulluk oranı en düşük ülkeler ise yüzde 5,4 ile Çek Cumhuriyeti, yüzde 6,1 ile Danimarka ve yüzde 6,4 ile Macaristan oldu.

Türklerin yüzde 49'u mevcut gelirleriyle geçinmenin "zor" ya da "çok zor" olduğunu ifade ettiler. Mevcut gelirleriyle geçinmenin zor ya da çok zor olduğunu düşünenlerde ilk sırada yüzde 73 ile Macaristan bulunurken, bu ülkeyi yüzde 63 ile Yunanistan takip etti. Türkiye ise Yunanistan'dan sonra geldi. OECD ortalamasının yüzde 24 olduğu bu alanda en düşük oran ise yüzde 6 ile Norveç ve Danimarka, yüzde 7 ile İsveç'e ait oldu. En yüksek gelir eşitsizliğine sahip ülkeler Şili, Meksika ve Türkiye olarak sıralandı. Gelir eşitsizliğinin ölçümünde kullanılan Gini Katsayısı'na göre, Şili'de katsayı 0,50, Meksika'da 0,48 ve Türkiye'de 0,41

YURT'tan •

olarak hesap edildi. Gini katsayısının ortalama 0,31 olduğu

OECD bölgesinde gelir eşitsizliğinin en düşük olduğu ülkelerin ise 0,24 ile Slovenya, 0,25 ile Slovakya Cumhuriyeti ve Danimarka olduğu görüldü. Gini katsayısının büyük olması gelir dağılımının bozuk, küçük olması gelir dağılımının bozuluyor.

Raporda, Türkiye'nin 2007 yılında zorunlu eğitimde her yıl çocuk başına eğitim harcaması 1246 dolar olduğu ifade edildi. Türkiye'nin ardından Meksika 2 bin 339 dolar ve Şili 2 bin

682 dolar harcama yaptı. Zorunlu eğitimde her yıl çocuk başına eğitim harcamasında OECD ortalaması 8 bin 70 dolar olurken, Lüksemburg 16 bin 632 dolarla eğitim harcamasında başı çekti. Lüksemburg'dan sonra eğitime en fazla harcama yapan ülke 11 bin 688 dolarla İsviçre ve 11 bin 403 dolarla Slovakya Cumhuriyeti oldu.

Rapora göre, Türkiye'de 2008 yılında bebek ölümü oranı OECD ortalamasının üç katından fazla çıktı. OECD'de bebek ölümü oranı ortalama binde 4,6 olurken, Türkiye bebek ölümü oranında binde 17 ile OECD ülkeleri arasında ilk

sırada yer aldı. Türkiye'yi ise binde 15,2 ile Meksika ve binde 7 ile Şili takip etti. Bebek ölümü oranı en düşük olan ülkeler ise binde 1,8 ile Lüksemburg, binde 2,1 ile Slovenya ve binde 2,5 ile İzlanda olarak sıralandı.

Ortalama yaşam süresi 1983 ve 2008 yılları arasında en fazla artan ülke ise Türkiye. Türkiye'de ortalama yaşam süresi bu yıllar arasında 13,9 yıl arttı. Türkiye'yi 12,5 yıl artışla Güney Kore takip etti. Bu artışa rağmen Türkiye'de ortalama yaşam süresi 2008 yılında OECD bölgesinde en alt sırada yer aldı. Ortalama yaşam süresinin 79,3 yıl ol-

duğu OECD bölgesinde Türkiye 73,6 yıl olurken, Türkiye'den sonra 73,8 yıl ile Macaristan ve 73,9 yıl ile Estonya geldi. Japonya 82,7 yıl ortalama yaşam süresiyle OECD bölgesinde ilk sıradaki yerini korudu.

Türkiye'nin 2009 yılında doğurganlık oranı kadın başına 2,12 çocuk olarak kayıtlara geçti. Doğurganlık oranının kadın başına 1,74 çocuk olduğu OECD bölgesinde doğurganlık oranı kadın başına 2,96 çocuk olan İsrail ilk sırada yer aldı. İsrail'den sonra 2,22 ile İzlanda ve 2,14 ile Yeni Zelanda geldi.

Rapora göre, 2010 yılında Türkiye su kalitesi memnuniyeti açısından geçen yıl OECD ülkeleri arasında en düşük orana sahip ülke oldu. OECD bölgesinde su kalitesinden memnuniyet oranı ortalama yüzde 86,1 olurken, Türkiye için bu oran yüzde 64,1 olarak kayıtlara geçti. Türkiye'den sonra yüzde 64,3 ile İsrail ve yüzde 64,7 ile Yunanistan geldi. Su kalitesi memnuniyeti en yüksek olan ülkeler yüzde 97,4 ile Danimarka, yüzde 97,1 ile Avusturya ve yüzde 96,9 ile İzlanda oldu.

Hava kalitesi memnuniyetinin ortalama yüzde 80,9 olduğu OECD'de Türkiye yüzde 72,2 ile alt sıralarda yer aldı. Bu alanda İsrail yüzde 58,6 ile en alt sıraya yerleşirken, İsrail'i yüzde 68,7 ile Yunanistan ve yüzde 69 ile Çek Cumhuriyeti izledi. İlk sırada ise yüzde 94,8 ile İrlanda yer aldı.

Türkiye'de "diğerlerine güven duygusu"nun çok zayıf olduğu da ortaya çıktı. 2008 yılında diğerlerine güven duygusunun ortalama yüzde 59 olduğu OECD'de yüzde 13 ile Şili en alt sıraya yerleşirken, Türkiye yüzde 24 ile bu ülkeyi takip etti. Türkiye'den sonra ise yüzde 26 ile Meksika, yüzde 38 ile Portekiz ve yüzde 40 ile Yunanistan geldi. Bu alanda en yüksek oran ise yüzde 89 ile Danimarka'ya ait çıktı. Diğerlerine güven duygusu Norveç'te yüzde 88 ve Finlandiya'da yüzde 86 olarak kaydedildi.

Rapora göre, yolsuzluk endeksinde Türkiye 69 ile 11'inci sırada yer aldı.

OECD bölgesinde ortalamanın 56 olduğu yolsuzluk endeksinde Yunanistan 89 ile ilk sıraya yerleşti. İsrail'de bu rakam 86 ve Portekiz'de 84 oldu. Endeks değerlerinin en düşük olduğu ülkelerin Kuzey Avrupa ülkeleri olduğu görüldü. Danimarka'da bu değer 15, Finlandiya'da 17 ve İsveç'te 20 olarak kayıtlara geçti.

Ulusal kurumlara güven endeksinde ortalama değer 56 olduğu OECD'de Türkiye 57 ile ortalamanın hemen üzerinde yer aldı. Ulusal kurumlara güveninde en düşük değerlerin 40 ile Macaristan, 41 ile Güney Kore ve 42 ile Estonya'ya ait olduğu belirlendi. Bu alanda en yüksek değerlere sahip ülkeler ise 82 ile Finlandiya, 75 ile Danimarka ve 73 ile Lüksemburg olarak sıralandı.

Bu arada rapor, OECD bölgesinde ücretli ve ücretsiz çalışmada başı Meksikalılar çektiğini ortaya koydu.

Raporda, "ücretsiz çalışma", aile üyelerinin piyasada satılmayan mal ve hizmetler ürünü olarak açıklandı. Ücretsiz çalışmaya örnek olarak yemek pişirme, bahçe işleri, bakım, alışveriş ve ev temizliği gibi aile içindeki tüketim gösterildi.

Meksikalılar, ücretli ve ücretsiz çalışmada günde 9 saat 54 dakika ile OECD bölgesinde başı çekti. Ücretli ve ücretsiz çalışmanın ortalama 8 saat 4 dakika olduğu OECD bölgesinde Meksika'yı 9 saat ile Japonya ve 8 saat 4 dakika ile Güney Kore izledi. Ücretli ve ücretsiz çalışmada Belçikalılar 7 saat 7 dakika ile OECD bölgesinde en az çalışanlar olarak yer aldı.

Türkiye ücretli ve ücretsiz çalışmada günde 8 saat 9 dakika ile değerlendirilmeye alınan 29 ülke arasında 12'inci sırada yer aldı.

Ücretsiz çalışmaya günde harcanan zaman açısından Meksika 4 saat 13 dakika ile ilk sırada yer alırken, Meksika'yı 4 saat 7 dakika ile Türkiye ve 4 saat 3 dakika ile Avustralya izledi. Ücretsiz çalışmaya en az zaman harcayan ülke ise 2 saat 16 dakika ile Güney Kore oldu. Çin ve Japonya ise 2 saat 44 dakika ile

Güney Kore'yi takip ettiler. OECD ortalaması bu alanda 3 saat 27 dakika oldu.

Rapora göre, ücretli çalışmaya en fazla zaman ayıranlar günde 6 saat 16 dakika ile Japonlar olurken, ikinci sırayı 5 saat 48 dakika ile Güney Koreliler aldı. Japonlar ve Güney Korelileri 5 saat 42 dakikayla Meksikalılar ve 5 saat 40 dakikayla Çinliler izledi. Ücretli çalışmaya en az zaman harcayanlar ise sanayileşmiş ülkeler olarak bilinmelerine karşın Danimarkalılar (3 saat 45 dakika), Belçikalılar (3 saat 47 dakika), Hollandalılar (3 saat 51 dakika) ve Almanlar (3 saat 52 dakika) oldu. Ücretli çalışmanın ortalama 4 saat 37 dakika olduğu OECD bölgesinde Türkler günde 4 saat 2 dakika ile bu ortalamanın altında kaldı.

OECD'de ortalama 2 saat 8 dakika ile en fazla ücretsiz çalışma yemek hazırlama ve temizliğe ayrıldı. Hanehalkları üyelerinin günde 26 dakika bakıma zaman ayırdığı OECD ülkelerinde, alışverişe harcanan zaman ise ortalama 23 dakika oldu.

Yemek hazırlamaya 30 dakika ile en az zaman harcayanlar Amerikalılar, 74 dakika ile en fazla zaman harcayanlar Türkler oldu. OECD ülkelerinde birçok kişi yemek hazırlamaya günde ortalama 50 dakika zaman ayırdı.

Bakımlarına en az zaman ayıranlar günlük 16,18, ve 20 dakika olmak üzere sırasıyla Belçikalılar, Japonlar ve Macarlar oldu. Bu alanda en fazla zaman ayıranlar ise İrlandalılar (62 dakika), Yeni Zelandalılar (48 dakika) ve Avusturyalılar (45 dakika) olarak sıralandı. OECD bölgesinde alışverişe en fazla zaman ayıranlar günlük 32 dakika ile Fransızlar oldu. Fransızlardan sonra alışverişe en fazla zaman ayıranlar Almanlar (31 dakika) ve Kanadalılar (30 dakika) oldu. Güney Koreliler alışverişe günlük 13 dakika, Türkler 14 dakika ve Portekizliler 17 dakika ayırdılar. Türkler ev işlerine ise günlük 141 dakika zaman ayırdı.

Zenginle Yoksul Arasındaki Gelir Farkı 8.5 Kata Ulaştı

TÜRKİYE İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2009 yılı Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, en zengin ile en yoksul arasındaki gelir farkının açıldığını ortaya koyarken, yoksul kişi sayısındaki artışı da gösterdi. En yoksul ile en zengin arasındaki gelir farkı da 8.1 kattan 8.5 kata yükseldi.

TÜRKİYE İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2009 yılı Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, en zengin ile en yoksul arasındaki gelir farkının açıldığını ortaya koyarken, yoksul kişi sayısındaki artışı da gösterdi. Araştırmaya göre, yoksul sayısı 12 milyon 97 bin kişiye yükselirken, bir önceki yıl 3 bin 164 lira olan yoksulluk sınırı 3 bin 522 liraya çıktı. Yoksulluk sınırına göre nüfusun yüzde 17.1'i yoksulluk sınırının altında. Bu oran, bir önceki yıl, yüzde 16.7 düzeyindeydi. En yoksul ile en zengin arasındaki gelir farkı da 8.1 kattan 8.5 kata yükseldi. Halkın yaşam koşullarına bakıldığında ise, yüzde 43.9'u kendine yeni giysiler alamıyor.

Araştırmanın gerçekleştirildiği 2009 yılında Türkiye'de 70 milyon 542 bin kurumsal olmayan nüfus (hanelerde yaşayan) bulunuyordu. Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir gelirleri göre oluşturulan yüzde 20'lik gruplarda, en yüksek gelire sahip son gruptakilerin toplam gelirden aldığı pay yüzde 47.6, en düşük gelire sahip ilk gruptakilerin toplam gelirden aldığı pay ise yüzde 5.6 oldu. Buna göre, son yüzde 20'lik grubun toplam gelirden aldığı pay, ilk yüzde 20'lik gruba göre 8.5 kat fazla oldu. 2008 yılında bu oran 8.1 kat civarındaydı.

Kırsalda Gelir Farkı Düşük

Gelir dağılımındaki eşitsizliği ölçen 'gini katsayısı', bir önceki yıla göre 0.01 puan artışla 0.415 olarak belirlendi. Gelir dağılımındaki eşitsizliği ölçen, gini katsayısı sıfıra yaklaştıkça gelir dağılımında eşitliği, 1'e yaklaştıkça gelir dağılımında bozulmayı ifade ediyor. 2009 yılında yaşanan 0.01'lik artış da, gelir dağılımında eşitsizliğin arttığını ortaya koyuyor. Eşitsizlik, kırsal kesimde,

kentsel yerleşime göre daha düşük seyrediyor. Katsayı, kentsel yerleşim yerleri için 0.405, kırsal yerleşim yerleri için ise 0.380 olarak hesaplandı. Gelirin nüfusa dağılımındaki eşitsizliğin grafik gösterimi olan Lorenz eğrisi de bir önceki yıla göre gelir dağılımında önemli bir değişim olmadığını, eğrilerdeki çakışmayla gösterdi.

Yoksul Oranı 0.4 Arttı

Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir medyan gelirin yüzde 50'si dikkate alınarak belirlenen yoksulluk sınırına göre kurumsal olmayan nüfusun yüzde 17.1'i yani 12 milyon 97 bin kişi yoksulluk riski altında. Kentsel ve kırsal yerler için ayrı ayrı hesaplanan yoksulluk sınırına göre, kentsel yerlerde bu oran yüzde 15.4 iken, kırsal yerlerde ise yüzde 16.1 oldu. 2008 yılında 11 milyon 580 bin kişi ile yüzde 16.7 seviyesinde olan yoksulluk oranı 2009 yılında yüzde 0.4 oranında arttı. Kentlerde yoksul sayısı 7 milyon 511'e, kırsalda ise 3 milyon 488 bine yükseldi.

Araştırmaya 13 Bin Hane Girdi

AVRUPA Birliği uyum çalışmaları kapsamında 2006 yılında uygulamaya başlanan araştırma kapsamında 2009'da kentsel yerlerden 8 bin 340, kırsal yerlerden 4 bin 686 olmak üzere toplam 13 bin 26 örnek hanehalkı ziyaret edildi. 11 bin 870'iyle anket yapıldı. Alan uygulamasının her yıl düzenli olarak gerçekleştirildiği ve panel anket yönteminin kullanıldığı araştırmada, örnek fertler 4 yıl boyunca izleniyor.

En Büyük Gelir Kaynağı Maaşlar

HALKA en fazla gelir getiren kaynak

ise maaşları oluyor. Maaş-ücret gelirleri yüzde 42.9'luk oranla toplam gelir içerisinde en fazla paya sahip olurken, bunu yüzde 20.4 ile müteşebbis gelirleri izliyor. Müteşebbis gelirlerinin yüzde 73.7'si tarım-dışı sektörden oluşuyor. Sosyal transferlerin yüzde 93.6'sını emekli ve dul-yetim aylıkları oluşturuyor. Emekli

ve dul-yetim aylıkları toplam gelir için de yüzde 18.3'lik paya sahip iken, diğer sosyal transferlerin payı yüzde 1.3 oldu.

Yıllık Hane Geliri 21 Bin Lirayı Aştı Güneydoğu Dipte Kaldı

TÜRKİYE'DE 2008'de 19 bin 328 liraya yükselen hanehalkı başına düşen ortalama yıllık kullanılabilir gelir, 2009 yılında da yükselmeye devam etti. Gelir 21 bin 293 TL olarak gerçekleşirken, ortalama yıllık eşdeğer hanehalkı kullanılabilir geliri ise 8 bin 372 liradan 9 bin 396 TL seviyesine çıktı. İstanbul, geliri en yüksek bölge olmaya 2009'da da devam etti. İstanbul Bölgesi'nin geliri 12 bin 795 TL olurken, bunu, 11 bin 501 TL ortalama gelir ile Batı Anadolu Bölgesi izledi.

En düşük ortalamaya sahip bölge ise 4 bin 655 TL ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi oldu. Bu bölgenin 2008 geliri 4 bin 193 liraydı.

Ev Sahibi Oranı Yüzde 60.8'e Ulaştı

TÜRKİYE'de nüfusun yüzde 60.8'inin ev sahibi, yüzde 22'sinin ise kiracı olduğu görülüyor. Nüfusun yüzde 42.2'si konutunda "sızdıran çatı, nemli duvarlar, çürümüş pencere çerçevesi v.b." sorunlarla karşı karşıya. Nüfusun yüzde 42.9'unun izolasyondan dolayı ısınma sorunu yaşanmazken, yüzde 59.3'ünün hanesinin taksit ödemeleri ve borçlarının (konut alımı ve konut masrafları dışında) bulunduğu, bu ödemelerin yük getirmekte olduğu anlaşıldı.

Nüfusun Yüzde 43.9'u Yeni Giysi Alamıyor

Nüfusun yüzde 87.4'ü evden uzakta bir haftalık tatil masrafını karşılayabilecek durumda değil. Bu oran geçen yıl, yüzde 88.8 oranındaydı. Halkın yüzde 62.5'i beklenmedik harcamalarını ve yüzde 82.1'i yıpranmış ve eskimiş mobilyalarını yenileme ihtiyacını ekonomik nedenlerle karşılayamıyor. Halkın yüzde 60.5'i iki günde bir et, tavuk ya da balık içeren yemek yiyemiyor. Yüzde 37.8'i evin ısınma ihtiyacını yeterince karşılayamıyor.

Yeni giysiler alamayanların oranı ise yüzde 43.9 olarak belirlendi.

Kayıtdışı İstihdam, Kadınların “Kaderi” Olmayı Sürdürüyor

Türkiye genelinde kayıt dışı istihdam, 2011 yılı Ocak ayında geçen yılın aynı dönemine göre 1.4 puan azalışla yüzde 40.9’a gerilese de, kadın istihdamında kayıtdışılık oranı yüzde 56 düzeyinde gerçekleşti. Son 1 yılda istihdam edilen 1 milyon 299 bin kişiden yüzde 18’ini oluşturan 231 bin kişi kayıt dışı çalıştırılırken, aynı dönemde istihdam edilen 376 bin kadından yüzde 45’inin kayıtdışı istihdam edildiği saptandı.

Türkiye genelinde kayıt dışı istihdam, 2011 yılı Ocak ayında geçen yılın aynı dönemine göre 1.4 puan azalışla yüzde 40.9’a gerilese de, kadın istihdamında kayıtdışılık oranı yüzde 56 düzeyinde gerçekleşti. Son 1 yılda istihdam edilen 1 milyon 299 bin kişiden yüzde 18’ini oluşturan 231 bin kişi kayıt dışı çalıştırılırken, aynı dönemde istihdam edilen 376 bin kadından yüzde 45’inin kayıtdışı istihdam edildiği saptandı.

Kayıtdışı istihdam oranlarındaki yaşanan gerileme, kadın çalışanın yüzünü güldürmeye yetmedi. Kayıtdışı istihdamın 2010 yılının aynı dönemine göre 1.4 puan azalışla yüzde 40.9’a gerilediği 2011 yılı Ocak döneminde, son bir yılda istihdam edilen 1 milyon 299 bin kişinin yüzde 18’i

kayıtdışı istihdam edilirken, bu dönemde istihdam edilen 376 bin kadın çalışandan yüzde 45’inin kayıtdışı olduğu saptan-

dı. Son 1 yıllık dönemde istihdam edilen 770 bin kişilik erkek işgücünün ise sadece yüzde 6.7’sinin kayıtdışı olduğu ortaya çıktı.

ANKA’nın Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinden yaptığı belirlemeye göre, Ocak’ta istihdam edilen toplam nüfus 22 milyon 461 bin olurken, bunun 9 milyon 180 bin kişisini herhangi bir sosyal güvencesi bulunmayanlar oluşturdu. 2011 yılı Ocak ayında kayıtdışı istihdam oranı 1.4 puan azalışla yüzde 40.9’a indi. Buna karşılık kayıtlı istihdamın daha fazla artması nedeniyle Ocak 2010’da yüzde 42.3 olan kayıtdışı istihdam oranı bu yıl Ocak ayında yüzde 40.9’a inmiş oldu. Ocak itibariyle

son bir yıllık dönemde kayıtdışı çalışanların sayısında yaklaşık 231 bin kişilik artış yaşandı. Son 1 yılda istihdam edilen 1 milyon 299 bin kişinin yüzde 18’ini oluşturan 231 bin kişi kayıtdışı istihdam edildi. Ocak döneminde kadın çalışanlar içinde kayıtdışılık

oranı 0.7 puan azalarak yüzde 56.7’den yüzde 56’ya gerilese de, 6 milyon 255 bin kişilik kadın istihdamından 3 milyon 501 bininin kayıtdışı istihdam ettiği saptandı. Böylece son bir yıllık dönemde istihdam edilen 376 bin kadından yüzde 45’inin (169 bin) kayıtdışı çalıştırıldığı belirlendi. Erkeklerde kayıtdışı istihdamın 2010 yılının aynı dönemine göre 1.7 puan gerilemeyle yüzde 35 olduğu Ocak döneminde, 16 milyon 206 bin erkek çalışanın 5 milyon 679 binini kayıtdışı çalışanlar oluşturdu. Son bir yılda erkek istihdamındaki artış 924 bin kişi olurken, kayıtdışı çalışan erkek sayısı 62 bin kişi arttı. Böylece son 1 yılda çalışmaya başlayan erkek işgücünün sadece yüzde 6.7’sinin kayıtdışı istihdam edildiği belirlendi.

Kendi Adına Çalışan 3 Milyon 62 Bin Kişi Kayıtdışı İstihdam Ediyor

Ocak itibariyle son bir yıllık dönemde kendi hesabına çalışanlar arasında kayıtdışı istihdam edenlerin sayısı 60 bin kişilik azalışla 3 milyon 62 bin

oldu. Bu dönemde kendi hesabına çalışan 4 milyon 593 bin kişiden yüzde 66.7'si kayıtdışı istihdam etti. Ücretli ve yevmiyeli olarak çalışan toplam 13 milyon 899 bin kişiden yüzde 23.6'sını oluşturan 3 milyon 283 bin kişinin kayıt dışı çalıştığı belirlendi. İşveren olarak faaliyet gösteren 1 milyon 175 bin kişiden yüzde 23.2'sini oluşturan 273 bin kişinin de sosyal güvenlik kaydı bulunmadığı tespit edildi.

Sosyal Güvencesi Olmayan Ücretsiz Aile İşçisi Sayısı 2.6 Milyon

Kayıt dışı "çalışanlar" içinde en büyük grubu ücretsiz aile işçileri oluşturdu. Büyük bölümü tarım kesiminde bulunan ve standart bir istihdamdan farklı olarak tarım ya da ticaretle uğraşan ailesine yardım eden bu kişilerin toplam sayısı 2 milyon 794 bin kişi. Bunların yaklaşık yüzde 91.7'sini oluşturan 2 milyon 562 bininin sosyal güvenlik sistemine kayıtlı olmadığı görüldü. Normal bir istihdam olanağı elde edemediği için mevcut konumda yer alan bu kişilerin, ücretsiz aile işçisi şeklinde tanımlanması, Türkiye'deki işsizliğin boyutlarını da olduğundan küçük gösteriyor. Kayıt dışı çalışanlar toplamının 4 milyon 509 bini tarımda, 4 milyon 672 bini

ise tarım dışı sektörlerde bulunuyor. Tarım sektöründe sosyal güvenlikten yoksun çalışanların oranı Ocak 2010'da yüzde 85.8 iken, bu oran 2011 Ocak'ta yüzde 83.5'e geriledi. Tarım dışı sektörlerde istihdam edenler içinde sosyal güvenlikten yoksun olanların oranı ise 2010 Ocak ayındaki yüzde 28.7'lik seviyesinden yüzde 27.4'e indi.

YURT'tan •

Türkiye'de Çocuk Yoksulluğu Yükselme Trendi Gösterdi

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Türkiye'nin yoksul çocuk sayısı bakımından İsrail ve Meksika'dan sonra en kötü durumdaki ülke olduğunu bildirdi. OECD Türkiye'de çocuk yoksulluğundaki artışın nedenlerinden birinin, kadınların istihdama katılımlarındaki azalma olabileceğini bildirdi.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Türkiye'nin yoksul çocuk sayısı bakımından İsrail ve Meksika'dan sonra en kötü durumdaki ülke olduğunu bildirdi.

OECD Türkiye'de çocuk yoksulluğundaki artışın nedenlerinden birinin, kadınların istihdama katılımlarındaki azalma olabileceğini bildirdi. OECD'nin "Doing Better For Families" başlıklı raporunda Türkiye'ye ilişkin birçok çarpıcı saptama yapıldı. Buna göre 1990'ların ortası ve 2000'lerin son yılları itibarıyla yoksul hanelerdeki çocukların oranı; en kötü durumdaki

İsrail'de yüzde 26,6, Meksika'da yüzde 25,8, Türkiye'de ise 24,6 olarak saptandı. Yani Türkiye'deki çocukların dörtte biri yoksul ailelerde yaşıyor. En iyi durumdaki Danimarka'da ise çocukların yüzde 3,7'sinin yoksul kategorisindeki ailelerde bulunduğu belirtildi. Raporunda, "2000'li yılların başından itibaren, çocuk yardımlarında kesintinin Arap ve aşırı Ortodoks Yahudi gruplar arasındaki yüksek çocuk yoksulluğu oranlarına katkıda bulunduğu İsrail'deki çocuk yoksulluğu oranları dramatik biçimde arttı. Her iki grup da ortalamanın üzerinde çocuk sayısına sahip olma eğiliminde" denildi. Rapora şöyle devam edildi:

"0-17 yaş çocuk yoksulluğu oranları İsrail'de Danimarka'dakine göre yedi kat yüksek. OECD genelinde yoksulluk sınırının altında yaşayan 0-17 yaş arası çocukların oranı, 2007'de yüzde 13 idi. En düşük yoksulluk oranları Nordik ülkeler, Avusturya, Fransa, Almanya, Macaristan ve Slovenya'da yüzde 3-8 arasında bulunuyor. En yüksek oranlar ise Şili, Meksika ve ABD'nin bulunduğu Amerika kıtasında, İsrail, Polonya ve Türkiye'de bulunuyor. Bu ülkelerin tümünde çocuk yoksulluğu oranları yüzde 20'nin üzerinde." "Çocuk yoksulluğunda eğilim ve tahminler" başlıklı bölümde ise "1985-

2005 arası OECD ortalama çocuk yoksulluğu oranları yüzde 11'den yüzde 13'e yükseldi, ancak ülkeler arasında ciddi farklar var. 1985'ten bu yana çocuk yoksulluğu oranları İskandinav ülkelerinde yüzde 5'in altında, Meksika, Türkiye ve ABD'de ise yüzde 20'nin üzerinde idi" denildi.

Türkiye'de Çocuk Yoksulluğu Yükselme Trendi Gösterdi

Rapora şöyle devam edildi: "(Çocuk yoksulluğu) oranları, 1995-2005 yılları arasında Çek Cumhuriyeti, Finlandiya ve İsrail'de ikiye katlandı, Lüksemburg, Portekiz ve Türkiye'de son dönemlerde yükselme trendi gösterdi. Finlandiya ve Portekiz'de çocuk yoksulluk oranları bu ülkelerdeki genel gelir eşitsizliği artışlarında olduğu şekilde yükseldi. Türkiye'de kadın istihdamındaki düşüş, çocuk yoksulluğundaki yükselme eğiliminde katkıda bulunmuş olabilir."

OECD'de Yoksul Çocuklar Obez, Türkiye'de Zayıf

Rapora göre, OECD ülkelerinin üçte ikisinde daha yoksul ailelerin çocuklarının daha obez ya da aşırı kilolu olma olasılığı bulunuyor. Sadece Türkiye ve Rusya Federasyonu'nda varlıklı ailelerin çocuklarının aşırı kilolu olmaya eğilimli.

1995-2009 Arası Türkiye'de Kadınların İstihdamı Beşte Bir Düştü

OECD raporundaki bazı verilerin ortaya çıkardığı sonuçlar şöyle: -Emek piyasasındaki 15-64 yaş arası kadınların oranı, 1995-2009 arasında Türkiye'de beşte bir oranında düştü. Şu anda Türkiye'deki kadınların yüzde 24.2'si emek piyasasında faal yani çalışıyor. Düşüş sadece Türkiye'de görüldü. Türkiye'den sonra en kötü durumda bulunan Şili'de bile kadınların yüzde 42.2'si emek piyasasında. Meksika'da ise kadınların yüzde 43'ü emeğini arz ediyor. OECD'de emek piyasasındaki kadınların ortalama oranı ise yüzde 59.6. -Türkiye'de 2008 itibarıyla eşlerin eğitim düzeyleri şöyle: (Kadın ve erkeğin

yüksek eğitilmiş olduğu aileler: yüzde 5.6, Erkeğin kadından daha yüksek eğitilmiş olduğu aileler: yüzde 19.6, Kadının erkekten daha yüksek eğitilmiş olduğu aileler: yüzde 6.6, Kadın ve erkeğin orta öğretimi oldukları aileler: yüzde 6.1, Kadın ve erkeğin düşük eğitilmiş olduğu aileler: yüzde 6.2, Herhangi bir eşin 'öğrenci' olduğu aileler: yüzde 0.1) -Evlenme oranlarında düşüş ve boşanmalarda artış, "tek ebeveynli ailelerin" sayısını artırdı. OECD ortalamasına göre evlenme oranları 1970 yılında her 1000 aile için yüzde 8.1 iken, 2009'da 5'e düştü. Ülkeler arasında önemli farklar da görülüyor: Kore, Türkiye ve ABD'de evlenme oranları yüksek, ancak Şili, Lüksemburg ve İtalya'da düşük durumda.

Türkiye'de "Birlikte Yaşama" Oranı İhmal Edilebilir Düzeyde

Kuşaklar boyunca birlikte yaşama biçimleri de değişiyor. Hemen hemen tüm OECD ülkelerinde daha genç kuşağın (20-34 yaş arası) aynı yaştaki önceki kuşağa göre "birlikte yaşama" olasılığı artıyor. Genç kuşağın aynı zamanda birçok ülkede "tek başına" yaşama olasılığı daha az durumda. "Birlikte yaşama" Fransa ve Nordik ülkelerle Anglofon ülkelerde yüksek olsa da, Yunanistan, İtalya, Polonya ve Slovak Cumhuriyeti'nde çok düşük, Türkiye'de ise ihmal edilebilir düzeyde. -1980'lerin başında Belçika, Yunanistan, İrlanda, İtalya, Hollanda, Meksika, İspanya ve Türkiye kadınların emek piyasasına en düşük katılımlarının bulunduğu ülkelerdi ve tümünde kadınların yüzde 40'tan azı iş piyasasındaydı. Bu ülkelerden Belçika, İrlanda, Hollanda ve İspanya'da 2009 itibarıyla yüzde 50 üzerindeki istihdamla kadın istihdamında büyük artışlar görüldü. Yunanistan, İtalya ve Meksika'da yüzde 40'ı geçen kadın istihdamı rakamlarıyla ılımlı artış oldu. Ancak Türkiye'de kadın istihdamı 2009 yılında yüzde 25'in altına düştü. -Geçen onyılda kadın istihdam oranları OECD ülkelerinin büyük bölümünde, kayda değer bir düşüş yaşanan ABD ve büyük düşüş yaşanan Türkiye hariç, ol-

dukça istikrarlı kaldı.

Cinsiyetler Arasında Ücretli ve Ücretsiz Çalışma Farkı Sürüyor

Emek piyasasına kadınların katılımında iyileşmeye karşın, cinsiyetler arasındaki eşitsizlikler sürüyor. OECD çapında kadınlar için 25-54 olan ana-çocuk çalışma yaşı itibarıyla istihdam yüzde 70'i geçerken, erkekler için bu rakam yüzde 85'ten fazla. Yüzde 15'lik uçurum göze çarpıyor. Ülkelere göre büyük farklar görülüyor. Estonya, Nordik ülkeler ve Slovenya'da fark yüzde 5'in altında. Tam tersi olarak ana-çocuk işçileri itibarıyla cinsiyetler arası istihdam uçurumu Şili ve Meksika'da yüzde 30'u aşıyor ve Türkiye'de yüzde 50'den fazla oran ile son derece yüksek durumda.

Türk Annelerinin Değeri

Genelde kadınlar erkeklere göre ana faaliyet olarak çocuk ve yetişkin bakımına en az iki misli daha fazla zaman ayırıyor. Japonya ve Türkiye'de ise bu fark artıyor, Japonya'da kadınlar söz konusu bakım işlerine 4, Türkiye'de ise 6 kez daha fazla zaman ayırıyor. -Japonya diğer birçok kuzey Avrupa ülkesiyle birlikte 2005 yılında en düşük çocuk ölümü rakamlarından birine sahip (1000 kişide 2 - 3). Meksika ve Türkiye burada ayrılıyor ve diğer OECD ülkelerine oranla oldukça yüksek çocuk ölümü oranlarına sahipler. Meksika 1000 çocukta 16, Türkiye ise 1000 çocukta 21 çocuk ölümü oranına sahip.

Eğitim, Öğretim Ve İstihdamda Olmayan Çocuklar

2007 yılında sadece beş OECD ülkesinde (İngiltere, İspanya, İsrail, Meksika ve Türkiye) 15-19 yaş arası çocukların yüzde 10'dan fazlası eğitilmiyor ya da çalışmıyor. 2007'de "Eğitimde, Öğretimde, İstihdamda Olmayan Çocuklar" oranı OECD ülkeleri arasında önemli değişiklikler gösteriyor. Türkiye'nin oranı Polonya'nın oranından 12 kat daha yüksek.

YURT'tan •

TÜFE'de aylık değişim %2,42 olarak gerçekleşti.

2011 yılı Mayıs ayında 2003 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksi'nde bir önceki aya göre %2,42, bir önceki yılın Aralık ayına göre %4,93, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,17 ve on iki aylık ortalamalara göre %6,64 artış gerçekleşti.

2011 yılı Mayıs ayında 2003 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksi'nde bir önceki aya göre %2,42, bir önceki

yılın Aralık ayına göre %4,93, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,17 ve on iki aylık ortalamalara göre %6,64 artış

gerçekleşti.

Ana harcama grupları itibariyle bir ay önceye göre en yüksek artış %11,68 ile giyim ve ayakkabı grubunda gerçekleşti. Mayıs ayında endekste yer alan gruplardan gıda ve alkolsüz içeceklerde %4,71, çeşitli mal ve hizmetlerde %1,47, eğitimde %1,14, eğlence ve kültürde %0,99, lokanta ve otellerde %0,81, ulaşırmada %0,63, konutta %0,54, ev eşyasında %0,26, sağlıkta %0,11 artış, alkollü içecekler ve tütün- de %-0,01, haberleşmede %-0,47 düşüş gerçekleşti.

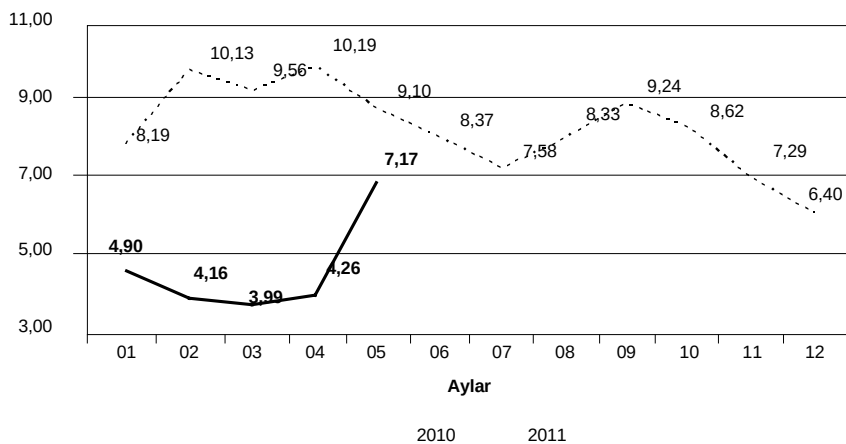
Bir önceki yılın aynı ayına göre TÜFE'de en yüksek artış %12,61 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubunda gerçekleşti. Ulaştırma (%8,69), çeşitli mal ve hizmetler (%7,68), ev eşyası (%7,40), lokanta ve oteller (%7,20) artışın yüksek olduğu diğer harcama grupları oldu.

NUTS2 düzeyinde 26 bölge içinde TÜFE'nin aylık bazda en yüksek artış gösterdiği bölge TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) (%4,18) olmuştur. Aralık ayına göre en yüksek artış TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) (%6,60) bölgesinde, geçen yılın aynı ayına göre en yüksek artış TR31 (İzmir) (%8,23) bölgesinde ve on iki aylık ortalamalara göre en yüksek artış TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan) (%8,61) bölgesinde gerçekleşti.

2011 yılı Mayıs ayında endekste kapsanan 445 maddeden; 96 maddenin ortalama fiyatlarında değişim olmazken, 256 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 93 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

Tüketici Fiyatları Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

Türk Ekonomisi Isındı

Türk ekonomisinin “fazla ısındığı” yönündeki uyarıları çoğalıyor. İngiltere’de haftalık yayımlanan The Economist Dergisi, son sayısında “Türk Ekonomist Fazla Isındı” başlığı ile yayımlandığı analizde “Ekonomi, seçimde başlıca bir temas değil ancak soğutmaya büyük ihtiyacı var” spotunu kullandı.

Türk ekonomisinin “fazla ısındığı” yönündeki uyarıları çoğalıyor. Son olarak İngiliz The Economist dergisi, “Ekonomi, seçimde başlıca bir temas değil ancak soğutmaya büyük ihtiyacı var” diye yazdı.

Döngüsel Tablo Çirkin Görünüyor

“Rakamlar etkileyici” diyerek geçen yıldaki çok hızlı büyüme ve düşük tutulan enflasyona dikkat çeken The Economist, Merkez Bankası yeni Başkanı Erdem Başçı’nın düşük enflasyonla övünürken gemi sağlam olsa da her an bir fırtına patlayabileceğini kabul ettiğini de yazdı. Dergi şöyle devam etti: “Bu tür kaygılar, yaygın bir biçimde paylaşıyor. Londra’da Goldman Sachs iktisatçısı Ahmet Akarlı, Türk ekonomisi konusunda uzun bir süre iyimser olsa da bu yılda ‘döngüsel tablo çirkin görünüyor, dengesizlikler birikiyor ve finansal kırılganlıklar büyüyor’ diyor. Mali ve parasal teşviki, gerektiğinden fazla uzun bir süre sürdürme kararına işaret ediyor. Nominal ücretlerdeki yıllık artışın yüzde 18’i bulduğunu, iç talebin yüzde 25 kadar büyüdüğünü ve kredideki artış yüzde 30-40 düzeyinde olduğunu tahmin ediyor. Bu tür rakamlar sürdürülemez gibi gözüküyor.”

İkiz Endişeler Enflasyon Ve Cari Açık

The Economist, “ikiz endişeler”in enflasyon ve cari açığın olduğunu belirtirken Goldman Sachs’ın enflasyonun yıl sonu itibarıyla yüzde 7.5 olacağını tahmin ettiğini, HSBC’nin baş ekonomisti Murat

Ülgen’in ise, cari açığının Mart 2012’ye kadar olan 12 aylık sürede GSYH’nın yüzde 8’ine ulaşmasının beklediğini söylediğini belirttikten sonra “Seçim sonrası, mali politika-nın sıkılaştırılması için hükümet, faizlerin artırılması için Merkez Bankası üzerinde baskılar artacak” görüşünü dile getirdi.

O Kadar Sıcak Bir Ekonomiye Soğutmak Kolay Olmayabilir

Buna karşın “O kadar sıcak bir ekonomiye soğutmak kolay olmayabilir” değerlendirmesinin de yapıldığı analizde Merkez Bankası’nın sıcak parayı caydırmak amacıyla faiz düşü-

rürken zorunlu karşılıklarını artırılmasını öngören pek alışılmamış bir politikayı benimsediğini ancak işe yaramadığı gibi görüldüğünü öne sürdü. Analizde şu savlara da yer verildi: “Para Türkiye’ye akmaya devam ediyor, bu da parasal koşulları fazla gevşek kılıyor. Zorunlu karşılıkları daha da yükseltmenin, tüketici kredilerini yavaşlatmada yeterli bir etkisi olmayabilir. Ve başta Amerika olmak üzere zengin dünyada faizler yükselmeye başlarsa Türkiye birdenbire dış finansmanının kurduğunu görebilir.”

Cari Açık, Daha Derin Defoları Göz Önüne Seriyor

The Economist, “Cari işlemler açığı daha derin ekonomik defoları gözlerin önüne seriyor. Kamu finansmanı sağlam olabilir (kamu borcu, GSYH’nın yüzde 40’ı civarında) ama hükümet, yüksek asgari ücreti aşağıya çekmek, kayıt dışı ekonominin büyüklüğünü azaltmak ile enerji ve diğer maliyetleri düşürmek için rekabeti artırıcı reformlarda yavaş hareket etti” görüşünü de öne sürdü. Türkiye’nin yüzde 44 düzeyindeki istihdam oranının OECD’nin en düşük olduğunu, Türkiye’nin ayrıca aşırı ürün-piyasa denetimi konusunda OECD ülkeleri arasında en kötü durumda bulunduğunu savunan dergi, “Bu tür başarısızlıklar, işsizliğin artmamasını sağlamak için yıllık yüzde 5 büyümeye ihtiyacı olan bir ülkede daha da göze batıyor” diye yazdı. The Economist, analizi şu değerlendirmeye noktaladı: “Gelecek aydaki seçim, tek siyasi belirsizliğin kaynağı değil. Arap baharı, Türkiye’nin dev inşaat şirketlerinin piyasalarının bazılarını riske sokuyor. Libya’daki 14 milyar dolarlık kontratlar dondurulmuş durumda ve Suriye’deki anlaşmalar erteleniyor. Gelecek hükümet, kırılgan ekonominin iyiliği olduğu kadar daha geniş siyasi nedenlerden dolayı da hala Türkiye’nin en büyük ihracat pazarı olan Avrupa Birliği ile yıpranmış ilişkileri onarmak için daha fazla çaba göstermeli.”

13 Milyon Kişi SGK'dan Yoksun

TÜRK-İŞ, sosyal güvenlik kapsamı dışında kalanların sayısındaki kısmi düzelmeye karşın Türkiye'de 13 milyon civarındaki kişinin sosyal güvenlik hakkında yoksun olduğunu belirtti

TÜRK-İŞ, sosyal güvenlik uygulamaları ve Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) 2010 faaliyetlerine ilişkin bir rapor hazırladı. Raporda, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası'nın uygulandığı ikinci yılda kurumun gelirlerinde kısmi artış sağlanmışsa da genel bütçeden yapılan transferlerin artmaya devam ettiği belirtildi.

Geçen yıl istihdam edilen nüfustaki artışın, kurumun aktif-pasif dengesinin az da olsa yükselmesine ve buna bağlı olarak prim gelirlerinin artmasına olanak sağladığına dikkat çekilen raporda, 2010'da kurumun prim gelirlerinin yüzde 22.3 oranında artarak 66 milyar 763 milyon liraya, toplam gelirinin yüzde 21.3 artışla 94 milyar 679 milyon liraya ulaştığı, açıkların ise önceki yıla oranla yüzde 7.4 düşerek 26 milyar 724 lira olarak gerçekleştiği kaydedildi.

Raporda, buna karşın 2010'da kurum gelirlerinde oluşan artışın sosyal güvenlik sisteminde 'reform' adı altında yapılan düzenlemelere bağlanarak, kurumun finansman dengesinin yapısal olarak düzelmekte olduğunu ileri sürmenin mümkün görülmediği değerlendirilmesinde bulunuldu.

Geçen yıl genel bütçeden yapılan transfer tutarının yüzde 5 artarak 55 milyar 244 milyon lirayı bulduğuna işaret edilen raporda, 'Yapılan transferlerin artarak devam etmesi kurumun finansman sorununun devam ettiğinin belirgin göstergesidir. Ancak 2010 yılında prim gelirlerinde meydana gelen artışın genel bütçeden yapılan transferlerin artış hızını düşürdüğü söylenebilir. Bu görüşün doğrulanması, 2011 yılında meydana gelecek gelişmelere bağlı olacaktır' denildi.

Raporda, 2005'ten itibaren kurumun gelir-gider dengesindeki olumsuz geliş-

melerin temel nedenleri yapısal hale dönüşmüş olan işsizlik ve özellikle genç işsizlik oranındaki artış, ortalama yüzde 45 düzeyinde devam eden kayıt dışı istihdam ve kurum hastanelerinin Sağlık Bakanlığına devredilmesinden sonra SGK'nın sağlık hizmetlerinin üretim maliyetlerini kontrol etmekten yoksun kalarak piyasada oluşan maliyetten sağlık hizmetlerini satın almak durumunda olması olarak sıralandı.

Raporda şu görüşlere yer verildi: "2007, 2008'de sosyal güvenlik kapsamı dışında kalan nüfusun oranı yüzde 20'den kısmi düzeltme ile 2009'da yüzde 19'a, 2010'da ise yüzde 17'ye düşmüştür. Ancak hala 13 milyon civarındaki vatandaşımız sosyal güvenlik hakkında yoksundur." Raporda, reform adı altında yapılan yasal düzenlemelerin sigortalılar açısından birlikteliği sağlamak bir yana aynı statüde çalışan işçilerin hakları ve

yükümlülükleri arasında da yeni farklılıklar getirdiği eleştirisine yer verildi.

Kurumun, başta insan kaynakları olmak üzere kaynaklarının en uygun şekilde kullanıldığını söylemenin olanaksız olduğu savunulan raporda, alt ve üst düzey yönetim kadrolarında ki hareketliliğin insan kaynaklarındaki israfın en belirgin örneği olduğu ifade edildi.

Raporda, 'Aynı iktidar sürecinde, SGK'nın kuruluşundan bugüne geçen 5 yıllık sürede kurum başkanı 4 defa değiştirilmiştir. Yönetim kadrolarına atamalar somut liyakat ölçütlerine göre yapılmamaktadır. Çok büyük bir yapıda oluşan kurumda karar alma süreci uzamakta, işlemler yavaş yürümektedir. Yapılan araştırmalar önceki yıllara göre sosyal güvenlikteki memnuniyet oranı önemli düşüş göstermiştir' eleştirisinde bulunuldu.

Dış Ticaret Açığının Yüzde 62'si 5 Ülkeden

Türkiye'nin 2011 yılının ilk çeyreğinde 24.6 milyar doları aşan dış ticaret açığının yüzde 62'sini, 5 ülkeye verdiği açık oluşturdu. Ocak-Mart döneminde Çin'e 4.5 milyar dolar, Rusya'ya 4.3 milyar dolar, ABD'ye 3 milyar dolar, Almanya'ya 1.8 milyar dolar ve İran'a 1.5 milyar dolar dış ticaret açığı veren Türkiye, bu 5 ülkeye toplam 15 milyar 249 milyon dolar dış ticaret açığı verdi.

Türkiye'nin 2011 yılının ilk çeyreğinde 24.6 milyar doları aşan dış ticaret açığının yüzde 62'sini, 5 ülkeye verdiği açık oluşturdu. Ocak-Mart döneminde Çin'e 4.5 milyar dolar, Rusya'ya 4.3 milyar dolar, ABD'ye 3 milyar dolar, Almanya'ya 1.8 milyar dolar ve İran'a 1.5 milyar dolar dış ticaret açığı veren Türkiye, bu 5 ülkeye toplam 15 milyar 249 milyon dolar dış ticaret açığı verdi.

ANKA'nın Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerinden yaptığı belirlemeye göre, Türkiye 2011 yılı Ocak-Mart döneminde toplam 31 milyar 468 milyon dolarlık ihracata karşılık, 56 milyar 63 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirerek 24 milyar 595 milyon dolarlık dış ticaret açığı verdi. Bu açığın 11 milyar 941 milyon dolarlık bölümünü Çin, Rusya ve ABD'ye verilen dış ticaret açığı oluşturdu. 3 ülkeye verilen açığın dış ticaret açığı içindeki payı yüzde 46 oldu. Buna Almanya ile İran'ın eklenmesiyle, dış ticaret açığı 15 milyar 249 milyon dolara, 5 ülkenin toplam dış ticaret açığı içindeki payı ise yüzde 62 düzeyine ulaştı.

Dış Ticaret Açığının Yüzde 18.5'i Çin'den

2010 yılında Çin'e yapılan ihracatın artmasının da etkisiyle Türkiye'nin en çok açık verdiği ülkeler sıralamasında Rusya'dan sonra ikinci sırada yer alan Çin, 2011 yılının ilk çeyreğinde birinci sıraya yerleşti. 2010 yılında Türkiye'nin Çin'e yaptığı ihracat 2 milyar 260 milyon dolar, ithalat 17 milyar 180 milyon dolar düzeyinde gerçekleşirken, Türkiye'nin Çin'e verdiği dış ticaret açığı bir önceki yıla göre yüzde 34.7 artışla 14 milyar 920 milyon dolara ulaşmıştı. Rusya'ya verilen dış ticaret açığı ise bu dönemde 16 milyar 959 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmişti.

2011 yılının ilk çeyreği itibariyle ise dengeler değişti. Türkiye'nin 24 milyar 595 milyon dolarlık dış ticaret açığının yüzde 18.5'ini Çin'e verilen açık oluşturdu. Ocak-Mart döne-

minde Türkiye'nin Çin'den yaptığı ithalat, geçen yıla oranla yüzde 37.3 artarak 3 milyar 646 milyon dolardan 5 milyar 7 milyon dolara yükseldi. Çin'e yapılan ihracat ise bu dönemde yüzde 2.4 artışla 468 milyon dolara ulaştı. Böylece Çin'e verilen dış ticaret açığı 2010 yılının aynı dönemine göre yüzde 42.3 artışla 4 milyar 539 milyon dolar oldu. Rusya, 4 milyar 349 milyon dolar dış ticaret açığıyla, Çin'den sonra Türkiye'nin en çok dış ticaret açığı verdiği ikinci ülke oldu. Türkiye'nin Rusya'ya ihracatı 2011 yılı Ocak-Mart döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 57.3 artarak 1 milyar 413 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. Söz konusu dönemde Rusya'ya yapılan ithalat yüzde 13.9 artışla 5 milyar 762 milyon dolara yükseldi. Rusya'ya verilen dış ticaret açığı yılın ilk üç ayında geçen yılın aynı dönemine oranla yüzde 4.5 artış gösterdi.

ABD'ye Verilen Dış Ticaret Açığı Yüzde 127.4 Arttı

ABD, dış ticaret açığı verilen ülkeler arasında Rusya ve Çin'den sonra üçüncü sırada yer aldı. Ocak-Mart döneminde ABD'ye yapılan ihracat yüzde 34.3 artışla 1 milyar 111 milyon dolar iken, ithalat yüzde 91.9 artışla 4 milyar 164 milyon dolar oldu. Türkiye'nin ABD'ye verdiği dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 127.4 artarak 3 milyar 53 m i l y o n dolara ulaştı.

İran'a Verilen Dış Ticaret Açığı Yüzde 90.8 Arttı

İran, Türkiye'nin, en çok dış ticaret açığı verdiği ülkeler arasında 5'inci sırada yer aldı. Ocak-Mart döneminde Türkiye'nin İran'a verdiği dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 90.8 artışla 1 milyar 532 milyon doları buldu.

Almanya Dördüncü Sırada

Türkiye'nin en çok dış ticaret açığı verdiği ülkeler sıralamasında Almanya 4'üncü oldu. Türkiye'nin Almanya'ya yaptığı ihracat yılın ilk çeyreğinde yüzde 27.9 artışla 3 milyar 330 milyon dolar iken, ithalat yüzde 46.1 artışla 5 milyar 106 milyon dolara ulaştı. Türkiye'nin Almanya'ya verdiği dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 99.5 artarak 1 milyar 776 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti.

Irak'a Verilen Dış Ticaret Fazlası 1.3 Milyar Dolar

Yılın ilk çeyreğinde Türkiye'nin en çok dış ticaret fazlası verdiği ülkelerin başında Irak yer aldı. Türkiye Ocak-Mart döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 32.2 artışla Irak'a 1 milyar 281 milyon dolar dış ticaret fazlası verdi. Dış ticaret fazlası verilen ülkeler arasında 758 milyon dolarla Birleşik Arap Emirlikleri ikinci, 479 milyon dolarla İngiltere üçüncü sırada yer aldı.

Yılın ilk çeyreğinde halk isyanlarının yaşandığı bölgelere dış ticaret olumsuz etkilendi. Türkiye'nin dış ticaret fazlası verdiği ülkeler arasında yer alan Libya, Mısır, Tunus'a yönelik ihracatın azalmasıyla birlikte, bu ülkelere verilen fazla

yılın aynı dönemine göre geriledi. Yılın ilk çeyreğinde Türkiye'nin Libya'ya yaptığı ihracat yüzde 39.7 azalışla 276 milyon dolara gerilerken ithalat yüzde 88 artışla 114 milyon dolara yükseldi. Libya'ya verilen dış ticaret fazlası ise bu dönemde yüzde 59.1 azalışla 162.3 milyon dolar oldu. Türkiye'nin Mısır'a yaptığı ihracat yüzde 19.8 azalışla 497 milyon dolar olurken, Tunus'a ihracat yüzde 21.1 azalarak 139 milyon dolara geriledi.

2011 yılı Ocak-Mart döneminde Türkiye'nin dış ticaret dengesinin fazla verdiği diğer ülkeler şöyle oldu: "Azerbaycan, Danimarka, Fas, Gürcistan, İsrail, Kuveyt, KKTC, Liberya, Lübnan, Marshall Adaları, Sırbistan, Slovenya, Suriye, Türkmenistan ve Yunanistan."

YURT'tan •

TÜRK-İŞ Mayıs Ayı Açlık ve Yoksulluk Sınırını Açıkladı Dört Kişilik Ailenin Açlık Sınırı 881 lira, Yoksulluk Sınırı 2.871 lira

TÜRK-İŞ tarafından yapılan ve ülkede çalışanların geçim koşullarını ortaya koyan araştırmanın 2011 Mayıs ayı sonuçlarına göre, dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 881 lira, yoksulluk sınırı da 2.871 lira oldu.

TÜRK-İŞ tarafından yapılan ve ülkede çalışanların geçim koşullarını ortaya koyan araştırmanın 2011 Nisan ayı sonuçlarına göre, dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 881.50 lira, yoksulluk sınırı da 2.871 lira oldu.

TÜRK-İŞ'in Mayıs ayı Açlık ve Yoksulluk Sınırı açıklamasında şunlar yer aldı:

Her seçim döneminde olduğu gibi bu yıl da seçim kampanyalarının gözde kesimini oluşturan yoksulların durumu yıllar boyunca değişmemiştir. Siyasal parti temsilcileri seçim döneminde yoksullara yönelik vaatlerde bulunmakta ve fakat değişen siyasal iktidarlara rağmen yoksulların geçim şartları aynı kalmaktadır. Ülkede kimi dönem yaşanan yük-

sek büyüme ve siyasal istikrara karşın yoksulların geçim şartları iyileşmemekte, istikrarlı biçimde olumsuz devam etmektedir.

TÜRK-İŞ'in belirlemelerine göre, Mayıs 1991 ayında açlık sınırı 746.064 ve yoksulluk sınırı 2.267.672 lira olarak hesaplanırken net asgari ücret 502.911 liraydı. Bir başka ifadeyle yirmi yıl önce ele geçen asgari ücret dört kişilik ailenin mutfak harcamasını ancak 20 gün için karşılayabilmekte, insan onuruna yaraşır geçim koşullarına ise ancak 6,5 gün yetebilmekteydi.

Mayıs 2011 itibariyle ele geçen asgari ücret 629,95 liradır. Ücretli çalışanların yarıya yakınının geliri olan bu tutar günümüzde dört kişilik bir ailenin 21

günlük mutfak harcamasını ancak karşılamakta, yine bu gelirle sadece 6,5 gün insan onuruna yaraşır bir yaşam sürmesine imkan sağlamaktadır.

Seçimler yapılmakta ve fakat yoksulların geçim derdi uygulanagelen ekonomik ve sosyal politikalarla devam etmektedir.

TÜRK-İŞ'in verileri temel alındığında Mayıs 2011 ayı itibariyle "mutfak enflasyonu"ndaki değişim şöyle oldu:

Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarı bir önceki aya göre yüzde 1,34 oranında arttı.

Yılın ilk beş ayı itibariyle artış oranı yüzde 1,58 oldu.

Gıda enflasyonunda oniki ay itibariyle artış oranı taban etkisiyle yükselecek yüzde 6,70 oranında gerçekleşti.

Yıllık ortalama artış oranı ise yüzde 8,49 olarak hesaplandı.

Aşağıdaki TÜRK-İŞ ve TÜİK verilerinin yer aldığı grafikten de görüleceği üzere, gıda fiyatları endeksi son aylarda gerileme eğilimindeydi. Ancak TÜRK-İŞ gıda endeksi bu ay yükselmeye başlamıştır. Gıda fiyatlarında bu eğilimin sürmesi tüketici fiyatları genel endeksinde de olumsuz yansıyacaktır.

Gıda harcaması çalışmasına temel alınan beslenme kalıbında yer alan

ürünlerin fiyatlarında Mayıs 2011 itibarıyla gözlenen değişim şöyle oldu:

Süt, yoğurt, peynir grubunda; süt ve yoğurt fiyatı çoğu markada değişmezken, beyaz peynir fiyatında yüzde 7,66 oranında artış belirlendi. Peynir fiyatındaki artışın aylık mutfak harcamasına etkisi yaklaşık 3 lira oldu.

Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat gibi ürünlerin bulunduğu grupta; et fiyatı bu ay kuşbaşında 75 kuruş gerilerken kıyma fiyatı değişmedi, tavuk fiyatı ise 35 kuruş ucuzladı. Hesaplamada temel alınan kültür balık çeşitlerinin ortalama fiyatı aynı kaldı. Sakatat ürünlerinden (ciğer, yürek, böbrek) ciğerin kilogram fiyatı 1 lira düştü. Yumurta fiyatı bu ay artarak 21 kuruş oldu. Bakliyat ürünlerinin (nohut, mercimek, kuru fasulye, barbunya vb) fiyatında bu ay da bir değişiklik tespit edilmedi. Bu harcama grubu toplam tutar olarak mutfaka olumlu yansıdı.

Mevsim koşullarının olumsuz etkisiyle yaş sebze-meyve ağırlıklı ortalama fiyatı bu ay yüzde 8,73 oranında artışla 2,74 lira olarak hesaplandı. Sebze ortalama kilogram fiyatı 2,50 lira olurken meyve ortalama kilogram fiyatı ise 3,43 lira tutarında oldu. Mayıs ayında yağışların fazla olması özellikle meyve fiyatlarını olumsuz etkiledi. Yapılan hesaplamada -her zaman olduğu gibi- pazarda bol bulunan ve satılan ürünler temel alındı. Bu kapsamda kayısı, şeftali nektarı, dut, kavun, karpuz pazarda bulunmasına karşın hesaplamaya dahil edilmedi. Elma ve çilekte fiyat artışı dikkati çekti. Sebzelerde ise; patlıcan, havuç, limon fiyatı artan ürünler olurken domates, bakla fiyatı azalan ürünler oldu. Mayıs 2011 ayında sebze ve mey-

vede görülen fiyat artışı -diğer harcama grubundaki fiyat artışları sabit tutulduğunda- açlık sınırı tutarını yüzde 1,23 oranında yükseltti. Bu artışın mutfaka yansımaları yaklaşık 11 lira oldu.

Ekmek, pirinç, un, makarna gibi ürünlerin bulunduğu grupta; bu ay yine fiyat değişikliği görülmedi. Ancak unlu mamul (ekmek) satıcıları fiyatların artan maliyetler karşısında düşük kaldığından yakınmaya başladı.

Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; tereyağı fiyatı aynı kaldı, ancak margarin fiyatı bu ay yine artarak kilogramda 80 kuruş zamlandı. Zeytinyağı ile ayçiçeği yağı fiyatı bu ay aynı kaldı. Aynı şekilde siyah ve yeşil zeytinin fiyatı da değişmedi. Bal, reçel, pekmez ile şeker fiyatı bu ay yine aynı kalırken, tuz zamlandı. Baharat ürünlerinden (kim-

yon, nane, karabiber, vb) karabiber fiyatı artarken yağlı tohum ürünleri (ceviz, fındık, fıstık, ayçekirdeği vb) fiyatları aynı kaldı. Aynı şekilde, çay ve ıhlamur, salçanın fiyatı da bu ay değişmedi.

“Açlık ve Yoksulluk Sınırı” çalışmasında hesaplamaya temel olan gıda maddelerinin fiyatları, Konfederasyonumuzca piyasadaki, market ve semt pazarları sürekli ve düzenli olarak dolaylı olarak doğrudan tespit edilmektedir. Çalışma bu niteliğiyle bağımsızdır ve tüketici fiyatlarındaki artış eğilimini yansıtan “öncü gösterge” niteliği taşımaktadır. Kuşkusuz hesaplanan “yoksulluk sınırı” tutarı ücret düzeyi olmayıp, haneye girmesi gereken gelir toplamını ifade etmektedir.

TABLO 1: DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AÇLIK VE YOKSULLUK SINIRI (TL/AY)

	Mayıs 2010	Aralık 2010	Nisan 2011	Mayıs 2011
Yetişkin İşçi	227,33	238,10	234,54	246,78
Yetişkin Kadın	191,62	201,90	202,50	205,68
15 - 19 Yaş Grubu Çocuk	243,58	255,00	255,49	258,18
4 - 6 Yaş Grubu Çocuk	163,67	172,80	168,04	170,87
Açlık Sınırı	826,19	867,80	869,87	881,51
Yoksulluk Sınırı	2.691,18	2.826,70	2.833,44	2.871,38

* Gıda harcaması tutarı, yuvarlama nedeniyle, toplamda farklı olabilmektedir.

TABLO 2: GIDA HARCAMASINDAKİ DEĞİŞİM

	Mayıs 2008	Mayıs 2009	Mayıs 2010	Mayıs 2011
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,45	0,78	-3,09	1,34
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	4,69	0,60	3,97	1,58
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	15,00	3,30	11,03	6,70
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	11,91	8,54	7,52	8,49

YURT'tan •

Türkiye, Basın Özgürlüğü Sıralamasında 112'nci Sıraya Geriledi

ABD'de 70 yıl önce kurulan ve dünyanın en önemli insan hakları ve özgürlükleri izleme örgütlerinin başında yer alan Freedom House'un 2010 yılı "Uluslararası Basın Özgürlükleri" raporu açıklandı. Raporda Türkiye kısmen basın özgürlüğü olan ülkeler arasında yer aldı.

Türkiye'nin, geçtiğimiz yıl 51 olan basın özgürlüğü ceza puanı üç puan arttırılarak 54'e yükseldi. Türkiye basın özgürlükleri sıralamasında 112'nci sırayı Bangladeş, Kongo, Kenya, Senegal ve Uganda ile birlikte paylaştı.

ABD'de 70 yıl önce kurulan ve dünyanın en önemli insan hakları ve özgürlükleri izleme örgütlerinin başında yer alan Freedom House'un 2010 yılı "Uluslararası Basın Özgürlükleri" raporu açıklandı. Raporda Türkiye kısmen basın özgürlüğü olan ülkeler arasında yer aldı. Türkiye'nin, geçtiğimiz yıl 51 olan basın özgürlüğü ceza puanı üç puan arttırılarak 54'e yükseldi. Türkiye basın özgürlükleri sıralamasında 112'nci sırayı Bangladeş, Kongo, Kenya, Senegal ve Uganda ile birlikte paylaştı. Freedom House'un 1980 yılından beri yayınladığı tüm ülkelerin yer aldığı basın özgürlükleri sıralamasında geçtiğimiz yıl 106'ncı sırada bulunan Türkiye, geçtiğimiz yıla oranla basın özgürlüğünün en fazla azaldığı ülkelerden biri

oldu. 196 ülkenin yer aldığı raporda, 68 ülke basın özgürlüğü bakımından tamamen özgür, 65 ülke kısmen özgür ve 63 ülke basın özgürlüğü olmayanlar grubunda yer aldı.

"Türkiye'de Gazetecilere Baskı Var"

Freedom House raporunda Avrupa ülkeleri sıralamasında yer alan Türkiye'nin bölgesinde en fazla basın özgürlüğünde gerileme kaydeden ülke olduğu vurgulandı. Türkiye'de 301 ve 216 sayılı yasalarla gazetecilerin tutuklandığı, gazeteciler için terörle mücadele yasasının devreye sokulduğu ve gazeteciler, editörler ve medya sahiplerine baskı uygulandığı bir çok gazetecinin otosansür uyguladığı kaydedildi.

En Özgür Basın Finlandiya'da

Freedom House'un 2011 yılı basın özgürlükleri raporuna göre sıralmanın başında 10 puanla Finlandiya yer aldı. ABD listede 17 puanla 22'nci sırada yer aldı. İskandinav ülkelerinin tamamı her yıl olduğu gibi en özgür on ülke arasında şöyle sıralandı:

1. FİNLANDİYA	10 PUAN
2. NORVEÇ	11 PUAN
3. İSVEÇ	11 PUAN
4. BELÇİKA	12 PUAN
5. İZLANDA	12 PUAN
6. LUXEMBURG	12 PUAN
7. ANDORA	13 PUAN
8. DANİMARKA	13 PUAN
9. İSVİÇRE	13 PUAN
10. LIECHTENSTEIN	14 PUAN

En Fazla Gazeteci Honduras'da Öldürüldü

Freedom House'un yıllık basın özgürlükleri raporuna göre gazetecilerin çalışma şartlarının zor koşullarda olduğu belirtildi ve bir çok ülkede gazetecilerin can güvenliği olmadığı kaydedildi. Rapora göre, 2010 yılında gazetecilerin en fazla öldürüldüğü ülke Orta Amerika ülkesi olan Honduras oldu. Honduras'ı Endonezya, Irak, Meksika ve Pakistan izledi.

DÜNYA'dan *

**Dünya'da
1 Mayıs Böyle Kutlandı**

**Komşuda Genel Grev
Hayatı Felç Etti**

**Japonya'daki Deprem Ardından
Dünyada Nükleer Enerjiye Kamuoyu
Desteği Azaldı**

DÜN

Dünya'da 1 Mayıs Böyle Kutlandı

1 Mayıs İşçi Bayramı dünyanın dört bir tarafında milyonlarca kişi tarafından kutlandı. Sokağa çıkan emekçiler hep bir ağızdan taleplerini dile getirdi. 1 Mayıs'ta "tek ses, tek yürek, tek yumruk" olup alanlara akan işçiler, Amerika'dan Asya'ya, Afrika'dan Avrupa'ya tüm dünyada 1 Mayıs'ı coşkuyla kutladı.

1 Mayıs İşçi Bayramı dünyanın dört bir tarafında milyonlarca kişi tarafından kutlandı. Sokağa çıkan emekçiler hep bir ağızdan taleplerini dile getirdi. 1 Mayıs'ta "tek ses, tek yürek, tek yumruk" olup alanlara akan işçiler, Amerika'dan Asya'ya, Afrika'dan Avrupa'ya tüm dünyada 1 Mayıs'ı coşkuyla kutladı.

Küba: Devrimi Devam Ettireceğiz

Küba'nın başkenti Havana'da top-

lanan yüz binlerce kişi, yaptıkları 1 Mayıs yürüyüşünde Küba Komünist Partisi'nin aldığı ekonomik kararların arkasında olduklarını dile getirdiler. Attıkları sloganlarda ve taşıdığı pankartlarda Komünist Parti'nin aldığı kararların detayları yayınlanmasa da desteklediklerini belirten Kübalı emekçiler, devrimi devam ettireceklerini kaydettiler.

Başkent Havana'nın yanı sıra bir çok şehirde toplanan Küba emekçileri

de, hükümetin ekonomik programının arkasında olduklarını bildirdiler.

Mısır 1 Mayıs'ı Tahrir'de Kutladı

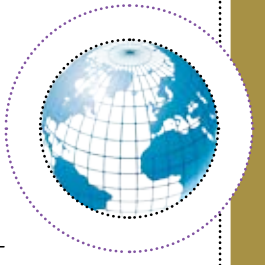
Mısır'da 1 Mayıs kutlamaları için devrimin gerçekleştiği Tahrir Meydanı'nda buluşan bilerce kişi, sosyal adalet çağrısı yaptı. 30 yıllık Mübarek diktatörlüğü sonrası ilk özgür 1 Mayıslarını kutlayan Mısırlılar, devrimi devam ettirmek için mücadele sözü verdi.

Ürdün'de İşsiz Gençler Bakanlık Önünde Eylemde

İşyan dalgasından dolayı dünyada çok konuşulan Arap dünyasından Ürdün'ün başkenti Amman'da çok sayıda işsiz genç Çalışma Bakanlığı önünde oturma eylemi yaptı. İşsizler, çalışma hakkı ve insanca yaşam istedi.

Kendilerine Ürdün İşsiz Gençler Koalisyonu ismi veren grup, sendika hakkı ve insan hakkı için mücadele sözü verdi.

Almanya Abluka Altında

Almanya'da 1 Mayıs dolayısıyla sokağa çıkan binlerce kişi, polisle çatıştı, en az 10 kişi yaralandı. Biber gazına karşı boyalı tabancalar ve taşlarla karışık veren eylemciler, çöp kutularını ateşe verdi.

Yoğun güvenlik eylemlerinin alındığı Almanya'da gece saatlerinde büyük şehirlerin merkezlerine binlerce polis yerleştirildi. Geçen sene çıkan çatışmaların üstüne polis yığınağı yaptığını belirten Almanya yönetimi, durumu kontrol altında tutmak istediğini iddia etti.

Krizin Yüküne Tepki

21,3 işsizlik oranı ile Avrupa Birliği'nde rekor kıran İspanya'da, başta Valencia kenti olmak üzere ülkenin dört bir tarafından bir araya gelen binlerce kişi, 1 Mayıs'ı kutladı. Hükümetin istihdam yaratma konusunda yetersizliğini eleştiren İspanyollar, krizden dolayı ülke borçlarının üstlerine yıkılmasına tepki gösterdiler.

Rusya'da Milyonlar 1 Mayıs'ta

Rusya'da ise 1 Mayıs İşçi Bayramı çeşitli etkinliklerle kutlandı. Başta başkent Moskova olmak üzere ülke genelinde yüz binlerce kişi sokakları doldurdu. İşçi sendikalarının 2 farklı miting düzenlediği ve coşkulu kutlamalara sahne olan Moskova'da, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasından sonra en kalabalık eylemlerden biri olduğu belirtildi.

Komünist Parti ve Liberal Demokrat Partisi'nin yürüyüşünde Rusya Komünist Partisi, kırmızı bayraklarla meydanları doldurdu. Kremlin politikalarını protesto eden muhalefet partileri, 1 Mayıs mitinginde yönetim karşıtı tepkilerini dile getirdi.

Ülke genelinde yapılan gösterilere yaklaşık 2 milyon kişinin katıldığını belirten sendikalar, 1 Mayıs'ta sokaklarda ayrıca çok fazla polis olmasına tepki gösterdi.

Yunanistan, Krizin Bedelini Ödemeyecek

1 Mayıs İşçi Bayramı'nda bir günlük genel greve giden Yunanistan'da aşırı borç yüzünden hükümetin kemer sıkma politikaları protesto edildi. Tren ve feribot seferleri iptal edilen Yunanistan'da yapılan grevden dolayı birçok şehirde

ulaşım kilitlendi.

1 Mayıs kutlamaları için sokağa dökülen işçiler, Atina'da sendikalar ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla yürüyüş gerçekleştirdi.

Krizin bedelini ödemek istemeyen

DÜNYA'dan

Yunan halkı, "Krizin bedelini ödememiz gerektiğini" söylüyorlar.

Hayır! İşçilerin tek bir Euro borcu bile yok çünkü krizi yaratan onlar değil" dedi.

Güney Kore'de Yaşam İçin Maaş Talebi

Asya'nın bir çok ülkesinde olduğu gibi Güney Kore'de de 1 Mayıs dolayısıyla Başkent Seul ve ülkenin büyük şehirlerinde sokağa çıkan emekçiler, insan haklarının daha iyi olduğu bir ülke ve

yaşamlarını devam ettirmekte zorlandıkları maaşlarının arttırılmasını talep etti.

En az 50 bin kişinin yürüdüğü Seul'de daha güvenli bir iş hayatı taleplerini haykıran emekçiler, muhafazakar yasalardan vazgeçilmesinin gerektiğini dile getirdi.

Hong Kong: İşçi Sömürüsüne Son

Çok gösterişli finans merkezi olmasına rağmen çok düşük ücretlerle çalışılan kent olan Hong Kong'da sokağa çıkan binlerce emekçi, gerçekleştirdikleri yürüyüşle daha sağlam işçi yasaları yapılmasını talep ettiler.

Aşırı ve hızlı artan kiralara ve gıda fiyatındaki ani yükselişe karşı tepkilerini dile getiren Hong Konglular, "İşçi sömürüsüne son" sloganı attı. Bazı işçiler, ellerinde iş insanlarının kan emen vampir şeklinde tasvir edilmiş resimlerini taşıdı.

Tayvan'da Yoksulluğa Son Çağrısı

Tayvan'ın başkenti Taipei'de 1 Mayıs için sokağa çıkan binlerce kişi, "Yoksulluğa son" dövizini taşıdı ve kamu borçlarının halkın üstüne yıkılmamasını talep etti.

Yaptıkları yürüyüşle ülkede gelir uçurumunun arttığını kaydeden emekçiler, hükümetten daha iyi iş imkanı ve daha iyi gelir talep ettiler.

Filipinler'de İşçilerin Yurt Dışına Gönderilmesine Tepki

Asya'nın en fakir ülkelerinden Filipinler'in başkenti Manila'da toplanan binlerce kişi, maaşların arttırılmasını ve halkın çalışmak için yurt dışına gönderilmesine bir son verilmesini talep etti. Daha iyi bir sosyal güvence isteyen Filipin halkı, "Ülkemiz zengin ama halkımız yoksul" sloganı attı.

9 milyon Filipinlinin yurt dışında çalıştığını kaydeden muhalifler, son bir kaç yılda hükümetin buna son vermek için açıklamalar yapmasına rağmen hala çok sayıda Filipinlinin çalışmak için yurt dışına gönderildiğini kaydetti.

Komşuda Genel Grev Hayatı Felç Etti

Yunanistan'da kamu ve özel sektör çalışanlarının, yaptıkları 24 saatlik grev ülkede yaşamı felç etti.

Yunanistan'da kamu ve özel sektör çalışanlarının, çalışma koşulları ile hükümetin mali krize ilişkin reformları protesto etmek amacıyla yaptıkları 24 saatlik grev ülkede yaşamı felç etti.

İşçi Sendikaları Federasyonu Yunanistan Kamu Çalışanları Konfederasyonu (ADEDY),(GSEE) ve Mücadeleci işçi Kolları Birliği'nin (PAME) çağrısıyla yapılan grev ve protesto gösterilerine kamu ve özel sektör çalışanları katılırken, toplu taşıma araçlarında görev yapanlar da iş durdurma eylemleri ile destek verdi.

Atina kent merkezindeki yoğun katımlı iki ayrı gösteri nedeniyle kent merkezi trafiğe kapatıldı. Otobüs, tramvay, metro, trolleybüs ve banliyö trenlerinin özellikle sabah seferlerini iptal et-

meleriyle ulaşım zaman zaman durma noktasına geldi.

Adalarla Bağlantı Koptu

Öte yandan, liman çalışanlarının grevde yer alması, gemilerin ayrılmasına, dolayısıyla ana kara ile adalar arasında bağlantının kopmasına yol açtı.

Devlet dairelerindeki müşteri hizmetlerinde de aksamalar görülürken, sağlık çalışanlarının grevi nedeniyle hastanelerde yalnızca acil durum ve güvenlik ekipleri hazır bulundu.

Sabah saat 06.00'dan itibaren gazetecilerin greve katılmasıyla televizyon ve radyo istasyonlarında haber bültenleri yayımlanmadı, haber ağırlıklı internet

siteleri sayfalarını yenilemedi, basın toplantıları ise iptal edildi.

Yazılı basın çalışanlarının greve katılmaları sonucu gazete bayilerinde raflar boş kaldı.

Ekonomi Hızlı Daraldı

Yunanistan, geçen yıl IMF ve Avrupa Birliği ile 158 milyar dolarlık bir kredi anlaşması imzalamıştı ve ekonomisini rayına oturtma taahhüdünde bulunmuştu.

Ancak geçen yıl bütçe açığını azaltmaya yönelik çabalar istenen sonucu vermemiş, ekonomi beklenenden hızlı daralmıştı.

Bunun üzerine hükümet yeni kemer sıkma önlemlerini açıklamıştı.

Japonya'daki Deprem Ardından Dünyada Nükleer Enerjiye Kamuoyu Desteği Azaldı

Barem Research'ün Türkiye halkasını gerçekleştirdiği Dünya Bağımsız Araştırmacılar Ağı Global Nükleer araştırması sonuçlarına göre dünyada da Türkiye'de de nükleer enerjiye destek azaldı.

Barem Research'ün Türkiye halkasını gerçekleştirdiği Dünya Bağımsız Araştırmacılar Ağı Global Nükleer araştırması sonuçlarına göre dünyada da Türkiye'de de nükleer enerjiye destek azaldı.

Barem Research'ün Türkiye halkasını gerçekleştirdiği Dünya Bağımsız Araştırmacılar Ağı (WIN-GIA) Global Nükleer araştırması sonuçlarına göre dünyada da Türkiye'de de nükleer enerjiye destek azaldı. Araştırmanın yapıldığı 47 ülke içinde Japonya depremi öncesinde Nükleer enerjiye Net Desteği negatif olan 18 ülkeden biri olan Türkiye'de nükleer enerjinin karşısında olanların oranı yüzde 51, yanında olanların oranı ise yüzde 46 idi. Japonya'da yaşanan felaket sonrası nükleer enerjinin karşısında olanların oranı yüzde 57'ye yükselirken, yanında olanların oranı ise yüzde 41'e düştü. Japonya'da meydana gelen 9 büyüklüğündeki depremin yol açtığı tsunaminin ardından başlayan ve hala durdurulamayan nükleer sızıntı, nükleer enerji konusunu tekrar global gündeme taşıdı. WIN-GIA global araştırma ağı yaşanan sorunun dünyanın nükleer enerjiye bakışını nasıl etkilediğini inceledi. Global araştırmaya katılan ve Türkiye için özel sorular da ekleyen Barem Research, Bilgisayar yardımıyla telefon görüşmesi (CATI) yöntemiyle yü-

rüttüğü ankette, kent-kır temsili olarak bin 21 kişi ile görüştü.

Türkiye'de Çoğunluk Nükleer Enerjinin Karşısında

Türkiye'nin yaklaşık 50 yıldır nükleer santral konusunda girişimleri olmasına rağmen henüz bir nükleer enerji üretim tesisine sahip olmadığı belirtilen araştırmada, "Ancak bilindiği gibi Rus teknolojisiyle 2014 yılında devreye alınması planlanan Akkuyu Nükleer Santralının ihalesi, yaşanan felakete ve yoğun tepkilere rağmen rafa kaldırılmadı. Japon teknolojisiyle yapılması planlanan Sinop nükleer santrali görüşmeleri ise, Japonların Fukushima'daki sorunları çözmekle meşgul oldukları için ertelendi, ancak iptal edilmedi ve tesisin 2019 yılına yetişmesi bekleniyor. Türk hükümeti, Rusya'nın Çernobil, Japonya'nın da Fukushima nükleer felaketlerinden aldığı derslere güvenirken, kamuoyunun görüşü bu yönde olmadı" denildi. Araştırmada, görüşülen kişilerin yüzde 49'unun bu santralleri hiçbir şekilde onaylamayacaklarını ve reddedeceklerini söylediği, yüzde 17'sinin ise diğer bir grup da onaylamadığını ancak gerekli olduğunu kabul ettiği belirtildi. Nükleer enerji projelerini onaylayanlar ise üçte bir oranında kaldı. Araştırmada, Benzer şekilde Türkiye'de

nükleer santral isteyip istemedikleri doğrudan sorulduğunda görüşülen kişilerin yalnızca yüzde 32'si, yani üçte biri evet dediği belirtilerek, "Anketle ilgili görüşülen kişilerin yüzde 46'sı Türkiye'de yapılması planlanan santralin yerini bildiğini söylerken, yaş ve sosyoekonomik statü arttıkça bilenlerin oranının arttığı görüldü. Bilenlerin üçte ikisi Akkuyu'yu, üçte biri ise Sinop'u söyledi. Diğer bir detayda ise elektrik üretimi için nükleer dışındaki kaynaklar sorulduğunda görüşülen kişilerin üçte biri buna cevap vermedi. Kadınlar, gençler ve alt sosyoekonomik statü grupların bu konuda daha bilgisiz olduğu gözlemlendi. Türkiye'de en çok bilinen enerji kaynağı yüzde 44 ile akarsular, yüzde 37 ile rüzgar, yüzde 20 ile güneş, yüzde 15 ile fosil yakıtlar ve yüzde 12 ile jeotermal izliyor" ifadeleri kullanıldı.

Japonlara Kendimizden Daha Çok Güveniyoruz

Japonya'da yaşanan felaketin ekonomik sonuçları ile ilgili soruya bu

ülkenin ekonomisi zayıflayacak diye cevap verenlerin oranı yalnızca yüzde 32 olduğu kaydedilen araştırmada şu noktalara değinildi: "Türklerin üçte ikisi Japonya'nın böyle bir felaketten uzun süreli zarar görmeyeceğini düşünüyor. Kısa zamanda eski haline gelecek diyenler yüzde 54 iken,

bu krizden daha güçlü olarak çıkacak diyen yüzde 13'lük bir kesim var. İn-sanımız Japonların 2. Dünya savaşı sonrası yoktan varoluşunu unutmamış görünüyor. Bu soruya Dünya genelinde Japonya'nın ekonomisi zayıflayacak diyenlerin oranı yüzde 38 iken, Japonya'da yüzde 55. Dünya da Japonlara kendilerinden daha fazla güveniyor, ya da Japonların kültürel tevazuu devrede. Türkiye'de görüşülen kişilerin yüzde 90'ı Türkiye'de benzer bir felaket olursa ekonominin zayıflayacağını ve uzun süre kendine gelemeyeceğini düşünüyor."

Deprem İçin Hiçbir Şey Yapmadık

Araştırmaya göre, Türkiye için 1999 yılından bu yana gündemden düşmeyen deprem konusunun da sorgulandığı ankette, görüşülen kişilerin yalnızca yüzde 52'sinin oturduğu evin depreme dayanıklı olduğunu düşündüğü belirtildi. Sosyoekonomik statü yükseldikçe bu soruya evet diyenler artarken, depremden korunmak için alınan önlemlerle ilgili ortaya çıkan yüzde 71'inin 'hiç bir şey yapmadığı' yönündeki yanıt ise hayli düşündürücü olarak görüldü.

Mesleki Eğitim ve İstihdam İlişkisi

DOSYA

Enis BAĞDADIÖĞLU

(TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı)

Bayram AKBAŞ

(MYK Başkanı)

**İŞKUR ve KOSGEB'in İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisi'nin
Güçlendirilmesi Eylem Planı Değerlendirmesi**

Enis ÖZDEMİR

(TOBB, Uzman)

Doç. Dr. H. Hüseyin AKSOY

(Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi ve
Freie Universität Berlin, Eğitim Fakültesi Misafir Öğretim Üyesi)

Zeki MAR

(Mesleki Eğitim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı)

DOSYA •

Türkiye’de İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisi

**Enis
BAĞDADIOĞLU**

TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı

21. yüzyılın temel bir özelliği bilgi iş-lem ve iletişim teknolojilerinde sağlanan yeniliklerle bilgi akımının kolaylaşmasıdır. Dünyada yaşanan bu hızlı değişim uluslararası sermaye akımlarında ve mal ticaretinde serbestleşme sağlamıştır. Siyasi sınırlarla ekonomik sınırların birbirinden ayrılması ve ekonomik sınırların bir ölçüde ortadan kalkması olgusunu da beraberinde getiren küreselleşme, artan ekonomik bloklamalar, firmalar, endüstriler ve ülkeler bakımından rekabet gücünü stratejik bir faktör olarak ön plana çıkartmıştır. Bu süreç çalışma

hayatını da derinden etkilemiş, endüstri ilişkileri alanındaki mevcut kurumsal yapıları değişime zorlamıştır.

Küresel rekabet ortamında ulusal ekonomilerin, işletmelerin varlığını sürdürmesi ve büyümesi için başta işgücü maliyeti olmak üzere işletme maliyetlerini düşürmek ve verimliliği arttırmak öncelikli hedef durumuna gelmiştir. Küresel rekabette başarı için ekonominin sosyal politikalarla ve koruyucu iş yasalarıyla oluşan yapısı bu doğrultuda değiştirilmek istenmektedir. Üretimin

değişen koşullara en kısa sürede ve en iyi şekilde uyum sağlayabilmesi, kısacası üretimin kolaylaştırılması ve rekabet gücünün artırılması için tüm iş organizasyonunda ve çalışma düzeninde “esnekleştirme” öncelikli hedef olmuştur.

Bu yeni dönemde, işletme ölçekleri küçülürken, çalışma süreleri ve çalışma biçimleri de değişmekte, çalışma sürelerinde esnekliğin yanı sıra belirli süreli hizmet akitleriyle çalışma, geçici süreli çalışma, kısmi süreli çalışma, iş paylaşımı, tele-çalışma, evde çalışma, taşeron

sözleşmeleriyle çalışma gibi standart-dışı istihdam türleri uygulanmaya başlanmıştır. Üretim sürecinin tamamen kayıt-dışı, enformel sektörlere taşınması ve bu tür çalışma biçiminin yaygınlaştırılması da gündeme gelmektedir. İşe almada, görevlendirmede, işten çıkarmada, çalışma saatleri ve şartlarının tespitinde kayıtları azaltmayı amaçlayan tedbirler, sonuç itibarıyla maliyetleri

dağılımında kaymalar (hizmetler sektöründe yoğunlaşma), işgücünün nitel yapısında (vasıflı işgücü ihtiyacı) değişim görülmüştür. Üretim ve yönetim tekniklerindeki gelişmeler de bu oluşuma eşlik etmiştir. Bu yeni dönemde, rekabet ve yüksek teknoloji, endüstri ilişkilerinin yeniden yapılanmasında belirleyici rol oynayan temel iki unsurdur.

Rekabet, işyerinde verimliliği arttıracak yeni yöntem ve kavramları gerekli kılmakta; yüksek teknolojiye dayanan yeni üretim koşullarının gerçekleştirilmesi ise kalifiye işgücünün yetiştirilmesine bağlı olmaktadır.

1980'li yıllardan bu yana, önce sanayi ülkelerinde ve daha sonra gelişmekte olan ülkelerde olmak üzere yaşanan süreç, bütün alanlarda kökten bir değişim yaşanmasına yol açmış, bu bağlamda, küreselleşme, değişim ve dönüşüm, olumlu veya olumsuz sonuçlarıyla yeni ve farklı bir bakış açısını gerekli kılmıştır. Bu doğrultuda istihdam ve mesleki eğitim anlayışlarını yenilemek, eğitim ile istihdam ilişkisini güçlendirerek sağlıklı bir temele yerleştirmek öncelikli politika olmaktadır.

Bu amaca dönük olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB)'nin koordinasyonunda, sosyal tarafların katılımıyla "İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı" hazırlanmış ve söz konusu eylem planı 15 Temmuz 2010 tarihli ve 27642 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Eylem Planı'nda, istihdam ve mesleki eğitim ilişkisinin güçlendirilmesi amacıyla;

- Mesleki ve teknik eğitimin iş piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda verilmesi,
- Hayat boyu öğrenme anlayışı içinde aktif işgücü piyasası politikalarının etkin olarak uygulanması,

- Mesleksizlik sorununun giderilerek işgücünün istihdam edilebilirliğinin artırılması,

için bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar arasında yapılması gereken işbirliğinin esasları belirlenmiş, bu eylem planının hayata geçirilmesi için etkili bir izleme ve değerlendirme mekanizması kurulması öngörülmüştür.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) bu çalışmaların içinde etkin olarak yer almaktadır. Esasında, eylem planının hazırlanmasında temel alınan Dokuzuncu Kalkınma Planı, Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi Belgesi, On Yedinci Milli Eğitim Şurası, Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi, Türkiye İnsan Kaynakları Gelişimi Stratejisi Taslak Raporu, Mesleki Bilgi, Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetleri İşbirliği Protokolü gibi çalışmaların büyük bir çoğunluğunda Konfederasyonumuz temsilcileri yer almış, katılımı, görüş ve değerlendirmeleriyle katkıda bulunmuştur.

1980 sonrasının neo-liberal yönetimleri -çoğu alanda olduğu gibi- işgücü piyasası politikalarının yeniden biçimlenmesinde de etkili olmaktadır. Ancak bu alanda da emek kesimi farklı yaklaşım ve görüşlerini ifade etmektedir. Küresel ölçekte yaşanan ekonomik ve sosyal değişim, geçmişte egemen olan bazı yaklaşımları etkilemiştir, devletin ekonomik yaşamdaki konumunu artık üretici veya yatırımcı değil, düzenleyici olarak görmek yönündeki anlayış da sorgulanmaya başlanmıştır. Bu yeni yaklaşım çerçevesinde sosyal kaygılarla "insanı merkeze alan" uygulamalar giderek ön plana çıkmaktadır.

Ülkenin temel sorunlarından belki de en önemlisi, eğitim ile istihdam arasında gerekli bağlantının sağlıklı olarak kurulmamış olmasıdır. Bugün çoğu ülkede istihdam yapısı ve işsizliğin boyutu, ülkedeki ekonomik gelişme ve sosyal kalkınma düzeyinin önemli bir göstergesi olmaktadır.

Ulusal gelirdeki artış, daha fazla insana üretken istihdam sağladığı ölçüde anlam kazanmaktadır. 21'inci yüzyılın başlarında çoğu ülkede varolan yüksek

azaltma hedefine dönüktür.

Türkiye'de 2003 yılında yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Yasası ile esneklik yönünde yapılan düzenlemeler ile daha sonra çeşitli biçimlerde yapılan/yapılmak istenen yasal değişiklikler bu çerçevede değerlendirildiğinde sağlıklı değerlendirme yapmak mümkün olmaktadır.

Ekonomideki yapısal değişimler istihdam ve işsizlik sorunlarını da gündeme taşımıştır. İstihdamın sektörel

DOSYA

işsizlik oranları, en ciddi ekonomik ve sosyal sorun olmaya devam etmektedir. Bugün çoğu insan ya açık işsiz konumundadır ya da ek iş arama veya ailesini geçindirecek gelirden daha azına çalışma anlamında eksik istihdam koşullarında bulunmaktadır. Uygulanmakta olan ekonomik politikaların yeterli istihdam sağlamadığı durumda, işsizlik sorununa bulunacak çareler işsizlerin miktarını değil işsiz kalan şahısları değiştirmektedir. Günümüzde işsizlik, çoğu zaman kişinin kendi tercihi ya da yetersizliği değil ekonomik ve sosyal politikaların bir çıktısı olarak ortaya çıkmaktadır.

1990'lı yılların başında, tek başına ekonomik büyümenin emek piyasalarını etkileyen yapısal sorunları çözmek için yeterli olmadığı görülmüştür. Türkiye'nin temel sorunu, sağlanan ekonomik büyümeye rağmen insana yakışır yeni ve yeterli istihdam imkanları sağlanmasında çekilen güçluktur.

Ülkemizin bu alanda büyük sıkıntıları bulunmaktadır:

- Ekonomik kriz ve istikrarsızlık, yatırımların yetersizliği,
- İşgücü piyasasının kurumsallaşamaması,
- Tarımdan gelen niteliksiz işgücüne yeterli iş imkanlarının yaratılamaması,
- Çalışma çağı nüfus artış hızının toplam nüfus artış hızından fazla olması,
- İşgücünün niteliğinin ekonominin ihtiyaçlarına cevap verememesi,
- İşgücü piyasası ile eğitim sistemi arasındaki ilişkinin kurulamaması

gibi nedenler, Türkiye'de ağırlıklı olarak bir istihdam sorunu olduğunu ortaya koymaktadır. Yeni yatırım ve iş imkanları nüfus artış hızının gerisinde kalmakta ve bu durum işgücü piyasasını da olumsuz etkilemektedir. Türkiye'de yaşayan yaklaşık her on kişiden sadece üçü istihdam edilebilmektedir. İktisaden

çalışabilir durumdaki her iki kişiden ise sadece biri istihdam edilebilmektedir.

Ekonomik büyüme ile istihdam arasındaki ilişki ortadan kalkmıştır. Türkiye'deki üretim yapısı değişmektedir. Bunun ipuçları yatırım malı ithalatının son yıllarda artmış olmasında da görülmektedir. Türkiye'de teknoloji yenilenmiştir. Bu durum, artan verimliliğe de bağlı olarak emek tasarrufuna neden olmaktadır. Ayrıca ara malı ithalatındaki artış da özellikle küçük ve orta ölçekteki işyerlerindeki istihdamı geri leten unsur olmuştur.

Demokratik değerlerin korunabileceği ve uygulanabileceği bir toplumu oluşturmak için "insan onuruna yaraşır iş olanaklarının yaratılması" önemli ve öncelikli bir konudur. Bunun sağlanması doğrultusunda ortak bir anlayış oluşturulmasına büyük ihtiyaç bulunmaktadır. Bu hedefe ulaşılması için istihdam politikaları, ekonomik büyüme ve istikrar gibi makro ekonomik önceliklerle aynı statüde görülmelidir. Bunun ilk adımı ise istihdam politikasının uygulanan ekonomik politikanın temel eksenine yerleştirilmesi olmalıdır. Öncelikli yaklaşım "ekonomik büyümeyi

daha çok istihdam odaklı hale getirmek" olmalıdır. İşçi kesimi ekonomik ve sosyal politikaların birbirinden bağımsız düşünüldükçe sorunun altından kalkılmasının mümkün olamayacağı görüşündedir.

Ekonomiyi canlandıracak, disipline edecek ve sürdürülebilir bir büyümeyi taşıyacak unsurlar toplumsal aktörlerdir. Yani çalışanlar, üretenler bu ülkenin katma değer yaratan insanlarıdır. O halde yapılması gereken üretimi bu toplumsal aktörlerin konumlarını dik kate olarak yeniden organize etmektir. Türkiye'de "Ulusal İstihdam Stratejisi" işgücü piyasasını esnekletmek için değil gerçek anlamıyla zaman geçirilmeden uygulamaya konulmalıdır. İstihdam alanında izlenmesi gereken politikalar sistematik ve bütüncül bir biçimde ele alınmalı ve uygulanması gereken öncelikler belirlenmelidir.

Küreselleşme ile birlikte giderek yoğunluk kazanan ulusal ve uluslararası rekabet, bir çok alanda olduğu gibi, mesleki eğitim ve istihdam alanını da etkilemektedir. Değişen teknoloji ile birlikte üretim şartları da değişmektedir. İstihdam edilebilirlik şartlarını karşılayan temel bilgi ve becerileriyle donatılmış nitelikli işgücüne ihtiyaç giderek artmaktadır. İstihdam ve meslek eğitim ilişkisinin güçlendirilmesi eylem planı bu kapsamda önemli bir role sahip olacaktır. Eylem Planı'nın temel bileşenleri başlığı altında yer alan dokuz ana başlık ile öngörülen tedbirlerin hayata geçirilmesi önemli bir aşama olacaktır.

Bugün uluslararası alanda güçlü ve saygın ülke olmanın en önemli ölçüsü, sağlıklı ve istikrarlı bir gelişme gösteren bir ekonomidir. Ancak bunun sağlanmasında, ülke kaynaklarıyla birlikte insan gücünün üretim sürecine etkin katılımı büyük önem taşımaktadır. Bu durum, birbiriyle uyumlu istihdam ve mesleki eğitim politikalarının izlenmesini, ekonominin işgücü ihtiyaçlarına paralel yeterli sayı ve kalitede işgücünün yetiştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bugün ülkemizde istihdam edilenlerin çoğu, eğitim gördüğü meslek dalında

çalışmamaktadır.

Nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde eğitim ve istihdam sistemleri arasında fonksiyonel bir ilişki ve işbirliği bugüne kadar sağlıklı olarak kurulamamıştır. Ülkemiz işgücü piyasasında, bir yandan niteliksiz işgücü artarken öte yandan ekonominin ve süratle gelişen teknolojinin gerektirdiği nitelikli işgücü talepleri yeterince karşılanamamaktadır.

İstihdam ve eğitim kuruluşları arasında var olan koordinasyonsuzluğa yol açan nedenlerin başında; ülke çapında genel kabul görmüş bir meslek standartları, sınav ve belgelendirme sisteminin henüz yeterince yaygınlaşmamış olması gelmektedir. Mesleğin gerektirdiği niteliklere, becerilere, standarda sahip olunduğunu belgeleme imkanının yokluğu nedeniyle işçilerin istihdam edilebilirliği zorlaşmakta, işverenler ise her potansiyel işçiyi değerlendirmek için zaman harcamak ve maliyetine katlanmak durumunda kalmaktadır.

Mesleki Yeterlilik Kurumu bu açıdan önemli bir kurumdur. Kurumun, çalışmalarıyla istihdam ve mesleki eğitim arasında uyumlu bir yapı oluşturması beklenmektedir. Hatırlanacağı üzere, ülkemizde, istihdam ile eğitim arasında sağlıklı bir bağın oluşturulması amacıyla, 1992 yılında, işçi-işveren-devlet üçlü yapısı içinde bir araya gelmiş ve “meslek standartları milli protokolü” imzalanmıştır. TÜRK-İŞ bu çalışmalarda etkin olarak rol almış, meslek standartları oluşturma çalışmalarından yasa tasarısının hazırlanmasına kadar bütün süreçte sorumluluğunun gereğini yerine getirmiştir.

Meslek Standartları, Sınav ve Belgelendirme Sistemi'nin, mevcut kurumsal yapının dışında özerk olması önem taşımaktadır. Sistemin kurulması ve sağlıklı işleminde ağırlıklı olarak sosyal tarafların gönüllü ve etkin katılımının önemi vardır. Günümüz işçi-işveren ilişkilerinde, sorunlara ortak çözüm üreten sosyal diyalog mekanizmasına ağırlık verilmektedir. Kuşkusuz bu nok-

tada, uzlaşma ve işbirliği için kesimlerin serbestçe örgütlenebilmeleri gereğine işaret etmek büyük önem taşımaktadır. Örgütlenme düzeyinin düşük olması, işçi ve işveren kesimlerinin temsil gücünü zayıflatmaktadır. Mesleki yeterlilik Kurumu (MYK)'nın oluşturulmasında geçmişte yapılan ve halen geçerli olan düzenlemelerin gözden geçirilmesine bu açıdan ihtiyaç bulunmaktadır. Katılımdaki çoğulculuk, temsilde çoğunluk ilkesinin yerine ikame edilmemelidir. Ülke genelinde ve tüm sektörlerde faaliyetinde bulunmanın getirdiği deneyim ve birikimin olumlu biçimde değerlendirilmesi, Kurumun genel kabul görmesinde etkili olacaktır.

İşgücü piyasasınca kabul edilen meslek standartlarının belirlenmesi, aynı zamanda eğitim standartlarının belirlenmesini ve buna uygun eğitim verilmesini de beraberinde getirecektir. Böylece eğitim ile istihdam arasında sağlıklı bir yapı oluşturmak mümkün olacaktır.

İşgücü piyasasının bilinmesinde ve sürekli izlenebilir olmasında kilit rolü oynayan veri sistemi iyileştirilmelidir. İşgücü piyasasının güvenilir, sağlıklı, gerçekçi ve yeterli verilerle donanması gereklidir. Bunun için öncelikle, işgücü piyasası için veri üreten kurumlar arasında kavramlar, tanımlar ve kapsam yönünde standart sağlanmalıdır.

Son dönemde belirli bir aşama gös- teren ve yeniden yapılanma çalışmaları içinde bulunan Türkiye'nin tek istihdam kurumu olan İŞKUR'un kurumsal kapasitesi daha da artırılmalı ve Avrupa Birliği ülkelerindeki eş kuruluşlara uygun bir personel yapısına kavuşturulmalı ve daha fonksiyonel bir hale gelmelidir. Gerekli kaynak bütçeden sağlanmalıdır.

Eğitim sistemi, her kademesinde ihtiyaçlara cevap verebilecek şekilde yeniden gözden geçirilmelidir. Mesleki ve teknik eğitime ağırlık veren ciddi kapsamlı ve kaliteli bir eğitim politikası, izlenmelidir. Bu yönde ülke gerçeklerine cevap verecek bir insan gücü planlamasından hareket edilmelidir. İşgücü, iş

piyasasının ihtiyaçlarına ve gereklerine göre eğitilmeli ve yetiştirilmelidir. Eğitim ve istihdam bütün olarak ele alınmalıdır.

Eylem Planı ile iş piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda mesleki ve teknik eğitim verilmesi yolunda önemli bir aşama geride bırakılmıştır. Eğitim-istihdam konusunda öncelik alanları belirlenmiş, alınması gereken tedbirler sorumlu ve ilgili kuruluşlar belirlenerek bir takvime bağlanmıştır. Eylem planı içinde yer verilen çalışmaların büyük bir çoğunluğunda TÜRK-İŞ'in mutabakatı bulunmakta, oluşturulan çalışma gruplarında yer alarak görüş ve değerlendirmeleriyle katkıda bulunmaktadır. Ancak bu çalışma grupları, farklı görüşleri ortaklaştırma yönünde faaliyette olması gerekirken, çoğu zaman kamudan kaynaklanan dayatmalar ve oldu-bittilerle karşılaşmaktadır.

İstihdam ve mesleki eğitim konusundaki faaliyetler büyük önem taşımaktadır ve bunun için gerekli kaynak ayrılmalıdır. Ancak bu kaynak İşsizlik Sigortası Fonu değildir. Bu arada vurgulanması gereken bir husus, “eylem planı” kapsamında olan birçok konunun kamuoyunda bilinen adıyla “Torba Kanun Tasarısı” ile düzenlenmek istenmesidir. Ancak yapılması düşünülen değişiklikler, eylem planı kapsamında oluşturulan kurullarda veya benzeri toplantılarda ayrıntılı olarak müzakere edilmek yerine, sosyal tarafların görüşüne başvurulmadan doğrudan TBMM'ne sunulmuştur. Oysa ‘sosyal diyalog’ istenildiği zaman başvurulacak istenildiği zaman göz ardı edilecek keyfi bir yöntem değil, ciddiye alınması gereken bir uygulamadır.

Sendikal hak ve özgürlüklerin kullanıldığı, sosyal güvenlik hakkının var olduğu, çalışma koşullarının olumlu olduğu, işçi-işveren arasında sosyal diyalogun kurulduğu ve sağlıklı işletildiği bir yaklaşım -bütün çalışmalarda olduğu gibi- istihdam ve mesleki eğitim ilişkisinin güçlendirilmesi çalışmalarında da temel doğrultu olmalıdır.

DOSYA •

Türkiye’de Mevcut Eğitim Sisteminin İş Yaşamının İsteklerine Yeterince Duyarlı Olmaması Mesleki Eğitimin Etkinliğini Azaltan Önemli Faktörlerden Biri

Bayram
AKBAŞ

MYK Başkanı

Küresel ekonomide rekabet avantajı kazanmak için sürdürülebilir büyüme ile birlikte iyi işleyen bir istihdam piyasasının oluşturulması vazgeçilmez unsurlardandır. İyi işleyen bir istihdam piyasasının da temel özelliği ihtiyaç duyulan nitelikte işgücünün hareketliliğini sağlamasıdır. İşgücü hareketliliğinin önündeki engelleri kaldırmak için uygulanan yöntemlerden birisi, istihdam odaklı ve mesleki yeterliliği açık bir şekilde ortaya koyan meslek standartlarına dayalı ölçme, değerlendirme ve belgelendirme sistemi kurmaktır. Uluslararası akreditasyon ile kalite güvencesi sağlanmış bu sistem, özellikle gelişmiş ekonomilerde doğrudan eğitim sisteminin yapısını oluşturabildiği gibi mevcut sistemi tamamlayıcı bir fonksiyonu da icra edebilmektedir.

Türkiye’de mevcut eğitim sisteminin iş yaşamının isteklerine yeterince duyarlı olmaması, iş hayatının ihtiyaçlarına beklenen hızda ve çeşitlilikte cevap verememesi, mesleki eğitimin etkinliğini azaltan önemli faktörlerden biridir. Mesleki eğitim sonucu verilen belgelerin piyasada tatmin edici ölçüde geçerli olmaması çözülmesi gereken sorunların başında gelmektedir.

Bu nedenle Ulusal Yeterlilik Sistemi ni kurmak ve işletmek amacıyla MYK kurulmuştur. Kurumu vizyonu eğitimin istihdamla uyumunu güvence altına alarak nitelikli insan kaynağının oluşmasına öncülük etmeyi, uluslararası ölçekte tanınan, etkin ve saygın bir kurum

olmaktır. Kalite güvencesi sağlanmış ulusal yeterlilik sistemini oluşturmak ve sürdürmek, MYK onaylı Mesleki Yeterlilik Belgelerine uluslararası ölçekte itibar sağlamak ve böylece işgücünün hareketliliğini kolaylaştırmak Kurumun stratejik hedefleridir.

Eğitim ile istihdam ilişkisini güçlendiren, bireylerin iş piyasasında geçerli olan bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazanmasına ve bunların uluslararası düzeyde kıyaslanabilir yeterlilik belgeleriyle kanıtlanmasına imkân sağlayan Ulusal Yeterlilik Sistemi (UYS); Ulusal

ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak teknik ve mesleki eğitim standartlarının ve yeterliliklerin geliştirilmesi, uygulanması ve bunlara ilişkin akreditasyon, yetkilendirme, denetim, ölçme, değerlendirme ve belgelendirmeye ilişkin düzenleme ve faaliyetleri kapsamaktadır.

Türkiye’de Mesleki Yeterlilik Kurumu’nun kurulması ile birlikte eğitim sistemimizde köklü dönüşümün yaşanacağını söylemek kesinlikle abartılı olmayacaktır. Çünkü mesleki ve teknik eğitim programlarının ulusal mes-

lek standartlarına göre yapılması, ulusal meslek standartları ve bu standartlara dayalı ulusal yeterliliklerin sosyal tarafların katkısıyla oluşturulması ve belli aralıklarla güncellenmesi, eğitimde akreditasyon sisteminin kurulması, hayat boyu öğrenme anlayışının benimsenmesi, örgün ve yaygın eğitim dışında, meslek hayatında çalışarak mesleki tecrübe ve beceri kazanmış kişilere de mesleki yeterliliklerini belgelendirme imkanının sunulması, meslekler ve sektörler arasında yatay ve dikey geçiş imkanlarının sağlanması, uluslararası düzeyde karşılaştırılabilir bir yeterlilik sisteminin kurulması ile ilgili gelişmeler Türkiye’de mesleki eğitimin daha aktif ve işgücü piyasasının ihtiyaç ve beklentilerine daha uygun bir şekilde verilmesini sağlayacaktır.

Mesleki ve teknik eğitimin iş piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda verilmesi, eğitim istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi, hayat boyu öğrenme anlayışı içinde aktif işgücü piyasası politikalarının etkin olarak uygulanması, mesleksizlik sorununun giderilerek işgücünün istihdam edilebilirliğinin artırılması ve bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör arasında işbirliği ve koordinasyonu geliştirmek amacıyla İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı oluşturulmuştur.

Eylem Planı Bakanlar Kurulu Kararı olarak 15 Temmuz 2010 tarihli ve 27642 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Eylem Planında ülkenin, mesleki ve teknik eğitim alanında yaşadığı sıkıntılar ile işsizlik probleminin azaltılmasında kilit rol üstlenen mesleksizlik probleminin giderilmesi adına geliştirilen dokuz önemli öncelik alanına ve bu öncelik alanları kapsamında 35’in üzerinde tedbire yer verilmiştir. Her bir öncelik alanının hayata geçmesi için tedbirler ve bu tedbirlerin gerçekleştirilmesi için gerekli faaliyetleri yürütmek üzere sorumlu ve işbirliği yapılacak kurum/kuruluşlar belirlenmiştir. Bu tedbirler

DOSYA

bağlamında;

- Ulusal Yeterlilik Çerçevesi (UYÇ)'nin oluşturulması kapsamında UYÇ Hazırlama Komisyonunun kurulması ve UYÇ çalışmalarının tamamlanması akabinde UYÇ ile Avrupa Yeterlilik Çerçevesi (AYÇ)'nin referanslanması, referanslama raporunun ilgili tüm taraflara duyurulması,

- Ulusal meslek standartlarına göre eğitim programlarının güncellenmesi ve uyumlu hale getirilmesi amacıyla eğitim programlarının ortaöğretim düzeyinde MEB, yükseköğretim düzeyinde YÖK tarafından UMS'lere göre hazırlanması ve mevcut programların da aynı şekilde UMS'lerle uyumlu hale getirilmesi,

- İşgücü piyasasına ilişkin ihtiyaç analizlerinin periyodik olarak yapılması ve değerlendirilmesi anlamında işgücü piyasası ihtiyaç analizlerinin ilgili taraflarla işbirliği içinde yapılması ve mesleki ve teknik eğitim programlarının bu analizlere göre belirlenmesi, yüksek öğretim kurumları mezunlarının ve mesleki eğitim mezunlarının kayıt alınarak bu kayıtların İŞKUR kayıtları ile uyumlu hale getirilmesi,

- Mesleki ve teknik eğitim ortamlarının iyileştirilmesi, eğitimcilerin niteliğinin artırılması ve yeni bir okul yönetim sisteminin tasarlanması için kurumların yönetim modelinin yeniden yapılandırılması,

- Mesleki eğitim ve öğretim kurum ve kuruluşlarının akreditasyonu kapsamında akredite eğitim ve öğretim kuruluşlarından mezun olanların mesleki yeterlilik belgelerine erişimlerini kolaylaştıracak değişikliklerin yapılması ve mesleki eğitim ve öğretim kurum ve kuruluşlarının akreditasyonunda esas alınacak ölçütlerin belirlenmesi,

- Hareketlilik, yeterlilik ve mesleki eğitimle ilgili Avrupa Birliği tarafından geliştirilen araçların uygulanmasında işbirliği yapılması hususunda European Passport (Europass) ve European Credit System for Vocational Education and

Training (ECVET) ile ilgili kurum ve kuruluşlardan temas noktaları belirleterek bilgi akışının sağlanması ve etkin işbirliğinin gerçekleştirilmesi,

- İşgücü yetiştirme kurslarının etkinliğinin artırılmasında işbirliğinin güçlendirilmesi için işgücü yetiştirme kurslarında UMS'lere göre modüler eğitim programlarının hazırlanması, İŞKUR tarafından düzenlenen meslek edindirme programları sonucunda verilen belgelerin geçerliliğinin sağlanması, İl istihdam ve mesleki eğitim kurumları çalışmalarının verimliliği ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesi, yaygın mesleki ve teknik eğitim kurumlarının envanterinin çıkarılması,

- Mesleki ve teknik eğitim mezunlarının ve mesleki yeterlilik belgesi sahiplerinin istihdam edilmelerinde ve işyeri kurmalarında gerekli teşvik mekanizmalarının oluşturulması, işyeri açma ile ilgili mevzuat uyumsuzluklarının giderilmesi,

- Mesleki Bilgi, Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetlerinde İşbirliği ve Mutabakat Belgesi kapsamında işbirliği ortamının geliştirilmesine ilişkin "Mesleki Bilgi, Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetlerinde İşbirliği Mutabakat Belgesi" kapsamında yürütülen faaliyetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Eylem Planında belirtilen takvime göre yapılacak faaliyetleri koordine etmek, çalışmaları izlemek ve gerektiğinde önlem almak üzere; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı Başkanlığında MYK'nın sekreteryasında yürütülen, MYK Başkanın da yer aldığı, ilgili bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, sosyal taraflar ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan İzleme ve Değerlendirme Kurulu görev yapmaktadır. Kurulun görevi yılda en az üç defa toplanmak suretiyle Eylem Planında belirtilen amaçlara ulaşılmasında etkinliği ve koordinasyonu sağlamaktadır. İzleme ve Değerlendirme Kurulunun her yılın sonunda yapılacak olan toplantısına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

başkanlık etmekte ve Kurulda yer alan üye kurum ve kuruluşların bağlı ve ilgili oldukları bakanlar ile sosyal taraf başkanları da katılım sağlamaktadır.

Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Kurulu tedbirlerin gerçekleşme durumuna ve yeni ihtiyaçlara göre Planda güncelleme yapma yetkisini sahiptir. 2010 yılında dört toplantı yapılmış, yıl sonunda yapılan toplantı Devlet Bakanı Sayın Cevdet YIMAZ, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Ömer DİNÇER, Milli Eğitim Bakanı Sayın Nimet ÇUBUKÇU, Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat ERGÜN'ün katılımı ile gerçekleştirilmiş ve Planda güncellemeler yapılmıştır. Bu bağlamda; Planın 2.1, 3.1, 3.2, 4.5 nolu tedbirlerine ilişkin güncellemeler yapılarak, 3.5, 4.2.3 ve 8.6 nolu yeni tedbirler eklenmiştir. Güncelleme yapılan tedbirlere ilişkin; İşgücü piyasası ihtiyaç analizleri il bazında ve ilgili taraflarla işbirliği içinde periyodik olarak gerçekleştirilmesini içeren 3.1 nolu tedbiri kapsamında, İzleme ve Değerlendirme Kurulunda yer alan sivil toplum kuruluşlarının UMEM Projesini üyelerine daha fazla tanıtması ve UMEM projesine benzer projelerin yapılabilmesi için ortak bir çalışmanın yapılması,

Orta ve yüksek mesleki eğitimde açılacak eğitim kurumları ve uygulanacak programlar, işgücü piyasası ihtiyaç analizleri dikkate alınarak belirlenmesi 3.2 nolu tedbiri kapsamında, İşgücü piyasası ihtiyaç analizleri ile il bazında belirlenen yerel ihtiyaçlara uygun programlar açılması,

Kamu kaynaklarıyla oluşturulan ortaöğretim ve yükseköğretimin 5. seviyede eğitim veren kurumları başta olmak üzere mevcut atölye, laboratuvar, makine, donanım ve teçhizatın etkinlik ve verimliliği sağlanması hayat boyu öğrenme merkezlerinin oluşturulması 4.5 nolu tedbiri kapsamında, Ülkemizde %2'lerde olan Hayat Boyu Öğrenme oranını %8'lere çıkarmak için ilgili taraflarla işbirliği yapılması, kararlaştırılmıştır.

Ayrıca, Eğitim programlarının orta-

öğretim düzeyinde MEB, yükseköğretim düzeyinde YÖK tarafından UMS'lere göre hazırlanması, mevcut programlar da aynı şekilde UMS'lerle uyumlu hale getirilmesi içeren 2.1 nolu tedbir, 2.1.1 ve 2.1.2 şeklinde iki alt tedbire ayrılmış olup, Eğitim programlarının ortaöğretim düzeyinde UMS'lere göre hazırlanarak mevcut programlar da aynı şekilde UMS'lerle uyumlu hale getirilmesi 2.1.1 tedbiri kapsamında ve eğitim programlarının yükseköğretim düzeyinde UMS'lere göre hazırlanarak mevcut programlar da aynı şekilde UMS'lerle uyumlu hale getirilmesi 2.1.2 tedbiri kapsamında sunulmuştur.

Eylem Planı mesleki eğitim alan bireyler ile personeline mesleki eğitim aldırarak, personeli mesleki yeterlilik belgesi alan işverenler için somut teşvikler içermektedir. Torba kanun olarak bilinen 6111 sayılı Kanun ile bu teşviklerin yasal alt yapısı da gerçekleştirilmiştir.

Kapsamı ve içeriği itibarıyla geniş kitleleri ilgilendiren 6111 sayılı Kanun daha çok vergi ve prim borçlarının tahsiline ilişkin hükümleri ile gündemde yer almakla birlikte; Kanun'da; mesleki eğitime bakış açısının değiştirilmesini, edinilmiş becerinin belgelendirilmesini, ulusal yeterlilik sistemini ve hayat boyu

hip olmaları halinde ise 48 ay boyunca sosyal güvenlik primi işveren payı devlet tarafından karşılanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin istihdamı halinde kanunda yer alan tüm teşviklerde geçen süreler 6 ay daha uzatılmaktadır. Buna göre İŞKUR'a kayıtlı olup yeni istihdam edilen ve MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi sahibi olanlar için teşvik süresi 54 aya kadar uzayabilmektedir. Hali hazırda çalışmakta iken çalıştığı meslekte MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi edinen kişilerin sigorta primleri de 12 ay süre ile devlet tarafından karşılanmaktadır. Bu destekler istihdam

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı sorumluluğunda 3.5 nolu tedbiri teşkil eden İnsan kaynakları planlamasının yapılması, MEB sorumluluğunda 4.2.3 nolu tedbirini teşkil eden Mesleki ve teknik eğitim veren özel okulların desteklenmesi ve yenilerinin açılabilmesi amacıyla özel sektör finansal olarak teşvik edilmesi ve son olarak, 8.6 nolu tedbiri teşkil eden 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamındaki ustalık ve kalfalık belgelerinin MYK Mesleki Yeterlilik Belgeleri ile ilişkilendirilmesi için yasal düzenleme yapılmasına ilişkin Eylem Planına yeni tedbirler eklenmiştir.

öğrenmeyi somut teşviklerle destekleyen önemli hükümler bulunmaktadır. Söz konusu tedbirlere ilişkin öneriler, "İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı"nda yer alan ve ilgili tarafların üzerinde mutabakata vardıkları tedbirleri tamamlayıcı mahiyettedir.

Bu Kanun, 15-29 yaşları arasındaki erkekler ile yaş aralığı gözetilmeksizin tüm kadınların istihdam edilmeleri desteklenmektedir. Yeni istihdam edilenler mesleki eğitim almış olmaları halinde 36 ay, MYK Mesleki Yeterlilik Belgesine sa-

artırımına olumlu katkı sağlayacağı gibi mevcut çalışanların kayıt altına alınmasını ve mesleki yeterliliklerin belgelendirilmesini de özendirilmektedir.

Bu arada 6111 Sayılı Kanunda yer alan "Mesleki Yeterlilik Belgeleri"nin MYK tarafından yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca yapılan sınavlarda başarılı olanlara verilen ve MYK tarafından onaylanan belgeler olduğunun altının çizilmesinde yarar görmekteyim. Başka bir ifadeyle teşviğe konu olan mesleki yeterlilik belgeleri sadece MYK Mesleki Yeterlilik Belgeleridir.

DOSYA •

İŞKUR ve KOSGEB'in İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisi'nin Güçlendirilmesi Eylem Planı Değerlendirmesi

İŞ-KUR İşgücü Uyum Dairesi Başkanlığı ve KOSGEB "İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı"na ilişkin çalışmaları hakkındaki şu değerlendirmeleri yapmıştır.

İŞ-KUR

İşgücü Uyum Dairesi Başkanlığı

Mesleki ve teknik eğitimin iş piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda verilmesi, eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi, Ulusal Yeterlilik Çerçevesinin oluşturulması, hayat boyu öğrenme anlayışı içinde aktif işgücü piyasası politikalarının etkin olarak uygulanması, mesleksizlik sorununun giderilerek işgücünün istihdam edilebilirliğinin artırılması için bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör arasında iş-

birliği ve koordinasyonun geliştirilmesi amacıyla hazırlanan "İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı" 15 Temmuz 2010 tarih ve 27642 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bununla birlikte Eylem Planının doğru ve etkin bir şekilde uygulanmasını teminen Eylem Planı ile ilgili kurum/kuruluşların temsilcilerinin yer aldığı İzleme ve Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Söz konusu Eylem Planında dokuz öncelik alanı ile ilgili tedbirler belirlenmiş ve bu tedbirlere ilişkin sorumlu kurum, işbirliği yapılacak kurum ve ilişkili kurum belirlenmiştir. Bu çerçevede Kurumumuzun da sorumlu olduğu önemli tedbirler bulunmaktadır.

Tedbirlerden ilki (3.1 numaralı tedbir) "işgücü piyasası ihtiyaç analizlerinin il bazında ve ilgili taraflarla işbirliği içinde periyodik olarak yapılması"na yöneliktir.

İkinci tedbir (3.4 numaralı) "tüm mesleki eğitim mezunları ile sertifika alanların izlenmesine ilişkin kayıt sistemlerinin Kurumumuz kayıtları ile uyumlu hale getirilmesi"ni öngörmektedir.

Üçüncü tedbir (7.3 numaralı) kapsamında "İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları çalışmalarının verimliliği ile ilgili araştırma" yapılması gerekmektedir.

Son olarak Kurumumuz tarafından "Mesleki Bilgi, Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetlerinde İşbirliği Mutabakat Belgesi" kapsamında yürütülen faaliyetler izlenecek ve değerlendirilecektir. (9.1 numaralı tedbir)

Eylem Planı'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte, sorumlu olduğumuz tedbirlerin yerine getirilmesi amacıyla ilgili kuruluşlarla çalışmaya başlanmış ve tedbirlerin tamamına yakını gerçekleştirilmiş bulunmaktadır.

(3.1) numaralı tedbir maddesiyle ilgili olarak; Ülkemizdeki genç nüfusun mesleki bilgi, beceri ve niteliğini, işgücü piyasasının talepleri doğrultusunda mesleki eğitim yoluyla yükseltmek, istihdam imkânını artırmak amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB), Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR), Millî Eğitim Bakanlığı Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü (ETÖGM), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile TOBB

Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (TOBB-ETÜ) iş birliğinde hazırlanan Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM) Projesi ve Uygulama Protokolü, 23 Haziran 2010 tarihinde imzalanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Protokolün “Tarafların Sorumluluk ve Yükümlülükleri” başlıklı 5 inci maddesinde diğer görev ve sorumlulukların yanı sıra; Millî Eğitim Bakanlığı Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne “Asgari beş yıl süreyle Proje kapsamındaki okullarda, belirlenen meslek alanlarında, örgün eğitimden sonra kalan zaman dilimlerinde İŞKUR tarafından talep edilen kursların açılmasına ve bu kurslarda proje kapsamında temin edilen donanımların kullanılmasına olanak sağlamak”, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne “Kursiyerlerin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereği ödenmesi gereken İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigorta prim giderlerini karşılamak ve her yıl için İŞKUR Yönetim Kurulunca belirlenen miktarda, kursiyerlere her fiili kurs günü için kursiyer zaruri gider ödemesi yapmak, Proje kapsamında açılan kurslarda bir ders saatlik görevleri karşılığı cari yıldaki ek ders ücretinin iki katı tutarında eğitici ücreti ile teminlik malzeme giderlerini hak edişler karşılığı ödemek”, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’ne “Proje kapsamında eğitim alan tüm kursiyerlerin staj eğitimlerine katılımlarını temin etmek” görevleri verilmiştir.

UMEM
Projesi
kapsa-

mında 19 ilde yapılan İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının saha uygulaması tamamlanmıştır. Analizin raporlama çalışması tüm aşamaları ile tamamlan-
dığında İzleme Değerlendirme Kuruluna sunulacaktır. 2011 yılında, UMEM Kapsamında 19 ilde işgücü piyasası analiz çalışmasını yürüten TOBB-ETÜ tarafından
işgücü
ya-

sası analizleri konusunda Kurumumuza bir model sunulacak olup, TOBB-ETÜ tarafından Kurumumuza ön bir bilgilendirme yapılmış ve taslak model üzerinde çalışmalar devam etmektedir.

(3.4) numaralı tedbir maddesiyle ilgili olarak; işbirliği yapılacak / ilişkili kurumlar ile toplantılar gerçekleştirilmiş ve toplantıya katılan temsilcilerden görüşler alınmıştır. Bu çerçevede MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ile yapılan toplantıda e-mezun ve e-yaygın sistemi ile ilgili veri tabanının İŞKUR’da oluşturulması için yapılması gereken teknik detaylar planlanmıştır. Veri alış verişi-
nin sağ-
lanabil-

DOSYA •

mesi için MEB ve İŞKUR arasında işbirliği protokolü imzalanmış olup e-mezun sistemine ilişkin bilgiler alınmıştır. 2011 yılında MEB'in e-yaygın sistemi ile, YÖK'ün mezun izleme sistemine ilişkin çalışmaların tamamlanmasını müteakip, Kurumumuz sistemi ile uyumlu hale getirilmesi planlanmaktadır.

(7.3) numaralı tedbir maddesiyle ilgili olarak; 2010 yılında Kurul çalışmaları Yıllık Faaliyet Raporları bazında; Aktif İşgücü Faaliyetleri, İşgücü Piyasası Analizleri, Dezavantajlı Grupların İstihdama Katılımı, İşgücüne Katılımın Desteklenmesi ana başlıkları altındaki göstergelerle değerlendirilmiştir. Ayrıca

Kurul, Yürütme, Denetim Kurulu üyelerinin toplantılara katılım ve denetim faaliyetleri Kurumumuz portalında gerçekleştirilen yazılımın üzerinden takip edilmektedir. 2011 yılı için yeni göstergeler belirlenmiş olup, geliştirilecek yeni yazılımla Kurul, Yürütme Kurulu çalışmaları ve performansları portal üzerinden değerlendirilecektir.

Amacı "Mesleki Bilgi Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetleri İşbirliği Protokolünde yer alan tarafların, mesleki bilgi, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin sunulmasında üstlendikleri görev ve sorumlulukları doğrultusunda yapacakları çalışmaları belirlemek" olan (9.1) numaralı tedbir maddesi kapsamında; merkezi, yerel ve uluslararası (Eurogu-

idance, PLOTEUS portalı vb.) düzeyde hayat boyu mesleki bilgi, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili çalışmaların yapılması ve koordinasyonu Milli Eğitim Bakanlığındaki web tabanlı Ulusal Mesleki Bilgi Sisteminin çalışmasına ilişkin usul ve esasları kapsayan "Mesleki Bilgi, Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetlerinde İşbirliği Mutabakat Belgesi" kapsamında yürütülen faaliyetler Kurumumuzca izlenmekte ve her İzleme Değerlendirme Kurulu toplantısında rapor edilmektedir.

KOSGEB

Güçlü ve rekabet edebilir bir ülke olabilmek için insan kaynaklarına yatırım yapılması ve işgücü niteliğinin

arttırılması en önemli faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. İşgücü planlamasının teknolojik gelişmelere uyumlu, iş hayatının ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde sürekli gözden geçirilmesi eğitim ve istihdam konularının bütünlük içinde ele alınarak KOBİ'lerdeki ara eleman ihtiyaçlarının çözümü noktasında teşvik mekanizmaları geliştirilerek yeterli seviyeye ulaştırılmalıdır.

Küresel ekonominin rekabet ortamında ayakta durabilmesi, kamu kurum / kuruluşları ve işletmeler arasında işbirliğinin sağlanması ve işyeri ağırlıklı eğitim modelinin benimsenmesi ile mümkün olabilecektir. İşletmelerin rekabet gücü, sahip olduğu işgücünün katma değeri ile ölçülmekte, bunun so-

nucunda ise işgücünde mesleki eğitimin önemi ortaya çıkmaktadır.

Mesleki ve Teknik Eğitim veren kurum ve kuruluşların yapmış olduğu eğitim faaliyetlerini Ulusal Meslek Standartları'na uyumlu hale getirmesi ve fiziki altyapılarını güçlendirilerek işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıkabilecek beklentileri karşılaması sağlanmalıdır.

Bu bilinçle İdare Başkanlığımız tarafından; eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi, hayat boyu öğrenme anlayışı içinde aktif iş gücü piyasası politikalarının etkin olarak uygulanması, mesleksizlik sorununu giderici ve istihdamı artırıcı çalışmalar süreklilik arz etmekte olup, bu konularda gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

22 Nisan 2009 tarihinde kabul edilen 5891 sayılı "Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile imalat sanayinin yanı sıra ticaret ve hizmet sektörleri de İdare Başkanlığımızın hizmet alanı kapsamına alınmıştır. Başkanlığımız tarafından verilecek hizmetler ve desteklerden yararlanacak küçük ve orta büyüklükteki işletmelere ilişkin sektörel ve bölgesel öncelikler 2009/15431 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenmiştir. Bu çerçevede KOSGEB destek mekanizmalarına yönelik yapılan iyileştirmeler ile oluşturulan yeni destek sistemi uygulanmaya başlanmıştır.

Genel Destek Programı kapsamında KOBİ'lere en az fakülte ve dört yıllık yüksek okul mezunu yeni eleman istihdamı için "Nitelikli Eleman İstihdam Desteği" verilmektedir. Araştırma Geliştirme, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı kapsamında; işletmeye, personel giderleri için net ücret üzerinden aylık; meslek lisesi mezunlarına 500 (beşyüz) TL, ön lisans mezunlarına 1.000 (bin) TL, lisans mezunlarına 1.500 (bin beş yüz) TL, yüksek lisans mezunlarına 2.000 (iki bin) TL, ve doktora programı mezunlarına 2.500

(iki bin beş yüz) TL olmak üzere toplam üst limiti 100.000 (yüz bin) TL geri ödemesiz destek sağlanmaktadır.

Ayrıca proje programlarında (Tematik Proje Destek Programı, KOBİ Proje Destek Programı, İşbirliği Güçbirliği Destek Programı) yeni istihdam sağlanması kaydıyla personel giderleri karşılanmaktadır. Dolayısı ile daha önce sadece "Nitelikli Eleman Desteği" ile istihdama yönelik çalışmalar yapılırken, proje programlarında da konunun yer alması ile istihdama yönelik çalışmalar çeşitlendirilmiş ve yaygınlaştırılmıştır.

Yeni girişimci desteği mevzuatında, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının ve mesleki yeterlilik belgesine sahip olanların öncelikli olarak yararlandırılması sağlanmıştır.

KOSGEB faaliyetleri kapsamında, KOBİ'lerin ihtiyaç duyduğu kalifiye iş gücüne sahip olmalarını sağlamak üzere destek programlarında mesleki eğitim konusuna da yer vermiştir. Bu kapsamda geliştirdiğimiz destek sistemi ile KOBİ'lerde personeline mesleki eğitim aldırarak veya personelinin mesleki yeterlilik belgesini almasını sağlayan işverenlerin bu faaliyetlere ilişkin maliyetleri KOSGEB tarafından karşılanmaya başlanmıştır.

Yenilenen destek mekanizması ile mevcut destekler çeşitlendirilmiş olup, Eğitim Desteği kapsamında alınan eğitim hizmetleri ile Belgelendirme Desteği kapsamında alınan Mesleki Yeterlilik Belgesi ve diğer belgelendirme hizmetlerine ilişkin maliyetlerin KOSGEB mevzuatı çerçevesinde desteklenmesine devam edilmektedir.

İdare Başkanlığımızın mevzuatında yapılan değişikliklerle eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi perspektifinde yeni girişimci desteği ile mesleksizlik sorunun giderilmesine, reel sektörün sorunu olan ara eleman ihtiyacının karşılanmasına ve istihdamın artırılmasına katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

DOSYA •

İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planının Çeşitli Tedbirleri Hakkında Kısa Bir Değerlendirme

**Esin
ÖZDEMİR**

TOBB, Uzman

Ülkemizde, iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikli elemanın yetiştirilmesi hedefi doğrultusunda 2011 yılında önemli bir adım atıldı. İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı, ilgili Bakanlar Kurulu kararının 15 Temmuz 2010 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmasıyla yürürlüğe girdi.

Eylem Planının ülkemizde iki önemli katkısı bulunmaktadır. Birincisi, Eylem Planı, farklı yapıda ve alanda faaliyet gösteren pek çok kurum ve kuruluşun birlikte hareket etmesini sağlamaktadır. Bu sayede, kamu ve özel sektör mesleki eğitime ilişkin sorunları çözmek, önemli kararlar almak amacıyla, belirli bir düzen dahilinde ve sıklıkla bir araya gelmekte; ortak sorunlara ortak çözümler aramaktadır. Bu anlamda, eylem planı sürece yayılmış bir kamu – özel sektör ortaklığı teşkil etmektedir. Eylem planında yer alan öncelikler altındaki tedbirlerin gerçekleştirme durumunu izlemek ve değerlendirmek amacıyla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında İzleme ve Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur. Düzenli aralıklarla toplanan Kurulda; Mesleki Yeterlilik Kurumu, Milli Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu, Devlet Planlama Teşkilatı, Türkiye İstatistik Kurumu, Türkiye İş Kurumu, KOSGEB, Ulusal Ajans, Anadolu Ajansı, TRT, TOBB, TESK, TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ, TİSK, TÜSİAD, MÜSİAD, TUSKON, TÜRKONFED ve ASKON’un üst düzey yetkilileri yer almaktadır. Bunun dışında, tedbirleri tartışmak, yapılması gereken faaliyetleri belirlemek ve hayata

geçirmek üzere, her tedbir için belirlenen sorumlu ve ilgili kuruluşlar sıklıkla bir araya gelmekte ve birlikte çalışmaktadır. Bu anlamda, Eylem Planı ülkemizde birlikte çalışma kültürünün geliştirilmesi açısından önemli bir adımdır.

Diğer yandan, mesleki ve teknik eğitimin iyileştirilmesi ve iş piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda verilmesi amacıyla, pek çok noktaya parmak basan tedbirlerle, eğitim ve istihdam bağının oluşturulması hususu, ülkemizde ilk kez olarak bu denli kapsamlı ve bütüncül bir şekilde ele alınmaktadır. Eylem Planı kapsamında bazı tedbirler esasen mevcutta yürütülen ve yürütülecek olan faaliyetleri bir çatı altında toplamaktadır. “Mesleki ve teknik orta öğretim programları ile yükseköğretim programlarının bütünselliği sağlanacak, bölüm ve programlar ISCED, FOET gibi uluslararası sınıflamalara göre yeniden düzenlenecektir” şeklindeki tedbir buna bir örnek olarak verilebilir. Bazı tedbirler ise önemli yenilikler getirmektedir. Aşağıda yenilikçi nitelikteki iki tedbir hakkında daha detaylı bilgi ve değerlendirmelere yer verilmektedir. Bunlardan ilki, iş gücü piyasası ihtiyaç analizlerine, diğeri ise işletmelerde beceri eğitimine ilişkin olup, bu anlamda her iki tedbir de, mesleki eğitimin bel kemiğini oluşturan konulara odaklanmaktadır.

“İşgücü piyasası ihtiyaç analizleri il bazında ve ilgili taraflarla işbirliği içinde periyodik olarak yapılacaktır” tedbiri ile, iş gücü piyasası ihtiyaç analizi anketleri, ilk kez olarak 19 ilde TOBB mensubu Odalar tarafından, saha araştırması yöntemiyle yapılmıştır. Bu kapsamda, işletmelere detaylı anketler uygulanmış; onların hem beceri ihtiyaçları öğrenilmiş, hem de stajyer talepleri alınmıştır. Bu analizlerin şu ana kadar yapılmış olanlardan farkı, internet ortamında uygulanan ve az sayıda sorudan oluşan anketlere değil, işletmelerle bizzat gerçekleştirilen uzun görüşmeler yoluyla yapılan anketlere dayanmasıdır. Böylece, söz konusu analizler tam anlamıyla güvenilir olmaktadır. Bu analizler esasen TOBB, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,

Türkiye İş Kurumu ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi arasında imzalanan işbirliği protokolü ile hayata geçirilen Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi (UMEM) Beceri’10 kapsamında gerçekleştirilmiştir. Söz konusu proje ile, bu analizler dışında, İŞKUR’a kayıtlı işsizlere 81 ilde, Odalar tarafından işverenlerden toplanan stajyer talepleri doğrultusunda belirlenen alanlarda beceri dönüşüm kursları verilmektedir. Ülke çapında 121 meslek lisesinin de donanımı iyileştirilmiş ve bu okullardaki öğretmenler hizmet içi eğitime tabi tutulmuştur. Projenin diğer bir bileşeni olarak ise, İŞKUR Tarafından yürütülen çalışmalara ilişkin farkındalığın artırılması, mesleki eğitim faaliyetlerinin kalitesinin yükseltilmesi ve bu alanlarda yönetişimin sağlanmasına yönelik bir model önerisi elde edilmesi bulunmaktadır. Bu bileşenle, Odaların mesleki eğitim faaliyetlerinin esaslı birer ortağı olarak sürece daha etkin katılımlarının sağlanması amaçlanmaktadır. Proje kapsamında ayrıca, kursiyerlerin işletmelerde üç ay süreyle staj görmesi ve başarılı olanların yaklaşık %90’ının bu işletmelerde istihdam edilmesi de hedeflenmektedir.

Eylem planının diğer bir yenilikçi tedbiri de, işletmelerde yapılan ve mesleki eğitimin uygulama ayağını, bu anlamda da en önemli ayağını teşkil eden staj ve beceri eğitimi etkinliklerinin artırılmasında meslek kuruluşlarının daha aktif rol almasını öngörmektedir. Bilindiği üzere, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu’nun 18’inci maddesi uyarınca, yirmi ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olmamak üzere, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitimi yaptırmakla; bu kapsamda on ve daha fazla öğrenciye beceri eğitimi yaptıran işletmeler ise, eğitim birimi kurmakla ve alanında ustalık yeterliliğine sahip ve iş pedagojisi eğitimi almış usta öğretici veya eğitici personel görevlendirmekle yükümlüdür. Kamuoyunda “Torba Kanun” olarak bilinen 6111 sayılı Kanun ile, öğrenci gönde-

rilecek yeterli sayıda işletme bulunamaması gerekçesiyle, yirmi ve daha fazla ifadesi, 10 ve daha fazla olarak değiştirilmiştir. Bakanlar Kurulu da gerekli gördüğünde bu sayıyı beşe indirme yetkisine sahiptir. Bununla birlikte, yine 3308 sayılı Kanun uyarınca işletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilere de asgari ücretin 1/3’ü kadar ücret ödenmektedir. Daha önce asgari ücretin net veya brüt olarak hesaplanması konusunda belirsizlik bulunmaktayken, 6111 sayılı Kanun uyarınca, bu miktar net asgari ücret üzerinden hesaplanmaktadır.

Söz konusu tedbirin hayata geçirilebilmesi için esasen üç noktanın yeniden ele alınması gerekmektedir. İlk olarak, ülkemizdeki işletmelerde beceri eğitimi uygulaması, Almanya’daki gibi gönüllülük esasına dayandırılmalıdır. Böylece, sadece gönüllü ve gerekli imkanlara sahip olan işletmeler beceri eğitimi verebilecek ve uygulamanın verimliliği artacaktır. Ancak, gönüllülük uygulamasına geçiş, işletme bulunamaması riski nedeniyle en azından kısa vadede mümkün görünmemektedir. Böylece, mevcut zorunlu uygulama uzun bir süre daha devam edecektir. Bu nedenle, işletmelerimize tüm bu yükümlülükleri yerine getirebilmeleri için destek verilmelidir. Beceri eğitiminin tüm maliyeti işletmeler üzerinde olmamalıdır. İşletmelerde beceri eğitiminin çok başarılı olduğu bilinen Almanya’da, sistem gönüllülük esaslı olmasına rağmen, devlet tarafından işletmelere destek verilmekte; bu kapsamda öğrencilerin ücretleri belirli bir süre için devletçe ödenebilmektedir. Ülkemizde de staj ve beceri eğitimi yaptıran işletmelere benzer teşvik mekanizmaları geliştirilmelidir. İşletmelerimiz üzerindeki genel istihdam maliyetleri de çok yüksek olduğundan, teşvik mekanizmalarına daha da fazla ihtiyaç vardır. Dünyadaki örnekler incelendiğinde, bu mekanizmaların, eğitime yapılan harcamalarda vergi indirimi veya muafiyeti getirilmesi, sigorta prim indirimi, işletmelerin eğitime yaptığı harcamaların devletçe geri ödenmesi ve mesleki eğitime yatırım yapan şirketlere

DOSYA •

hibe, avantajlı kredi şeklinde mali yardım yapılması şeklinde olduğu görülmektedir. Bunlar göz önüne alınarak, beceri eğitimi yapan, eğitim birimi kuran, usta öğretici istihdam eden işletmelere, örnek olarak, belirli bir süre için ve belirli bir oranda vergisel veya primsel muafiyet ya da indirim şeklinde teşvikler getirilmesi ve bu anlamda Eylem Planına ek tedbirler getirilmesi durumunda, bu şekilde teşviklere yer verilmesi faydalı olacaktır.

İkinci nokta ise, işletmelerimizin halihazırda beceri eğitimine destek verirken karşılaştıkları sorunlara ilişkindir. Bu sorunlar; okuldaki teorik eğitim işletmedeki pratik eğitimi tamamlayacak nitelikte olmaması nedeniyle stajyerin gerekli niteliklere sahip olmaması ve işletmeye gerekli faydayı sağlamaması, öğrenci okula gittiğinde işletmedeki seri üretim sisteminin aksamaması, işletmeye gelen öğrencinin gerekli iş disipli-

nine sahip olmaması, işletme sahibinin çok yüksek maliyetli ve kendisinin de kullanmakta büyük titizlik gösterdiği iş makinelerini gerekli disipline sahip olmayan öğrenciye verememesi olarak sıralanabilir. Bu anlamda, ülkemizde staj ve beceri eğitimi uygulamaları, işletmelerimize ihtiyaç duymadığı bir elemanı zorunlu istihdam etme şekline dönüşmüştür. Yukarıda da bahsedildiği üzere, Almanya gibi, ikili mesleki eğitim sisteminin uygulandığı ülkelerde, bu uygulama gönüllülük esasına dayanmakta ve işletmeler öğrencilerden gelen başvuruları değerlendirerek, ihtiyaç duyduğu öğrenciyi stajyer olarak kabul etmektedir.

Üçüncü olarak, mesleki eğitimin hayatı bir parçasını oluşturan işletmelerde beceri eğitimine işlerlik kazandırılması için, her şeyden önce ekonomik büyümeye, böylece şirket sayısının ve şirket büyüklüklerinin artmasına ve iş yapmanın önündeki engellerin asgari düzeye

indirilmesine ihtiyaç vardır. Mesleki eğitim sisteminin oldukça gelişmiş olduğu ve işletme temelli yürütüldüğü Almanya'da, işletme sayısının ülkemizdekisinin neredeyse üç katı olması (işletme sayısı 2010 yılı itibarıyla Almanya'da 3,73 milyon, Türkiye'de 1,3 milyon) ve yine Almanya'nın Dünya Bankasının "Doing Business 2011" raporuna göre iş yapma kolaylığında 183 ülke arasında 22. sıradayken, ülkemizin 65. sırada olması da buna işaret etmektedir.

Sonuç olarak, Eylem Planında yer alan tedbirlerin sürdürülebilir biçimde gerçekleştirilebilmesi ve daha genel anlamda ülkemizde mesleki eğitimin geliştirilerek, istihdam ile bağının kuvvetlendirilmesi için; mesleki eğitim politikasının, sadece istihdam değil, sanayi ve ticaret politikası ile de bütüncül bir şekilde ele alınması ve bu çerçevede girişimciliğin desteklenmesi, iş kurma ve yapma önündeki engellerin asgari düzeye indirilmesi gerekmektedir.

Yoksullar İçin Mesleki Ortaöğretimin Çatışmacı Bir Yorumu

Doç. Dr.

H. Hüseyin AKSOY

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Fakültesi Öğretim Üyesi ve Freie
Universität Berlin, Eğitim Fakültesi Misafir
Öğretim Üyesi

Mesleki eğitimin XVIII. yüzyılın sonları ile XIX. yüzyılda, sanayi devrimlerinin yarattığı radikal sosyal, ekonomik, teknolojik ve kültürel yeni koşullara karşılık farklı bir eğitimsel form olarak İngiltere, Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da ortaya çıktığı görülmektedir. Sanayi öncesi üretim sistemleri, -tipik olarak küçük ölçekli, merkezi olmayan aile işletmesi niteliğinde ve tarım işleri, el sanatları ve diğer pamuk sanayileri- sermaye sahiplerinin büyük ölçekli işletmelerince geri planda bırakılmıştır (Green 1990; Greinert 2004; Kliebard 1999 Aktaran Anderson 2008, s.108) XX. yüzyılın başlarında eğitimin tüm türlerinin mesleki olduğunu dile getiren görüşlerin dayandığı temeli dikkate aldığımızda, bugün mesleki adı verilen eğitimlerin "mesleki" olup olmadığının tartışılması olanaklı hale gelmiştir. Monroe'nin yaklaşık 100 yıl önce dile getirdiği tanıma göre, "kesin bir şekilde tüm eğitim türleri, bir insanı yaşamsal etkinliklerde verimli olması ve tatmin edici bir performans için hazırlamayı amaçlayan olarak meslekidir" (Monroe 1913, p. 740, Aktaran Gonon, 2009, s. 76). Akademik ya da liberal eğitim içeriğinin karşısında yine Dewey, aynı dönemde, sanayi için beceriyi ve bireyin kişisel gelişimi ve demokratik topluma katılımını geliştirecek programları öne çıkaran görüşler ile eğitimin bütüncül anlamını geliştirmiştir. Yine ABD'de, Amerikan mesleki eğitiminin yapısını etkilediği belirtilen Snedden'in öncüsü olduğu, Dewey'in eğitim görüşlerinin eleştirisi olarak da görülebilecek görüşler yaşamın erken döneminde çocuklara mesleki eğitim verilmesini ve eğitimin okulda ve mesleki / genel şeklinde ayrılarak verilmesini desteklemiştir. Uzun

süre destek bulan bu görüşler yoluyla Amerikan eğitim sisteminin yapılması devam etmiştir. Ancak Snedden'in bu görüşlerini 1930'lu yılların başında keskin bir şekilde değiştirdiği görülür. Snedden, çocukların gelişimi bağlamında erken dönemde verilen meslek eğitiminin yararlı olmadığı, pratik mesleki eğitimin çok fazla iş dünyası ile ilişkili olduğu, mesleki eğitimin çok geniş bir kapsama sahip olduğu ancak çocukların çok genç olduklarından bu sürede alınan iş eğitiminin pedagojik bir değeri olmadığı gibi sonuçlara varmıştır. Yine

Snedden, tüm çocukların 18 yaşına kadar lise eğitimi alması gerektiğini ve bu sürede verilen zorunlu mesleki eğitimin verimliliği hiçbir faydası olmadığını ileri sürmüştür. (Aktaran Gonon, 2009, s. 84).

Bugünkü anlamıyla mesleki eğitim, sanayi devriminin bir sonucu olarak ortaya çıkan kitlesel üretimin gerektirdiği işlere kitlesel düzeyde beceri üretme rolü olan bir eğitim türü olarak ortaya çıkmıştır. Öte yandan, meslek eğitimi de, diğer pek çok sosyal hizmet ve üretim etkinliğinde olduğu gibi, neoliberal-

DOSYA

lizmin küresel düzeyde egemen bir politika olarak uygulanmaya başladığı 1970'li yılların sonuna kadar, yerel sanayi ve kitlesel üretim ile bağlarını sürdürmüş, her ülkenin içinde bulunduğu toplumsal zaman (tarihsel ve kültürel olarak insanlığın bilgi ve kültürel birikimlerini olduğu kadar özelde içinde yaşanan toplumun birikimlerini yansıtan bir dönem olarak) ve uzamda¹ (insanın yaşamını sürdürürken hareket edebildiği coğrafi mekanın sınırları içinde) geçerli üretim etkinliklerine bir hazırlık işlevini de üstlenmiştir. Bu eğitimin işyerlerinde, okullarda ya da başka bir form altında nasıl kazandırılacağı, kimlere kazandırılacağı, hangi arkaplana (daha önce sahip olunan kazanımlar ve özellikler anlamında) dayalı olacağı eğitim tür ve düzeyinin doğasının getirdiği bazı sınırlamalar yanı sıra, büyük ölçüde o ülkenin tarihsel birikimi ve uzamıyla ilgili bir sorun olmuştur. Örneğin Avrupa Birliği'nde yükseköğretim kesinlikle mesleki eğitimin bir parçası olarak tanımlanmıştır. Avrupa Adalet Divanı (European Court of Justice -ECJ) genel eğitim içinde yer alıyor da olsa, öğretim düzeyine ve katılımcıların yaşına bakılmaksızın bir meslek, ticaret ya da istihdam amacıyla kazanılmak için devam edilen ya da bu amaçlarla düzenlenen eğitimlerin mesleki eğitim olduğuna hükmetmiştir. (Anderson 2008, s.107).

Mesleki/teknik eğitimin genel/akademik okul eğitimi üzerine inşa edilen ve bireyi mesleki ve akademik becerileri çerçevesinde ele alan bir boyutu da olduğunu dikkate alarak, mevcut meslek eğitimi pratiklerine bunu da eklemek uygun olur. Örneğin Almanya'da meslek eğitiminin ortaöğretime karşılık

gelen yanı olması yanı sıra, daha ileri düzeyde meslek eğitimi olarak anılan, genel lise mezunlarının yüksek öğretim düzeyindeki programlarda ancak üniversite eğitimi değil bir meslek eğitimi anlamını taşıyan çok sayıda programda eğitim aldıklarını görebiliriz. Yine, ABD'de teknik hazırlık olarak adlandırılan ve lise son sınıflarının devamı olarak sürdürülen ancak üniversiteler ya da yükseköğretim programları içinde yer almayan pek çok meslek programı

sürdürülmektedir. Buna ek olarak da Türkiye'deki iki yıllık Meslek Yüksekokullarına denk olan ancak üniversite yapısı içinde yer almayan, yerel yönetimli iki yıllık meslek yüksekokulları (Community College) belirtilebilir. Türkiye'de ise, üniversite yapısı içerisinde, lisans eğitimi gerektirmeyen mesleklere hazırlık sağlayan Meslek Yüksekokulları da, ortaöğretim sonrası düzeydeki mesleki yetiştirme kurumlarından birini oluşturmaktadır

Mesleki Ortaöğretimin Meslek Kazandırmadaki Yeri ve Başka Anlamları

Bu yazıda uzunca tartışamayacak olsa da, Türkiye'deki günümüz mesleki ortaöğretim politikalarının planlı dönemin ilk yıllarındaki değerlendirmelere bağlı olarak ele alınamaz olduğunu belirtmeliyim. Ortaöğretim düzeyli bir eğitimin üretim sürecindeki yeri ve istihdam olasılığı, 1960-1980 yılları arasında diğer dönemlerden farklılaştığı gibi, 1980-1990 yılları aralığında ve sonrasında da farklılaşan bir gelişme ve etkinlik düzeyine sahiptir. Mesleki ortaöğretime ilişkin geliştirme eğilimi ve hedefleri kalkınma planlarında zaten güçlü bir şekilde yer alıyor olmasına karşın ülke gündemine girmesi TÜSİAD tarafından hazırlatılan Eğitim Raporu² ile gerçekleşmiştir (Günlü, 2008). Ayrıca bu eğitim düzeyine yüklenen anlamı da değiştiren çoklu bir yapı ve etkileme mekanizmalarının varlığını da dikkate almak gerekir. Bu nedenle de, yıllardır üzerinde konuştuğumuz ve okullaşma oranı açısından başarısız olduğunu iddia ettiğimiz mesleki ortaöğretim sisteminden bahsederken, artık aynı şeyden bahsetmiyor olduğumuzu, önceki yıllardan tümüyle farklı işlevleri, sonuçları olan bir eğitim alanından bahsettiğimizi belirtmek gerekir. Örneğin, Lays (2001, Aktaran MacEwan, 2007, s.287) eğitim alanının doğasındaki değişikliğe dikkat çekerek bu değişimin, neoliberal politikalarla eğitim alanında gerçekleştirilen özelleştirmeler sonucu ortaya çıktığını belirtmektedir:

..*[T]oplumlar uzunca bir süredir okul sistemlerini, toplumsal eşitliğin, toplumsal uyumun, ortak değerlerle ortak bir dilin yaratılması dahil olmak üzere, geniş bir toplumsal ihtiyaçlar kümesini karşılayacak şekilde tasarlanmışlardır. Okullar özelleştirilip eğitim bir meta haline getirildiğinde bu daha geniş toplumsal ihtiyaçlar, özel okul işletmecilerinin kâr etme gereksinimlerinin ve eğitim hizmetini belli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla satın alan bireylerin aldığı kararların gölgesinde kalır. Bir meta haline gelmesiyle birlikte eğitim 'ürününün' doğası dönüştürülür (Lays 2001, 4. Bölüm, Aktaran MacEwan, 2007, s.287).*

² Baloğlu, Zekai (1990) Türkiye'de Eğitim, Sorunlar ve Değişime Yapısal Uyum Önerileri İstanbul. TUSİAD-Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği.

¹ İnsanlığın çeşitli dönemlerinde ortaya çıkan gelişmelerin toplumsal ve kültürel koşullara bağımlılıkla ortaya çıkması anlamındaki "tarihsellik" kavramına ilişkin daha kapsamlı bir tartışma için bkz. C. Wulf. (2009). Tarihsel ve Kültürel Antropoloji. Çev. Ö.D. Sarısoy, Ankara, Dipnot Yayınları. Uzamın (insanın içinde yaşadığı coğrafi alanın, mekânın) bir bütün olarak toplumsal yaşamın ve bireylerin yaşamındaki yeri, önemi hakkında kapsamlı bir tartışma için bakınız. D. Harley.(2008). Umut Mekanları. Çev. Z. Gambetti. İstanbul, Metis Yayınları.

Öte yandan, mesleki ortaöğretime ilişkin tartışmaların istihdamla ilişkisi bakımından olduğu kadar, mesleki eğitim ve genel eğitim ilişkisi, eğitim hakkı, insanın bütüncül gelişimi, demokratik adil toplumsal gelişme, yoksulluğun ortadan kaldırılması gibi perspektif ve kavramlar yoluyla ele alınmasına da gerek bulunmaktadır. Sadece “ücretli istihdam sağlama potansiyeli” üzerine kurulu bir mesleki eğitimin, ücretli kölelik, çocuk istismarı, işsizliğe hazırlık eğitimi, ayrıştırma, ayrımcılık, adaletsizlik ve yoksullar için eğitim gibi mesleki ve teknik eğitime yönelik eleştirileri de gündeme getirmesi kaçınılmaz olacaktır. Aynı zamanda, mesleki eğitim –istihdam ilişkisinin başarısı ya da başarısızlığının diğer kilit noktası ekonomi ve istihdam politikalarıdır. Bu nedenle, istihdam sorunlarının eğitimle çözümü beklentisi “anahtarı kaybedilen yerde değil ışığın olduğu yerde aramak” anlamına gelebilir ki bizi sorunun çözümüne karartma uygulandığı şeklinde bir sonuca götürebilir.

Mesleki eğitimin adillik sağlamada etkisini inceleyen bir çalışmada (Halliday, 2004), mesleki eğitimin değerine ilişkin tartışmaların ön kabullere dayalı yapıldığı ve ABD ve İngiltere gibi ülkelerde “mit”leştirildiği, bazı mesleki branşlarda sağlanan olumlu göstergelerin tüm programlar için anlam taşıyacak şekilde “meslekicilik” (vocationalism) propagandasına malzeme yapıldığı belirtilmektedir. Bunun yanı sıra mesleki eğitimde, istihdam düzeyi, gelir düzeyi, cinsiyet, köken, sınıf gibi değişkenler bakımından eşitlik anlayışının çiğnendiği dile getirilmektedir (Halliday, 2004). Eğitim ekonomisi alanının ünlü isimlerinden Bowman (1988) temel eğitimin eksik olduğu bir mesleki eğitimin “çocuk meslekiciliğini” besleyeceğini, genel eğitimin ve mesleki eğitimin birbirini geliştirdiğini belirtmektedir. Bowman (1988) ayrıca bir mesleki eğitim pratiği olarak dünyadaki çiraklık uygulamalarının çocuk ve yoksulların sömürülmesine yol açtığına da dikkati çekmektedir.

Mesleki eğitimin, özellikle mesleki

ortaöğretimde ve okul-işyeri işbirliği içinde verilmesi anlayışı, başlangıç dönemlerindeki uygulama ve etkilerinden tümüyle uzaklaşmış olmakla birlikte Türkiye’de de bir “mit” olarak geliştirilmiştir. Mesleki eğitimin daha yüksek beceri yaratma, istihdam sağlama, gelir artışı yaratma ve ekonomik gelişmede önemli bir faktör olması başlıklarıyla ilgili, 1960’lı yıllardan sonra gerçekleştirilen ve kısa dönem verilerine sahip olanlar dışında yeterli somut araştırma sonucu bulunmamasına, (Ljungberg ve Nilsson, 2008) hatta mesleki eğitimden beklentilerin gerçekleşmediği ve akademik niteliklerin daha yüksek ekonomik ödüllere ulaştırdığı yönündeki çeşitli araştırma bulgularına (Applebaum et.al., basılmamış; Ashton and Green, 1996; Berg, 1973; Brown and Hesketh, basılmamış; Conlon, 2002; Dearden et al., 2002; Keep, 2003; Lafer, 2002; Robinson, 1997b; Sianesi, 2003; Wolf, 2002 Aktaran Halliday, 2004, s.152-153) karşın, bu durumun bir “mit”e dönüşümüne dokunulmamıştır. Çok sayıda başarısızlık verisine (yüksek öğretime geçiş düzeyi, meslek yüksek okullarındaki meslek lisesi mezunlarının başarısızlığı, istihdam düzeyleri ve ücret düzeyindeki düşüklük göstergeleri) ve toplumsal eşitsizliklerin sonuçlarından besleniyor olmasına (meslek okulu öğrencilerinin ailelerinin ağırlıklı olarak kırsal kesimden, düşük gelir gruplarından ve düşük eğitimli ailelerden geliyor olmaları (Temur, 2005) gerçeğine karşın tek boyutlu (sadece iş becerisi geliştirmeye dönük), piyasa yönelimli bir mesleki eğitim yapısını genişletmek çabası sürdürülmektedir. Mesleki ortaöğretime genişletme planının uygulanması sırasında ne eğitim hakkını, ne demokratik denetim anlayışını ne de gerektikçe başvuru alan “serbest piyasa”nın seçme özgürlüğü”nü dikkate alan bir Bakanlık Genelgesiyle, mesleki ortaöğretime zorunlu okul türüne dönüştüren uygulama da, belirtilen “mit”in derinlikli olarak politikacılarımız ve eğitim yöneticilerimizin zihinlerine işlemesi ile açıklanabilir. (Aksoy, 2010). Öyleki, çok sınırlı sayıdaki “başarı öyküleri”ne dayanarak milyonlarca genç için ortaya çıkan olumsuz

sonuçların eğitimsel, toplumsal ve siyasal nedenleri görmezlikten gelinmekte, başarısızlığın bireylerin yetersizlikleri, az çaba göstermeleri, çalışmaya isteksiz olmaları hatta ailelerinin ilgisizliği gibi değişkenlere atfedildiği görülmektedir. Bu anlamda her düzeydeki mesleki eğitimin kapsamı, alanları, etkileşimleri, müfredatı, pedagojik paradigmaları, mezunlarının istihdam düzeyleri ve olası gelirlerine ilişkin sorular ve kuşku lar eğitim hakkı, çalışma hakkı, temel yurttaşlık hakları ve diğer insan hakları gibi kazanımlar üzerinden tartışılmaya gerek görülmeksizin yerleşmiş teorik-pratik kabuller üzerinden sürmektedir.

Hali hazırda merkezi yönetimin desteği ile demokratik bir tartışma ve katılım olmaksızın, meslek liselerinin öğrenci sayıları artırılmaya ve hatta pek çok öğrencinin çaresizlik içinde meslek liselerine gitmesini sağlamaya yönelik bir politika uygulanmaktadır (Aksoy, 2010). Bu uygulama sadece bir mesleki eğitimi tartışması sınırları içinde kalmayıp, uzun yıllar meslek okulları konusunda ağırlık oluşturan İmam Hatip Liseleri ve gizli gündemler tartışmalarına yeniden dönülmesine de yol açabilecektir. Bu durumda şu soruyu sormak gerekir: Ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitimin genişlemesini öngören sanayi, ticaret, politika ve hatta eğitim kesimleri, bu genişlemeyi gerektiren türde geleceğe dönük olarak nasıl bir sanayi, ticaret ya da genel olarak üretim, teknolojik gelişme, istihdam, tüketim yapısı ve toplumsal gelişme öngörmektedirler? Bu öngörülerin toplumun geniş bir kesiminin yararına olduğunu varsayabilir miyiz? Bu açıklamalar olmadan, tek boyutlu mesleki eğitimi, ortaöğretim okullaşma oranının %70’ine genişletme önerisi sadece bugünkü mevcut işgücü piyasasındaki işsiz meslek lisesi mezunlarının genişlemesi yoluyla ücretlerin düşük tutulmasına ve kötü çalışma koşulları karşısında da çalışanların pazarlık edemez olmalarına yardımcı olacaktır. Kamu politikalarının istihdamdaki belirleyicilik ve düzenleyiciliğinin

DOSYA •

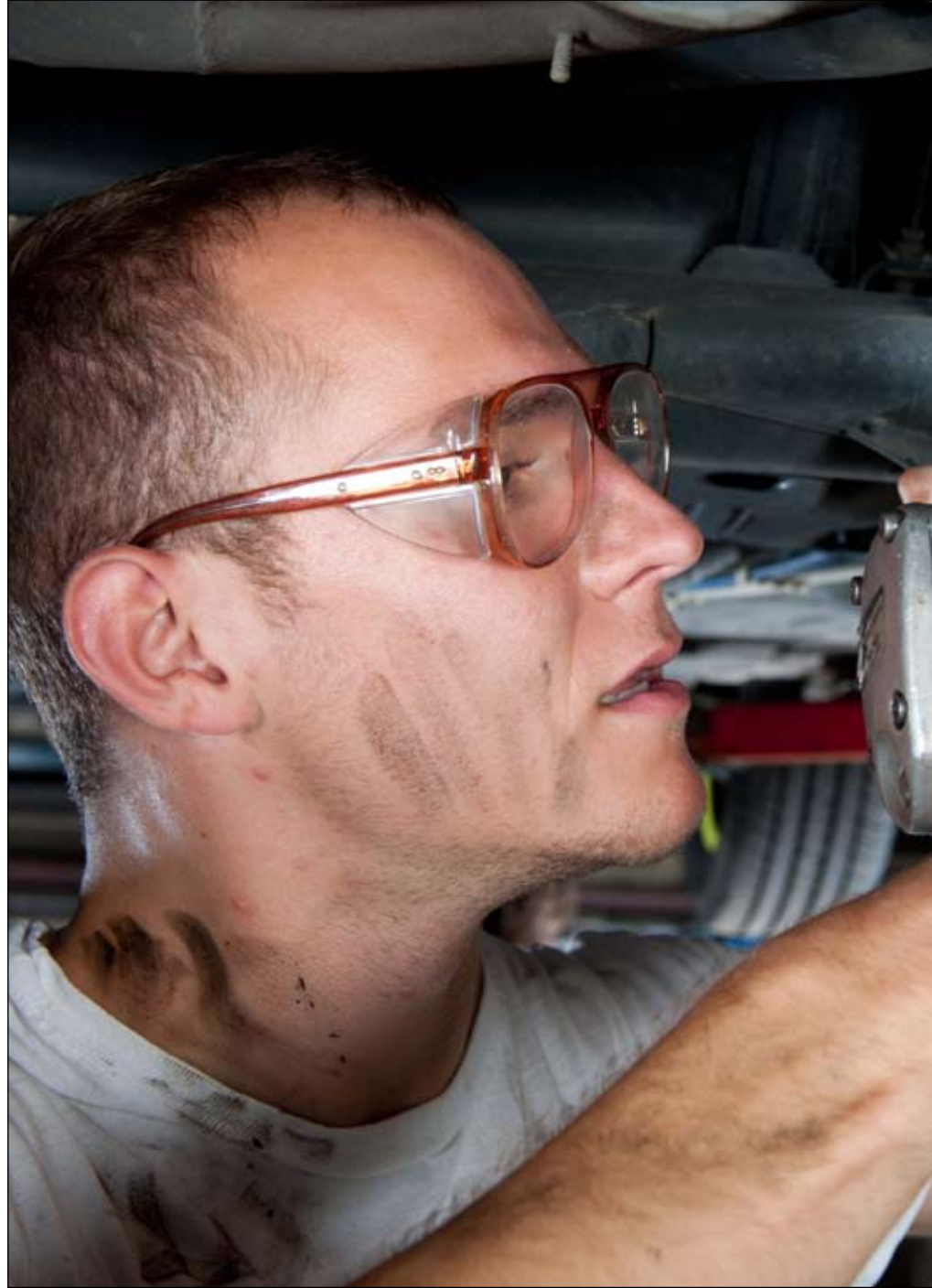
çalışanlar aleyhine kalktığı bir zaman ve uzamda, mesleki orta-öğretimi genişletme politikaları ne ekonomi ne de gençler için yararlı sonuçlar vermeyecektir. Uzun dönem açısından bakıldığında, mevcut programları ve yürütülme koşulları ile bu okullar eğitim hakkının ihlalinden başka bir anlam taşımayacaktır. Eğitim kurumlarına, bir başka deyişle “eğitim”e duyulan güveni ve eğitimin anlamını da gençler ve aileleri bakımından olumsuz yönde köklü olarak dönüştürebilecektir. Bu dönüşümler ise büyük ölçüde tersinmez (geriye dönülmez) olacaktır.

Yirminci yüzyılın ilk döneminde gerçekleştirilen anlamlı, eğitimsel teorik tartışmalar ve arayışlara tezat, XXI. yüzyılın girişinde, küresel pazarın egemen eğitim/pedagoji paradigmasına rehberlik ettiği, okulların özneleşme/özgürleşme uzamları olmak yerine ve Foucault’unun “panoptik gözetleme” (Smart, 1985/2003, s.56 ve devamı) dediği türde kontrol düzeylerine ulaştığı, öğretmenin mesleki özerkliğinin kalktığı, okul ve programları ile içinde yerleştiği alan arasındaki bağın kaybolduğundan bahsettiğimiz bir tarihsel dönemdeyiz. Böyle bir dönemde, istihdam umudu olmayan, kamusal duyarlılık ve korumanın dışında bırakılmış, tek dayanakları küçük bir işyeri açma ya da tanıdıklar aracılığıyla çoğunlukla sunulan güvencesiz ve geçici işlerden birini bulmak olan, küresel politikaların hesap dışı bıraktığı (görmezlikten geldiği) gençlere, geçmişe ait mesleki paradigmalara dayanarak, gençler için anlamını ve değerini yitirmiş bir eğitim sunulmakta ve bu neredeyse “zorunlu” bir eğitim türü olarak özellikle yoksul ailelerin çocuklarına genişletilmek istenmektedir. Bu eğitim tek cümle ile söylemek gerekirse “ne eğitimsel ne de mesleki” olabilir. Çünkü iyi bir mesleki eğitim, iyi bir akademik eğitimle sağlanabilir.

Sermaye için sınırların ortadan kalkmasını sağlayan “küreselleşme” sürecinde emeğin hareketine geçiş vermeyen sınır gümrükleri sapasağlam

durmaktadır. Üstelik sermaye akışları konusunda ulusal merkezi yönetimin kontrol gücü de sınırlı kalmaktadır. Avrupa ve Amerika televizyon kanallarında izlediğimiz, küresel yatırımcıları kendi ülkelerinde yatırım yapmaya

kısımının bu hareketliliğe katılabileceğini dikkate alıyor gözükmemektedir. Bir bütün olarak bu çağrılarının bir göstergesi olduğu sermaye akışkanlığı, o fabrikalar için hazırlanan emeği işsiz olduğu kadar “niteliksiz”, duruma da düşürebilecektir.

çağırın “ülke ilanları”,³ fabrikaları bir ülkeden diğerine aktarmaya uygun bir zemin hazırlarken, o fabrikalarda çalışması beklenen gençlerin çok küçük bir

³ Türkiye de, “Invest in Turkey” [Türkiye’ye yatırım yap] sloganıyla bu çağrılara dahil olmaktadır.

Ayrıca iyi bir genel eğitimin parçası olarak görülen “yabancı dil”, “enformasyon ve bilgisayar teknolojileri (ICT)”, “güzel sanatlar”, “matematik”, “fizik, kimya, biyoloji” gibi konuların sadece başarılı seçilmişlere ait okullarda ileri düzey-

de kazandırılması yoluyla da, meslek okulları mezunlarının küreselleşmenin çok söz edilen yararlarına yaklaşabilme olasılıkları da yok olmaktadır. Mesleki ortaöğretim, büyük işletmelerin emeğin daha ucuz olduğu ülkelere taşınması,

kaybetmiş değilse) giderek kaybetmektedir.

Sürekli övülen rekabetçi piyasa ve kamusal sorumluluktan uzak istihdam yapısı, iş arkadaşı olma olasılıkları aza-

özgü etik ilkeleri uygulamalarınızlaştırmaktadır. Kendisi mesleki varlık sorunu yaşayacak olan eğitimci topluluğu, okulu tamamladığında çalışmak, insanca bir ücret/gelir elde etmek telaşında olan ancak aldığı düşük/orta vasıflı eğitim ve buna bağlı olarak oluşturulmuş benlik algısı ile malul, etiketlenmiş bir toplumsal grubu hangi argümanlar ile daha iyi öğrenme için teşvik edebilecek, cesaretlendirecek, işbirliği yapmaya sevk edebilecektir.

Mesleki Ortaöğretim Planlanan Haliyle Sürdürülmemelidir!

Bu kısımda, mesleki ortaöğretim projesinin sürdürülmesine dair eleştiri ve öngörülerimin bir kısmını daha somut seçilmiş boyutlar altında paylaşmaya çalışacağım.

İstihdam yapısındaki değişim: İş yönetimi ve istihdam yapısındaki değişim, geçmişteki piramit yapıyı daha dikey olarak örgütlemeye, ancak çok sayıda işe bölmeye yönelmektedir (Sennett 2009). Sennett'in (2009) belirttiği bu dikey örgütlenme, daha önce iş yapısının alt kademesinde, piramidin alt kısmında istihdam edilen çok sayıda çalışanın artık çok daha az olması yoluyla ortaya çıkmaktadır. Alt kademelerde basit işler diye belirtilen işleri yapmaya yönelik makine ve teknoloji kullanımı bir üst düzeydekilerin de daha kolay ve kısa sürede öğrenilmesine ancak bunun için daha kapsamlı, geçişler sağlayan bir eğitim alınmış olmasına dayanmaktadır.

Kapitalizmin devri krizlerinin yarattığı ve her meslekten insanı kapsayan kitlesel işsizliğin yanı sıra, istihdamın yapısal değişimi, yeni teknolojiler ve üretim biçimleri, yeni kaynak kullanımı olanakları, çevre teknolojilerine ilişkin buluşlar kısa sürede kitlesel işsizliklere yol açmaktadır. Yeni alanlarda ortaya çıkan emek gereksinmesi ise, yeniden eğitim ya da yeni alanlara özgü becerileri taşıyan emek gereksinmesini doğurmaktadır. Bu perspektif "üçüncü sanayi devrimi", "yeşil devrim", "ekolojik

küçük işletmelerin ise küresel şirketlere alt sözleşmeler yoluyla bağlanarak sadece esnek istihdam (geçici ve güvencesiz) kaynağına dönüşmesiyle en önemli gerekçesi olan sanayiye "nitelikli ara eleman" sağlama gerekçesini de (tümüyle

lan gençleri, eğitim ortamlarının yüzlerce yıldır algılanan dayanışmacı doğasına aykırı bir şekilde birbirinin rakibi durumuna düşürmektedir. Bu koşullar altında, öğretmenlerin öğrenciler yararmasına düzenleme yapabilmeleri, eğitime

DOSYA

teknoloji” gibi adlarla anılan yeni kuşak teknolojik dönüşümler nedeniyle (Jänicke and Jacob, 2009) yeniden eğitime gerek duyacak ama genel eğitimlerinin yetersizliği nedeniyle dışlanacak olanlara da dikkat çekmektedir. Ancak yeniden eğitim süreci eğitim finansmanının kimlerce sağlanacağına ya da sağlanması gerektiğine ilişkin bir tartışmayı da beraberinde getirmektedir. Piyasa merkezli, eğitimi çoktan metalaştırmış sistemin bu konudaki kararı bellidir: Eğitime talip olanlar!

Eğitim Finansmanı Yaklaşımı:

Dünyadaki değişimin eğitime yansıyan boyutlarından birisi de, eğitimin bir insan hakkı ve toplumsal sonuçları da olan kamusal hizmet özelliğinin bireysel bir yatırım ve tüketim malı olarak kabul edilmeye başlanmasıdır. Türkiye’de 1980’lerin ortasından başlayarak, eğitimin kişisel getirileri olduğu ve yararlanan ödemeli yorumuyla, kamu eğitim sisteminde yükseköğretimden başlayarak öğrencilerin eğitim finansmanına harç ödemeleriyle katılımı başlamış, bu uygulama ileriki yıllarda diğer eğitim düzeylerine de çeşitli adlar altında yayılmıştır. Anayasal bir düzenleme olarak hak kabul edilen ve parasız olması öngörülen eğitim düzeylerinde de, gönüllülük adı altında hemen her etkinlik ve süreç için ailelerin ödeme yapması gerekmektedir. Son yıllarda mesleki ortaöğretim düzeyinde öğretmen başına düşen öğrenci sayılarında artış gerçekleşmekte, eğitim finansmanında aileler üzerindeki baskı artmakta, buna karşın kamu bütçesinden mesleki ortaöğretime ayrılan bütçe öğrenci başına düşen miktar olarak azalma göstermektedir. (ERG, 2009). Tüm bunlara ek olarak meslek lisesi öğrencilerinin okul dışı işletme eğitiminde aldıkları sembolik ücret son düzenleme ile önemli oranda azaltılmıştır. Okul kayıtlarının merkezi sınavlara bağlanması ile mahallelerdeki okullara gidemeyerek daha uzak bir coğrafi mekânda eğitim almaya zorlanan yoksul çocuklar için ulaşımın zaman boyutu yanında mali yükü de artmaktadır. Bu durum ayrıca, diğer eğitim türleri

ile birlikte gerçekleştiğinden, kentin temel yapısı olan mahallelerin okullarıyla kurdukları bağların zayıflamasına ve bu anlamda kent yaşamı açısından önemli bir toplumsal ve mekânsal çözülmeye/kopuşa yol açabilecektir.

Özellikle ortaöğretim düzeyindeki mesleki okul mezunlarının küresel ha-

“yakınlık ve “bağlantı”lara bağlı olarak istihdam kararlarını veren bir yanı da dikkati çekecek düzeyde güçlüdür (Aksoy, 2007). Bu tür istihdam etme yaklaşımlarının egemen olduğu bir ekonomide, gençlerin mesleki ortaöğretim içinde uzun süreli bir “iş eğitimi” almalarını sağlamak üzere çeşitli sınav düzenleme-

reketlilik potansiyelleri de küresel düzeyde hareketli emek öngörülerine uygun değildir. Çoğunlukla düşük gelirli ailelerden gelen meslek liseleri öğrencilerinin hareketlilik sağlayacak beceriler (yabancı dil bilgisi, ICT, vb.) için ayrıca ödeme yapmaları olanaklı olmayacaktır. Bu nedenlerle, istihdamla ilişkili görülen mesleki programların aynı zamanda düşük başarıyla ilişkilendirilmesi ve buna bağlı olarak da telafi edici kamusal eğitime destek mekanizmalarından gereğince yararlanamamaları bir kısır döngü yaratarak yeniden başarısızlık üretecektir.

İstihdam etme yaklaşımı: İş eğitimi önemli ölçüde kısaltıldıkça, bu eğitimin hizmet içinde ve yüksek eğitim almışlara verilme eğiliminin artacağı görüşü eğitim istihdam ilişkilerini açıklayan yaklaşımlardan biridir. Öte yandan, Türkiye’deki istihdam yapısında çok büyük yer tutan küçük ve orta ölçekli işletmelerin, sistem içinde yetişmiş ve sistemle uyumlu, daha düşük ücretle çalışmaya hazır adayları önceleyen,

leri ve kontenjan bahaneleriyle mesleki ortaöğretime zorunlu “yönlendirilmesi”, ne ekonomik ne de pedagojik ilkeler ile açıklanamaz. Burada, geçici bir “ekonomik yarar”dan bahsetmek mümkün gibi görünse de, bu yararlar potansiyel mezunlar bakımından değildir. Stajlar sırasında kullanılan ucuz öğrenci emeği ve çeşitli mesleklerde eğitilmiş gençlerin işsizliğinin yüksekliği karşısında, çalışanların daha düşük ücret almak ve zor koşulları kabul etmek zorunda bırakılmaları şeklinde ifade edilecek türden, sadece işverenler için anlamlı olabilecek yararlardan söz edilebilir. Son olarak, eğitici potansiyeli olmayan çok az sayıda çalışanı olan işyerlerinde de meslek lisesi öğrencisine “işyeri eğitimi” verilebilmesine olanak sağlayan düzenleme de, gerek çalışma yaşamının güvenceleştirilmesi ve enformelleştirilmesine gerekse öğrencilerin sömürülmesinin yoğunlaşmasına zemin oluşturması bakımından kaygı vericidir. Öte yandan bu uygulamanın en önemli sonuçlarından birisi de neoliberal politikalar ile birlikte hızla yaygınlaşan iş yaşamını

sendikasılaştırma çabalarına (Campbell, 2007) yardımcı olacak olmasıdır.

İstihdamda gerileme nedenleri:

Gençlerin istihdam düzeyinin düşüklüğü, beceri eksikliği argümanı olarak mesleki eğitimi genişletmek için sıklıkla kullanılmakta ise de, işsizliğin nedenlerine bağlı olarak yorumlanması ve buna bağlı olarak çözüm sunulması gerekir. Dünyadaki bir çok ülkede olduğu gibi, istihdam düzeyi sadece teknik ya da ekonomik bir sorun değil, aynı zamanda siyasi bir sorundur. Verimlilik artışları ve teknolojik gelişme ülkedeki gelir dağılımı koşullarına, çalışanların mücadele edebilme düzeylerine ve bunu etkileyen siyasal politikalara bağlı olarak ücret artışı ve refah da yaratabilir, işsizlik de. Teknolojik ilerleme ve verimlilik artışının, çalışanların daha az çalışarak daha fazla boş zaman yaratılması ve bu boş zamanın kullanıldığı yeni alanların da istihdam genişlemesine yol açacak şekilde örgütlenmesi olanaklıdır. Ancak, genellikle olduğu gibi, daha düşük istihdamla aynı üretimi gerçekleştirerek sadece daha yüksek düzeyli bir kâr oranına ve sermaye birikimine yol açmak da olasıdır. Örneğin, Sennet'in (2009), Rifkin'in farklı yıllardaki çalışmalarından derlediği rakamlar bunu çok açık ortaya koymaktadır:

... 1998 ile 2002 yılları arasında Sprint Corporation ileri ses tanıma yazılımı kullanarak verimliliğini %15, gelirlerini ise her yıl %4,3 artırırken, bu dört yıllık dönem içinde ödediği maaşlarda toplam 11.500 işçinin maaşı tutarında kesintiler yaptı. Ağır sanayide, 1982 ile 2002 yılları arasında ABD'de çelik üretimi yılda 75 milyon tondan 102 milyon tona çıktığı halde, çelik işçilerinin sayısı 289.000'den 74.000'e düştü. Bu işler başka ülkelerde yapılmamıştı; büyük kısmı, karmaşık makineler tarafından yapılmaya başlamıştı (s. 68).

İstihdamdaki gerilemelerin, sadece teknik zorunluluklar ve rasyonel seçimler olarak açıklanması gerçekçi değildir. Sennet, şu saptaması ile de işsizliğin nedenine bağlı olarak ele alınması gereği yanında sadece teknik değil özellikle sendikalar açısından politik olan yönünü de belirtmektedir (2009, s. 72-73):

“XX. Yüzyılın sonlarında işe yaramazlık kabusuna verilen tepkiler fayda etmedi.

Kaliteli mesleki yeniden eğitim programlarının bulunduğu Britanya ve Almanya gibi ülkelere bile, otomasyondan kaynaklanan işsizliğe çare bulmanın güç olduğu görüldü. XX. Yüzyıl refah devleti otomasyon konusunda beceriksizce davrandı çünkü politika saptayıcılar hayal gücü arızasından mustarıptı. Planlamacılar, otomasyonun üretim sürecinin doğasını nasıl temelden değiştireceğini anlayamadılar. Örneğin çelik endüstrisinde, dökümhanenin küçül-

mesine yol açan nedenler, ofis çalışanlarının sayısını da azalttı. Bu dönüşümün azametinden korkan devlet sorunla ilgilenmekten kaçınırken, sendikalar geleceğin işgücünü şekillendirmekten ziyade mevcut işçilerin işlerini korumaya odaklanarak meseleyi tüm yönleriyle düşünmeye karşı koydular”.

Toplumsal adalet ve eşitlik:

Eğitim, bir toplumun bütünsel olarak kendini sonraki kuşaklarda üretebilmesinin koşullarından biridir. Bunun anlaşılabilmesi, sadece sermaye birikiminin bir aracı ve neoliberal ideolojinin ortaya koyduğu gibi, kârların azaldığı zamanlarda pazarın genişlemesine yol açacak bakir alanlardan biri olarak görüldüğünde yarattığı önemli toplumsal ve insani sorunlardan söz etmek gerekecektir. Bu sorunlar arasında hemen her toplumda düzey farkıyla bulunan ve en azından sözel olarak bir mücadele konusu olarak gündeme getirilen toplumsal eşitsizliklerin (ekonomik, siyasal, bölgesel, cinsiyet, ırk, etnik köken vb. bakımından) azalması eğilimi yerine artışı gündeme gelecektir. Eşitsizlikleri görmezlikten gelen bir mesleki eğitim politikası, bunları sürdüren bir araç olmaktan başka türlü çalışamaz. Başta mesleki eğitim kurumlarının cinsiyete göre örgütlenmesi olmak üzere, cinsiyetçi eğitim yapıları çalışma alanının da eşitlikçi bir dönüşümü engellemekte, aksine toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden üretilmesine yardımcı olmaktadır. Meslek eğitiminde bu tür yapısal sorunların varlığı da özellikle öğrencilere yönelik mesleki rehberlik konusunda da yetersizlikler bulunduğunu göstermektedir.

Öte yandan, tarihsel süreç içinde bir işi yapmanın ve bir zanaatı edinmenin kabiliyet ve aile içi yetiştirme kadar, bir ayrıcalık veya miras olarak elde edildiği dönemler yaşanmıştır (Sennett, 2009, 78). Günümüzde de, bu tarihsel dönemin başka araçlarla tekrarına yol açmakta olan bir yeniden üretim mekanizması devreye girmekte (Aksoy, 2005) ve eğitim hakkına erişim ile birlikte potansiyel yeteneğe, kabiliyete (liyakata) dikkat çeken düşünce ve uygulamaları etkisizleştirmektedir.

Demokratik idealler: Demokratik idealler, günümüzde toplumsal alanın giderek daha çok parçasını kapsayan ve siyasal yönetime de bunun tartışılmasında daha az esneklik tanıyan eğilimler ile gündeme gelmektedir. Bunun anlamı,

yurttaşların sahip oldukları özellikler ile katıldıkları sosyal, siyasal ve ekonomik örgütler yoluyla ülke yönetimine katılım araçlarını daha etkin olarak kullanmak istemesidir. Eğitim kurumları, eğitim içeriği ve pratikleri yoluyla demokratik süreçlerin bilinçli olarak kullanılması ve açık ya da saklı olarak sürdürülen baskılama ya da engelleme girişimlerine direnç göstermeyi artırmada da rol üstlenmelidirler. Bu rolün yerine daha çok getirdiği kurumlardan yararlananlar ile, diğerleri arasında demokratik bir toplumun sürdürülmesindeki anlayış farkları ve çatışmaların daha çok üretilmesi de olağan olacaktır. Yetişkin eğitimi alanında tanınmış isimlerden biri olan Prof. Mayo (2010) da, yetişkin mesleki eğitimde sıkça vurgulanan yeterlik ve çıktıya dayalılığın demokratik yurttaşlık, insani gelişim ve kapasitenin bütünlüklü gelişimine aykırı bir eğilim geliştirmekte olduğu eleştirisini getirmektedir. McKenzie (1979, Aktaran Anderson 2008, s.105-106), ekonomik büyüme aşkına ekonomik büyümenin ortaya çıkardığı ekonomik sorunların eğitim kurumlarının doğrudan incelemesi altında olması gerektiğine dikkat çekerek, endüstriyel genişleme ve çevrenin tahribinden sorumlu kurumlar olarak ileri teknik eğitim kurumlarının işgücü piyasasına ekonomi merkezli yaklaşımını eleştirmektedir.

Demokratik ideallerin tüm toplum üyelerinin eğitimlerinin bir parçası olarak kabul görmesinin kuşkusuz ekonomik sonuçları da olacaktır. Örneğin gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde, eğitim kapsamının piyasa merkezli olmasından uzaklaşılması durumunda sanayi ve teknolojinin çevreye verdiği sorunlarla ilgili duyarlılık, iş etiği, toplum sağlığı hatta iş güvenliği konularında yüksek duyarlılık ve beceri kazandırmak daha kolay olabilecektir. Nitekim Stern'in (2006) iklim değişikliğine ilişkin araştırmalarından çıkardığı sonuçlara ilişkin çalışmasında⁴, yaşadığımız küre-

⁴ Raporun tam metnine ulaşmak için http://web.archive.nationalarchives.gov.uk/+http://www.hm-treasury.gov.uk/independent_reviews/stern_review_economics_climate_change/stern_review_report.cfm

sel iklim değişikliği “bugüne kadar görülen en büyük ve en yaygın etkili piyasa başarısızlığı” olarak tanımlanmaktadır. Yine Stern, araştırmaların sonuçlarının gösterdiği iklim değişikliği tehdidini dikkate alarak ekonomik etkinliklerin daha sürdürülebilir düzeylere çekilmesini desteklemekte ve bu geçişi sağlayacak yeni politikalar, yeni düzenlemeler, yeni teknolojiler, yeni kurumlar, yeni etik, yeni değer ve davranışlar önermektedir. (Aktaran Anderson, 2008, s.106 ve devamı). Giderek daha yüksek kayıplar ve acılar ile yaşanan çevre ve iklim değişikliği sorunları karşısında teknik bilgiyi ve gelişmeyi sadece kâr merkezli ve “verimlilik” ölçütüyle ele alan bir “küresel piyasa”yı rehber almanın, eğitim kurumları açısından temel toplumsal ve insani amaçlar ve işlevlerinden vazgeçerek “havlu atmak” şeklinde okunması doğru olacaktır. Mesleki eğitimin tüm yaşamı kavramayan yanına eleştiriler hemen her ülkeden yükselmektedir. Yeni Zelanda’daki kariyer eğitiminin toplumsal adalet pratiği olarak yeniden yapılanma zorunluluğu üzerine yaptığı çalışmasında Irving (2010) eleştirel bir kimlik oluşturma, toplumsal cinsiyet, ırk, sosyal sınıf, eşitlik, sosyal adalet gibi konularda farkındalık sağlayan bir eleştirel sosyal adalet yaklaşımının kariyer eğitimi programlarına rahatlıkla uygulanabilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Sınıfsal Bölünmeyi Derinleştirme:

Yurttaşları arasında eşitsizlik üretilmesini pekiştiren bir eğitim sistemi içinde, mesleki eğitim kurumları gelire ve istihdama yönelik doğası gereği sınıfsal bir kritere dayanmaktadır. Öğrencilerinin seçimi, kayıt ve yönlendirilmesinde, kısıt olmasına bakmaksızın, bu tür bir sonuca yol açılmakta ve bu eğilim giderek daha açık ve çekincesizce ortaya konmaktadır. Eşitsizliklere dayalı bir yönlendirme ve eğitim programının ulusal ve uluslararası hukuka uygun olduğunu iddia etmek mümkün değildir. Gelişkin bir demokratik düzen anlayışına sahip emekçiler, eşitlik ve adalete değer veren bir yurttaşlar toplumunda sınıfsal tabakaların üretimi ve yeniden üretimi anlamına gelecek bir eğitimsel bölünme

doğal kabul edilmemelidir. Sınavların dersane eğitimi yoluyla ya da özel/özel nitelikli okullarda alınan eğitimle başarıyor olması, kamu eğitim sistemindeki öğrencilerin başka kaynaklar kullanamadıklarında yükseköğretime geçiş sınavlarında sistematik olarak başarısız olmaları buradaki önermelerin en temel kanıtıdır. Öte yandan Milli Eğitim Bakanlığının kamu eğitim sisteminin güçlendirmek yerine, özel öğretim kurumları ve dershaneleri geliştirmek yönünde politika üretmesi, kamu eğitim kurumlarında eğitim görmekte olan yoksul öğrencileri / yoksul yurttaşları⁵, anayasal haklarını ihlal ederek, devlet okullarındaki eğitimin sürdürülmesi için para ödemeye zorlaması da mevcut ayrışmayı hızlandıran başka bir itici güç olmaktadır.

Çözüm Üzerine Düşünmek

Mesleki eğitim kuşkusuz bir ülke eğitim sisteminin içerisinde kendine yer bulması ve sürdürülmesi beklenen bir eğitim türü olacaktır. Bu kazanım, insanın üretme gücünün zaman ve uzama bağlı olarak kullanılmasının ve gelişmesinin sağlanması açısından önemlidir. Ancak, mesleki olanın niteliği, gerçekleştirilmesi ve eğitimin bütünü içindeki (hem müfredat hem de yapı bakımından) yeri konusundaki tartışmalar, bir ülkedeki toplumsal

⁵ Türkiye'deki yoksulluk sınırı araştırmalarının verileri çalışanların dahi büyük ölçüde yoksulluk yaşamakta olduğunu, diğer gereksinimler bir yana beslenme konusunda dahi güçlük yaşadığını göstermektedir : Örneğin şu haber bu gerçeği yansıtmaktadır;

Türk İş'in Açlık ve Yoksulluk Sınırı Araştırmasının 2011 Mayıs ayı sonuçlarına göre, dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapılması gereken gıda harcama tutarının (açlık sınırı) 881,51 lira, gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer harcamaların toplam tutarının (yoksulluk sınırı) ise 2 bin 871,38 lira olarak hesaplandığı bildirildi.

Yürürlükte olan asgari ücretin 629,95 lira olduğu, bu tutarın dört kişilik bir ailenin mutfak harcamasını ancak 21 gün karşılayabildiği belirtilen açıklamada, asgari ücretin sadece 6,5 gün "insan onuruna yaraşır bir yaşam imkanı" sağladığı vurgulandı. (Anadolu Ajansı Haberi, 26 Mayıs 2011). İnternet: <http://www.ntvmsnbc.com/id/25217032/> Orijinal Haber Kaynağı: Türk İş Haber Bülteni. Açlık ve Yoksulluk Sınırı. 26 Mayıs 2011.

dinamiklere, mevcut ve gelecek kuşakların yaşamlarını nasıl düşlediğimize bağlı olarak sürdürülebilirliktir. Demokratik ve aynı zamanda üretken bir toplumun adil gelir dağılımı, eşitlikçi, çevreye ve tüm canlılara özen gösteren politikalar, buna uygun istihdam politikaları ve bunları geliştirecek kamusal eğitim yoluyla yaratılabileceğine ilişkin dile getirilen önerilerin daha dikkatle dinlenmesine, görünür kılınmasına gerek bulunmaktadır. Mesleki eğitimin yaşamı sürdürmenin bir parçası olarak göz ardı edilemeyecek "ücret -para- kazanma" sınırı ile tanımlanan ekonomik anlamının, eğitim nüfusunun büyük bir bölümü için tümüyle yaşamın anlamı haline gelmiş olmasının yarattığı toplumsal, kültürel, çevresel sorunlara da daha dikkatli bakabiliriz. Gorz (1989, s.21-2, Aktaran Anderson s.112) özellikle işin yaşamın doğal bir parçası olduğu zamanlara dikkat çekerek kitlesel üretime geçilen dönemlerden günümüze giderek daha yoğunlaşan bir şekilde üretkenliğin köklerindeki anlamını, motivasyonunu ve amacını kaybederek sadece ücret kazanma haline geldiğini belirtmektedir.

Bu tartışmalar sonrasında şunu yeneden belirtmek gerekir ki, mesleki eğitim her şeyden önce "eğitimsel" olmalıdır. Bir başka deyişle, insanın gelişimini, - sağlıklı bir insan olmanın temeli olarak- bütünlüğünü sağlamada, yaşama, toplumla ve kendisiyle kurduğu ilişkide (benlik algısı, hedefleri, değerleri, estetik ve duygusal gelişimi bakımından) onu güçlendirici bir amacı, işleyişi ve sonucu bulunmalıdır. Dewey'in meslek ve yaşam arasındaki ilişki konusundaki yargıları bu konudaki tartışmalara önemli katkılar sağlamaktadır.

Dewey, (1916/2001, s.319) "meslekler için tek yeterli yetiştirme mesleğin kendisi yoluyla yetiştirmedir" diyerek yaşam ve meslek arasındaki ilişkiye dikkati çeker. Öte yandan ilke olarak da "yaşamı etik ve entelektüel bir büyüme içerisinde sürdürmenin tüm insanların en temel mesleği" olduğunu belirtir. Dewey'e göre eğitim sürecinin kendisi bir bir amaçtır ve gelecek sorumlulukla-

ra yeterli tek hazırlık sürdürülmekte olan mevcut yaşamın eğitimin mesleki aşamalarına tüm güçle uygulanmasıyla gerçekleşecektir. Eğitimin sıkı bir şekilde hazırlık yapılabilmesi için gelecekteki bazı meslekleri önceden belirlemek de gençlerin mevcut gelişme olasılıklarına zarar vermekte ve bundan dolayı gelecekteki gerçek bir istihdam için yeterli hazırlanmayı geriletmektedir (Dewey,1916/2001, s.319).

Mutlak bir model olarak görülmesi gerekmez, insanın bütünlüğünü dikkate alan ve sınıfsal ayrışmaların eğitime yansımaları azaltmada etkili olacağı umulan "çok amaçlı okul"⁶ modeline uygun bir ortaöğretim, genel eğitim ve meslek eğitimi dengesine dayandırılarak ertelenmiş bir meslek seçimi sağlayabilir. Günümüzde ortaöğretime yüklenen mesleki becerilerin meslek yüksek okulları çerçevesinde ele alınması geliştirilebilecek bir başka seçenek olabilir. Yine, kitlesel nitelikteki bu dönüşümler yanında, uzama bağlı olarak ortaya konulan meslek ya da beceri geliştirme çabalarının düzenlenmesinde okulların, birey-toplum ve çevre gereksinimleri ile ilişkili olarak esneklik kazanması, öğrenciler ve eğitimcilerle birlikte belirsiz "piyasa" beklentilerinin yönlendirmesinden kurtulmaya yönelik adımlar atılması sağlanabilir. Gerçekte meslek liseleri öğrencilerinin daha yüksek düzeyde bir eğitim alma

⁶ Çok amaçlı okul modeli, asıl olarak tek okul yapısında öğrencilerin farklı programlara özgü dersler ve seçimler yoluyla, akademik ve mesleki nitelikleri birlikte kazanmasını amaçlamaktadır. X. Milli Eğitim Şurasında da tartışılmış ve kabul edilmiş ancak "çok programlı lise" olarak uygulamaya konulmuştur. Ayrıca, Eğitim Sen'in 4. Demokratik Eğitim Kurultayında da eğitim emekçileri bu modeli geliştirmeye yönelmiştir. Bu model, sadece mesleki eğitimin genelleştirilmesi değil aynı zamanda, "mesleki" eğitimden uzak kalan ve üniversiteye gitmeyen/gidemeyen milyonlarca genel lise mezununa da mesleki ilgi ve yönelim kazandırma potansiyeli taşımaktadır. Yine, mesleki eğitimin insanın üretim gücünü geliştirmesine yardımcı olan ancak toplumsal eşitsizliklerin yeniden üretilmesinde bir araç olarak kullanılmasını da önlemeye yönelik bir adım olabilecektir. Benzer bir şekilde, Almanya Berlin Eyaleti Yönetimi "herkes için tek okul" sloganı ile üniversite öncesinde ayrımcılıkların ve başarısızlıkların azalmasına yönelik, tüm öğrencileri kapsayan bir okul modeline yönelmektedir.

DOSYA

isteklerini neredeyse tamamının üniversite sınavlarına girmeleri ile başarabilenlerin ve destek bulabilenlerin de meslek lisesi mezunu olarak kendileri için öngörülenden başka alanlarda okumaları ile görebiliyoruz.

Mesleki eğitim kurumlarında ya da eğitim kurumlarının mesleki boyutunda, öğrenciler sadece tekrar ederek - aynen yaparak değil eleştirerek ve kavrayarak öğrenmeyi geliştirmeli, sadece belli bir uzam ya da zamanda ve yaşamlarının çok erken bir döneminde geçerli görünen bir alan bilgisine mahkum olmamalıdır. Öğrenciler arasındaki farklılaşmanın hiyerarşik değil, bireylerin ve toplumun ekonomik, demokratik ve çevresel gereksinimleriyle uyumlu olan, kamusal-toplumsal düzenlemelerin ulaşabildiği "gerçek iş" olanaklarına yönelen bir "tercihler haritası"na bağlı olarak gerçekleşmesi sağlanmalıdır.

Emekçiler ve onların çocukları için düşük nitelikli eğitim anlamına gelen kitlesel mesleki eğitim yoluyla "güvencesiz, geçici, düşük ücretli istihdam" umudu bile örselenmiş iken neoliberal ideolojik kurgunun bir parçasına dönüşen "başarı hikayeleri" gerçeği kapatan yaldız işlevi görmektedir. Sağlıklı ve güvenli bir çevrede, tam zamanlı, insanca ücret düzeyinde çalışma istemlerini geliştirmenin yanı sıra, bireysel ve toplumsal gelişme için de tehdit haline gelen "piyasa deneşimli" hedeflerle yönetilmeye, çocukların, gençlerin iyi bir alma eğitim haklarının daha fazla gasp edilmesine aileleri kadar başta emekçiler ve onların sendikaları karşı çıkmalıdır.

⁷ Yönetmenliğini Jean-Pierre Dardenne ve Luc Dardenne'in yaptığı "Rosetta" (1999) filminde, iş bulmada güçlük yaşayan "genç kadın" Rosetta kendisine teklif edilen geçici ve usulsüz para kazanma teklifini reddeder ve "ben gerçek bir iş istiyorum" der. Bu filmin gösteriminin sonrasında Belçika'da "Rosetta Planı" olarak anılan başarılı bir genç istihdamını destekleme programı (2000 yılı başında) uygulanmıştır. (<http://www.eurofound.europa.eu/eiro/1999/11/feature/be9911307f.htm>) Gençler ve yetişkinlerin giderek karşılaştıkları işler geçici, esnek, güvencesiz, örgütlenme olanağı ve hakkını dışlayan "gerçek olmayan" işler niteliğinde ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, herkesin en azından Rosetta kadar, "gerçek bir iş istiyorum" deme hakkı ve bilinci olmalıdır.

Geleceğin işsizleri olarak öğrencilerin başka çaresi olmadığını ve koşullarına yaşamları boyunca razı olacaklarını düşünmek, sadece az gelişmiş diktatörlük ülkelerindeki daha çok demokrasi isteyen siyasal devrimlerin değil, sınıf mücadelesine yapılan vurgunun kaynak dağılımında adaletsizliğin yaygınlaştığı gelişmiş ülkelerde de da arttığı bir dönemde, fazlaca iyimser ve naif bir beklenti olacaktır.

KAYNAKÇA

Aksoy, H.H. (Haziran 2005). "Üniversiteye Giriş Sorunu Bağlamında Toplumsal Yeniden Üretim Mekanizması Olarak Mesleki-Teknik Eğitim". *Abece Eğitim ve Ekin Dergisi*, Sayı 226, ss. 18-20.

Aksoy, H.H. (2007) "Yeni Ekonomi Düzeninde Kariyer ve Eğitim: Ankara OSTİM Organize Sanayi İşyerlerinde Gerçekleştirilen Bir Araştırma". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 7 (3). Ss.1047-1084.

Aksoy, H.H. (Ekim 2010). Genel Liselerin Anadolu Liselerine Dönüştürülmesi Uygulaması: Eleştirel Bir Yorumlama. *Abece Eğitim ve Ekin Dergisi*, Sayı 290, ss. 12-14.

Anderson, Damon. (2008). Productivism, Vocational and Professional Education, and the Ecological Question. *Vocations and Learning* 1:105-129 DOI 10.1007/s12186-008-9007-0

Campbell, Al. (2007). ABD'de Neoliberalizmin Doğuşu: Kapitalizmin Yeniden Örgütlenmesi. A.Saad-Filho ve D. Johnston (Ed.). *Neoliberalizm. Muhalif Bir Seçki*. İstanbul. Yordam Kitap, içinde bölüm, Ss.305-324.

Eğitim Sen. (Mart 2005). "Mesleki ve Teknik Eğitim". (Yazarlar: H.F. Vural, F. Yılmaz, H.H. Aksoy, N. Güzelordu, A. Tüfekçi, K. Öztürk, H. Tecim, A. Küçüköz, O. Çevik). *Eğitim Sen. 4. Demokratik Eğitim Kurultayı -Eğitim Hakkı*. (1-5 Aralık 2004, Ankara). 2. Cilt, Eğitim Sen Yayınları, Ankara, ss.457-484.

Eğitimde Reform Girişimi (ERG). (2009). *Eğitim İzleme Raporu 2008*. İstanbul.

Günlü, Ramazan. (2008). "Vocational Education and Labor Market Integration in Turkey: Requirements for Vocational Training and Development", Arnd-Michael Nohl/ Arzu Akkoyunlu-Wigley/Simon Wigley, *Education in Turkey*, Waxmann, Münster/ New York/München/Berlin.

Halliday, John. (Jun., 2004), *Distributive Justice and Vocational Education*. British Jo-

urnal of Educational Studies, Vol. 52, No. 2 pp. 151-165 <http://www.jstor.org/stable/1556036> Erişim: 24/05/2011

Irving, Barrie A. (2010). (Re)constructing career education as a socially just practice: An antipodean reflection. *International Journal for Educational and Vocational Guidance* 10:49-63. DOI 10.1007/s10775-009-9172-1

Jänicke, Martin and Jacob, Klaus (2009). *A Third Industrial Revolution? Solutions To The Crisis of Resource-Intensive Growth*. Forschungsstelle Für Umweltpolitik, Freie Universität Berlin, Fachbereich Politik- Und Sozialwissenschaften, Otto-Suhr-Institut für Politikwissenschaft.

John Dewey. (1916/2001). *Democracy and Education*, Pennsylvania State University, Electronic Classics Series, Jim Manis, Faculty Editor, Hazleton, PA. (Orijinal basım 1916).

MacEwan, Arthur. *Neoliberalizm ve Demokrasi:Piyasa İktidarına Karşı Demokratik İktidar*. A.Saad-Filho ve D. Johnston (Ed.). *Neoliberalizm. Muhalif Bir Seçki*. İstanbul. Yordam Kitap içinde bölüm, ss. 282-292.

Mary Jean Bowman. (1988). Links between General and Vocational Education: Does the One Enhance the Other? *International Review of Education* . Vol. 34, No. 2, Vocational Education, pp. 149-171.

Mayo, P. (2009). The 'Competence' Discourse in Education and the Struggle for Social Agency and Critical Citizenship. *International Journal of Educational Policies*. Vol.3(2) pp. 5-16.

Gonon ,Philipp. (2009) . 'Efficiency' and 'Vocationalism' as Structuring Principles of Industrial Education in the USA. *Vocations and Learning* (2009) 2:75-86 DOI 10.1007/s12186-008-9016-z

Richard Sennett. (2009). *Yeni Kapitalizmin Kültürü*. Çev. Aylin Onacak, İstanbul, Ayrıntı Yayınevi.

Smart, Barry (1985/2003). *Micheal Foucault. Revised Edition*.New York, Taylor & Francis e-Library.

Temur, Sinan. (2005). *Ankara İli Altındağ İlçesindeki Endüstri Meslek Liseleri Öğrencilerinin Toplumsal Yaşam Ve Yüksek Öğretim İlişkin Görüş Ve Beklentilerinin Eğitimde Eşitlik İlkesi Açısından Değerlendirilmesi*. A.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Ljungberg, Jonas and Nilsson, Anders .(2009). Human capital and economic growth: Sweden 1870-2000. *Cliometrica* 3:71-95 DOI 10.1007/s11698-008-0027-7

Eğitim Mesleki İş Analizi Yapılarak Planlanmalı

Zeki MAR

Mesleki Eğitim Derneği Yönetim Kurulu
Başkanı

Yeni bir binyıla girmiş olduğumuz bu dönemde Türkiye gelişmiş ülkeler arasında yer almak üzere yol almaktadır. Türkiye mevcut işgücünün genç ve dinamik bir yapıya sahip olmasından dolayı avantajlı bir konudur ve bu konunun olumlu bir şekilde değerlendirilmesi eğitim sayesinde gerçekleşecektir. Ülkemizin dünya ticaretinde en çok söz sahibi olduğu alanlardan biri olan ihracat hamlemizin göz bebeği ve lokomotifleri tekstil, otomotiv ve deri ürünleri sektörü eğitimin en fazla önem taşıdığı sektörlerdendir. Dünya çapındaki rekabete ayak uydurabilmek için teknolojiyi takip etmek; teknolojiyi kullanabilmek için uzmanlaşma; uzmanlaşma içinse uygulamalı eğitim şarttır. Bu eğitimde Meslek Liselerinde gerçekleşmelidir. Ancak bu şekilde dünya üzerinde adından söz ettirecek bir kalite seviyesine ulaşmak mümkün olacaktır.

Eğitim birimi beceri ve teorik eğitime uygun olarak düzenlenir. Fiziki mekan, eğitimin özelliği, meslek alanı (dalı dikkate alınarak günün koşullarına gerekli ve yeterli araç ve gereçle donatılır) sivil toplum örgütleri, çözüm ortakları mesleki eğitimin gelişmesine önem vermelidir. Bu ülkede her şeyden önce meslek analizi ve iş analizi yapılmalıdır. Hangi mesleklerde ne düzeyde kaç kişiye ihtiyaç bulunmaktadır. Öncelikle bunu tespit edilmesi ve eğitimin buna göre planlanması gerekir.

Mesleki Eğitim ve Meslek Edindirmede Fayda Temini

Meslek Liseleri ve Meslek Yüksek Okullarının bulunduğu iç ve dış ortamların araştırılması talebe yönelik olarak etkin bir planlama ile;

-Hizmetlerin ortak biçimde sağlanması planlanmalı

-İş deneyimi için fırsatlar sağlanmalı,

-İşyerinde pratik mesleki eğitim için sistemleri ve ortaklar paylaşılmalı,

- Eğitimleri sırasında öğrencilere danışmanlık ve destek sağlanmalı,

- Öğretimin ve meslek edinmenin desteklenmesi için donanım, makine ve malzemeleri sağlanmalı,

- Özellikle mezuniyetten sonra nele-ri yapabiliyor oldukları tespit edilmeli,

- Uygulamada gelecekteki gerekliliklere uyum sağlama, yetkin performans için gerekli bilgi ve anlayışta dahil olmak üzere mesleğin ana yönlerini iyi tanımlamalı,

- Yerel iş piyasası okul ve personel arasındaki bağ izlenmeli

- Sürekli mesleki eğitim ve öğretim programlarının izlenmeli,

- Sürekli mesleki eğitimin yerel ihtiyaçlara uygun bir şekilde sunulması sağlanmalı,

- Öğretmenlerin şirketlerdeki uygulamalı eğitiminde rehberlik sağlanmasında destek verilmeli,

- Eğitim kalitesi sağlanmalı,

- Öğretmenlere eğitim verilmeli ve destek sağlanmalı,

- Mesleki eğitim ve öğretim bilgilendirme konferansları gerçekleştirilmeli,

- Eğitimden sorumlu öğretmenler ve öğrenciler tarafından uygulama yerlerine ziyaretlerin sıkıştırılarak öğrenci işveren – öğretmenler ile ortak tartışma olanakları sağlanmalı, - Uygulama eğitim programları ve sürekli mesleki eğitim kurumları ve işletmeler okul işbirliği ile düzenlenmeli ve hazırlanmalıdır.

Mesleki Eğitimde İyileştirme ve İstihdam Yaratma

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları kendilerini, öğrencilerini ortaöğretim düzeyinde yükseköğretime hazırlamak ve alanlarında kamu ve özel sektörün ihtiyaç duyduğu ara elemanları yetiştirmek şeklinde ifade ederler.

Meslek lisesi mezunu öğrencilerimizin iş ve aş sahibi olabilmelerini sağlayacak yasal düzenleme 4702 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle yapılmış

DOSYA •

ancak kanuna işlerlik kazandıracak çalışmalar net bir şekilde belirtilmemiştir.

Bu kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde; belediyeler ve işyeri açma izni vermeye yetkili diğer kurum ve kuruluşlar işyeri yaptıracaklardan ustalık belgesi istemek zorundadır. Bu işyerlerinde alanında mesleki eğitim almış olanlar istihdam edilir.

Teknik lise mezunları veya mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarını dört yıllık eğitim programlarından mezun olanlara, ustalık belgesinin yetki ve sorumluluklarını taşıyan "mesleklerinde bağımsız işyeri açma belgesi verilir" ifadesi yer almaktadır. Yani, elektrikçi-den boyacıya, tornacıdan berbere kadar işyeri açacak olanların ustalık belgesi olması ve yanlarında istihdam edecekleri personelin "mesleki eğitim almış olması" zorunluluğu getirilmiştir.

Meslek sahibi olanların bilgi ve becerilerini belgeleyecekleri "Meslek Standartları Kurumu" oluşmalı, meslek tanımlarının tamamı yapılmalı ve yürürlüğe konulmalıdır. Ayrıca sertifikasyon sistemi kurulmalı ve iyi işletilmelidir. Avrupa Birliği uyum süreci devam ederken mezun öğrencilerimizin bilgi ve becerileriyle diploma denkliğinin ne şekilde yapılacağı tespit edilmemiştir. Bu nedenle ulusal yeterlilik sistemi netleştirilmelidir. Bütün bu gelişmeleri mesleki ve teknik öğretimin tüm mezunlarına yaymak istiyorsak, 4702 sayılı kanunun 18. maddesinde belirtilen hususların icraatında iyileştirmeler gerekmektedir.

Ülkemizde her şeyden önce meslek analizi ve iş analizi yapılmalıdır. Hangi mesleklerde ne düzeyde kaç kişiye ihtiyaç duyulmaktadır. Öncelikle bunun tespit edilmesi ve eğitimin buna göre planlanması gerekir.

Mesleki eğitimde öğrencilerin yükseköğretime devam etmesini gönülden istiyoruz. Ancak; öğrencilerin tamamı bu imkanı bulamayacağına göre istihdam kaynak ve olanaklarını tespit et-

mek durumundayız.

Bunun yolu 4702 sayılı kanuna işlerlik kazandırmaktır.

Türkiye'de her yıl işgücüne katılan 1.5 milyon öğrencimize iş yaratabilmek için 60 milyar dolarlık yatırım gerekli. Mesleki eğitimin hem modüler bir yapıda ihtiyaca uygun bir biçimde dönüştürülebilmesinin hem de yetişmiş elemanların iş bulabilmesinin sanayiden geçtiğine inanıyoruz.

Türkiye'de hangi sektöre hangi eleman yetiştirileceği planlanmadığından sanayici ve işgücü buluşamamaktadır. Sanayici vasıflı ara eleman açığı yaşamaktadır. Ancak, bu açığı kapatabilecekleri meslek lisesi mezunlarını da iş almak istememektedirler. Bu da bir çelişki oluşturmaktadır.

Mesleki Eğitimi Güçlendirme ve Dayanışma Projesi

Mesleki Eğitim Derneği tarafından geliştirilen bu proje meslek edinme; toplumsal, sosyal, kültürel, politik ve istihdam ile bilgi beceri ve yeteneklerini geliştirmek amacı ile tüm yaşam boyunca üstlenilen her türlü eğitim ve öğretim etkinliklerini kapsamaktadır.

Mesleki Eğitimi Güçlendirme ve Dayanışma Projesinin amacı, meslek lisesi öğrencileri, mezunları, çıraklık eğitimi almış kişiler, meslek edinmek isteyen diğer vatandaşların, tutuklu ve hükümlü kişilerin cezaevlerinde ve tahliye edildikten sonra topluma uyum sağlamaları, yaşamlarını daha çok kontrol edebilmeleri, sosyal, ekonomik ve kültürel hayatın tüm evrelerine aktif bir şekilde katılmalarına imkan vermektir. Bu proje, teknik eğitim ve becerilerin kazanılmasını sağlayan kursları, işyerinde kazanılan mesleki becerileri ve diğer bilgi ve yetkinliklerle bireysel becerilerin kazanılmasına yol açan öğrenmeyi içermektedir.

Mesleki eğitim okullarda, evde, işte ya da herhangi bir yerde yaş, ekonomik statü ve eğitim seviyesine bakılmaksızın gerçekleştirilecektir. Bu yolla mesleki ve teknik eğitim birey-

lerin ve tüm toplumun gerek mesleki gerekse toplumsal başarısına katkıda bulunacak, bilgi, farklı anlayış ve becerilerin kazanılmasını destekleyen sürekli ve planlı bir etkinlik olacaktır. Mesleki eğitim yeteneklerin geliştirilmesi sonucu yaşam kalitesini yükseltici rol oynayacaktır. Bir boyutu sosyal, toplumsal gelişim ve değişmelere yer verirken diğer boyutuyla teknik beceri ve yetenekler kazandırılacak, teknolojik değişimleri içerecektir.

Bu proje, bilgi toplumuna dönüştürme misyonuyla tüm kamu kurumlarının, özel kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum örgütü ve yerel yönetimlerin sahiplenecekleri ve katkıda bulunacakları bir olgu haline getirilmelidir.

Ayrıca bu proje, değişime uyum, meslek edinme, kendini yenileyen bir kapasite oluşturma, uzun vadeli başarı ve sürdürülebilir gelişmenin anahtarı olarak görülebilir. Mesleki eğitimde; meslek edinme, istihdam, değişime uyum, kendini yenileyen

bireylerin oluşması, kamu kurumları ve sosyal ortaklar arasında çok iyi işbirliği bütünleşme ve koordinasyonla başarılabılır. Bu nedenle ayrı bir çatı altında örgütlenilmeli ve uygulamalar bağımsız bir kimlik altında yürütülmelidir.

Kar amacı gütmeyen eğitim ve meslek edindirme kuruluşlarının sayısının artırılmasının yanında; eğitim programlarının çeşitliliğinin artırılması, eğitim kalitesinin yüksek tutulması, teşvik ve destekler verilmesi konuları önem kazanmaktadır. Derneğimiz eğitim ve öğretim sistemlerinin bilgi toplumlarının taleplerine uyum sağlaması ve yaşantılarının farklı aşamalarındaki hedef gruplara uygun öğrenim ve öğretim imkanları sunması gerektiği kararına varmıştır.

Sosyal katılıma ilişkin olarak tüm ülkeler hedef gruplarının erişim ve istihdam edilebilirliği ile ilgili politikalarının bileşenlerini tanımlamaya başlamıştır.

Mesleki eğitimin geliştirilmesiyle daha fazla insanımızın istihdamının sağlanmasıyla iş dünyasına aktif katılım arttırılacak ve sosyal uyumun güçlendirilmesine katkı sağlanacaktır. İşsizliğin sosyal, ekonomik, kültürel etkileriyle birlikte özellikle suç arttırıcı etkilerin ülkede ciddi rahatsızlıklara yol açacağı kesinlikle bilinmelidir. Derneğimiz işsizlik konusunda ve özellikle meslek edindirme ve yeni mesleklere yönlendirme konularında yararlar ve katkılar sağlanmasını hedeflemektedir.

. Mesleki eğitim ve öğrenmenin toplumun tümüne ulaşmasının sağlanması, desteklenmesi ve geliştirilmesi için güçlü ve geniş tabanlı bir sivil örgütün temeline ihtiyaç vardır. Sivil toplum kuruluşları, bireyler, kurum ve kuruluşlar meslek eğitim faaliyetlerinin güçlendirilmesinde toplumsal bilinç içinde sorumluluk almalı, eğitime katılmalı ve katkıda bulunmalıdır.

Mesleki eğitimi güçlendirme politikaları için stratejik amaçlarımızı şu şekilde sıralıyoruz.

kilde sıralıyoruz.

1. Cezaevindeki tutuklu ve hükümlülerin topluma yeniden kazandırılmaları için cezaevlerinde meslek edindirmeye yönelik altyapılarının güçlendirilmesi, tahliyelerinden sonra rehabilite ve iş bulmalarına yardımcı olmak,

2. Meslek lisesi öğrencilerinin ve mezunlarının uygulamalı eğitim almaları hususunda okulların donanımlı ve ileri teknolojik modellerde makineler ve atölyelerde çalışmalarına katkıda bulunmak,

3. Okul- Sanayi işbirliğini sivil toplumla bütünleştirmek,

4. Finans kaynaklarını arttırmak,

5. Öğrenci ve mahkumlara bilgi, tavsiye, rehberlik hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve öğrenme kültürünü oluşturmak,

6. Uluslararası işbirliğini sağlamak.

SEKTÖR'den

**Nükleer Santraller ve
Özelleştirmelerden Vazgeçme Zamanı**

Dağıtım Sorunu Sürüyor

Nükleer Santrallar ve Özelleştirmelerden Vazgeçme Zamanı: Elektrikte Gerilimli Üç Ay

TES-İŞ Enerji Araştırmaları Birimi

Son üç ayda Dünyada ve Türkiye’de elektrik enerjisi sektörünü etkileyen önemli olaylar yaşandı. Öncelikli olarak Mart ayında Japonya’daki büyük depremde sonra Fukuşima Nükleer Santrali’ndeki tehlikeli sızıntı dünya çapında nükleer santrallara yönelik planlamaları ve hedefleri alt üst etti. Hemen hemen bütün ülkeler, halklarından gelen tepkileri de dikkate alarak programlarını yeniden ele alırken Almanya gibi elektrik üretiminin yüzde 20’sinden fazlasını nükleer enerjiden karşılayan bir ülke bu santralları kapatmaya karar verdi. Fukuşima kazası bütün ülkelerin nükleer programlarının güvenliğini yeniden gözden geçirmesine ve santralların zaten yüksek olan maliyetlerinin daha da artmasına sebep oldu. Önümüzdeki dönemde nükleer santrallara yönelik lisanslama mevzuatları ile özellikle saha çalışmaları ve güvenlik analizlerinin sorgulanacağı, tüm bunların da maliyetleri daha da arttıracığı bir dönem bizleri bekliyor.

Bu durumun ülkemizde önce Akkuyu’da ardından Sinop’ta yapılması planlanan nükleer santrallara yönelik politikaların yeniden ele alınmasına vesile olması beklenirken hükümet şaşırtıcı bir inatla bu konuda kararlı olduğunu ve geri adım atmayacağını açıkladı.

Bir diğer konu, Nisan ve Mayıs aylarında, (bu zamana kadar özelleştirilen elektrik dağıtım bölgelerdeki sorunlar devam ederken) özelleştirme ihaleleri sonuçlandırılan bölgeler için devir işlemlerinin yapılmasında önemli sorunlar yaşanmasıdır.

Özelleştirme ihalelerinde “cılgin teklifler” sunan ve medyada adeta birer kahraman gibi sunulan işadamları, devletin hesabına son güne kadar teklif

ettikleri bedelleri yatır(a)madı, bu yüzden devletin gelir hesabı şaştı, özelleştirmecilerin ezberi bozuldu. Bu konu iki ay boyunca kamuoyunun gündemine yoğun bir şekilde meşgul ederken yine Mayıs ayında yapılan bir Enerji Arenası bu sektörün özelleştirmeci, piyasacı anlayış ile yönetmek istenmesinin ne büyük sorunlar doğuracağı itiraf edildi.

Bu yazıda son üç ayda bu konularda yaşanan gelişmeler yorumlanarak nükleer santral kurulması ile elektrik dağıtım ve üretim tesislerinin özelleştirilmesi kararlarının yeniden gözden geçirilerek vazgeçilmesi çağrısı yapılmaktadır.

Fukuşima Kazası

11 Mart 2011 Cuma günü Japonya saati ile 14.46’da Japonya’nın Honşu Adası’nın kuzeydoğu açıklarında, Sendai kentinin 130 kilometre doğusunda ve merkez üssü Tokyo’da 370 kilometre uzaklıkta 9.0 şiddetinde bir deprem oldu. Dünyanın gördüğü en şiddetli depremlerden biri olan bu sarsıntı sonucunda deniz tabanı birkaç metre yukarı fırladı. Yıkıcı dalgalar saniyede 4 kilometre hızla yaklaşık 3 dakika sonra Tokyo’ya ulaştı. Depremin ve tsunaminin de etkisi ile tahmini olarak 100 bin kişi öldü.

Depremin ardından Japonya’daki 17 nükleer santral alanında bulunan 55 reaktörden Fukuşima I, Fukuşima II, Onagawa ve Tokai santrallarından 11’i, sıra dışı durum algısı ile otomatik olarak kapandı. Ancak santrallar durmuş olsa da şebeke

çökmüştü ve atık ısının birkaç gün süreyle emilmesine devam edilmesi gerekiyordu. Dev dalgalar Fukuşima I ve Fukuşima II’nin 6 metrelik setlerini aştı, reaktör binalarını bastı. İletken tuzlu su tesisata sızınca kısa devrelere yol açtı, jeneratörler devreye giremedi, nükleer serpentinin çok fazla olduğu yere ekipler sokulamadı, yedek soğutma sistemleri durdu, soğutulmayan kaplar ısındı ve Fukuşima I’de 3 reaktörde “kısmi erime” ile nükleer sızıntı başladı.¹

Böylece depremle yaşamaya alışık olduğu için binalarından nükleer santrallarına kadar tüm yapılarını güvenli yaptığı söylenen ve dünyanın teknik donanımı ve sorumluluğu ile en önde gelen milletlerinden biri kabul edilen Japonlar “hiç öngöremedikleri” bir durum ile karşı karşıya kaldılar. Bu deprem nükleer santralda yine “hiç beklenmeyen” aksiliklerin ardı ardına yaşanmasına sebep oldu ve sonuçta çok ağır bir tablo ortaya çıktı.

Japon yöneticiler uzun bir süre kazanın neden kaynak-

¹ Prof. Dr. Vural Altın, Nükleer Enerji: Şişedeki Cin, NTV Bilim, Nisan 2011, Sf 47.

landığı, boyutu ve soğutma çalışmaları hakkında kamuoyunu aydınlatmaktan kaçındı ancak zamanla kazanın santral alanı ile sınırlı kalmayan tarihin en büyük kazalarından biri olduğu tescil edildi. Depremın ardından ülkede nükleer enerji alanında olağanüstü hal ilan edildi.

Japonya'nın başkenti Tokyo'ya komşu Chiba vilayetinde sabah saatlerinde normalin dört katı seviyede olan radyasyon seviyesinin, normalin 10 kat üzerine çıktı. Meydana gelen patlamaların ardından etrafa radyasyon yayan nükleer santrali işleten TEPCO santralinden 750 çalışanını tahliye etti. Almanya ve Fransa G20 içinde nükleer güvenlik girişimi başlattı.

İlk sonuçlara göre oluşan tablo korkunç:

Avrupa Radyasyon Risk Komitesi (ECCR) raporlarına göre bölgede 200 bin kişi kanser riski altında kaldı.

Kazanın santralleri işleten TEPCO'ya maliyeti 130 milyar doları aştı. TEPCO ve GOJA tahliye edilen 50 bin aileye 10 bin Euro tazminat vermeyi taahhüt etti.

En az 25 ülke Japonya'dan ithal edilen zirai ve diğer gıda ürünlerine yasak getirdi. Sızıntı sonrası bölgedeki geçim kaynaklarının on yıllarca etkileneceği belirlendi.

Japon Nükleer Ajansı, 10 bin 500 ton radyoaktif suyun, Pasifik Denizi'ne boşaltıldığını doğruladı.

TEPCO, denizde yapılan ölçümlerde yasal sınırın 10 bin kat üzerinde radyoaktif iyot-131 tespit edildiğini açıkladı.

Bölgenin 30 kilometre çapında yaşayan insanlar risk altında kalırken, çocukların dışarıda oynamaları çok riskli olduğu

açıklandı.

Japonya turizm açısından da etkilendi. ABD Dışişleri Bakanlığı, Japonya'ya turistik uçuşları iptal etti. Japonya'ya uçuşlar yüzde 75 oranında azaldı.

Japonya bu ve bunun gibi çok ciddi sorunlarla yıllarca mücadele etmek zorunda kalacağı insan hayatı için son derece zor bir döneme girdi.

İşçilerin Mağduriyeti

Japonya'da 15 Mart 2011'e kadar nükleer çalışanlar için kabul edilen radyasyon maruziyet dozu 100 mili Sievert (mSV) iken bu tarihte 250 mSV'ye çekildi. Bundan 12 gün sonra santral zemininde ölüm- cül

dozda radyoaktivite yayıldı. Bilindiği kadarıyla bu bölgede 300 işçi çalışmaya devam etti. Fukushima santralının da bulunduğu bu kıyı şeridindeki 15 reaktörde çalışan bölgede çalışan 10 bin 303 işçinin yüzde 89'u sözleşmeli işçi. En vahim olanı burada binlerce işçinin üye olacağı tek bir işçi birliği var ve bu birliğe de sadece 180 işçi üye olmuş durumda. Ne yazık ki, buradaki işçiler ölümden olduğu kadar sendikaya üye olmaları halinde işsiz kalmaktan endişe ediyor.

Üstelik facia sonrası canları pahasına reaktöre girerek çalışmalara katılan işçiler, uğradığı ağır radyasyon sendromu sonrası tedavi olabilecekken tedavileri de sağlanmadı.²

Depremin nükleer santrale verdiği zararlar başlayan radyoaktif sızıntı tehlikesinin ardından, başta Almanya ve Rusya gibi önde gelen nükleer enerji kullanıcıları ülkeler çalışmalarını gözden geçirme kararı alırken, Başbakan ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı açıklamaları ile nükleer santral kurma yönündeki kararlılıklarını belirttiler.

² Bu bölgedeki işçilerin kök hücre nakli ile tedavi edilebilecek iken, hükümet tarafından nükleere tepki olmasının denilerek bu başvurunun nasıl red edildiği hakkında Dr. Ayça Erşen'in 29 Mayıs 2011 tarihinde Radikal İki'de yer alan "Bilimin Japonya'ya 'Eza'sı" başlıklı yazısı okunabilir.

SEKTÖR'den •

İki Santral En Az 30 Milyar Dolar

Ülkemizde yapmak istenen santrallara yönelik bazı bilgileri hatırlarsak, Türkiye ile Rusya arasında varılan mutabakatın ardından Mersin Akkuyu'da yapılacak olan Türkiye'nin ilk nükleer santrali ilk aşamada tamamıyla Rus şirketlere ait olacak. İlk hesaplamalara göre tamamı yaklaşık 20 milyar dolara mal olması planlanan santralda Rusya'nın sahip olacağı hisse miktarı en fazla yüzde 51'e kadar düşecek.

Ruslar tarafından inşaatın bir yıl içinde başlaması, tüm yatırımın 2022 yılında tamamlanması, ardından santralin 60 yıl boyunca yine Ruslar tarafından işletilmesi planlanıyor. Santralin proje şirketinde hepsi Rus olan 5 tüzel kişilik bulunuyor. Hedeflere göre, Rus tarafı finansmanın yüzde 100'ünü sağlayacak, zamanla projeye uluslararası ve Türk yatırımcılar da katılacak ancak Rusya, yüzde 51 oranına sahip olmaya devam edecek. Santral tüm işletme süresi boyunca elektriğin yüzde 50'sini devlete, yüzde 50'sini de serbest piyasaya satacak.

Diğeri Sinop'a

Türkiye ile Güney Kore arasında ikili işbirliğini geliştirmeye yönelik mutabakat zaptı ile nükleer enerji projelerinde işbirliği yapılmasına yönelik mutabakat zaptı İstanbul ve Seul'de imzalanmıştı. Güney Koreli KEPCO şirketiyle Sinop'ta nükleer santral yapımına ilişkin sürdürülen görüşmelerde Türkiye'nin yüzde 60 paya sahip olması ve 2019 yılı Nisan ayında ilk üniteye üretimin yapılması öngörülüyor.

Hükümetin hedeflerine göre, Sinop'taki nükleer santral 1,400 MW'lık 4 reaktörden oluşacak, toplam kapasitesi 5,600 MW, yıllık elektrik üretimi yaklaşık 45 milyar kilovatsaat olacak. Anlaşma imzalandıktan sonra 88 ay sonra inşaatı tamamlanacak, bu sürenin 34 aylık döneminde Türkiye'deki izinleri tamamlanacak, daha önce 10 milyar dolar olacağı açıklanan maliyet henüz

netlik kazanmadı çünkü Sinop'taki yerin ruhsatı yok ve deprem parametreleri belli değil. Bu unsurlar maliyetlerde değişikliğe neden olabilecek öneme sahip.

Böylece iki kentte en az 30 milyar dolara mal olacak santrallar inşa edilecek. Hükümet 2023 yılına kadar 8 bin megavat kurulu gücünde nükleer santrali sisteme ilave etmiş olmayı hedefliyor.

Rusya ile Akkuyu'da 20 milyar dolar gibi çok yüksek bir yatırım bedeli ile dört adet reaktörden oluşan 1,400 MW kapasiteli nükleer santral yapılmasına

yönelik anlaşmaya varan ve Japonya ile de yine dört adet reaktörlü 1,600 MW kapasiteli santral yapımını müzakere eden hükümetin, büyük bir tez canlılıkla sanki hiçbir sorun yaşanmamış gibi, bu konudaki geri adım atmayacağını açıklaması ülkemiz açısından hiç de doğru bir yaklaşım olmamıştır. Çünkü yapılan kamuoyu yoklamalarından açıkça görüldüğü gibi Türkiye halkının ülkemizde nükleer santrallar kurulması konusunda ciddi endişeleri bulunmaktadır ve yüzde 60'ın üzerinde bir kısmı bu santralların kurulmasına karşıdır. Üstelik bu konuda kamuoyunun aydın-

latılması, korkuların soruların giderilmesine yönelik herhangi bir etkin çalışma yapılmamaktadır.

Yetkililerin, Türkiye'ye yapılacak santrallarda üçüncü nesil teknolojinin kullanılacağına yönelik bir takım açıklamalarına karşın, özellikle Akkuyu'ya yapılacak olan santralin aktif bir fay hattına yakınlığı da tartışma konusu olmaya devam etmektedir.

Örneğin Akkuyu'da kurulmak istenen nükleer santralin, Ecemiş Fay Hattı'na 25-30 kilometre uzaklıkta yer aldığını açıklayan Elektrik Mühendisleri

Odası, şu değerlendirmede bulunuyor:

“Japonya’da yaşanan bu felaket, nükleer santral savunucularının güvenlik kriterlerine ilişkin bugüne kadar dile getirdikleri savların gerçek bir doğal felaket karşısında geçersiz kaldığını gözler önüne sermektedir. Sağlam bir inşaat ve güvenlik kriterlerine uyulması durumunda nükleer santrallerin güvenli olduğu iddialarının gerçekleri yansıtmadığı ne yazık ki bu acı olayla bir kez daha gözler önüne serilmiştir.” Aynı açıklamada, Ecemiş Fay’ının 300 kilometre uzunluğunda olduğu, Akkuyu’nun

yakınından geçerek denizde devam ettiği, aktif bir fay özelliğine sahip olduğu, 6-7 şiddetinde bir deprem için tehlikeli bir enerji birikimi oluşturacak suskun tarihsel bir sürece sahip olduğuna dikkat çekildi.

Fukuşima kazası sonrası basında değerlendirmelerde bulunan ve bir kısmı Akkuyu santralının ilk çalışmalarında da görev yapmış olan saygın bilim adamları, benzer bir kazanın ülkemizde yaşanması halinde ülkemizde çok daha korkunç bir tablo ile karşı karşıya kalacağına yönelik açıklamalarda bulunuyorlar.

Yapılan bilimsel çalışmalar da bu kaygıların ne kadar haklı olduğunu gözler önüne seriyor. Fukuşima Kazası sonrası Avusturya İklim ve Enerji Fonu ve “Yeni Enerji 2010” programı tarafından desteklenen ve “Flexrisk” adı verilen proje kapsamında dünyadaki 234 nükleer santral incelendi. Akkuyu’da kurulması planlanan nükleer santralin da yer aldığı projenin sunduğu haritalar, nükleer santrallarda gerçekleşecek bir kazanın risklerini gözler önüne serdi. Viyana Üniversitesi’nin hazırladığı analiz, yayılan radyasyon içinde insana en çok zarar veren maddeler olan sezyum-137 ve iyodin-131’e göre hazırlandı. Hazırlanan harita, Avrupa ve çevre ülkelerdeki herhangi bir nükleer santralde oluşacak kazada radyoaktif bulutların yayılımalarını ortaya koyuyor. Akkuyu’da yapılması planlanan nükleer santralin da incelendiği projeye göre, Akkuyu’da bir nükleer kaza olması halinde tüm Türkiye ve çevresi radyoaktiviteden etkileniyor.

Tüpgaz gibi !

Ancak dünya çapında büyük korku, tedirginlik ve şüpheye sebep olan, meslek odaları ve bilim insanları tarafından tekrar tartışılmaya başlanan bu konuda yapılan uyarılar yöneticilerin gözünde bir anlam ifade etmedi.

Başbakan Tayyip Erdoğan, felaketten birkaç gün sonra 15 Mart’ta yaptığı açıklamada Japonya’da yaşanan gelişme-

SEKTÖR'den •

lerin ardından hükümet olarak nükleer santrali askıya alma gibi bir düşüncelerinin olmadığını söyledi.

Nükleer santrali kurması planlanan Rusya'ya yapacağı ziyaret öncesi Erdoğan, şu açıklamayı yaptı:

“Şu anda bizim Rusya ile görüşmeler ve nükleer enerjide adım konusunda herhangi bir askıya alma söz konusu değil. Takvim şu anda işliyor. Herhangi bir

ların değil pek çok şey dayanamayarak yıkılır. Şimdi biz köprüleri yapmayalım mı? Bütün o dev köprüler gitti. Şimdi bizim birinci, ikinci köprü var, üçüncü köprü hesapta. Bir de bunların altında tüp geçidimiz var. Yapılan tüm bilimsel çalışmalarda önümüze getirilen şudur: Depreme en dayanıklı olan bu tüp geçittir. Bunlar hesabıyla yapılıyor, tüm tedbirleri alacağız ve bu tedbirlerle bu adımları da atacağız.”

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız da “nükleer santralin be-

kinleştirmeye çalışan Japon yöneticiler bile Mayıs ayı geldiğinde pes etti. Japonya Başbakanı Naoto Kan, 11 Mayıs'ta yaptığı basın açıklamasında Japonya'da yeni nükleer santral inşaatı planlarının iptali ile ilgili teklif sundu ve Japonya'nın uzun dönemli enerji politikalarının gözden geçirileceğini açıkladı.

Almanya kapatıyor

En önemli örnek Almanya'da iktidarda bulunan Hristiyan Birlik partileri (CDU/CSU) ile Hür Demokrat Parti

aksama olmayacak. Bir an önce bu konudaki programımızı gerçekleştirelim istiyoruz. Riski olmayan yatırım yoktur. O zaman evinize tüp de koymamak gerekir, doğal gaz hattı çekmemek gerekir ya da ülkenizden ham petrol hattının geçmemesi gerekir. Modern dünyanın ve teknolojinin güzellikleri yanında sıkıntıları da olacaktır. Bu ise çok daha farklı, adeta enerjideki sıkıntılarımızı aşmamıza vesile olacaktır. Bu şiddetle ki bir depreme sadece nükleer santral-

karlıktan daha az tehlikeli olduğu” gibi tarihe geçecek bir açıklama yaptı.

Ancak aynı tarihlerde ziyaret edilen Rusya'nın Başbakanı Vladimir Putin, ülkedeki nükleer tesislerin denetimden geçirilmesini ve Japonya'daki nükleer kriz ortamında, yeni nükleer enerji geliştirme planlarının yeniden ele alınmasını istedi.

Mayıs ayına kadar kazayla ilgili duyurucu açıklama yapılmayıp, halkını sa-

(FDP), nükleer santrallerin en geç 2022 yılı sonuna kadar tümüyle kapatılmasını kararlaştırdı.

Koalisyon partilerinin temsilcileri, nükleer santrallerin 2021 yılında tümüyle kapatılması, ancak incelemeler için 1 yıl daha opsiyon tanınmasını karara bağladı.

Almanya Başbakanı Angela Merkel tarafından nükleer santrallerin kapatılması konusunda tavsiyelerde bulunmak

amacıyla oluşturulan Etik Komisyonu, santrallerin 2021 yılında tümüyle kapatılmasını önermişti.

Başbakan Merkel yaptığı açıklamada, Almanya'da, nükleer santrallardan vazgeçilmesinden sonra enerji alanında yepyeni bir mimarinin ortaya çıkacağıni söyledi.

Etik Komisyonu Başkanı Klaus Töpfer de düzenlediği basın toplantısında, şirketlerin gerekli yatırımları yapabilmesi için kesin bir tarih verilmesini gerekli gördüklerini söyledi. Töpfer, çevreye zarar vermeyecek yeni enerji kaynaklarının bulunması ve Almanya'nın enerji ithal etmek zorunda kalmaması durumunda, nükleer santrallerin tümünün gelecek 10 yıl içinde kapatılmasını önerdiklerini ifade etti.

Etik açıdan nükleer atıklar için nihai bir depolama yerinin bulunmasını da gerekli gördüklerini kaydeden Töpfer, bu önerilerin gerçekleşmesinin Almanya'ya yük getirmeyeceğini, aksine bir fırsat olacağını sözlerine ekledi.

ABD'de ise Beyaz Saray, Başkan Barack Obama'nın ülkenin yararlandığı değişik enerji kaynakları yelpazesinde nükleer enerjinin yerini korumasından vazgeçmediğini açıkladı. Ancak analistler, NRG Energy'nin Güney Teksas'ta yapacağı 10 milyar dolarlık nükleer santral tevsiinin bu durumda devlet kredisi zora girdi.

Almanya'nın kapatma kararının yanında, İsviçre nükleer santral yapımı için var olan bazı kararlarını askıya aldı. Tayvan ise, nükleer enerji üretimini düşürme konusunu incelediğini açıkladı.

Sonuçta Japonya'daki felaket, Avrupa ülkelerinde büyük çaplı bir nükleer büyümeye karşı muhalefeti arttırırken halen 100'den fazla nükleer reaktörü bulunan ABD'de bu sektörde yeni görülen canlanmayı da zedeleyecek duruma geldi.

Nükleer nedir?

Peki, üzerinde bu kadar tartışma yaratan nükleer enerji nedir?

Nükleer enerji, atom çekirdeğinin bölünmesi veya atom çekirdeklerinin birleşmesinden kaynaklanan enerjidir. Evren, var olduğu günden beri, nükleer enerji vardır. Bu açıdan "yeni" değildir. Yeni olan, insanoğlunun nükleer enerjiyi keşfi ve çok kısa bir zaman diliminde, yaygın olarak kullanmaya başlamasıdır.

İnsanoğlunun bu yoldaki serüveni, 1895 yılında, yani yaklaşık bir asır önce, iyonlaştırıcı radyasyonun ve X ışınlarının keşfi ile başlamış, 1932 yılında nötronun keşfi ile yeni bir aşamaya geçmiştir. Bu keşif, atomun parçalanabilmesine ve parçalanma sonucunda muazzam miktarda enerjinin ortaya çıkarılabilmesine öncülük etmiştir. Böylelikle, atom çağına kapı aralanmıştır. Atom çağına geçiş, 1942 yılında, bir uranyum-grafit düzeneğinde çekirdek bölünmesi (filyon) tepkimelerinin ilk kez sürekli ve kontrollü olarak gerçekleştirilmesi ile başlamıştır. Ne var ki, insanoğlu bu muazzam gücü ilk kez silah olarak kullanmıştır. Nükleer enerjinin "barışçıl" amaçlarla kullanılması, savaş sonrası dönemde gündeme gelmiştir. O gün bugündür, nükleer enerji dünya gündemini meşgul etmektedir.

1942 yılı milat olarak alınacak olursa, geçen 70 yıllık sürede, insanoğlu, onlarca nükleer deneme, iki atom bombası ve sonuncusu Japonya'da yaşanan üç büyük nükleer santral kazasına tanıklık etmiştir. Akıllarda, nükleer enerjiden sağlanan faydalar değil, bu olaylar kalmıştır. Silah olarak kullanılması veya nükleer santrallerin kontrol dışına çıkılması, etkisi kuşaklar boyunca devam edebilen, anormal düzeylerde radyasyona maruz kalınmasına neden olmaktadır. Bu nedenler, nükleer enerjinin elektrik üretiminde kullanılmasını, diğer elektrik üretim tekniklerinden farklı olarak ele alınmasını gerektirmiştir.

Türkiye'de nükleer enerji ile ilgili çalışmalar 1955 yılında Atom Enerjisi Komisyonu (AEK)'nin kurulmasıyla başlamıştır. Aynı yıl ABD ile nükleer enerji alanında ikili işbirliği antlaşması imzalanmış ve bu anlaşma kapsamında Çekmece Nükleer Araştırma

Eğitim Merkezi (ÇNAEM)'nde 1 megavat kurulu gücünde havuz tipindeki araştırma reaktörü (TR-1) 1962 yılında işletmeye alınmıştır.

1967-1970 yılları arasında nükleer santral konusunda yapılan etütler sonucunda 1977 yılında işletmeye girmek üzere 300-400 megavat kurulu gücünde, doğal uranyum yakıtlı bir nükleer santralin kurulması öngörülmüş, ancak, yer seçiminde karşılaşılan güçlükler nedeniyle bu öngörü hayata geçirilememiştir.

1970 yılında kurulan Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) bünyesinde Nükleer Enerji Dairesi kurularak çalışmaları yürütecek ve yönlendirecek kadro oluşturulmuştur. Bu kadro, yurtdışına eğitime gönderilmiş ve yurtdışında çalışan yetiştirilmiş insan gücünün bu kadroya dâhil olması sağlanmıştır.

III. Kalkınma Planı'nda, 80 megavat kurulu gücünde eğitim amaçlı bir prototip santral ile 1983 yılında işletmeye girmek üzere 600 megavat kurulu gücünde ticari bir nükleer santral yapılması öngörülmüş ancak 1974 yılında eğitim amaçlı santralin kurulmasından vazgeçilmiştir.

1976 yılında Akkuyu için AEK'den yer lisansı alınmıştır. 1977 yılı başlarında 600 megavat kurulu gücünde bir santralin nükleer ve türbin adalarının yapımı ve yakıt temini için uluslararası ölçekte duyuru yapılmış ve teklifler alınmıştır. Alınan teklifler değerlendirilmiş ve BWR tipi santral teklif eden İsveçli ASEA-Atom ile STAL-LAVAL şirketler birliği ile yürütülen sözleşme görüşmelerine başlanmıştır. 1979 yılında sözleşme görüşmeleri kesilmiştir.

1983 yılında Nükleer Elektrik Santralleri Kurumu (NELSAK) kurulmasına ilişkin kararname hazırlanmışsa da, yürürlüğe konmamıştır. Aynı yıl nükleer santral kurulmasına yönelik yeni bir süreç başlatılmış ve bu kapsamda 7 şirketten teklif alınmıştır. Değerlendirme sonucunda; General Electric (GE), AECL

SEKTÖR'den •

(Kanada) ve KWU (Almanya) şirketlerine, nükleer santral kurulması için niyet mektubu verilmiştir.

GE şirketi, kendisine önerilen Sinop-İnceburun sahasının depremsellik açısından deniz dibi faylarının ne ölçüde etkin olduklarının ayrıntılı olarak araştırılmadan santral sahası olarak kabul edilemeyeceği gerekçesiyle süreçten çekilmiştir. Akkuyu sahası için AECL ve KWU şirketleriyle sözleşme görüşmeleri bir müddet sürdürülmüş, şirketlere santral YİD modeli ile yapılması teklifi getirilmiş, ancak mutabakata varılamayarak bir kez daha sözleşme görüşmeleri kesilmiştir.

1986 yılında olan Çernobil kazasının da etkisiyle Türkiye'de nükleer enerji alanında yürütülen çalışmalar yavaşlatılmış ve TEK bünyesinde istihdam edilen deneyimli personel dağıtılmıştır.

Akkuyu yeniden

Akkuyu'da bir nükleer santral kurulmasına yönelik proje yeniden 1993 yılında yatırım programına alınmıştır.

1996 yılında anahtar teslimi modeli ile uluslararası ihaleye çıkmıştır. İhaleye 3 şirketler birliği tarafından, 2 farklı santral tipi için teklif verilmiştir. İhalenin değerlendirilmesi tamamlanmış olmakla birlikte ihale sonucunun açıklanması 8 kez ertelenmiş ve nihayetinde ihale 2000 yılında Bakanlar Kurulu'na iptal edilmiştir.

2004 yılında ETKB ve TAEK tarafından 2012 yılından itibaren işletmeye alınmak üzere toplam yaklaşık 5000 megavat kurulu gücünde nükleer santral yapılacağı açıklanmıştır. Ardından 2006 yılında nükleer santral sahası olarak Sinop'un belirlendiği kamuoyuna duyurulmuştur.

2007 yılında Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu kararı ile TAEK tarafından Ulusal Nükleer Teknoloji Geliştirme Programı (2007-2015) başlatılmıştır. Aynı yıl Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması

Ve İşletilmesi İle Enerji Satışına İlişkin Kanun çıkarılmıştır. Bu kanun uyarınca 2008 yılında yapılan ihalede tek teklif alınmıştır. Bu süreç, 2009 yılında Danıştay'ın ilgili yönetmelik hükümlerine iptal etmesi ile sonlanmıştır.

2009 yılında TAEK, Sinop sahası için yıl sonuna kadar yer lisansı verileceğini ve bu sahada nükleer santral yapılması için ihaleye çıkılacağını ve sonrasında bu sahada Nükleer Yakıt Zenginleştirme Merkezi kurulacağını açıklamıştır.

2010 yılında Rusya Federasyonu ile Akkuyu Sahasında Nükleer Güç Santralı'nın Tesisine Ve İşletimine Dair İşbirliği Anlaşması imzalanıp, parlamentolardan geçirilerek yürürlüğe konmuştur. Sinop'ta kurulması öngörülen santral için Güney Kore ile yapılan müzakereler olumlu sonuçlandırılmamıştır. Bunun üzerine Japonya ile müzakerelere başlanmıştır.

Yukarıda anlatılan sürece ilişkin aşağıdaki tespitlerin yapılması mümkündür:

1. Her defasında farklı yöntemlerle sürece başlanılmış, ancak hiçbirisinde süreç tamamlanamamıştır.
2. Yetişmiş insan gücü belirli bir amaca yönlendirilmemiş; zaman içerisinde tecrübeli kadrolar dağıtılmıştır.
3. Sürece hiçbir zaman kapsamlı bir nükleer program mantığıyla yaklaşılmamıştır. Süreç, kısa vadeli politikalar ve kararlarla yürütülmüştür.

Özellikleri

Nükleer enerjiden elektrik üretimi, kapsamlı, uzun yıllara yayılan ve entegre bir planlama ve programlama gerektirmektedir. Olağan, yani herhangi bir kaza olmadığı koşullarda dahi, nükleer tepkimenin sonucu olarak ortaya çıkan radyoaktif elementler, ki bazılarının etkinliği binlerce yıl sürebilmektedir, kontrol altında tutulmalı ve bir şekilde, insana ve çevreye zarar vermeyecek şekilde bertaraf edilmelidir. Dolayısıyla, nükleer enerji tercihi, aceleyle getirilmesi, itirazların kaba bir vatanseverlik/

vatan hainliği ekseni yerine sağduyunun, bilimsel ve katılımcı aklın ışığında ele alınması ve nihayetinde asgari bir toplumsal mutabakatın sağlanması gereken bir politik seçenektir. Bu nedenle, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA), Nükleer Enerji Programı Planlaması: Entegre Bir Yaklaşım adlı bir teknik doküman yayımlamıştır.

Nükleer Enerji Programı Planlaması: Entegre Bir Yaklaşım adındaki Teknik Doküman, nükleer enerji programı başlatmak isteyen ülkelere rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmış olup, bir nükleer programın fikir aşamasından uygulamaya geçme aşamasına kadar bütün aşamaları kapsamaktadır.

Buna göre, nükleer enerji programı, hangi tür teknolojinin seçileceğinden finansmanın nasıl sağlanacağına, nükleer güvenlik ve radyasyon güvenliğinden kurulum, işletme ve işletmeden çıkarmaya ilişkin mevzuat altyapısının oluşturulmasına, insan gücü ihtiyacının karşılanmasına ilişkin politika ve uygulamalardan toplumun bilgilendirilmesi, sanayi altyapısının yeterliliği ve gelişim hedeflerinden uluslararası ilişkilere, yakıt temininden atık yönetimine kadar geniş bir yelpazeyi kapsayan, hacimli bir süreçtir. Dolayısıyla, ileri bir organizasyon işidir.

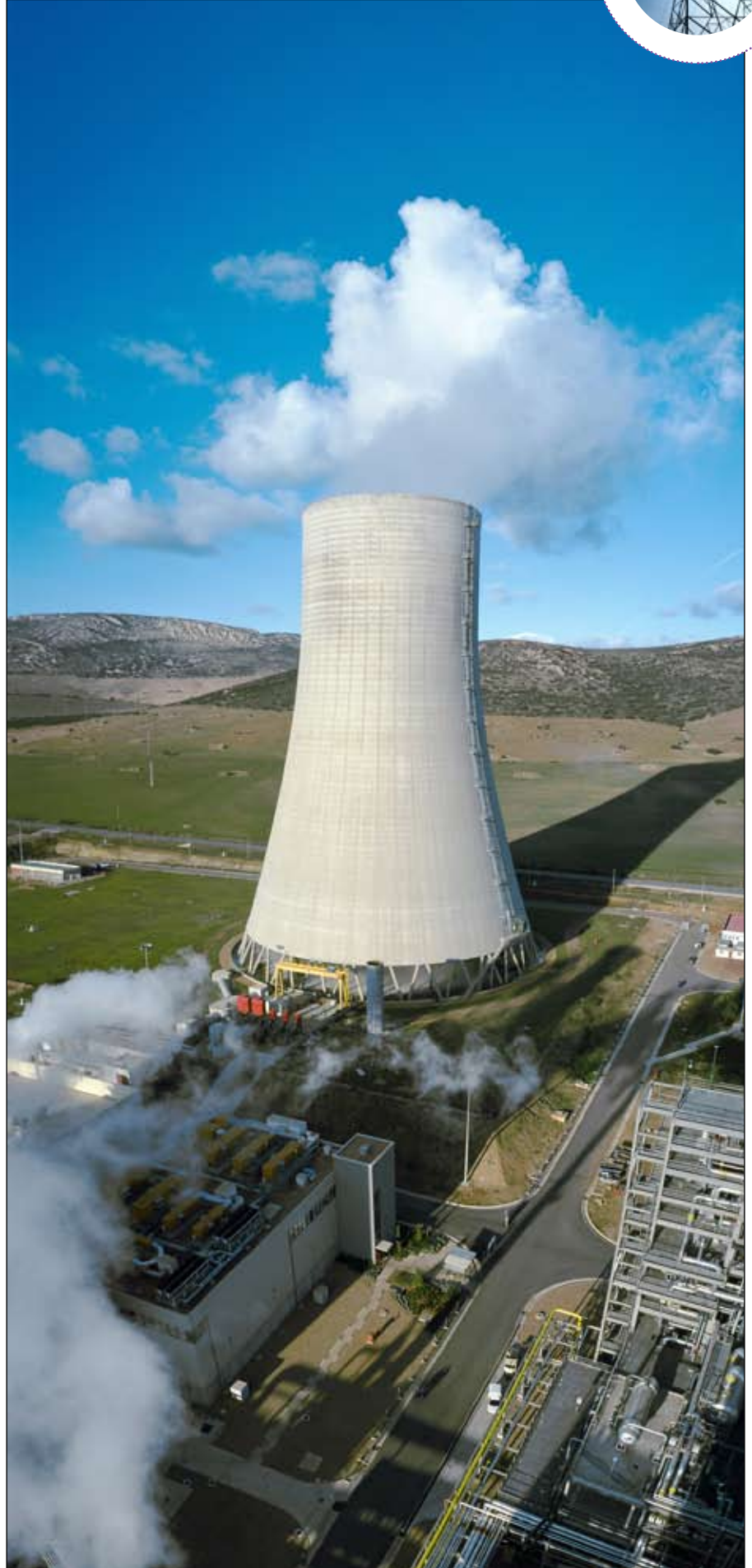
Nükleer enerjiden elektrik üretiminde ilk yararlanan ülkeler, sırasıyla, SSCB, İngiltere, Fransa ve ABD olmuştur. Bu ülkeler, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK)'nin daimi üyeleridir. BMGK'nin son daimi üyesi Çin, ancak 1991 yılında ilk nükleer santralını devreye alabilmiştir. Çin'in oyuna sonradan dâhil olması, nükleer enerji seçeneğinin bir zorunluluk olmayıp, politik bir tercih olduğunu göstermektedir. Öyleyse, öncelikle enerji arz imkânları ve talep gelişiminin öngörüsü gerekir. Bu projeksiyonların, nükleer enerjinin kullanılması gerektiğine işaret etmesi halinde, nükleer seçenek gündeme alınmalı ve mutlaka kapsamlı bir nükleer enerji programı oluşturularak yola çıkılmalıdır.

Nükleer santral, ileri teknolojilerin kullanıldığı karmaşık bir araçtır. Bu bakımdan, bir ülkenin bilim, teknoloji ve bunların bir sonucu olarak sanayi altyapısı ve stratejilerinden bağımsız düşünülemez. Bu haliyle, sanayi altyapısının geliştirilmesinin de aracı olduğunu söylemek, dünya uygulamaları tahtında gerçekçidir. Sanayi envanteri bulunmayan ve sanayi stratejisinden yoksun bir ülkenin nükleer santral satın alarak nükleer teknoloji edinmesi mümkün değildir. Hal böyleyken, kurulacak nükleer santral tipinin kurucuya bırakılmasının, sanayi altyapısının geliştirilmesine veya teknoloji transferine hizmet etmeyeceğini söylemek abartı olmayacaktır.

Günümüzde, birbirinden farklı çok sayıda ticari nükleer santral bulunmaktadır. Ülkelerin sanayi altyapıları, doğal kaynak varlıkları, insan gücü, ekonomik gelişmişlik düzeyleri ve nihayetinde bilim ve teknoloji kültürlerine bağlı olarak, tercih edecekleri nükleer santral tipi de farklı olabilmektedir. Kendi nükleer teknolojilerini geliştiren ülkelerin deneyimleri incelendiğinde, bu ülkelerin kaynaklarını belirli bir nükleer santral teknolojisine yönelterek başarıya ulaştıkları görülmektedir.

Nükleer enerji programının başarisında temel öğelerden bir diğeri de yasal altyapının tekemmül ettirilmiş olmasıdır. Yasal altyapıdan kasıt, lisanslamadan radyasyondan korunmaya, sigorta yükümlülüğünden zararların tazminine, atıkların yönetilmesinden kalite güvencesine, elektrik satışından personelin hak ve yükümlülüklerine, kamu kurumlarının yetki ve sorumluluklarından çevrenin korunmasına, denetimden uluslararası yükümlülüklerin üstlenilmesine, ilgili her alanda, proje aşamasından işletmeden çıkarmaya değin bütün süreci kavrayan kuralların tümüdür. Bu kuralların, ayrıntılı ve açık bir şekilde, önceden uygulamaya konulmaması ya da asgarisinden bunlara ilişkin kapsamlı ve açık ilkelerin belirlenmemesi, gerek kamuoyu kabulü gerekse sonradan ortaya çıkabilecek çok yüksek maliyetler gibi ciddi sorunlarla karşıla-

SEKTÖR'den •

şılmasına neden olabilmektedir. Bu bağlamda, bağımsız karar alma imkân ve kabiliyetine sahip bir nükleer düzenleme kurumu ile nükleer güvenlik ve radyasyondan korunmaya ilişkin etkili bir sistemin olmazsa olmaz gerekler olduğunun altı çizilmesi gerekir.

Nükleer teknoloji, uzmanlık gerektiren bir disiplindir. Nükleer tepkimelerin neden olduğu yüksek seviyeli radyasyonun neden olabileceği etkilerin giderilmesi ya da mümkün olan en düşük düzeye indirilmesi gerekliliği, nükleer santralin tasarımından kurulumuna, işletilmesinden işletmeye çıkarmaya, her aşamada uzmanlık gerektiren kararların alınması ile iş ve işlemlerin yapılmasını gerektirmektedir. Bu süreçte, çeşitli meslek dallarından insan kaynağının, teknolojinin emrettiği eğitimlerle teçhiz edilerek yetiştirilmesi önemlidir. Bu bağlamda, nükleer dâhil herhangi bir mühendislik diplomasına sahip olunmasının, nükleer alanda çalışmak için yeterli olmayacağı bilinmelidir. Bir nükleer enerji programının başarısı için, daha sürecin başında kapsamlı bir eğitim sisteminin de kurulmuş ve işler hale getirilmiş olması elzemdir. Bu konu, özellikle nükleer düzenleme kurumunun lisanslama ve denetim kapasitesinin oluşturulması açısından da önemlidir. Lisanslama kapasitesinin yeterli yetkinlikte olmaması, en hafifinden proje sürecinin gecikmesine, dolayısıyla maliyetlerin yükselmesine neden olabilmektedir.

Nükleer santrallerin birim yatırım maliyetleri, diğer santrallara kıyasla yüksektir. Birim yatırım maliyetlerinin yüksek olmasının yanı sıra uzun kurulum süreleri, toplam yatırım maliyetlerinin kabarmasına neden olmaktadır. Nükleer lisanslama sürecinin doğasında olan, öngörülenden uzun sürebilen lisanslama işlemlerinin maliyetlerin daha da yükselmesine yol açması, nükleer santral yatırımlarının finansmanının daha yüksek maliyetlerle ve özel düzenlemelerle yapılmasını zorlamaktadır. Bu nedenle, iyi kurgulanmış ve işleyen bir

finansman modeli olmaksızın nükleer santral yapımı için gerekli kaynağın bulunması, özellikle günümüz bankacılık düzenlemeleri dikkate alındığında, adeta imkânsızdır. Finansman teminin kurucuya bırakılması bir alternatif olarak düşünülebilirse de, bu tercihin maliyetinin diğerlerinden daha yüksek olması işten değildir.

ABD dâhil, tüm ülkelerde ilk nükleer santral devlet tarafından kurulmuş ve işletilmiştir. Bu tercihte, dönemin hâkim ekonomik yaklaşımının olduğu kadar, nükleer güvenlik ve emniyet kaygılarının da belirleyici olduğu bilinmektedir. Bu teknolojiyi ilk geliştiren ülkeler haricindeki diğer ülkelerde devletin yatırı

rımcı ve işletmeci kimliği ile süreçte yer almasının bir başka amacı daha bulunmaktadır: Teknoloji transferi. Maliyetlerin düşürülmesi, kaynak kullanımında etkinlik ve verimlilik, dış ödemeler dengesi üzerindeki yükün hafifletilmesi gibi birçok etkisi nedeniyle teknolojinin belirli bir takvim dâhilinde öğrenilmesi ve yeniden üretebilme kapasitesinin oluşturulması, kararlılıkla sürdürülmesi gereken bir politikadır. Bu kapsamda, mevcut sanayi envanteri baz alınarak, hangi sürede hangi hedefe, hangi araçlarla ve nasıl ulaşılabileceği, nükleer santral tipinin belirlenmesi aşamasında oluşturulmalıdır. Bu konuda ülkemizin parlak bir sicilinin olmadığını söylemek gere-

kir, zira yıllardır onca termik ve hidroelektrik santral yapılmasına rağmen önemli bir teknoloji üretme kapasitesi yaratılamamıştır.

Nükleer santral, daha önce de ifade edildiği üzere oldukça karmaşıktır. Her aşamada, kalite esastır. Bu nedenle, kalite temini titizlikle ve esnetilmeksizin uygulanmak zorundadır. Kalitenin temini, ayrıntılı iş, süreç ve görev tanımlarını gerektirir. İşin niteliği, matris ilişkiler ağı içerisinde, sorumluların kendi görevlerini, yüksek bir eşgüdüm içerisinde ve kaliteden ödün vermeksizin yerine getirmelerini elzem kılmaktadır. Bu nitelik, özellikle olağanüstü durumların yönetilebilmesi açısından hayati önemdedir.

Teorik olarak bir nükleer santral her yere kurulabilir; ancak maliyetlerin rekabet edebilir veya katlanabilir düzeyde olması, nükleer ve radyasyon güvenliğinin sağlanması için nükleer santrallerin belirli nitelikleri taşıyan yerlerde kurulması tercih edilmektedir. Bu niteliklerin başında hiç kuşku yok ki depremsellik gelmektedir. Bir nükleer santralin, bir deprem sırasında ve sonrasında, güvenli olma niteliğini sürdürebilmesi, santralin beklenen en yüksek deprem büyüklüğüne ve depremin yaratacağı yatay ivmeye göre tasarlanması ve kurulmasına bağlıdır. Bu nedenle, santral kurulacak yerin depremselliğine ilişkin araştırmaların titizlikle yürütülmesi zorunludur. Yatırım maliyetlerinin dolayısıyla elektrik satış fiyatının düşürülmesi gözetilerek, en aykırı bilimsel çalışma sonuçlarının göz ardı edilmesi, onulmaz tahribatlara neden olabileceği gibi ileride katlanılacak maliyetlerin yükselmesini de gündeme getirebilecektir. Nitekim ABD'nin Kaliforniya eyaletinde bulunan Diablo Canyon Nükleer Santrali kurulduktan sonra, santrale 4,5 km mesafede yeni bir fay (Hosgri Fayı) bulunması üzerine, kurulum maliyeti kadar ek maliyetle santralin depreme karşı dayanırlığı artırılmaya çalışılmıştır.

Son olarak, bir nükleer enerji programının başarısının politik kararlılık kadar kamuoyu desteğine de bağlı ol-

duğunun altını çizelim. Kamuoyu desteği, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi ile sağlanabilir. Bilgilendirme, nükleer güvenliğin ve emniyetin nasıl sağlanacağını, radyasyondan korunma için hangi tedbirlerin alınacağını, atık yönetimi ve bertarafının nasıl sağlanacağını ve neden nükleer santral kurulacağını içermelidir. Bu noktada, nükleer güvenlik ve atık sorunun her geçen gün daha fazla ilgi çektiği hatırlanmalıdır. Nükleer santrallarda yaşanan her kaza nükleer güvenlikle ilgili kaygıları derinleştirirken, nükleer elektrik üretimine bağlı olarak artan nükleer atıkların nasıl bertaraf edileceği, nükleer enerji dünyasının başat sorunlarından birisi haline gelmiştir. Bu sorunların aşılmasına ilişkin teknik ve ekonomik gelişmelerin, toplumsal kabulü sağlayarak nükleer enerjiden elektrik üretiminin güçlü bir seçenek olarak varlığını sürdürmesine ne derece katkı sağlayacağı önümüzdeki dönemde daha yakından izlenecektir.

Nükleer enerji programı, uzun vadeli bir süreç olduğundan, politik süreklilik ve kararlılık gerektirir. Politik süreklilik ve kararlılık, süregelen kamuoyu desteği ile sağlanabilir. Bireysel ve dönemsel liderliklerle bu denli kapsamlı bir programın yürütüldüğünün örneği bulunmamaktadır. Bu bağlamda, bir nükleer enerji programının başarısının, sürecin başlatılmasından, önce ulusal düzeyde mutabakat sağlanmasına ve bu mutabakatın açık ve kesin bir siyasaya dönüştürülmüş olmasına bağlı olduğunu belirtmek gerekir. Aksi halde, katlanılacak ekonomik ve toplumsal maliyetlerin tahminlerin çok ötesine geçmesi işten değildir.

Japonya'da yaşanan son kaza ışığında, nükleer enerjinin güvenilir bir seçenek olarak varlığını sürdürmesi birkaç şarta bağlıdır: Kamuoyu güveninin sağlanması, artan güvenlik önlemlerine bağlı olarak yükselen maliyetlerin rekabetçilik düzeyi ve alternatif enerji kaynakları kullanımı ile enerji verimliliğinden beklenenlerin hayata geçirilebilmesi.

Nükleer enerjiyi barışçıl amaçlarla kullanmak isteyen demokrasiler açısından kamuoyunun güveninin sağlanmasının olmazsa olmaz olduğu gerçeğinden hareketle, ülkemizde de bir durum değerlendirilmesi yapılması yadsınamaz ve ötelenemez bir gerçekliktir.³

Dünyada payı azalacak

Fukuşima santralında yaşanan büyük felaket Avrupa ülkelerinde nükleer enerjiye duyulan kaygıyı arttırırken bu felaket öncesinde yapılan uluslararası çalışmalarda da artık yeni nükleer santralların kurulmasından ziyade yenilenebilir enerji kaynaklarından daha fazla nasıl yararlanacağı, enerji yoğunluğunun nasıl azaltılıp verimliliğin nasıl arttırılacağına daha büyük önem verildiğine de tanık oluyorduk.

Buradaki temel tespit şudur: yüksek petrol fiyatları, fosil yakıtların çevresel etkileri üzerine duyulan endişeler, dünyanın pek çok ülkesinde yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının arttırılmasına yönelik verilen teşvikler, yenilenebilir enerji kaynaklarının daha geniş oranda kullanımının yolunu açmaktadır.

Hal böyle iken raporlar önümüzdeki 25 yıllık sürede dünya elektrik enerjisi kurulu gücü içerisinde nükleer enerjinin payının azalacağına işaret etmektedir.

Bir örnek vermek gerekirse, EÜAŞ tarafından hazırlanan 2010 Raporu'nda birçok uluslararası kaynaktan bu konudaki veriler ve öngörüler sunulmaktadır.⁴

Bu çalışmaya göre, nükleer enerjiden elektrik üretiminin 2008'de gerçekleşen 2,731 teravatsaat değerinden 2035 yılında 4,147 teravatsaata yükseleceği, ancak nükleer enerjinin toplam enerji üretimindeki payının yüzde 14'ten yüzde 11'e düşeceği hesaplanmaktadır. Dün-

yadaki nükleer santral kurulu gücünün ise 2008 yılındaki 391 gigavat (GW) değerinden, 2035'de 551 GW'a çıkması beklenirken, nükleer kapasitede Avrupa Birliği'nde düşüşler öngörülmektedir.

Özellikle 2020 yılından sonra ömrünü tamamlayarak devreden çıkarılacak çok sayıdaki nükleer santralin varlığının etkisiyle Avrupa Birliği'nde 2008 itibarıyla 139 GW olan nükleer kurulu gücün 2035'de 106 GW'a inmesi beklenmektedir. 2035'e kadar Çin (83 GW) başta olmak üzere OECD-dışı Asya ülkelerinde 108 GW'lık artış tahmin edilmektedir. Rusya'nın ilave ünitelerle nükleer kapasitesini 2035 yılına kadar 13 GW arttıracağı düşünülmektedir. ABD'de de 14 GW'lık bir artışla 2035 yılında 120 GW'a ulaşılması beklenmektedir.

Fosil yakıt fiyatlarının 2009 yılında düşük seyretmesi ve ekonomik durgunluk, yüksek ilk yatırım maliyetine sahip olan nükleer enerjinin rekabet edebilirliğini zayıflatmakta ve santral projelerinin geleceğine yönelik soru işaretlerinin sürmesine sebep olmaktadır. Fukushima Daiichi'de yer alan 4 nükleer santralin büyük hasar görmesinin etkisiyle dünyada, özellikle Avrupa Birliği'nde, nükleer santral yatırımlarının bir belirsizlik sürecine girdiği ve en azından bir duraklama yaşanacağı şimdiden söylenebilir. Lisanslama mevzuatlarının gözden geçirileceği, özellikle saha çalışmaları ve güvenlik analizlerinin sorgulanacağı, tüm bunların da maliyetleri arttırıcı etkisinin oluşacağı bir dönemin nükleer enerji sektörünü beklediği tahmin edilmektedir.

Enerji kaynaklarındaki reel bazda fiyat artışlarına bakıldığında; 2000-2009 arasında petrol fiyatlarında yüzde 76, doğal gaz fiyatlarında yüzde 114, kömür fiyatlarında ise yüzde 136'lık artış olmuştur. Yüksek petrol fiyatları, fosil yakıtların çevresel etkileri üzerine duyulan endişeler, dünyanın pek çok ülkesinde yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının arttırılmasına

³ Fakir Hüseyin Erdoğan Programsız Nükleer Olur mu? The Energy Report Mayıs 2011

⁴ EÜAŞ 2010 Sektör Raporu http://www.euas.gov.tr/_EUAS/Images/Birimler/apk/EUAS-Sektor_Raporu2010.pdf adresinden okunabilir.

SEKTÖR'den •

yönelik verilen teşvikler, yenilenebilir enerji kaynaklarının daha geniş oranda kullanımının yolunu açmaktadır. 2035 yılına kadar dünya genelinde hidroelektrik ve diğer yenilenebilir enerji kaynaklarının tüketiminde yıllık yüzde 3.2'lik artışlar beklenmektedir. Hidrolik dışında yenilenebilir enerji kaynaklarının kurulu güçteki oranı 2008'de yüzde 4 iken, 2030 yılında bu oranın yüzde 10'a yükseleceği, hidroelektriğin ise aynı dönemde yüzde 16'dan yüzde 13'e gerileyeceği öngörülmektedir.

Greenpeace'e göre, nükleer enerji bu çözüm sürecinin bir parçası değil, hatta önündeki engeldir. Çünkü nükleer enerji pahalı, kirlili, verimsiz, gelişmeye müsait olmayan eski, hantal ve tehlikeli bir teknolojidir.

Nükleer enerji üretimi için farklı politik dengelerin oturması ve çok sayıda dış faktörün bir araya gelmesi gerekmektedir. Uluslararası boyutta bu denli karmaşık ve mecburi ilişkilere bağlı olması bu endüstriyi son derece bağımlı ve riskli bir konumda tutmaktadır.

Bir nükleer santralin kurulmasına karar verildikten sonra tamamlanması ortalama 10 yıl sürmektedir. Üretime başladıktan ortalama 23 yıl sonra ise artık tükendiği için yine oldukça masraflı olan kapanma ve söküm süreci başlamaktadır. Üretim maliyetleri çok yüksek olmasına rağmen elde edilen enerji toplam enerji ihtiyacının ancak yüzde 6.5'ini karşılayabilmektedir. Nükleer enerji sadece elektrik üretebildiğinden ısıtma ve ulaşım gibi taleplere cevap veremez. Çözüm ise maliyeti düşük, verimi yüksek, temiz ve güvenli rüzgâr, su, güneş ve biyokütle gibi yenilenebilir enerjileri kullanmak ve enerji verimliliğini arttırmaktır.

Greenpeace'e göre, "2000 yılından 2007 yılına kadar kurulan yenilenebilir enerji tesisleri bu süre içerisinde kurulan nükleer santrallerin 6 katı kapasiteyle üretim yaptılar. Mevcut potansiyelin çok küçük bir oranı kullanılmasına

rağmen, 2006'da yenilenebilir enerjiler genel ihtiyacın yüzde 18'ini karşıladılar, hem de atık üretmeden. Sadece şu andaki mevcut yenilenebilir enerji tesisleri bile 2020 yılına gelindiğinde küresel enerji ihtiyacının yüzde 20'sini karşılayacak. Elimizdeki mevcut teknolojilerle bile kullanabileceğimiz yenilenebilir enerji kaynakları küresel ihtiyacın 6 katı kadar enerji sağlayabilir. Yenilenebilir enerji tesisi kurmak ise çok kolay. Bir rüzgâr çiftliğinin planlanması 1 ila 2 yıl, bir rüzgâr tribününün yerleştirilme süresi ise sadece 1 hafta sürüyor."⁵

Dünyada elektrik üretiminde temiz enerji kaynaklarının payının artacağına yönelik yapılan tahminler Greenpeace'in bu tespitlerinin bazılarını doğruluyor.

Uzun vadede yenilenebilir kaynaklardaki artışa en büyük katkı rüzgâr enerjisinden gelecektir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretiminde kullanım payının yüzde 18.7 (2008) seviyesinden 2020 yılında yüzde 21.7 ve 2035 yılında da yüzde 23.1'e ulaşacağı düşünülmektedir.

Yenilenebilir enerji tüketiminde beklenen bu artışın OECD dışındaki ülkelerde, özellikle Çin, Hindistan, Brezilya, Malezya ve Vietnam'da inşasına başlanan orta ve büyük ölçekli hidroelektrik santrallerden gelmesi beklenirken, OECD ülkelerinde ise gelecekte, Kanada ve Türkiye haricinde, büyük ölçekli çok az hidroelektrik santral inşa projesi öngörülmektedir. OECD ülkelerindeki yenilenebilir enerji kaynaklarındaki artışın rüzgâr ve biyokütle başta olmak üzere hidrolik dışındaki kaynaklardan karşılanması beklenmektedir. Rüzgâr enerjisine olan yatırımlar, OECD-dışı ülkelerde özellikle Çin'de artmaya devam etmektedir. Güneş (PV ve CSP) ve dalga enerjisi uygulamaları ise henüz büyük ölçüde ticarileşme sürecinin başlangıç aşamasında olup, 2035 yılında PV için 352 Teravatsaat, CSP için 185 Teravatsaat ve dalga enerjisi için de 39 Teravatsaat'lık elektrik üretim seviyele-

⁵ <http://www.greenpeace.org/turkey/tr/campaigns/nukleersiz-gelecek/>

rine ulaşılması öngörülmektedir.

Son olarak bir nükleer enerji programının başarısının politik kararlılık kadar kamuoyu desteğine de bağlı olduğunun altını çizelim. Kamuoyu desteği, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi ile sağlanabilir. Bilgilendirme, nükleer güvenliğin ve emniyetin nasıl sağlanacağını, radyasyondan korunma için hangi tedbirlerin alınacağını, atık yönetimi ve bertarafının nasıl sağlanacağını ve neden nükleer santral kurulacağını içermelidir. Bu noktada, nükleer güvenlik ve atık sorununun her geçen gün daha fazla ilgi çektiği hatırlanmalıdır. Nükleer santrallerde yaşanan her kaza nükleer güvenlikle ilgili kaygıları derinleştirirken, nükleer elektrik üretimine bağlı olarak artan nükleer atıkların nasıl bertaraf edileceği, nükleer enerji dünyasının başat sorunlarından birisi haline gelmiştir. Bu sorunların aşılmasına ilişkin teknik ve ekonomik gelişmelerin, toplumsal kabulü sağlayarak nükleer enerjiden elektrik üretiminin güçlü bir seçenek olarak varlığını sürdürmesine ne derece katkı

sağlayacağı önümüzdeki dönemde daha yakından izlenecektir.

Bir nükleer enerji programının başarısının, sürecin başlatılmasından, önce ulusal düzeyde mutabakat sağlanmasına bağlıdır. Aksi halde, katlanılabilecek ekonomik ve toplumsal maliyetlerin tahminlerin çok ötesine geçmesi işten değildir.

Japonya'da yaşanan nükleer felaketin boyutları henüz tam olarak tahmin edilemiyor olsa da, bu olaylar uluslararası enerji politikaları açısından bir dönüm noktası niteliği taşımaktadır. Fukuşima nükleer santralinde meydana gelen kaza, tüm teknolojik ilerlemelere ve güvenlik önlemlerine rağmen enerjinin içerdiği tehlikelerin insanlar tarafından kontrol altında tutulamayacağını açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır. Nükleer enerjinin sivil amaçlarla kullanımının güvenlik riskleri içerdiği yeni bir tespit değildir. 25 yıl önce Çernobil nükleer santralinde meydana gelen ve tasarımdan kaynaklanan nükleer kaza veya daha sonra yaşanan küçük çaplı arıza-

lar tüm teknolojik gelişmelere ve alınan yoğun güvenlik önlemlerine rağmen reaktörlerin güvenli olmadığını ortaya koymuştur. Hangi tipte olursa olsun reaktörde -olumsuz etkileri bazen binlerce yıl sürecek- kazalar yaşanma olasılığı mevcuttur. Kaldı ki bugüne kadar hiçbir ülke nükleer atıkların nihai olarak kontrol edecek sistemleri geliştirememiştir.

Nükleer enerji -reaktör arızalarının söz konusu olmadığı durumlarda dahi en pahalı elektrik üretimi seçeneklerinden birini oluşturmakta ve verimli olabilmesi için birçok ülkede açık veya gizli sübvansiyonlarla desteklenmektedir. Büyük projelere başlangıçta devlet tarafından sağlanan finansman, yüksek güvenlik standartları için verilen doğrudan sübvansiyon ve vergi muafiyetinin yanı sıra, nükleer enerji projelerinin desteklenmesi için gizli teşvikler de uygulanmaktadır. Nitekim örneğin radyoaktif atıkların ara depolanması veya nihai depolanmasının getirdiği dev maliyet -enerji bedeline dâhil edilmediği için- doğrudan tüketiciye yansıtılmamakta, tümüyle topluma yüklenmektedir. Aynı

husus şimdi Japonya'daki gibi nükleer kazaların devlet bütçesi veya sosyal sağlık sistemleri üzerinde oluşturacağı muhtemel maliyet yükü için de geçerlidir. Ayrıca Finlandiya'daki Olkiluoto 3 atom reaktörü örneğinde de görüldüğü gibi, yeni nükleer tesis yapımları uygulamada tahminlerden çok daha uzun zaman almakta ve çok daha pahalıya mal olmaktadır: Finlandiya'daki reaktörün maliyeti başlangıçta 3 milyar Avro olarak tahmin edilmiş, ancak zaman içinde maliyet 6 milyar Avro düzeyine çıkmıştır ve tesis halen işleme açılamamıştır. Ayrıca verimlilik açısından bakıldığında da nükleer enerjinin gelişme olanakları ve istihdam potansiyeli yaratmadığı görülmektedir. Örneğin Almanya'da nükleer enerji sektöründe 35 bin kişi istihdam edilmekte, buna karşın yenilenebilir enerjiler alanında 340 bin kişi istihdam edilmektedir.

Tüm bu tespitlerin ve Japonya'da yaşanan son kazanın gösterdiklerinin ışığında, nükleer enerjinin güvenilir, ekonomik, çevreye duyarlı vs bir kaynak olduğunu söylemek mümkün değildir.

SEKTÖR'den •

Dağıtım Sorunu Sürüyor

Ülkemizde özelleştirilen elektrik dağıtım bölgelerindeki sorunlar devam ederken ihaleleri yapılan bölgelerde de paralar yatırılmadığı için devir işlemleri yapılamadı.

Tamamının özelleştirme ihaleleri yapılan, bir kısmı özel şirketler tarafından işletilmeye başlanan, bir kısmı da devir aşamasında olan elektrik dağıtım bölgeleri ile ilgili ülke ekonomisini, sektörü

ve tüketicileri olumsuz etkileyen ve etkileyecek olan büyük sorunlar yaşandı.

Nisan ve Mayıs aylarında kamuoyunu bir hayli meşgul eden bu konuda, özelleştirme ihalelerinde “cılgin teklifler” sunan ve medyada kahraman gibi sunulan işadamları devletin hesabına son güne kadar bu paraları yatırmadı ve bu yüzden devletin gelir hesabı şaştı, özelleştirmecilerin ezberi bozuldu. Ma-

yıs ayı sonunda 8 milyar dolara yakın özelleştirme bedellerini yatıramayan şirketlere 3 aylık daha ek süre verildi.

Bu sorunun nasıl oluştuğunu kısaca anlatalım; elektrik dağıtım şebekelerinin son paketi olan İstanbul Boğaziçi, Anadolu Yakası, İzmir Gediz, Trakya ve Akdeniz gibi bölgelerin özelleştirilmesine yönelik yapılan ihalelerde toplam 11 milyar dolara yakın bir bedel teklif

edilmişti. Bu bedelin büyük kısmını ise bir ortaklık önermişti. İş adamları Mehmet Kazancı ile Mehmet Emin Karamehmet'in ortaklığında kurulan MMEKA şirketi Başkent Doğalgaz Dağıtım Şirketi dâhil edildiğinde 20 milyona yakın kişinin yaşadığı İstanbul'un iki yakası Gediz Elektrik ve Başkent Doğalgazın görev alanına giren dağıtım bölgesinde 10 milyona yakın aboneye hizmet götürmek için 8 milyar dolara yakın bir bedel teklif etmiş bulunuyordu. Ancak bu şirketin daha önce hiç faaliyet göstermedikleri bir alanda bu işi nasıl yapacağı, hangi donanım, yetkin-

lik ve finansal güç ile bu sorumlulukları üstleneceği başından beri büyük bir belirsizlik taşıyordu. Gerçekten de zaman geçtikçe ihalelerin ilk aylarında yaşanan bahar havası kısa sürede sona erdi. Başlangıçta paranın büyüklüğüne bakılarak atılan sevinç çılgınlıkları, daha ilk bedelin devletin kasasına yatırılması aşamasına gelindiğinde artık duyulmaz oldu ve yerini özelleştirmelerin derin kaygılarına bıraktı. Gazetelerde iki ortak arasında sorunlar yaşandığı yönünde haberler çıkmaya başlarken kısa bir süre sonra da ortaklar birbirlerini medya aracılığıyla "arkalarından gizli işler çevirmek",

"sahte şirketler kurarak birbirlerini bertaraf etmek"le suçladılar, ardından savcılıklara suç duyuruları yapılmasına kadar uzanan bir ayrılığa sürüklendiler. Daha sonra Başkent Gaz'ın devredilmesi için gereken 1 milyar 211 milyon dolarlık ihale bedeli yatırılmayınca ihale iptal edildi ve şirketin 92 milyon dolarlık teminatı irat kaydedildi.

Burada "Hem Başkent Doğal Gaz özelleştirilmeyip devlette kaldı hem de devletin kasasına 92 milyon dolar girdi" diye sevinmek mümkündür. Ancak şunu da unutmamak gerekiyor ki Rusya'ya doğal gaz bedelinin ödenmesinden Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin biriken borçlarının ödenmesine kadar birçok finansal işlem bu ödemeye bağlı idi ve işlemin tamamlanmaması yüzünden devletin herhangi bir zarara uğrayıp uğramadığı sumen altı edildi.

MMEKA şirketinin ilk ödemede tökezlemesi ardından devralacağı diğer bölgeler için de ek süreleri ve iptalleri gündeme getirdi. Bu yılın sonuna kadar devam etmesi beklenen bu sürecin sonunda umarız kazanan kamu tarafı olacak ve ihaleler iptal edilecektir.

Enerjide Arz Güvenliği ve Özelleştirmeler Arenası Düzenlendi

Tüm bu tartışmalar devam ederken 24 Mayıs 2011 tarihinde Ankara'da "Enerjide Arz Güvenliği ve Özelleştirmeler" başlıklı bir "Arena" düzenlendi.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, Özelleştirme İdaresi Başkan Vekili Ahmet Aksu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) Başkanı Hasan Köktaş, Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) Genel Müdürü Halil Alış bu toplantının siyaset ve kamu tarafını temsil ediyordu. Özel sektör cephesinde ise Akkuyu'ya nükleer santral yapmaya hazırlanan Rus şirketin Genel Müdürü Alexander Süperfinden, Sabancı'ya özelleştirilen Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş'nin CEO'su Yetik Mert'e, yerli ve yabancı özel sektör elektrik üretim ve dağıtım şirketlerinin yöneticilerine ka-

SEKTÖR'den •

dar geniş bir katılım sağlandı.

Tüm gün süren ve sonuna kadar takip ettiğimiz bu toplantıda yapılan konuşmalarda enerji sektörünün içinde bulunduğu sorunlara dikkat çekildi.

Bu hususlar, bu sektörün piyasalaştırılmasına karşı Sendikamız tarafından yıllardır ifade edilen uyarıları ve Araştırma Birimimiz tarafından yapılan değerlendirmeleri teyit eder niteliktedir.

Devlet adına elektrik üretim santrallerini işleten Elektrik Üretim A.Ş.'nin (EÜAŞ) Genel Müdürü Halil Aış, kamuya ait toplam 16 bin 300 megavat kurulu gücündeki linyit, hidroelektrik, fuel oil, jeotermal santrallerinin özelleştirilmesi için bugünkü fiyatlarla 35-40 milyar dolara yakın bir kaynak gerektiğini belirtti. Ayrıca her yıl yeni yatırımlar için 7.5-8 milyar dolar sadece üretim boyutunda 50 milyar dolara ihtiyaç olduğunu açıkladı. Aış, Afşin Elbistan bölgesinde yapılan aramalar sonucunda yaklaşık 2.8 milyar ton yeni linyit rezervine ulaşıldığını, böylece bu bölgede ulaşılan rezervin 4.7 milyar tona çıktığını açıkladı. Bu rakamın ne kadar önemli olduğunun daha iyi anlaşılması için de bir örnek verdi ve bugüne kadar bu bölgede 27 yılda elektrik üretimi için 353 milyon ton kömür kullanıldığını ifade etti. Aış bu kadar büyük bir potansiyelin elektriğe dönüştürülmesinde özel sektörün katkısının sağlanmadığını bu yüzden milli kaynaklarımızın altında kaldığını ifade etti.

Aış'ın bu değerlendirmeleri yıllardır belirttiğimiz elektrik sektörünün geleceğinin özel sektörün insafına bırakılamayacağı yönündeki tespitlerimizi doğrulayan çok açık bir örnek oldu.

Toplantının bir diğer önemli konusu elektrik dağıtımında yaşanan sorunlar ve bu konuda Başkent Elektrik CEO'su Yetik Mert'in yaptığı konuşmaydı.

Öncelikle, Sabancı şirketine Ocak 2009'da devredilen Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş'nin özelleştirme sonrası ne

kadar önemli sorunlar yaşandığını kısaca hatırlayalım ve özelleştirme sonrası özel şirketlere devir işlemlerinin yapıldığı tarihten bu zamana kadar dağıtım bölgelerinde tüketiciler açısından ne tür sorunlar yaşandığını ele alalım:

Devir işlemleri tamamlanıp özel sektör tarafından işletilmeye başlayan tüm bölgelerde hizmetlerde çok ciddi aksamalar yaşanmaktadır.

Bu bölgelerde arıza ve kesintilerin, voltaj düşüklüklerinin sayısı ve süresi ciddi oranda artmıştır. Bakım ve yenileme gerekçesi ile yaşanan uzun süreli kesintilerin yanı sıra yeni yerleşim yerlerine hizmet götürülmemesi, sokak aydınlatmalarında yaşanan sorunların çok uzun süreler boyunca giderilmemektedir.

İşte tüm bu sorunların sonunda tüketiciler özelleştirmelerin neden yapıldığını sorgulamaya başlarken, üreticiler de kesintilerden kaynaklanan önemli maddi kayıplara uğramışlardır.

Başkent, Meram, Sedaş gibi elektrik dağıtımı özel sektör tarafından yapılan bölgelerde özellikle kırsal kesimde tüketici şikâyetleri ciddi oranda artmıştır.

Havaların ısınması ile birlikte yayalara çıkan köylüler kırsal alanda sürekli kesinti ve voltaj düşüklüklerinden mağdur olmuştur. Bu konular yerel basın tarafından da sıklıkla dile getirilmiş, muhtarlar heyetler halinde bölge milletvekilleri ile görüşmüştür.

Tüketicilerin bir diğer mağduriyeti 186 elektrik arıza sisteminin özelleştirilen bölgelerde işlemez hale gelmesi, vatandaşların şikâyetlerini ifade edecekleri, çözüm bulacakları bir muhabata ulaşamaması olmuştur.

Özelleştirme sonrası Türkiye'nin başkentinde 2009 yılı Ocak ayından bugüne kadar geçen 2.5 yılı aşkın süredir elektrik dağıtımı yapan Sabancı, bu zamana kadar tüketici memnuniyeti sağlamak bir tarafa, kendi yarattığı sorunlara çözüm üreten bir anlayış sergilememiştir. Tüketicilerin tüm mağduriyetine,

şikâyetlerine karşı duyarsız kalan bu şirketin yöneticileri Ankaralıları sürekli olarak sabır telkin etmektedir.

Bu toplantıda da Başkent Elektrik CEO'su Yetik Mert yaptığı konuşmada özelleştirmenin sanal faydalarından bahsettikten sonra "bize biraz zaman tanıyın, geçiş dönemini atlatalım her şey güzel olacak" demiştir.

İki yıldır özel sektör tarafından elektrik dağıtımı yapılan bir bölgede yaşanan sorunlar ve Yetik Mert'in itirafı yine yıllardır dağıtım hizmetinin özel sektör eliyle daha iyi olacağı yönündeki tezin bir kandırmaca olduğunu belirten tespitlerimizi doğrulamaktadır.

O toplantıda EPDK Başkanı bakın neler söyledi:

"Elektrik üretiminde özelleştirmenin birinci önceliği enerji arz güvenliğine yapılacak katkıdır. Bizim için elektrik üretiminde özelleştirmelerde önemli olan devletin bu operasyonlardan ne kadar büyük gelirler elde edebilecekleri değildir. Nitekim bu husus, Strateji Belgesi'nde de açıklıkla ifade edilmiştir. Esas olan hızla gelişen Türkiye ekonomisinin, büyük bir hızla artan enerji ihtiyacını sürekli olarak sağlayabilecek olan bir kurulu güç artışı, büyümeyi ve verimliliği tesis etmektir. Yoksa hem bu tesislerimizi daha iyi işletmedikten, hem de sanayicimizin rekabet ortamında birden fazla ve güçlü tedarikçiler ile masaya oturarak elektrik temin edecekleri bir yapı kurmadıktan sonra devletin kasasında bir değil birkaç milyar doların olmasının anlamı yoktur. Bu sektörün 30 milyonu aşan tüketiciye ekonomik, etkinliği, kalitesi sürekli artan ve kesintisiz bir hizmet götürmesi gerekmektedir. Bu nedenle kamu otoritesi konumundaki düzenleyici kurum tarifelerden, gelir gereksinimlerine, yatırım tutarlarından, hizmet kalitesine ve kar payına kadar özel şirketlerin tüm faaliyetlerini düzenlemiştir. Bu itibarla özelleştirme sürecinde bir şirketin çıkıp da kendi yanlış hesaplarını, ya da teminatının yanmasını düzenlemelerdeki belirsizliklere bağlamasının hiçbir nes-

nel temeli yoktur. İşte bu kadar çok ve önemli düzenlemenin yapıldığı, kimin, neyi, nasıl yapacağını ve gelirlerin sınırlarının tamamen öngörülebilir ve denetlenir olduğu ortamda özel sektör tarafından hesapsız, kitapsız yapılan işlerin ülkemize zaman ve enerji kaybetmesine izin verilemez. Şu husus çok açıktır ki, ihaledeki yarışma heyecanları, sektörde bulunmayı bir moda gibi değerlendirmek ya da “bu sektöre hangi şartla olursa olsun gireyim” anlayışı ile gösterilen irrasyonel davranışların sadece kendileri değil herkes için olumsuz sonuçları olacaktır. Üretim özelleştirmeleri sonunda da temel beklenti bu tesisleri afaki sayılacak bedellerden satışı değil daha verimli çalıştırılması ve kapasitesinin artırılmasıdır. Ayrıca üretim tesislerini alan şirketlerin sadece bu tesislerde değil sağlayacakları sinerji ile farklı alanlarda da yatırım yapmasını iş imkanları geliştirmesini ve bu piyasada bugün ve uzun vadeli olarak sektörün ağırlığını ve sorumluluğunu taşıyacak güçlü şirketler olarak varlığını sürdürmesini bekliyoruz.”

EPDK Başkanı'na “günaydın” demek gerekir. Ancak bu iş, özel sektörün hesapsızlık yapmasından değil özel sektörün aşırı kar hırsıyla davranmasıyla bağlantılıdır. Yatırımların ne olacağını, hakkıyla yapılıp yapılmadığının, kullanıcıların memnuniyetinin gözetilmediği ortamda 10 milyar değil çok daha fazlası verilerek bu bölgeler devralınabilir. Çünkü burada bir kamu hizmetinin verilip verilmediğini kamu adına denetlemesi gereken EPDK, asıl yapması gereken işi bir tarafa bırakarak “neden buralar özelleştirildikten sonra paralar alınmadığı”nın telaşına düşmüştür.

Yeni Yatırımlara Kaynak?

Bu ülkede özel sektörün yatırım yapması için bu kadar cansiperane çalışılırken bu kadar büyük kaynakların nasıl sağlanacağı konusunda belirsizlik göz ardı edilmektedir.

Bu rakamı ifade edelim; EPDK 2030 yılına kadar elektrik üretimi ile ilgili yapılması gereken yatırımlar konusunda

bir “senaryo” oluşturarak hesap yapmıştır.

Buna göre, yatırımların fosil yakıtlı olması durumunda 20 yıllık dönemde yaklaşık 350 milyar TL'lik yeni üretim tesisi yapılması gerekmektedir. Şayet yenilenebilir ağırlıklı bir üretim kompozisyonu oluşturulursa yatırım ihtiyacı 440 milyar TL düzeyine çıkmaktadır.

Bu değerler 2010 yılı ortalama dolar kuru üzerinden sırasıyla 225 milyar dolar ve 280 milyar dolara karşılık gelmektedir.

Yenilenebilir ağırlıklı bir üretim kompozisyonu esas alınacak olursa, üretim tesisi yatırımlarından inşaat sektörünün 86 milyar TL pay alacağı hesaplanmıştır.

Bu tür yatırımların yapılabilmesi için yatırımcı şirketlerin 70 ile 100 milyar TL arasında özkaynak ortaya koyması gerekmektedir.

EPDK Başkanı aynı toplantıda bu

konudaki sorunu şöyle işaret etmiştir:

“Burada önem taşıyan bir değer husus elektrik özelleştirmelerinin finansmanına yönelik sağlanacak büyük kredi miktarı nedeniyle yeni yatırımların finansman kabiliyetinin daralması riskidir. Arz güvenliği açısından sıfırdan yapılacak yatırımların tamamlanması büyük önem taşımaktadır. Ancak mevcut koşullarda enerji finansmanında özelleştirmeler ön plana çıkmaktadır. Hâlbuki özelleştirmeler sonucunda kurulu kapasiteye yapılan katkı sıfırdan devreye alınan yeni üretim tesisi yatırımlarına göre çok daha azdır. Bu itibarla enerji sektörüne yönelik finansman kapasitesinin yeni yatırımlara da yönlendirilmesi konusunda tüm kesimlerin hassasiyet göstermesi gerekmektedir.”

Köktaş'ın yaptığı itiraf da bu sektörün doğru bir planlama ile kamunun etkin denetimi altında yapılması gerektiği yönündeki tespitlerimizi doğ-

SEKTÖR'den •

rulamaktadır. Çünkü bankaların enerji sektörü yatırımları bu kadar kaynağı bulamayacağı konusunda tereddütler ifade edilirken öte yandan bunu sadece özel sektöre havale etmek sektörünün hayrına olan bir davranış değildir.

Bir diğer husus, daha önce çeşitli yazılarımızda belirttiğimiz gibi bu ülkede özel sektörün elektrik dağıtımı ve üretiminde yer almasının yegâne yolu elektriğin tüketicilere pahalıya satılmasıdır. Bu durum son aylarda elektrik üretiminde Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi'ne elektrik satan özel şirketler için mücadele edilen bir konudur. Bu yıl ve önümüzdeki iki yılda yağış rejiminin iyi gitmesinin de etkisi ile elektrik üretiminde bir arz fazlası beklenmektedir. Bu yıl için elektrik tüketiminin 210 milyar kilovatsaat düzeylerinde olması üretimin ise bu rakamın 40-45 milyar kilovatsaat üzerinde olması öngörülmektedir. Arz fazlası kamu işletmelerinin sattığı elektrik fiyatlarında ucuzlamayı teşvik etmektedir bu durum özel şirketler de istemeye istemeye olsa da elektriği ucuza satmak zorunda kalmaktadır.

Gelinen aşamada elektrik borsası olarak işlev gören Dengeleme ve Uzlaştırma Piyasası'nda (DUY) düşen fiyatlar, termik santralleri devre dışı bıraktı. DUY'da Mayıs ayında kilovatsaat başına 8 kuruşa kadar gerileyen elektrik satış fiyatı, özel şirketlere ait 100'e yakın termik santralin neredeyse tamamen durmasına yol açtı. Çoğunun zararına üretim yapmamak için yüzde 50 civarında kapasite azaltma yoluna gittiği belirtiliyor.

Özellikle son birkaç yıldır devam eden yoğun yağışlar, hidroelektrik santrali (HES) barajlarının doluluk oranlarını yükseltti. Bu da HES'lerde üretilen elektrik miktarını artırdı. DUY'da son birkaç aydır kilovatsaat başına 8 kuruşa kadar gerileyen elektrik fiyatı, sistemdeki tedarikçileri olumsuz etkiledi. Özellikle enerji üretim portföyü sadece

termik santrallere dayalı olan şirketler, maliyetlerini dahi karşılayamaz hale geldi. Çünkü şu anda doğalgaz ve kömüre dayalı santrallerde kilovatsaat başına ortalama elektrik üretim maliyetinin 12.5 kuruş civarında olduğu hesaplanıyor. Hal böyle olunca da bu santrallerde ya kapasite düşürüldü ya da tamamen devre dışı bırakıldı.

Bu sistemdeki tedarikçi sayısı bugün 400 civarındadır ve bunun yarısı termik santrallerden oluşmaktadır. Son gelişmelerle birlikte termik santrallerin yarısının yani yaklaşık 100'nün devre dışı kaldığı belirtiliyor. Toplam üretimin yaklaşık yüzde 50 azaldığına dikkat çekiliyor. Bir başka deyişle, sisteme günlük olarak aktarılan 30 bin megavat civarında elektrik enerjisinde termik santrallerin payından 12 bin megavat azalma oldu. Tabii elektrik talebinde mevsim etkilerinden kaynaklanan azalmanın da etkili olduğu belirtiliyor.

Elektrik Üreticileri Derneği Başkanı Önder Karaduman şunları söylüyor: "Özel sektöre ait yüzde 25'lik üretimin yüzde 80-85'i termik santral kaynaklı. Ortalama değişken üretim maliyetleri 12-13 kilovatsaat/Kuruş aralığında. Özel sektör üreticileri spot piyasaya (DUY) nisan ayında ortalama 9.3 kilovatsaat/Kuruş'a elektrik sattı. Dolayısıyla spot piyasadaki fiyatlar, özel sektörün üretim maliyetlerini yansıtmıyor. Düzenlenmiş tarifelerden elektrik alan nihai tüketici en düşük 15 kilovatsaat/Kuruş ödüyor. Peki, aradaki miktar kimlerin cebine giriyor? Son dönemlerde sayıları artan elektrik toptan satış şirketleri, piyasadaki ve düzenlemelerdeki boşluklardan yararlanıyor. Bu durum yatırımcı üreticileri tedirgin ettiği gibi yatırım kararlarını da negatif yönde etkiliyor. Özel sektör tarafından yılda minimum 2-3 milyar dolar yatırım yapılması gerekiyor. Ancak bu pazar yapısıyla yatırım yapmak rasyonel değil. Birçok özel üretici santrallerini durdurmak zorunda kaldı. Yakın gelecekte yine arz sıkıntısı yaşanabilir."

Akenerji Genel Müdürü Ahmet Ümit Danışman ise kamunun elinde-

ki santrallerden sisteme hangi fiyattan elektrik verildiğinin belli olmamasını eleştiriyor. Sistemin şeffaf olmadığını savunan Danışman, düşen fiyatlardan en fazla termik santrallerin zarar gördüğünü belirtiyor. Danışman, Akenerji olarak, doğalgaz santrallerinde kısmen sorun yaşadıklarını, ancak ellerindeki hidrolik santrallerle bunu dengeleyebildiklerini dile getiriyor.

Ülkede elektrik arz fazlası nedeniyle kamuya ait termikler çalıştırılmıyor, düşük maliyetli hidroelektrik santraller çalışıyor, o zaman da fiyatlar düşüyor. Bu durumda özel sektör şunu söylüyor:

"Biz DUY'da pahalı satamıyoruz, para kazanamıyoruz, bu durumda mevcut santrallerimizi bile düşük kapasite ile bazı ünitelerimizi kapatarak çalıştırıyoruz. Hâlbuki biz bu yatırımları ülkenin elektriğe ihtiyacı olduğu ve fiyatların yatırım yapmak için cazip olduğu (siz bunu elektrik satmaktan aşırı kar elde ettiğimiz dönem diye de okuyabilirsiniz) dönemde yapmıştık. Hal böyle iken ülkede fiyatlar düşük ve arz güvenliği açısından bir sorun yokken bizim yeni yatırım yapmamızı teşvik eden bir unsur kalmıyor. Biz yatırım yapmazsak ülke arz güvenliği sorunu ile karşı karşıya kalır, karanlıkta kalır"

Şimdi bu piyasanın sağlıklı işlemesi için üretim özelleştirmelerinin tamamlanması, böylece kamu santrallerinin düşük fiyatlarla sisteme elektrik verip de elektrik fiyatları üzerinde baskılayıcı bir yapı göstermemeleri arzulanıyor. Yani iki ucu da keskin kılıç; elektriğin pahalı olmasını istemiyorsan santrallerin ucuza satılmasına izin ver. Tamam verdik ve kamu santralleri kelepirci fiyatlarla özel sektörüne eline geçti diyelim; o zaman da ucuz elektriğin garantisi olmuyor, çünkü özel sektörün yeni yatırımlar yapabilmesi ve bunun için bankalardan para bulabilmesi için elektriğin ucuz olmaması gerekiyor.

Sonuç olarak tüm bu sorunlar şunu açıkça gösteriyor ki, elektrik enerjisi sektörü özel sektörün plansız, programsız kar hırsı ile davrandığı kaotik bir yapıya terk edilemez.

Çalışma Hayatı Takvimi

Hazırlayan: Özlem Ataizi Solmaz

1 Mart 2011

-TÜİK, 2010 Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarını açıkladı. İşsizlik oranlarında rekor İstanbul ve Ortadoğu Anadolu Bölgesi'nde. 2010 yılında işsizlik oranının en yüksek olduğu bölge yüzde 14.3 ile İstanbul ve Ortadoğu Anadolu bölgesi olurken, yüzde 58.2 ile işgücüne katılma oranının en yüksek olduğu bölgenin Doğu Karadeniz olması dikkat çekti.

- Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan yaklaşık 250 bin kişinin ücretlerine yapılacak zammın belirleneceği toplu sözleşme süreci başladı. Toplu iş sözleşmelerinin koordinasyonunu sağlamak amacıyla Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmeleri Koordinasyon Kurulu oluşturuldu. Kurulda Petrol-İş, Harb-İş, Tekgıda-İş, Tes-İş, Türk Metal, Demiryol-İş, Şeker-İş, Toleyis, Yol-İş, Tarım-İş, Maden-İş, Genel Maden-İş, Haber-İş, Tez-Koop-İş Sendikalarına yer verildi.

3 Mart 2011

-Elektrik Dağıtım Bölgelerinde Uygulanacak Fiyat Eşitleme Mekanizması Tebliği çerçevesinde dağıtım şirketlerine Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi (TETAŞ) tarafından ödenecek yıllık bedel, her ay eşit taksitlerle ayın 17'sine kadar yapılacak. Daha önce bu ödemeler ayın 20'sine kadar yapılıyordu.

- TİSK'in İş Gücü Piyasası Bülteni yayımlandı. Bültende, TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçları İŞKUR'un derlediği işsizlik ödeneğine başvuru sayısındaki gelişmelerle birlikte ele alınarak, 2010 yılında işgücü piyasasında ön plana çıkan temel sonuçlar ve ana değişim eksenleri değerlendirildi. Bültene göre, 2010 işgücünün işsizliği kriz öncesine döndürmeye yetmediğine işaret edilerek, işsizliğin 2009'a göre gerilemekle birlikte kriz öncesine göre 670 bin kişi daha yüksek düzeyde gerçekleştiğine dikkat

çekildi. Bültende iş bulmaktan umudunu kesenlerin sayısı kriz öncesine göre 104 bin kişi arttıği ifade edildi.

4 Mart 2011

-Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2010 yılı Yaşam Memnuniyeti Araştırmasını yayınladı. Buna göre 2010 yılında kendilerini en çok ailenin mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı yüzde 70.9 iken, kendilerini en çok sağlıklı olmanın mutlu ettiğini ifade edenlerin oranı yüzde 71.2 düzeyinde gerçekleşti. Araştırmada bireylerin yüzde 72.8'i kendi geleceklelerinden umutlu olduklarını söyledi. Araştırmaya göre kadınların yüzde 72.9'u, erkeklerin ise yüzde 72.7'si kendi geleceklerinden umutlu olduklarını belirtti.

-Bankaların tüketici kredisi alacakları 18-25 Şubat haftasında 1 milyar 50.6 milyon TL artışla 130 milyar 547 milyon TL'ye yükseldi. Tüketicilerin kredi kartı borçları ise 123.7 milyon TL artarak 43

milyar 354.3 milyon TL'ye ulaştı. Böylece tüketicilerin bankalara olan toplam borcu bir haftalık dönemde 1 milyar 174.2 milyon TL artışla 173 milyar 901.3 milyon TL düzeyinde gerçekleşti.

7 Mart 2011

-Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı Emin Zararsız, 270 bin kişinin son 5 yıldır sigortalılığı pasif hale getirdiğini belirterek, "Bu 270 bin kişinin tamamı tekrar sigortalılığını aktif hale getirse emekli sayısı birden bire 300 bini geçer. Biz bir anlamda 300 binin üzerinde kişiye emekli olma imkanı sunuyoruz" dedi.

8 Mart 2011

-Türk Metal Sendikası tarafından Büyük Anadolu Otel'de düzenlenen Kadın İşçiler 16. Büyük Kurultayı'nda konuşan Türk-İş Genel Başkanı Mustafa Kumlu burada 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ilişkin mesajlar verdi. Türk-İş Genel Başkanı Mustafa Kumlu, kadınların siyasal karar alma süreçlerinde yeterli düzeyde bulunmadığını ifade ederek, çalışan kadınların başta sendikalar olmak üzere siyasal partilerde, mecliste daha fazla yer aldığı bir Türkiye'nin tüm milletin özlemi olduğunu vurguladı. Kumlu, "Bunu kotalardan ziyade en anlamlı biçimiyle kadınların eğitilmesinin önündeki engelleri aşarak sağlayabiliriz. Aksi takdirde kadınlara bir şeyi bağışlama tarzındaki yaklaşımlar hep tartışma konusu olmuştur" dedi.

9 Mart 2011

-Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'ndan yapılan yazılı açıklamada, 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Öngören Kanun ile Kurumumuzun birikmiş alacaklarına ödeme kolaylığı getirildiği belirtilerek, Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri ve

ÇALIŞMA TAKVİMİ

Sosyal Güvenlik Merkezlerimiz yeniden yapılandırma başvurularını almaya başladığı, başvuruda bulunan borçlulara ödeme planlarının verildiği bildirildi. Açıklamada, "Kurumumuza olan borçları için yapılandırma başvurusunda bulunmak isteyenler, başvuru formlarını Kurumumuz www.sgk.gov.tr internet sitesi ana sayfasında yer alan 'E-Uygulamalara Hızlı Erişim' linkinden temin ederek, son başvuru tarihi olan 2 Mayıs 2011 Pazartesi gününe kadar Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri ve Sosyal Güvenlik Merkezlerimize elden veya posta yolu ile başvurabilirler" ifadeleri kullanıldı.

-TİSK kadınların işgücüne katılma oranı açısından Türkiye'nin 139 ülke arasında ancak 131. sırada yer bulabildiğine dikkat çekerek, çalışma mevzuatındaki esneklik imkanlarının geliştirilmesi ve kadınların çalışma hayatına aktif katılımını sağlayacak önlemlerin alınması gerekliliğini savundu.

10 Mart 2011

-TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Milli Prodüktivite Merkezi'nin (MPM) 50. Genel Kurulu'na katılarak burada bir konuşma yaptı. Genel Başkan Mustafa Kumlu, krizin etkisinin halen sürdüğünü ifade ederek, işsizlerin sayısının kriz öncesine göre daha yüksek olduğunu söyledi. 2010'da sağlanan istihdam artışının üçte birinin tarım sektöründe olduğunu sözlerine ekleyen Kumlu, "Ekonomik büyümede başarısız olan tarım sektörü istihdam artışında başı çekmiştir. Ülkenin gerçek gündeminde işsizlik, yoksulluk ve gelir dağılımı adaletsizliği vardır" dedi.

- TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Pevrul Kavlak MPM Yönetim Kurulu Başkanlığına seçildi.

- TES-İŞ ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu Türkiye - AB Karma İstisare Komitesi Türkiye Kanadı Eş Başkanlığına seçildi.

11 Mart 2011

-Türk Sağlık-Sen'in açtığı dava so-

nucunda mahkeme Sağlık Kurumları İşletmeciliği ön lisans programını bitiren sözleşmeli sağlık çalışanı için işletme bölümünü sağlıkla ilgili bir üst öğrenim kabul etti.

12 Mart 2011

- TÜRK-İŞ'e bağlı Sağlık-İş Sendikası Genel Kurulu Ankara'da yapıldı.

13 Mart 2011

-Türk Sağlık-Sen, Tıp Bayramı öncesi yaptığı bir araştırmayla Türkiye'nin doktor haritasını çıkardı. Araştırmaya göre Türkiye'de toplam 115 bin 256 doktorun görev yaptığı belirlenirken, bu doktorlardan 67 bin 667'sinin (29 bin 526 uzman-30 bin 830 pratisyen hekim-7 bin 311 asistan) Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kuruluşlarında görevli olduğu belirlendi. Doktorların 25 bin 15'inin üniversitelerde, 22 bin 574'ünün ise özel sektörde çalıştığı anlaşıldı. Bunun yanı sıra Türkiye'de bir doktora 640 kişi düşerken, sadece Sağlık Bakanlığındaki görevli doktorlar dikkate alındığında bir doktora bin 89 kişinin düştüğü ifade edildi.

- Doktorlar ve birçok sağlık çalışanı Ankara'da onbeş sağlık örgütünün "Sağlıkta Özelleştirmelere Karşı Çok Ses Tek Yürek" çağrısıyla bir araya gelerek hükümetin uygulamalarını protesto etti. Doktorlar tam gün yasasına karşı bir kez daha meydanlara çıkarak "Sağlıkta Dönüşüm Programı" adı altında koruyucu hekimliğin ortadan kaldırılmasına seslerini yükseltip; performans değerlendirmesi sistemiyle iyi hekim olabilmenin, nitelikli hizmet verebilmenin zorluklarını dile getirdiler.

14 Mart 2011

-Son dönemde yaşanan ölümlü iş kazaları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na yeni önlemler almaya sevk etti. Bakanlık denetimlerde klasik yöntem olan işyeri denetimlerinden vazgeçti. Bunun yerine bölgesel denetimler yapılması yönünde karar alındı. Bu yıl maden, inşaat ve metal alanındaki işyerlerinde bölgesel denetimler yapılacak.

-TES-İŞ Bursa Şube faaliyet alanında

bulunan üyelere eğitim verildi.

-6111 Sayılı Torba Kanunu ile kamu çalışanlarına ödenen iki çocuk sınırı kaldırıldı. Buna göre memura, sayıya bakılmaksızın altı yaşından küçük her çocuk için 30'er, altı yaşından büyük her çocuk için 15'er TL ödenecek.

15 Mart 2011

-Anayasa Mahkemesi Raportörü'nün "4/C Anayasaya uygundur" şeklindeki kararı üzerine Ankara'da toplanan 4/C'li işçiler, 44 bin özelleştirme mağduru 4/C'li çalışan için hak talebinde bulundu. 4/C'li işçiler, "Ankara sokaklarında 78 gün yattık, gerekirse 178 gün daha yatarız. 4/C Anayasa'ya uygun değildir. Karar böyle çıkarsa Ankara sokaklarını kaynatırız" dedi.

-TES-İŞ Isparta Şube faaliyet alanında bulunan üyelere eğitim verildi. Eğitimler dört gün sürdü.

-TES-İŞ Sendikası İstanbul 2 No'lu Şubeye bağlı İSKİ'de çalışan 15. ve 20. yılını dolduran üyelere jubile töreni düzenlendi.

- İstanbul 2 No'lu Şube Temsilciler Toplantısı yapıldı.

16 Mart 2011

-İşsizlik oranı 2010 yılı Aralık'ta 2009 yılının aynı dönemine göre 2.1 puan gerileyerek yüzde 11.4'e, işsiz sayısı 432 bin kişi azalışla 2 milyon 929 bin kişiye indi. İşsizlik oranları bir önceki aya göre 0.4 puan, işsiz sayısı ise 118 bin kişilik artış gösterdi. İşsiz ordusunun yüzde 14.6'sını oluşturan 428 bin kişi Aralık'ta işsiz kaldı. Aralık'ta istihdam edilenlerin sayısı 2009 yılının aynı dönemine göre 1 milyon 214 bin kişi artarak 22 milyon 665 bin kişiye yükseldi. Bu dönemde tarım sektöründe çalışan sayısı 456 bin kişi, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 758 bin kişi arttı.

- TGS ile Anadolu Ajansı arasında başlatılan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine grev kararı alınarak, hakların verilememesi halinde grev kararının uygulamaya geçirileceği uyarısında bulunuldu.

18 Mart 2011

-TÜRK-İŞ, Çanakkale Zaferi'nin 96'ncı yıldönümü nedeniyle yayımladığı mesajında, "Çanakkale Savaşları sıradan bir mücadele değil, büyük Türk Milletinin gösterdiği yüksek fedakarlığın ve kahramanlığın abidesidir. Atatürk'ün askeri dehası, Türk askerinin vatan sevgisi ve bağımsızlık inancı zaferin temelini oluşturmaktadır" dedi.

- TEKEL İşçileri Anayasa Mahkemesi'nin gündeminde bekleyen 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın Geçici Personel Çalıştırılmasına olanak sağlayan 4/C maddesinin iptali istemiyle Ankara'da yeniden eylem yaptı.

- İŞKUR'un 2011-2015 yıllarını kapsayan yeni stratejik planının detayları belli oldu. Bu kapsamda kurumun iş arayanlara yönelik sunduğu açık işlerin sayısının 2011'de %25 oranında artırılarak 395 bin adete yükseltilmesi hedefi konuldu.

19 Mart 2011

-Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Kayıt Dışı İstihdamla Mücadelede Kamu İdareleri Denetim Elemanları Genelgesi yayımladı. Genelgede, Türkiye'de kayıt dışı olarak çalışanların kayıt altına alınmasının sadece Sosyal Güvenlik Kurumu'nca (SGK) alınacak tedbirler ve bu Kurum'un denetim elemanlarınca yapılacak incelemelerle değil, aynı zamanda kamu kurum ve kuruluşları arasında bu konuda işbirliğinin sağlanması ve çalışanların kayıt dışılığın olumsuz etkileri konusunda bilinçlendirilmeleri yoluyla sağlanabileceğini belirtti. Genelgeye göre, Kayıtdışı istihdamla mücadelede tüm kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanları yaptıkları denetim, araştırma ve soruşturmalarda kayıtdışı istihdam olup olmadığını sorgulayacak ve sonuçlarını SGK'ya bildirecek. Yapılan incelemelerde sigortalılık ve ücretlerin gerçek miktarları üzerinden SGK'ya bildirilip bildirilmediği hususlarına mutlaka yer verilecek.

21 Mart 2011

-TÜRK-İŞ'in hazırladığı rapora göre, kayıtdışı çalışanlar nedeniyle devletin

toplam sosyal güvenlik primi vergi kaybı, asgari ücret düzeyi dikkate alındığında yıllık 21.2 milyar lirayı buluyor. TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması 2010 yıllık sonuçlarına göre, esas işlerinden dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanların toplamının 9 milyon 772 bin kişiye ulaştığına dikkat çekilen raporda, bunların 3 milyon 535 bininin ücretli veya yevmiyeli, 3 milyon 95 bininin ise kendi hesabına çalışan ko- numunda olduğuna işaret edildi.

25 Mart 2011

-İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı 2011 yılı Mart ayında geçen yılın aynı ayına göre 5.9 puan, bir önceki aya göre 0.2 puan artarak yüzde 73.2 seviyesinde gerçekleşti. Mart ayında, imalat sanayi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı bir önceki aya göre 0.3 puan artarak yüzde 76.4 düzeyine ulaştı

27 Mart 2011

-Merkez Bankası Mart ayı İktisadi Yönelim Anketi verilerinden yapılan hesaplamalara göre, ankete katılan her 100 sanayiciden 25'i gelecek 3 ayda yeni istihdam artışı yaşanabileceğini belirtti. Böylece 2007 yılının ortalarından beri ilk defa sanayicilerin istihdam artışına bakışı bu kadar yüksek oldu. Sanayicilerin Mart ayında gelecek 3 ay için istihdamı bakışı Şubat ayına göre 5.3 puan artış gösterdi.

28 Mart 2011

-Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), T.C. Ziraat Bankası ile yaptığı anlaşma ile Kurumlarına borcu olan işverenlere ve sigortalılarına masrafsız (hayat sigortası hariç) en avantajlı, düşük maliyetli 60 aya kadar vade seçenekleri ve aylık 0.79 faiz oranıyla kredi imkanı sağladı.

29 Mart 2011

-Türkiye ve Avrupa Birliği her yıl yaklaşık 2 milyon çalışanın hayatını kaybettiği, tüm dünyanın ortak sorunu olan iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeni bir proje başlattı. "İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi Müdürlüğü (İSGÜM) Böl-

ge Laboratuvarlarının Güçlendirilmesi Projesi" ile İSGÜM'ün işletmelere hizmet sunma kapasite ve kalitesinin artırılması, personelin bilgi ve birikiminin uluslararası standartlara yükseltilmesi hedefleniyor.

30 Mart 2011

-Danıştay İdari Davalar Genel Kurulu tarafından Anayasa'ya aykırılık taşıdığı gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'nin gündemine taşınan, yaklaşık 44 bin işçiyi yakından ilgilendiren düzenlemeyle ilgili nihai karar açıklandı. Mahkeme, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun, geçici personel çalıştırılmasına olanak sağlayan '4/C' maddesinin iptalini ve yürürlüğünün durdurulmasını istemiyle açılan davada düzenlemeyi Anayasa'ya aykırı bulmayarak reddetti. Karar oyçokluğuyla alındı.

31 Mart 2011

- TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu toplandı. Genel Başkan Kumlu siyasilere seslendi. Emegin haklarını koruyacağınıza ve geliştireceğinize söz verin dedi.

1 Nisan 2011

-Türkiye Kamu-Sen Araştırma Geliştirme Merkezi'nin kamuda sözleşmeli olarak istihdam edilen personel arasında yaptığı anket sözleşmeli çalışanların yaşadığı sıkıntıları ortaya çıkardı. Kamu-Sen Ar-Ge, 7 coğrafi bölgeden toplam bin 838 sözleşmeli kamu çalışanı üzerinde bir anket çalışması gerçekleştirdi. Yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilen ankete 657 sayılı Kanunun 4/b maddesi ve 4924 sayılı kanun uyarınca sözleşmeli olarak çalışan bin 344; 657 sayılı kanunun 4/c maddesi çerçevesinde geçici olarak çalışan 494 personel katıldı.

-TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu toplantısının ardından yayımlanan bildiri ile Türk-İş'in 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Bayramı'nı merkezi olarak İstanbul Taksim Meydanı'nda; bunun yanı sıra tüm bölge ve illerde düzenlenecek mitinglerle kutlanacağı belirtildi. Kurul ayrıca düşünce ve ifade özgürlüğü alanında yaşanan sorunlardan kaygı duyduklarını,

ÇALIŞMA TAKVİMİ

Türkiye'nin basılmış kitapların toplatıldığı bir ülke konumundan çıkarılmasını istediklerini söyledi.

2 Nisan 2011

-12 Eylül'de yapılan Anayasa Değişikliği referandum paketinde yer alan ve memurun aldığı uyarma ve kınama cezalarına yargı yolunu açan değişiklik sonrası "uyarma" cezasında ilk iptal kararı çıktı. Üyesine verilen "uyarma" cezasını yargıya götüren Eğitim-Bir-Sen, referandumla gelen haklardan ilk somut sonuca imza atmış oldu.

4 Nisan 2011

-TES-İŞ Samsun Şube faaliyet alanında bulunan üyelere eğitim verildi. Eğitimler dört gün sürdü.

6 Nisan 2011

-Bankaların tüketici kredisi alacakları 25 Mart-Nisan haftasında 1 milyar 818.8 milyon TL artışla 136 milyar 227.4 milyon TL'ye yükseldi. Tüketicilerin kredi kartı borçları ise 1 milyar 105.7 milyon TL artarak 44 milyar 244.4 milyon TL'ye çıktı. Böylece tüketicilerin bankalara olan toplam borcu anılan dönemde 2 milyar 924.5 milyon TL artışla 180 milyar 471.8 milyon TL'ye ulaştı.

9 Nisan 2011

-TÜRK-İŞ'e bağlı G. Maden-İş Sendikası Genel Kurulu yapıldı.

11 Nisan 2011

-HAKSEN tarafından açılan davada, 6111 sayılı Torba Yasa'da yapılan düzenleme ile kamuda sözleşmeli personel pozisyonlarında çalışan kamu görevlilerine 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren ödenmeye başlanan aile yardımının 657 sayılı Yasanın 4/C maddesine göre sözleşmeli olarak çalışan geçici personele yapılmadığı belirtilerek, konuya ilişkin Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Genelge'sinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istendi. Ayrıca, 6111 sayılı Torba Yasa'nın 118'inci maddesi ile 375 sayılı KHK'ya eklenen

ek 8'nci maddesinde yer alan "sözleşmeli personel pozisyonlarında" ibaresinin iptali için itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvuru yapılması da talep edildi.

-Danıştay, sağlık ve teknik hizmetleri sınıfına tabi binlerce sözleşmeli personelin ücretlerini artıracak önemli bir karar verdi. Sağlık-Sen'in açtığı davada, Danıştay, Açıköğretim Fakültesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği ön lisans programını bitiren sözleşmeli sağlık personelinin ücretinin yeni eğitim durumuna göre belirlenmesine hükmetti.

14 Nisan 2011

-TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Samsun'daki BAT firmasına ait sigara fabrikasında yaşanan işten çıkarmaları kınayarak, TÜRK-İŞ'in üye sendikalarıyla birlikte, ekmek mücadelesi veren BAT işçilerinin yanında olduğunu belirtti.

15 Nisan 2011

-Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın (OECD) yayımladığı "Bir Bakışta Toplum" raporunda, teşkilatın en yüksek gelir eşitsizliğine sahip ülkeleri Şili, Meksika ve Türkiye çıktı. Rapora göre Türkiye, OECD ülkeleri arasında en düşük istihdam oranına sahip ülke konumunda bulunuyor.

17 Nisan 2011

-Türk Sağlık-Sen tarafından Maliye Bakanlığı'na üniversite hastanelerinde görev yapan sözleşmelilerin maaşlarını genel bütçeden alması için başvuru yapıldı. Yapılan başvuruda, Üniversite hastanelerinde KPSS sonuçlarına göre istihdam edilen sözleşmeli personelin aylık ve diğer mali haklarına yönelik ödemelerin döner sermayeden karşılanmasının hastanelere ek mali külfet getirdiği belirtildi.

19 Nisan 2011

-Türk Tabipler Birliği (TTB) öncülüğünde 19-20 Nisan tarihleri arasında "Sağlık çalışanlarının haklarının korunması ve sağlık hizmetinin nitelikli verilmesi" için sağlık emekçileri hizmet veremeyerek greve gitti. Talepleri arasında iş

güvencesi, insanca yaşamak ve emekliliklerine yansıtacak temel ücret, sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı ile herkese eşit, ücretsiz, nitelikli sağlık hizmeti konularının yer aldığı sağlık çalışanları Türkiye genelinde iş bırakma eylemi uyguladı.

20 Nisan 2011

-TÜPRAŞ'ın ülke genelindeki dört rafinerisinde çalışan 3 bin 337 üyesi adına 10 Şubat'tan bu yana toplu sözleşme görüşmelerini sürdüren Petrol-İş Sendikası, görüşmelerin tıkanması üzerine fabrika önünde eylem yaptı.

21 Nisan 2011

-Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, Türkiye'nin ne kadar hızlı büyürse büyüsün, işsizliğin yüzde 10'un altına düşürülmesinin bazı reformlar yapılmadan mümkün görülmediğini, işe giriş ve çıkışların kolaylaştırılması gerektiğini savundu. Babacan, Forum İstanbul 2011'in açılışında yaptığı konuşmada, Türkiye'nin ne kadar hızlı büyürse büyüsün, işsizliğin yüzde 10'un altına düşürülmesinin bazı reformlar yapılmadan mümkün görülmediğini, işe giriş ve çıkışların kolaylaştırılması, işe giriş-çıkış maliyetlerinin düşürülmesi ve esnek çalışma modellerinin geliştirilmesi gerektiğini savundu.

-BAT Samsun Sigara Fabrikası'nda işten atılan 120 işçi için Tek-Gıda İş Sendikası ile BAT yöneticileri arasında yapılan görüşme sonucunda anlaşma sağlandı.

-Türkiye Haber-İş Sendikası ve Türk Telekomünikasyon A.Ş. arasında 9. Dönem Toplu İş Sözleşmesi imzalandı. İmza Törenine TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu katıldı.

26 Nisan 2011

-Türkiye Emekliler Derneği, seçim öncesi siyasi partilerin seçim bildirgelerinde emeklilere yönelik politikaları değerlendirerek, siyasi partilerin temsilcilerine taleplere ilişkin dosya sunacak. Bu amaçla toplanan TUED Başkanlar Kurulu'ndan yapılan açıklamada, emekli aylıklarının %90'ının açlık sınırının,

genelinin ise yoksulluk sınırının altında olduğu belirtildi.

27 Nisan 2011

-Kartlı Alışverişe dayalı tüketim Mart ayında nominal bazda geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 12.4 arttı. Fiyat artışlarından arındırıldığında, toplam tüketim Mart'ta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 7.3 oranında artış gösterdi. Söz konusu reel artışta, gıda harcamaları belirleyici oldu.

-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanununun Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik kararı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi. Çalışma izni almak isteyen yabancılar daha önce tüm başvurularını yazılı olarak Yönetmelikte belirlenen mercie dilekçe ile yaparken, yeni Yönetmelik ile Bakanlığa yapılacak başvuruların elektronik ortamda yapılması ve kağıt ortamında imzalanarak Yönetmelik ekinde belirlenen diğer belgelerle birlikte Bakanlığa ulaştırılması gerekiyor. Çalışma izni almak isteyen yabancı işçilerden istenilen eksik belgenin 15 gün içerisinde tamamlanmaması halinde yabancı işçilerin başvuruları kabul edilmeyecek. Çalışma izni uzatma başvurusunda bulunan yabancılar ise çalışma izin süresinin sona erdiği tarihten itibaren 45 günü geçmemek ve yaptığı işin mahiyeti değişmemek kaydıyla aynı işyeri ve meslekte çalışmaya devam edebilecek.

30 Nisan 2011

-DİSK-AR, işçi statüsündeki çalışanlar için haftalık çalışma sürelerinde 1 saatlik düşüşün, 231 bin kişiye istihdam kapısı açacağını ve fazla mesailerle çalışma sürelerinin Avrupa Birliği ortalamasına çekilmesi halinde 2 milyon 750 bin tam zamanlı istihdam yaratılabileceğini belirtti. Rapora göre Türkiye, en uzun çalışma sürelerine sahip olan ülkeler arasında Dünya genelinde de ön sıralarda yer alıyor.

2 Mayıs 2011

-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ba-

kanı Ömer Dinçer, sigorta prim borçlarının yapılandırılması kapsamında 2 Mayıs tarihi itibarıyla 1 milyon 375 bin 939 başvurunun yapıldığını, başvurular sonunda ise 886 milyon 609 bin 250 TL'lik tahsilatın gerçekleştiğini bildirdi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer yaptığı yazılı açıklamada, sigorta prim borçlarının yapılandırılmasına yönelik başvurulara ilişkin bilgiler verdi. Dinçer, 2 Mayıs tarihi itibarıyla 1 milyon 375 bin 939 başvurunun yapıldığını ve başvurular sonunda ise 886 milyon 609 bin 250 TL'lik tahsilatın gerçekleştirildiğini ifade etti.

-Türk Sağlık-Sen vekil ebe-hemşirelerin yıllık izin, doğum izni, mazeret izni ve diğer izin haklarından faydalandırılması için yaptığı başvuru-yu değerlendiren Sağlık Bakanlığı'nın söz konusu talebin yapılacak mevzuat çalışmalarında değerlendirileceğini kaydettiğini söyledi. Türk Sağlık-Sen tarafından yapılan başvuruda Vekil ebe ve hemşirelerin izin haklarından faydalandırılmamasını her türlü hukuki-vicdani ve mantiki temelden uzak bir uygulama olduğuna dikkat çekilmişti. Yasal gerekçeler göz önüne alınarak vekil ebe ve hemşirelerin yıllık izin, doğum izni, mazeret izni ve diğer izin haklarından faydalandırılması yönünde yasal düzenleme yapılması istenmişti.

5 Mayıs 2011

-İŞKUR İşsizlik Sigortası Fonu Mayıs ayı bültenini yayımladı. Buna göre İşsizlik Sigortası'nın uygulamaya başladığı Mart 2002 tarihinden 30 Nisan 2011 tarihine kadar sisteme iki milyon 680 bin 460 kişi başvururken, iki milyon 208 bin 234 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazandı.

6 Mayıs 2011

-Türkiye Kamu-Sen, istatistiklere göre üniversite mezunu gençler arasında işsizlik oranının yüzde 11.2 olduğunu ifade ederek, bununla birlikte üniversite mezunu her 100 gençten 20'sinin, iş bulma ümidi olmadığı gerekçesiyle çalışma hayatının dışında kaldığını söyledi. Diplomalı işsizlerin oranının gerçekte yüzde

30'lara kadar tırman-dığını belirten Kamu-Sen, üniversite mezunu kadınlarda işsizlik oranının ise 16.7 gibi bir orana ulaştığını ifade etti. Türkiye Kamu-Sen Ar-Ge Merkezi yaptığı araştırma ile çarpıcı bir gerçeği daha ortaya koydu. Her yıl Kamu Personeli seçme Sınavı'na 900 binin üzerinde üniversite mezununun başvurduğunun ifade edildiği araştırmada, bu rakamın dahi diplomalı işsiz sayısında geline durumu göstermesi açısından son derece önemli olduğu vurgulandı. Üniversite mezunu gençlerin umudunu kamuda, gelir garantili bir iş bulmaya bağladıklarının ifade edildiği araştırmada, milyonlarca gencin işe yerleşebilmek için her türlü fedakârlığı yaptığı ortamda, şanslı olup kamuda bir işe yerleşebilenlerin de farklı sorunlar yaşadığı ifade edildi.

7 Mayıs 2010

-Türkiye'nin toplam sağlık harcamaları 9 yılda 8 kat arttı. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) verilerine göre toplam sağlık harcamaları 2001 yılında 4 milyar 576 milyon TL iken bu rakam 2010 yılında 27 milyar 504 milyon TL artarak 32 milyar 80 milyon TL'ye ulaştı. 2011 yılının ilk 2 ayında yapılan sağlık harcaması ise tek başına 2001 yılını geride bırakarak 5 milyar 685 milyon TL düzeyinde gerçekleşti.

10 Mayıs 2011

-Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM), 2011 yılının ilk üç ayına yönelik "İhracatçı Eğilim Anketi'ne" göre ihracatçıların yüzde 54.2'sinin üretimi, yüzde 56.3'ünün ise ihracatı arttı. Anket katılan firmaların, 2011 yılı sonunda istihdam etmeyi planladıkları eleman sayısına göre, yılsonu toplam yeni istihdam rakamı yaklaşık 200 bin kişi olacak.

14 Mayıs 2011

-Anayasa Mahkemesi, kamuda bir süre çalışıp, istifa ederek ayrılanların çalıştıkları süreye ilişkin emekli ikramiyesi almalarını engelleyen yasa hükmünü iptal etti.

-TÜRK-İŞ'e bağlı T-Maden-İş Sen-

ÇALIŞMA TAKVİMİ

dikası Genel Kurulu yapıldı.

16 Mayıs 2011

-Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği(TMMOB) Ankara'da bir miting düzenledi. Çeşitli sivil toplum örgütlerinin de katıldığı mitingde mühendis ve mimarlar "Güvenli iş, güvenceli gelecek, insanca yaşam" istediler.

-SGK Başkanı Emin Zararsız, borçlارın yapılandırılması kapsamında 16 Mayıs itibariyle yapılandırmaya başvuran kişi sayısının 1 milyon 564 bin 634 kişi olduğunu belirtti. Zararsız, bu kapsamda 25 milyar 843 milyon 106 bin TL borcun yapılandırıldığını, 19 milyar 456 milyon 751 bin TL'nin tahsil edilmesinin öngörülmekte olduğunu ve bunun 1 milyar 105 milyon 98 bin TL'sinin tahsil edildiğini söyledi. Zararsız, borçların ödenebilmesi için borçlulara Ziraat Bankası'ndan 598 milyon 773.6 bin TL kredi kullandırıldığını ifade etti.

-TES-İŞ Edirne Şube faaliyet alanında bulunan üyelere eğitim verildi. Eğitimler dört gün sürdü.

18 Mayıs 2011

-TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri, Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, tarımsal üretim sisteminin can damarı olan çiftçilerin, üretim aşamasında karşılaştığı her türlü zorluğa karşın bugün alın terinden aldığı güçle emeğinin karşılığını alma mücadelesi içerisinde hayata tutunmaya çalıştığını vurguladı.

20 Mayıs 2011

-Türkiye genelinde 2011 Şubat itibarıyla kayıtdışı istihdam oranı geçen yılın aynı ayına göre 0.7 puan azalışla yüzde 41'e gerilese de, 9 milyon 352 bin kişinin sosyal güvencesi olmadan istihdam edildiği belirlendi. Şubat ayında kadınlarda kayıtdışı istihdam oranı geçen yılın aynı dönemine göre 0.2 puan artışla yüzde 56.3'e yükselirken, erkeklerde 1.2 puan azalışla yüzde 35 düzeyine geriledi.

-TES-İŞ Balıkesir Şube faaliyet alanında bulunan üyelere eğitim verildi.

21 Mayıs 2011

-TÜRK-İŞ'e bağlı T. Yol-İş Sendikası Genel Kurulu yapıldı.

23 Mayıs 2011

-Sosyal güvenlik uzmanları uyarıda bulunarak, çok fazla eleman değiştiren işverenlerin, işe başlayan çalışanlarına işe başlarken istifa belgesi imzalattıklarını söyledi. Çalışanları mağdur eden bu uygulama, "Tazminat vermemek ve sorumluluktan kaçmak için firmaların yaptığı bu uygulama hiç doğru değil" şeklinde yorumlandı. Uzmanlar, ilk işe girdiklerinde firmalar tarafından istifa belgelerinin de imzalatıldığını belirten vatandaşların işverenlerin yaptığı bu uygulama nedeni ile mağdur edildiklerinden dert yandıklarını ifade ederek, şikayetçilerin idari işlemlere başvurması gerektiğine dikkat çekti.

-TES-İŞ Kahramanmaraş Şube faaliyet alanında bulunan üyelere eğitim verildi.

26 Mayıs 2011

-Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), elektrik üretimi ve dağıtımının özelleştirildiğini, merkezi bir plan ve kamusal anlayışla ele alınması gereken ve yapısı gereği tekel niteliğinde olan bu alanlarda kamu tekelinin parçalanarak, fiili olarak özel tekeller yaratılması sürecine girildiğini söyledi. EMO, bu uygulamaların, elektrik enerjisinin daha pahalı bir şekilde tüketilmesi sonucunu doğurduğunu belirtti.

28 Mayıs 2011

-Türk Sağlık-Sen döner sermayelerin emekliliğe yansıtılması için dilekçe kampanyası başlattı. Kampanya için hazırlanan dilekçelerde döner sermaye ek ödemelerinin emekli aylığına yansıtılmamasının ciddi anlamda mağduriyete sebep verdiği ifade edildi. Türk Sağlık-Sen'den yapılan yazılı açıklamaya göre, Tam gün yasası ile doktorların döner sermayelerinin bir bölümünün emekliliğe yansıtılmaya başlandığının belirtildiği dilekçede, tabip dışı sağlık personellerine ödenen döner sermaye ek ödemesinin emekliliklerine yansıtılma-

masının Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğunun dile getirildiği belirtildi. Döner sermaye ek ödemelerinin emekliliğe yansıtılması için ilgili mevzuatlarda gerekli yasal değişikliğin yapılarak mağduriyetin giderilmesi istendi.

30 Mayıs 2011

-TES-İŞ Yatağan Şube faaliyet alanında bulunan üyelere eğitim verildi. Eğitimler üç gün sürdü.

31 Mayıs 2011

-İhracat Nisan ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 26.5 artarak 11 milyar 898 milyon dolara, ithalat yüzde 40.2 artarak 20 milyar 950 milyon dolara yükseldi. Nisan ayında dış ticaret açığı yüzde 63.4 artışla 9 milyar 52 milyon dolara çıktı. Bu dönemde ihracatın ithalata karşılama oranı yüzde 62.9'dan yüzde 56.8'e geriledi. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre; 2011 yılı Nisan ayında geçen yılın aynı ayına göre ihracat ve ithalatın değişim oranları orijinal seri ile aynı kalarak, sırasıyla yüzde 26.5 ve yüzde 40.2 oldu.

-Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmeleri için görüşmenin 2 Haziran Perşembe günü Trabzon'da yapılacağını belirterek, "İşçiyi memnun edecek bir zam oranı ülkemizde yaşanan gerginlikler üzerinde pozitif etki yaratacaktır" dedi. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmeleri ile ilgili yazılı bir açıklama yaptı. Kumlu, "TÜRK-İŞ'e üye sendikalar, kamu kesiminde yürürlük tarihleri çoğunlukla Ocak, Şubat ve Mart ayları olmak üzere yerel yönetimler hariç 101 işyeri ve işletmede çalışan 230 bin işçi ile ilgili toplu iş sözleşmesi görüşmelerine 2011 Ocak ayından itibaren başlamıştır. TÜRK-İŞ her dönem olduğu gibi bu dönemde de kamuda örgütlü sendikalardan oluşan Kamu Kesimi Koordinasyon Kurulu'nu oluşturmuş, Koordinasyon Kurulu, düşük ücretlerin iyileştirilmesi, ücretlerin enflasyona yenik düşürülmemesi, refahtan pay alınması ve vergi kayıplarının giderilmesi konuları üzerinde görüşünü belirlemiştir" dedi.

Mustafa Kumlu
Genel Başkan

Hasan Tahsin Zengin
Genel Başkan Yardımcısı

Mustafa Şahin
Genel Sekreter

Sedat Çokol
Genel Mali Sekreter

Mehmet Solak
Genel Araştırma ve Mevz. Sekreteri

İsmail Bingöl
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

Ferudun Yükselir
Genel Eğitim Sekreteri

TES-İŞ GENEL MERKEZİ: Şenyuva Mah. Meriç Sk. No: 23, 06510 Beştepe - Ankara Tel: (312) 212 65 10 (20 hat) Faks: 212 65 52 - 212 65 42

TES-İŞ ŞUBELERİ

ADANA ŞUBE (Başkanı): Mustafa ÖĞÜT
Reşatbey Mah. 62024 Sok. Fehmi Bindebir İş Mrk. No:2 Seyhan - ADANA
Tel: 0.322. 458 00 63 Faks : 458 00 64

ADAPAZARI ŞUBE (Başkanı): İrfan KABALOĞLU
Semerciler Mah. Yenibosna Cad. No:13 ADAPAZARI
Tel: 0.264. 282 33 40 Faks: 282 33 41

AFŞİN ŞUBE (Başkanı): Sıttık SERT
Afşin Bey Caddesi No:41 Afşin-KAHRAMANMARAŞ
Tel: 0.344. 511 42 68 Faks : 511 20 51

ANKARA 1 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Dural KARAKOÇ
Süleyman Sırrı Cad. No:2/11 Yenişehir-ANKARA
Tel: 0.312. 435 36 55 Faks: 435 29 40

ANKARA 2 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Recep DURSUN
Karanfil Sokak No:34/ 7 Bakanlıklar-ANKARA
Tel: 0.312. 419 11 41-42 Faks: 419 26 86

ANTALYA ŞUBE (Başkanı): Hacı Mevlüt ÜNAL
Fabrikalar Mah. Hasan Tahsin Cad. 3002 Sok. No: 19 ANTALYA
Tel: 0.242. 334 34 00 Faks: 344 78 68

AYDIN ŞUBE (Başkanı): Mustafa AYDIN
Efeler Mah. Atatürk Bulvarı 2283. Sok. Piramit Sitesi No:2 Kat:1 AYDIN
Tel: 0.256. 213 62 02 Faks: 225 88 17

BALIKESİR ŞUBE (Başkanı): Necdet ÖZBAY
Hisariçi Mah. Gözem Sokak No:4 Kat:4 BALIKESİR
Tel: 0.266. 241 36 01 Faks: 241 67 61

BURSA ŞUBE (Başkanı): Necati İÇÖZ
Çakırhamam Temiz Cad. Sütmen İşhanı Kat:2 No:14 BURSA
Tel: 0.224. 225 58 71-221 40 02 Faks: 221 03 41

ÇAYIRHAN ŞUBE (Başkanı): Sinan TÜRKEL
Gazi Mah. İşçiler Sok. Nazmi Bıyıklı Pasajı Üstü Çayırhan-ANKARA
Tel: 0.312. 796 15 40 Faks: 796 03 02

DİYARBAKIR 1 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Ali ÖNCÜ
İstasyon Cad. Oryıl 20 Apt.Kat:2 No:3 DİYARBAKIR
Tel: 0.412. 229 39 94 Faks: 228 48 23

DİYARBAKIR 2 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Şükrü KAÇMAZ
Ofis İstasyon Cad. Kupik Apt. No:1 DİYARBAKIR
Tel: 0.412. 223 63 06 Faks: 224 83 20

EDİRNE ŞUBE (Başkanı): Erkan ÇAKAN
Talas Paşa Cad. Özdiñ Pasajı Kat:1 EDİRNE
Tel: 0.284. 225 24 56 Faks: 212 53 33

ELAZIĞ ŞUBE (Başkanı): Celal ŞENER
Bosna Hersek Bulvarı No: 17/C ELAZIĞ
Tel: 0.424. 233 92 25 Faks: 236 07 62

ERZURUM ŞUBE (Başkanı): Muharrem DEMİRCAN
İşmet Paşa Cad. No: 28 ERZURUM
Tel: 0.442. 234 76 75 Faks: 233 53 52

ESKİŞEHİR ŞUBE (Başkanı): Ünal DAR
Arifiye Mah. Bili Sokak No:12 ESKİŞEHİR
Tel: 0.222. 233 27 86 Faks: 234 41 56

İSPARTA ŞUBE (Başkanı): Osman KORKMAZ
Mimar Sinan Cad. Halı Sarayı C Blok Kat:2 İSPARTA
Tel: 0.246. 218 36 13 Faks: 218 29 01

İSTANBUL 1 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Ersin AKMA
Lati Lokum Sok. Elbir İşhanı No: 1 Mecidiyeköy-İSTANBUL
Tel: 0.212. 217 43 97-98 Faks: 217 40 00

İSTANBUL 2 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Muhammed SAMASTI
Büyükdere Cad. No:56/2 Mecidiyeköy-İSTANBUL
Tel: 0.212. 275 72 30-31 Faks: 266 17 42

İSTANBUL 3 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Hüseyin OZİL
Mithatpaşa Cad. No:5 Kat:4 Daire:30 Ümraniye-İSTANBUL
Tel: 0.216. 412 65 42 Faks: 412 45 50

İZMİR 1 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Seydi ÖNDER
1401 Sokak Bastıyalı Apt. 24/A Kahramanlar-İZMİR
Tel: 0.232. 421 70 89 Faks: 422 39 23

İZMİR 2 NO'LU ŞUBE (Başkanı): Hüseyin İNAL
1356 Sokak Gökdemir Apt. No:1/3-4 Alsancak-İZMİR
Tel: 0.232. 421 45 79 Faks: 421 07 62

KAHRAMANMARAŞ ŞUBE (Başkanı): Ömer Lütfi ERGİN
İsa Divanlı Mah. Şeyh Adil Cad. No: 41 Mert - Han Kat: 2 / 9
KAHRAMANMARAŞ Tel: 0.344. 221 36 94 Faks: 221 36 95

KAYSERİ ŞUBE (Başkanı): Rıfat PAKKAN
Sahabiye Mah. Kanal Cad. No:6/2 KAYSERİ
Tel: 0.352. 231 21 40 Faks: 222 72 67

KONYA ŞUBE (Başkanı): Behçet ŞENBİLİR
Alaaddin Bulvarı TES-İŞ Apt. No: 10/2 Selçuklu - KONYA
Tel: 0.332. 351 20 18 Faks: 350 66 62

KÜTAHYA ŞUBE (Başkanı): Eşref ERDEN
Ethem Erdiñ Cad. Ali Kalfa Çarşısı Kat:1 KÜTAHYA
Tel: 0.274. 224 56 22 Faks: 224 56 23

SAMSUN ŞUBE (Başkanı): Nakif YILMAZ
Bahçelievler Mah. Kefeli Sami Sitesi Gazanhan Sok. No: 6 SAMSUN
Tel: 0.362. 231 38 00-01 Faks: 233 28 48

SİVAS ŞUBE (Başkanı): Tevfik GÜVERİ
Hükümet Meydanı Meydan Ticaret Mrk. No:303/4 SİVAS
Tel: 0.346. 221 18 60 Faks: 221 39 16

SOMA ŞUBE (Başkanı): Bedri DEMİRASLAN
Gazi Osman Paşa Cad. No:1 Soma - MANİSA
Tel: 0.236. 613 53 62-613 23 36 Faks: 613 10 33

ŞANLIURFA ŞUBE (Başkanı): Ramazan DÜZME
Esentepe Mah. 291. Sok. No: 7 ŞANLIURFA
Tel: 0.414. 313 21 85 Faks: 313 79 03

TRABZON ŞUBE (Başkanı): Cengizhan GÜNDOĞDU
İskender Paşa Mah. Sümer Sok. Hamamizade Kültür Mrk. Ark.
PK.17 TRABZON Tel: 0.462. 326 49 64 Faks: 323 30 19

VAN ŞUBE (Başkanı): Naif BALANDI
Bahçıvan Mah. Zübeyde Hanım Cad. Odalar İş Mrk. No:5 K: 2 VAN
Tel: 0.432. 216 19 99 Faks: 216 18 74

YATAĞAN ŞUBE (Başkanı): Fatih ERÇELİK
Yeni Mah. İnönü Bulvarı Ünal Toksöz Cad. No: 16 Yatağan - MUĞLA
Tel: 0.252. 572 25 03 Faks: 572 69 66

ZONGULDAK ŞUBE (Başkanı): Ahmet HASANEFENDİOĞLU
Terakki Mah. Dereiçi Sk. Aydın İşhanı No:2 Kat:2 ZONGULDAK
Tel: 0.372. 253 01 95 Faks: 253 10 89